

7213

วันที่	31๓.๑/๒54๖
เลขทะเบียน	๒13160
เลขที่	JO 1845.A7 ๑7924/2545

**แผนพัฒนาการเมืองไปสู่การปกครองระบอบ “ประชาธิปไตย”
ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
(พ.ศ. ๒๔๖๙-๒๔๗๕)**

สภานิติบัญญัติ
พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สภานับพระปกเกล้า

จัดพิมพ์ในงานพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๕

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

- พิมพ์ครั้งแรก พุทธศักราช ๒๕๐๙
โครงการผลิตเอกสารทางวิชาการ ภาควิชารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พิมพ์ครั้งที่สอง พุทธศักราช ๒๕๑๔
ราชสกุลสวัสดิวัฒน์ จัดพิมพ์ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายโดยเสด็จพระราชกุศลเพื่อพระราชทานเป็นหนังสือที่ระลึกในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ ๗ ณ เมรุมาศท้องสนามหลวง วันที่ ๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๔
- พิมพ์ครั้งที่สาม พุทธศักราช ๒๕๓๖
รัฐสภาจัดพิมพ์ในวโรกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว วันที่ ๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๖
- พิมพ์ครั้งที่สี่ พุทธศักราช ๒๕๔๕
สถาบันพระปกเกล้า จัดพิมพ์ในงานพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๕

ISBN 974-300-037-2

ผู้รับ นครราชสีมา ผู้เขียน พิศม
ผู้ตรวจ ม.ร. ผู้แทน พิศม

ที่ ๓๗/๓๐๑ จังหวัด นครราชสีมา
วันที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

ขอ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ด้วยเรื่องที่ดินจะจัดการประชาภิบาล (municipality) ตามที่
ได้เคยพูดโดยปากษาแล้ว + พระองค์ท่านใครจะเสด็จการงานนครนคร
เสียให้เสร็จเรียบร้อยก่อน ซึ่งจะคงจักมีเรื่อง + และท้องพระประสงค์
ให้ นาย อ. ค. เกรต มาช่วยคิดจัดการ นครราชสีมา (municipality) นั้น, หม่อมฉันได้มาตรวจดูเห็น
ว่าถ้าถึงนั้นจะเข้าไป ทอดมองมือ นครราชสีมา การเสียแต่ในบัดนี้, นคร เมื่อเส
ด็จการนคร นครราชสีมา แล้ว นครราชสีมา จะทอดมือ นครราชสีมา ให้กรมนี้จักวางขึ้นทันที นคร
หม่อมฉันเห็นว่า นครราชสีมา จะคงจะมือคิดเตรียมการ นครราชสีมา เสียแต่บัดนี้ขึ้น เพราะเหตุ
ว่า นครราชสีมา จะต้องสอบสวนเปรียบเทียบกับเมืองใกล้เคียง นครราชสีมา และเป็นกรมการ
วางโครงการ, หม่อมฉันขอให้ทรงพระดำริที่เกี่ยวกับ นครราชสีมา นี้ถึง
เวลาจะทำการจะชักเข้าที่คงสอบสวนคิดครุ่น นครราชสีมา เมื่อจะท้องพระประสงค์ นครราชสีมา
บ้างขอ นครราชสีมา นครราชสีมา นครราชสีมา นครราชสีมา

(พระบรมนามาภิไธย)

ที่

วันที่ ๑๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๐

ขอประทานกราบทูล สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เสนาบดี
กระทรวงมหาดไทย ทราบฝ่าพระบาท

ด้วยเรื่องที่กระทรวงมหาดไทย ได้บอกมายังกระทรวงพระคลังฯ ขอโอนเงินรายได้
แผ่นดินประเภทค่าอาชญาบัตรฆ่าสัตว์ ไปเป็นรายได้ของสุขาภิบาลท้องที่บางแห่ง ซึ่งเกล้า
กระหม่อมได้กราบทูลมาแล้วว่าจะได้พิจารณานั้น

กระทรวงพระคลังฯ เห็นว่าในเรื่องจะโอนเงินรายได้ของแผ่นดินไปเพิ่มรายได้สุขาภิบาล
ท้องที่อีกนั้น ควรกระทรวงมหาดไทยพิจารณาวางหลักขึ้นไว้เสียก่อนว่า สุขาภิบาลท้องที่นั้น
จะจัดขึ้นเป็นทำนอง "Municipality" ด้วยความมุ่งหมายจะให้ประชาชนในท้องที่นั้นๆ รู้จัก
ปกครองตัวเองในกิจการบางอย่าง หรือว่าจะจัดแค่เพียงกระทำและรักษาความสะอาดใน
ท้องที่เท่านั้น ในเรื่องนี้ที่ปรึกษากระทรวงพระคลังฯ ได้ทำบันทึกความเห็นเสนอมาฉบับหนึ่ง
ซึ่งเกล้ากระหม่อมเห็นพ้องด้วยแล้ว จึงขอประทานถวายสำเนาฉบับหนึ่ง เพื่อเป็นทาง
ประกอบพระดำริห์ต่อไป

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

(ลงพระนาม) **ศุภโยค**
เสนาบดี

สมมติห้องสมุดรัฐสภา

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ที่ ๒๐๕/๑๕๕๕๒

วันที่ ๑๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๗๐

ขอพระราชทานอภัยโทษพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือมายังกระทรวงพระคลังฯ ขอโอนเงิน
รายได้แผ่นดินประเภทค่าอาชญาบัตรฆ่าสัตว์ ไปเป็นรายได้ของศุขาภิบาลท้องที่บางแห่ง

ข้าพระพุทธเจ้าได้พิจารณาและมีหนังสือกราบทูลสมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ
เจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยไปแล้ว เรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญ
อันหนึ่ง เพราะเกี่ยวพันไปถึงนโยบายของรัฐบาล จึงขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายมาพร้อมกับ
หนังสือฉบับนี้ เพื่อทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทเป็นรายงาน การจะควรประการใดสุดแล้ว
แต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

ข้าพระพุทธเจ้า **ศุภโยคเกษม** ขอเดชะ
เสนาบดี

Municipalities in Siam.

H.H. the Minister.

I have been asked to advise on certain communications from the Ministry of the Interior regarding various matters connected with the revenues assigned to the so-called "municipalities" established under the Provincial Sanitary Administration Law of R.S. 127. These communications are similar to others which I have seen during the past two or three years, requesting the assent of this Ministry to the alienation of one or other of various sources of revenue, such as slaughter house fees, ferry fees, landing fees, brothel licences, rents of Government property, vehicle fees, and so forth-in addition to the local house and shop tax which the Law in question (section 8) has already placed at the disposal of these bodies.

2. For reasons which will appear in the course of this note, it is clear that the situation as regards these local bodies (to call them municipalities is a misuse of terms) is, and for many years has been, unsatisfactory. It is also clear that it is useless for the two Ministries concerned to waste their time discussing matters of detail so long as the whole position of these bodies remains equivocal-so long, in fact, as the Government has no clear policy regarding them. I have therefore, with H. H's permission, retained the particular papers now before me for a time, in order to read up such official documents as I could obtain and to make myself conversant with the actual facts (so far as it is possible to do so in Bangkok) in order that I might be able to envisage the problem as a whole.

3. I do not know the precise circumstances in which the Law of R.S. 127 was enacted, nor what was the exact goal before the then Sovereign and His advisers in initiating that administrative departure. I assume however that the purpose was something wider than the mere setting up of an organisation to clean the urban areas of the kingdom. I presume that in the mind of the Government there was also the idea of laying the foundation of something in the nature of local self - government under which, in the fullness of time, the people might be educated up to a sense of civic responsibility and public spirit, which in its turn might pave the way, both for future political development, when the country should be ready for it, and also for some decentralisation of the present highly centralised machinery of Government.

4. Whatever the object may have been, whether the restricted one of public health or the wider one of begetting a civic consciousness, it is clear that in the localities concerned very little progress has been made with the former and practically none at all with the latter. This unfortunate result is no new discovery. I find that my predecessor, a number of years ago, drew attention to sundry defects which had been noticed, while the Director General of the Revenue Department has on many occasions written at length on

the subject, for example, in a joint memorandum six years ago by himself and Mom Chao Sakol, and also in various notes on individual cases. I would invite particular attention to Phya Indra's note of 13th June 2470 on the case of Songkhla. I am in general agreement with his conclusions, though I myself have felt obliged in this note to deal with the subject somewhat more widely and to discuss certain general principles which lie at the root of any successful scheme of local self-government.

5. On the one hand, the Department of Public Health, which is charged with the administrative control of these bodies, has continually (and on the whole I think justly) complained that the revenues assigned to them are in most cases miserably inadequate to effect any appreciable local improvements. On the other hand, the Ministry of Finance appears to have been decidedly unenthusiastic regarding the alienation of more revenues to the local bodies concerned; externally, it may even have appeared obstructive.

6. I have had some personal experience elsewhere of the difficulties which confront an administration in endeavouring to plant the seeds of local self - government in small urban areas, to the inhabitants of which the whole conception of disinterested work for the common good is novel and often unintelligible. I know what great patience is required, and how wrong it is to judge by adult standards the infant's first tottering footsteps. Nevertheless, it cannot be denied that there have been good grounds for this Ministry's lack of enthusiasm.

7. In the first place, it is a matter of common knowledge that, with two possible exceptions, the twenty five local bodies, misnamed municipalities, are in reality little more than committees of local officials, presided over by the local governor or amphur, and that the limited opportunities given by the Law of R.S. 127 for non-official representation, even where utilised in the letter, have resulted in practically no real non-official participation in the active work of administering the local funds. The Ministry of Finance ought to, and I believe would, co-operate in the making over of sources of central revenue, to a reasonable extent, to self - governing bodies, properly supervised and guided, as part of a general scheme of fostering civic life. It cannot be expected to contemplate with enthusiasm the continuous slicing off of State revenues, merely to increase the uncontrolled spending - power of local officials.

8. There is the more ground for the Ministry of Finance's cautious and somewhat suspicious attitude, seeing that it possesses no precise information as to how the money is spent, nor whether requests for additional revenue can be justified by the real needs of the locality, nor whether the existing municipal taxes have been properly collected and the proceeds properly applied.

9. In my opinion, the greatest defect of all is that, so far as this Ministry knows, there is no proper audit of the local revenues and expenditure. I believe I am right in saying that in every country the successful growth of municipal government has been found to be vitally dependent upon efficient financial supervision. For this is the chief

point wherein local officials, unless their duties have been carefully impressed on them from above, almost invariably fail. Some sense of financial regularity is the keystone of local self-government; it is mainly through the exercise of financial responsibility that a sense of trusteeship for the common good is born and grows. It is not clear to me that the Ministry of Finance can escape responsibility for the present lack of any proper financial supervision, for I find that so long ago as 2457 the Ministry of the Interior explicitly concurred in a suggestion made by this Ministry that the latter should be responsible for carrying out the financial inspection necessary. Wherever the blame lies, the present absence of any organised inspection of the revenue and expenditure of these local bodies would be quite sufficient in itself, apart from any other circumstance, to account for their failure to realise the good intentions of R.S. 127 and to justify a refusal to make over any more revenues until matters had been put right.

10. Naturally, I am without direct personal knowledge of the working of any of the municipalities, but the statements appended to the last report of the Department of Public Health which (although they give little more than totals) contain some information of the revenue and expenditure of 2467, appear to me **prima facie** to justify all that I have heard. Copies of these statements are appended to this note.

11. The first conclusion which strikes one is that certain of these twenty five bodies are not functioning at all. What can be said of "municipalities" like Bodharam which in 2467 raised an income of only Tcs. 1,635, or of Singhaburi which raised Tcs. 1,074, or of Krat which in that year collected a total revenue of Tcs. 247? (The municipality of Rayong has apparently raised no revenue at all since 2465-I suppose it has given up the struggle). In such places, what incentive can there be to officials or, still less, to non-officials, to take any active or intelligent interest in the work?

12. At the other end of the scale are local bodies such as those of Chiangmai and Bhuket, each of which raised revenues of over Tes. 80,000. In these two towns, although there is nothing to call forth paeans of congratulation, there are at least the glimmerings of something in the nature of local civic life.

13. As regards the way in which the revenues are spent, it is clear that far too high a proportion is devoted to the payment of salaries; in certain areas, indeed, one is left wondering what the salaried officials of the local bodies find to do. For example, Songpinong, out of a total expenditure of Tcs. 1,564, spent Tcs. 1,412 on salaries; Ban Pong spent on salaries Tcs. 2,018 out of Tcs. 2,733; Singhaburi Tcs. 526 out of Tcs. 584 and Krat Tcs. 120 out of Tcs. 130. I fear it must be said that many of these local bodies can only be regarded as benevolent institutions or almshouses.

14. I know little about the actual composition of these bodies; but, in the face of the story told by the few financial facts shown in the Statements to which I have referred, it would be surprising if the non-official element represented anything more than a little window-dressing. Under the Law of R.S. 127, the local bodies at the headquarters of

changvads are supposed to consist of 9 "Councillors", namely, the Governor and his Assistant (who acts as Secretary), a Medical Officer, a Sanitary Engineer, the local Nai Amphur, and 4 Kamnans nominated by the Tesa; two of these Kamnans can apparently be replaced by special nominees. Where the area in question is not at the headquarters of a changvad the body consists of the Nai Amphur, a Medical Officer and an Assistant Nai Amphur, the remainder being Kamnans. All this looks very well on paper, but actually one would like to know (1) how often the local bodies meet; (2) whether the non-officials are actually appointed and, if so, how often they attend the meetings; (3) if they attend the meetings, do they take any intelligent part either in the discussions or in the actual management of local affairs? On these highly important points all the reports which I have seen are silent.

15. I realise that the remarks in this note have been mainly critical, and only constructive in so far as they may incidentally have indicated where the remedy lies. Further, they have not been confined to purely financial considerations; it would be scarcely possible to observe such a limitation, seeing that this is a matter in which administration and finance are inextricably connected—a fact which is my excuse for now offering, with great diffidence, some general observations as to the best way of approaching this important but difficult problem.

16. I respectfully suggest that the first point upon which a clear decision is necessary is whether the Government desires to make local bodies the instruments for educating the inhabitants in those ideas and habits of mind which may be conveniently summarised in the phrase "local self-government".

17. If so, then it would appear desirable to begin with a careful choice of a few areas in which, owing to the existence of suitable non-officials or of some other favourable circumstance, there is the best prospect of the experiment proving a success. In making a selection of such areas, and in deciding on the duties and responsibilities of the local bodies to be constituted, it will probably be found expedient to bear the following considerations in mind.

18. If it be true, as the facts appear to indicate, that during the 19 years that the present Law has been in operation there has been little or no progress, it is equally true that there is great danger in attempting to move too fast. I have referred to the patience which is required in overcoming local apathy. To put too great a strain initially upon the non-official members, or even upon the officials in their duties of supervision, guidance and control, will spell failure and will result in putting back the clock.

19. It is obvious that the first great practical difficulty will be to find suitable non-officials. I do not know how far in any urban area in this country (outside Bangkok) there are many non-officials of Siamese nationality above the peasant class. If there are not, then, except in so far as it may be possible to enlist the co-operation of retired officials, it may not be found possible to make very much solid progress until a generation grows up which has had the benefit of the present system of free and compulsory educa-

tion. The Government may find it necessary to consider how far the peasant of the present adult generation possesses a mentality sufficiently receptive of new ideas or likely to take seriously the responsibility of working for the common good of the township or to be willing to incur any of the unpopularity which, at any rate in the initial stages, is apt to attach to membership of a body which imposes and collects taxes. I understand that it is not so many years ago that large numbers of the class, from whom kamnans and headmen are recruited, were, or regarded themselves as, the helots of one or other of the Departments of State or of some influential Prince. This does not mean that the peasant of this type lacks intelligence and teachability. I understand that the contrary is the case, especially where his own interests are concerned, as evidenced by the success of some of the co-operative credit societies, such as that at Lopburi. The difficulty is how to harness those qualities to the idea of disinterested public service and to convince him that the merit he will make thereby is indeed merit of a high order.

20. The problem might become simpler if it were possible to utilise the services of residents of non-Siamese nationality, such as some of the more respectable Chinese merchants who are domiciled in this country and who for all practical purposes have made Siam their home. I can understand that there may be difficulties in the way of appointing people not actually of Siamese nationality; but, should those difficulties be surmountable, it is likely that progress would be appreciably quicker, for a Municipality that is functioning fairly well would have a valuable educative effect upon the purely Siamese residents of the locality and would moreover be a running-concern, in which the non-Siamese could gradually be replaced by Siamese, as the latter become available.

21. Further, success must largely depend upon the tact and energy of the local officials who for many years to come must continue to do most of the real work, and on the extent to which they succeed in making non-officials feel that their membership is a real one. The idea of civic duties is, in a country such as this, a frail and tender plant which, in the initial stages of its growth, needs a suitable frame, near enough to it to give support and yet not so near as to choke its growth. The Government will no doubt find it desirable to go to some pains in placing these bodies in the charge of officials of the right calibre. Otherwise, there is danger that the experiment will be vitiated at the outset, owing to the blind having been led by the blind.

22. As I have already suggested, it is through the gradually increasing exercise of financial responsibility that the best results can probably be obtained. If non-officials can be induced to take an interest in deciding how the taxes, collected in their localities and earmarked for local needs, shall be spent, that will at any rate be something. It will be still better if they can supervise the collection of the existing taxes, devise new ones, and, in short, gradually get used to what is an axiom of all useful civic work, namely, that a citizen in any position of responsibility shall look after public funds with at least the same care and prudence as he does his own money.

23. In the earliest stages, it will be of high importance that these bodies should be carefully supervised, the control being gradually relaxed in the course of time. For example, the annual budget should be sanctioned either by the Tesa or by headquarters. An annual report on the work as a whole should be furnished by the Tesa at least once a year, based on his own inspections. This will necessitate active interest on the part of the Tesa who, if he chooses, can do a great deal in the way of stimulating and encouraging any local bodies in his province, commending those which do well and acting **in loco parentis** towards those which need correction.

24. As for financial supervision, it is neither necessary nor desirable that the accounts should be subjected to the same detailed audit as is applied in the Comptroller General's Office in the case of ordinary State expenditure. There should instead be, not a paper audit, but a local audit on the spot, made at least once a year by some reasonably competent officials responsible to the Ministry of Finance, who should **inter alia** check carefully the establishment rolls, see that vouchers exist for all payments, look into contracts and, generally, see that the money has been spent in accordance with the sanctioned budget.

25. It is possible that the Government may decide that, at the outset, such an experiment should be started only in very few, possibly only 3 or 4, of the local areas to which the present Law nominally applies. As for the remainder, there seems no sufficient reason for abolishing altogether the arrangement under which certain revenues have been earmarked for expenditure on local needs. These small local budgets might well be retained (subject to suitable arrangements being made for supervision and audit), even though there will no longer be any "municipality." This would go some way towards meeting a criticism that is frequently heard, namely, that, owing to the way in which all revenues collected are drawn into Bangkok, there is no sufficient incentive at present for local officials to develop initiative or to show what they are capable of in local administration.

26. None of the foregoing observations can claim the merit of novelty; most of them must have occurred to anyone who has given thought to this problem. I have assembled them in this note in the hope that they may be of some assistance in focussing discussion. I have deliberately refrained from going into much detail; in particular, it would, I suggest, be unfruitful at present to consider what amendments should be made in the Law of R.S. 127. That Law, though now of course somewhat out of date, seems to me to have been framed on sound lines - so far as it went. The lack of progress made in this matter can not fairly be ascribed merely to defects or omissions in the existing Law, but rather to failure to put it into proper effect. The drafting of such new legislation as may be required, in the event of the Government's deciding to make a new attempt to initiate a system of municipal administration, appears to be an entirely minor and subordinate matter. If the remarks made in this note have any value at all, they will have established the fact that the most perfect legislation conceivable will be of little use, unless its proper

execution and administration can be guaranteed.

27. If this note has appeared to dwell unduly upon the difficulties of the problem, it is because it is imperative that these should be realised. In actual fact, so far as a foreigner can judge, none of them, given patience, is insuperable. Looking to the future rather than to the past, the hopeful signs are unmistakeable. I have spoken of what is probably the greatest difficulty, namely that of finding suitable material among the older type of peasant. It is possible that difficulty does not apply universally throughout the country. In any case, there is a generation, now approaching maturity, which should prove far more competent than its predecessors to take its part in any scheme of progress. The great spread of primary education during the past decade in itself constitutes an entirely new factor. The striking success of the Boy Scout movement, in inculcating just those very qualities which are needed for political progress, shows what fine material will shortly be ready at hand, and what Young Siam should be able to accomplish under good guidance and leadership.

16 th August 1927.

ได้ครบถ้วนแล้ว ขอแจ้งให้ท่านได้รับทราบ
 อธิบายเพิ่มเติม. ที่ สมเด็จพระเทพฯ ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้นำไปถวายสมเด็จพระเทพฯ. กระทั่งได้
 มีพระกรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้นำไปถวายสมเด็จพระเทพฯ
 วัดป่าเลไลยก์.

ศิริพร

๘

วันที่ ๒๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๐

ด้วยเสนาบดีกระทรวงพระคลังฯ รายงานกราบบังคมทูลพระกรุณาในเรื่องเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยขอโอนเงินรายได้แผ่นดินประเภทค่าอาชญาบัตรมาส์ตวไปเป็นรายได้ของสุขาภิบาลท้องที่บางแห่ง และแนบสำเนาหนังสือโต้ตอบต่างๆ มาด้วย ความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระราชดำริห์ว่า เรื่องเงินสุขาภิบาลนี้บางทีเดิมจะมีประสงค์เพียงให้มีเงินก้อนใดก้อนหนึ่งที่เจ้าหน้าที่จะหยิบฉวยได้สำหรับบำรุงบ้านเมือง และเชื่อกันว่าคงจะไม่ใช้ในสิ่งเหลวไหล ที่กลับเหลวไหลไปต้องนับว่าเป็น abuse ไม่ใช่ว่าหลักการไม่ดีแต่ปฏิบัติไม่ดี สำหรับการต่อไปทรงพระราชดำริห์เห็นด้วยกับบันทึกของ Sir Edward Cook อย่างยิ่งว่า ควรจะแก้ไขให้เป็น Municipality - จริงๆ มากขึ้น ซึ่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยก็ทรงทราบพระราชประสงค์อยู่แล้ว

จึงโปรดเกล้าฯ ให้ถวายสำเนาทันทีความเห็นของ Sir Edward Cook มา ทรงพระราชปรารภว่าตั้งแต่ข้อ ๑๖ ไปควรเป็นที่สังเกตมากและตรงกับพระราชประสงค์ด้วย ถ้าเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยทูลเกล้าฯ ถวายพระดำริห์มาเป็นประการใด จะได้นำเรื่องสู่ที่ประชุมอภิรัฐมนตรีซึ่งควรจะพิจารณาภายในเดือน พฤศจิกายน นี้ได้จะดี

ข้าพระพุทธเจ้า   เจ้าพระยามหิธร

หมายเหตุ   เห็นควรส่งสำเนาหนังสือคลังอีก ๒ ฉบับไปถวายอภิรัฐมนตรีด้วยจะได้พร้อมมูล ไม่มีที่สงสัย ม.ธ.

คัดจากรายงานประชุมอภิรัฐมนตรีครั้งที่ ๒๕ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๐

๑๑๑   ๑๑๑   ๑๑๑

๑. เรื่องจัดสุขาภิบาลตามหัวเมืองซึ่งเสนาบดีมหาดไทยจะขอโอนรายได้ประเภท อาชญาบัตรฆ่าสัตว์ไปเป็นรายได้ของสุขาภิบาลในท้องที่บางแห่ง ซึ่งเสนาบดีคลังถวายความเห็นของ เสอร์ เอ็ดวาร์ด คุก ขึ้นมา. โปรดเกล้าฯ ให้นำคสมเด็จเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีฯ มาเฝ้าในที่ชุมนุมวันนี้ เพื่อปรึกษาการเรื่องนี้. มีพระราชดำรัสถามสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีฯ ว่าที่ เสอร์ เอ็ดวาร์ด คุก มีความเห็นขัดขวางในเรื่องนี้นั้นจะทรงเห็นอย่างไร. สมเด็จเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีฯ กราบบังคัมทูลถึงเรื่องเดิมที่คิดตั้งการสุขาภิบาลหัวเมืองขึ้นที่ตำบลท่าฉลอม จังหวัดสมุทรสาคร เป็นครั้งแรก. หลักดำเนินการในครั้งนั้นมี ๒ อย่างๆ ๑ ตั้งเจ้าพนักงานขึ้น เรียกว่าปลัดสุขาภิบาล เป็นคนละคนกับปลัดเมืองที่มหาดไทยตั้ง อีกอย่าง ๑ ให้มีกรรมการ, มีพวกพ่อค้าเรือโป๊ะเป็นกรรมการด้วย, ไม่เกี่ยวกับกระทรวงใด. ต่อมาการเดินทางดี มหาดไทยจึงจัดตั้งขึ้นในที่แห่งอื่นบ้างตามความชำนาญที่ได้จากท่าฉลอม พระราชทานเงินค่าภาษีโรงงาน ซึ่งเก็บได้ในตำบลนั้นไว้สำหรับใช้จ่าย, แต่จำนวนเงินที่เก็บได้ไม่สู้จะแน่นอน ต่อมาก็มีบางมณฑล เช่น มณฑลพายัพขอร้องให้จัดการสุขาภิบาลเช่นนั้นบ้าง, ซึ่งมีผู้ที่จงรักภักดียอมออกเงินช่วยเหลือบ้าง. ต่อนั้นก็เกิดตั้งกันขึ้นอีกมากโดยความนิยม, ถ้าเมืองไหนไม่ ตั้งก็ออกจะถูกหาต่างๆ. ส่วนทางกระทรวงมหาดไทยก็ตั้งกรมบุรุษภิบาลขึ้นสำหรับรับการขัดข้อง. กรมบุรุษภิบาลนี้ก็อยากได้เงินภาษีอื่นๆ มาชดเชยอีกด้วย, ปัญหาก็อย่างเดียวกับเรื่องกวาดขยะในกรุงเทพฯ ซึ่งกรมนคราทรร้องว่าไม่มีเงินพอ. กรมการสุขาภิบาลไม่เกี่ยวกับเทศา, เพราะกินเงินสุขา ไม่ได้กินเงินงบประมาณแผ่นดิน เทศาได้แต่คุมๆ, บางแห่งก็ใช้ปลัดเมืองนั่นเองทำหน้าที่ปลัดสุขาด้วย ฉะนั้นบางเมืองก็ control ได้มาก, บางเมืองก็ control ได้น้อย, รูปการจึงแตกต่างกันไป.

มีพระราชดำรัสว่า ที่เสอร์ คุก attack ว่า เอาเงินของสุขาไปใช้จ่ายเป็นเงินเดือนเสียหมด และว่าในรายงานการประชุมก็ไม่เห็นกล่าวถึงว่า สมาชิกซึ่งมิใช่ข้าราชการได้มีส่วน

แสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติอย่างใดนั้น ไม่มีวิธีตรวจตราตัวเงินหรืออย่างไร. สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีฯ กราบบังคมทูลว่า เงินของสุขาเปนประเภทเงินฝาก, แต่จะตั้ง Auditor ก็ได้. อนึ่งการก็เป็นอยู่บ้างในเรื่องเลือกคนที่ไม่สมควรเข้าเปนกรรมการ. มีพระราชดำรัสถามว่า กรรมการนั้นใครเลือก. สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีฯ กราบบังคมทูลว่าเจ้าเมืองเป็นผู้เลือก, เดียวนี้ก็สำเร็จได้ในบางแห่ง เช่น เรื่องจุดไฟฟ้า นับว่าเป็น Municipal enterprise. มีพระราชดำรัสถามว่า ที่เสนาบดีกระทรวงพระคลังว่าจะควรแกจัดขึ้นเป็นทำนอง Municipality นั้น ทรงเห็นอย่างไร. สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีฯ กราบบังคมทูลว่า ไม่ใช่ของง่าย

มีพระราชดำรัสถามกรมพระดำรงฯ ว่า เคยจัดอย่างไร. กรมพระดำรงฯ กราบบังคมทูลว่าความตั้งใจในชั้นเดิมก็จะจัดอย่าง Municipality แต่ภายหลังครั้งพระยามหาอำมาตย์เป็นผู้แทนเสนาบดีมหาดไทยบำเพ็ญในเรื่องนี้หนัก การจึงกลายเป็นไป, ถูกอย่างทีสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีฯ กราบบังคมทูล, ในเรื่องจะเก็บภาษีอะไรบ้างนั้นต้องได้พระบรมราชานุญาตก่อน. อีกอย่าง ๑ ที่ทรงคิดไว้ก็เรื่องจะตั้ง Auditor สำหรับตรวจบัญชี. มาชั้นหลังนี้ความเข้าใจอย่างชั้นเดิมสูญไป ยังเหลือแต่ที่เชียงใหม่กับภูเก็ต. มีพระราชดำรัสถามถึงทางแก้. กรมพระดำรงฯ กราบบังคมทูลว่า ในที่สุดก็สำคัญอยู่ที่หาคนๆ ๑ ให้เหมาะ แล้วจึงคิดแก้ไขไปเป็นแห่งๆ เช่น บ้างโป่ง โขธาราม ที่ยุ่งเหยิงอยู่ เมื่อแก้ไขเข้ารูปเสียสัก ๒-๓ แห่ง ก็คงจะดำเนินดีขึ้นเอง, ที่คลัง object มานั้นก็ถูก.

สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์ฯ กราบบังคมทูลว่า ที่ทำกันอยู่ นี้ ยังเข้าใจผิดอยู่ สุขาภิบาลนั้นต้องเกี่ยวแก่การก่อสร้าง จำหน่ายแรงไฟ ให้น้ำ เป็นต้น ที่เอาไปมอบให้แก่สาธารณชนนั้น ไม่ถูก, ที่จริงสาธารณสุขควรจะเป็นส่วน ๑ ของสุขาภิบาล, แต่เข้าใจกันผิดไปเสียดังนี้ จึงเลอะไปหมด. ทรงรักช้างให้คิดจัดเสียใหม่ เปลี่ยนชื่อเสียให้เข้ารูป ทรงเห็นว่า จะพอทำได้, ที่จะให้มี Auditor ตรวจบัญชีนั้นไม่ยาก.

กรมพระดำรงฯ ทรงเห็นว่า ที่มีอยู่ก็ไม่ผิด พอแก้ได้. มีพระราชดำรัสว่า ควรจะสืบดูด้วยว่าที่สิงคโปร์ทำกันอย่างไร. กรมพระจันทบุรีฯ กราบบังคมทูลว่า พระองค์ท่านมีส่วนอยู่มากในเรื่องที่ไม่ให้เงิน เพราะงานการไม่มีหลัก เรื่องชื่อก็ผิด ใกล้เคียง Local Government, เรื่องเงินนั้นไม่ยาก ถ้าฐานะสมควรก็ให้อำนาจได้. การตรวจตราที่ขอคนตรวจจากคลัง. สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์ฯ กราบบังคมทูลว่า เดียวนี้ไม่มีกฎหมายหนุนหลัง. ทรงพระราชดำริว่า การก็อยู่ในฐานที่กรมพระดำรงฯ ทรงเห็น คือ หาคนให้เหมาะ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระ

นครสวรรค์ ทรงเห็นว่า เมื่อการลงรูป ควรเอาผู้ว่าราชการจังหวัดมาฝึกฝนเสียก่อน อย่างเช่น ฝึกฝนนายทหาร. กรมพระจันทบุรี ทรงเห็นว่า ถ้าจะจัดใหม่จะหลีกเลี่ยงกรมบูรพาภิบาล ก็คงไม่ได้. ทรงพระราชดำริเห็นควรฝึกสอนกันอย่างที่พระยาพิพิธสมบัติทำอยู่ในเรื่องสหกรณ์. กรมพระดำรงฯ กราบบังคมทูลว่า ถ้าหาคนที่ดีให้เหมาะแก่การได้แล้ว แก้ได้ จะเรียกชื่ออะไรก็ตาม. กรมพระจันทบุรี กราบบังคมทูลว่า แต่อย่าให้ปนเปกับสาธารณสุข มีพระราชดำรัสว่า ก็แปลว่ากรมบูรพาภิบาลสำหรับเป็นที่เลี้ยง เป็นกรมอีกกรม ๑ ไม่ขึ้นสาธารณสุข. กรมพระดำรงฯ กราบบังคมทูลว่า เดิมที่คิดไว้หมายจะเอากรมพลำภักดิ์ควบคุมการทาง Local Government กรมฝ่ายเหนือเป็น Political Bureau, สำหรับตัวบุคคลเวลานี้ ถ้าไม่ผู้อื่นดีกว่าทรงเห็นว่า พระยาศรีสุริยราช จะพอใช้ได้. กรมพระจันทบุรี ทรงสงสัยว่า ฝรั่งเศสดีกว่า. สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์ฯ ทรงเห็นพ้องด้วยว่า การอย่างนี้ฝรั่งเศสดีกว่า. กรมพระดำรงฯ ทรงเห็นว่า ถ้าเช่นนั้น ม. อาร. ดี เศรษฐ ที่ปรึกษากรมทะเบียนที่ดินเหมาะสม มีพระราชดำรัสว่า จะไม่เอาคนไทยเป็นหัวหน้าและให้ฝรั่งเศสเป็นที่ปรึกษาตามระเบียบที่คิดไว้หรือ ในขั้นต้นควรให้เขียนโปรแกรม, ดำเนินการอย่างเปนกรรมการ. สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีฯ กราบบังคมทูลว่า คนไทยก็มีนายบุญเชยในกรมอัยการคน ๑ พอใช้ได้. สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์ฯ กราบบังคมทูลว่า ควรให้กรรมการไปดูได้จนต่างประเทศ (ซึ่งเคยว่ากันมาแล้ว ตามรายงานที่ ๑๓/๒๔๖๙ ข้อ ๙ ก. ได้มีพระราชหัตถ์สั่งสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีฯ แล้ว) แม้ที่สิงคโปร์ที่กรมพระจันทบุรีฯ รับสั่งว่า failure ก็ควรดูให้รู้ไว้เปนครู. โปรดเกล้าฯ ว่า ถ้าเช่นนั้นตกลงให้สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีฯ ทรง recommend ตัวบุคคลที่จะเปนกรรมการขึ้นมา.

สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีฯ รับพระบรมราชโองการ.

๑๓๖

๑๓๖

๑๓๖

สมเด็จฯ

คัดจากรายงานประชุมอภิรัฐมนตรีครั้งที่ ๒๖

วันพุธที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๗๐

๖๑๖   ๖๑๖   ๖๑๖

๑.

๖๑๖   ๖๑๖

กรมพระจันทบุรีฯ กราบบังคมทูลต่อเรื่องจัดการสุขภาพตามหัวเมือง ว่าเมื่อวันจันทร์ที่แล้วมา มีสเตอร์ เครก ได้มาทูลเรื่องนี้ว่า สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีฯ จะขอมาเป็นตัวอธิบดีกรมบูรพาภิบาลทีเดียว, ม. เครก ขอ protest ว่าตนเองเป็นแต่เพียงหมอมความ จะจัดการอย่างนี้ไม่ถนัด. อนึ่งกรมบูรพาภิบาลก็มีหม่อมเจ้าสกลวรรณการครอบงำอยู่, หม่อมเจ้าสกลนั้นจะพูดจาหรือทำงานติดต่อกับ ม. เครก ไม่ได้. ได้รับสั่งตอบว่าเป็นการเข้าใจผิด. ความมุ่งหมายในราชการนั้นเพียงแต่จะให้ ม. เครก เป็นหัวหน้ากรรมการที่จะ Study ในเรื่องนี้ ตรวจว่าฐานะจะเป็นอย่างไรในเมืองไทย แล้วเขียนโครงการทูลเกล้าฯ ถวาย ต่อไปจึงจะได้ทูลเกล้าฯ ถวายความเห็น ว่า ควรจะจัดอย่างไร. ม. เครก ว่าเข้าใจผิดไป ถ้าเช่นนั้นก็ควรจัดกรรมการแต่น้อยคนมี ม. เครก กับกรรมการของมหาดไทยคน ๑. คลังคน ๑, กับเลขานุการอีกคน ๑ ก็พอ. ม. เครก จะขอขึ้นต้นในเมืองไทย ออกไปตรวจดูที่เชียงใหม่และที่อื่นๆ แล้วในราวเดือนมีนาคมจะกราบถวายบังคมลาไปยุโรปเพื่อได้ศึกษาการนี้ด้วย เมื่อกลับเข้ามาแล้วจึงจะได้ทูลเกล้าฯ ถวายโครงการ. ครั้นเมื่อวันอังคาร ม. เครก ไปเฝ้าสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีฯ ได้เขียนความเห็นอย่างนี้ถวายสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีฯ ก็ทรงรับแล้ว. ม. เครก นั้นหวังจะได้เป็นที่ปรึกษากระทรวงเกษตร. ถ้าจะให้มาเป็นเพียงอธิบดีกรมก็รู้สึกว่าจะต้องลดตอยลงไป. ถ้าเพียงแต่จะให้เขียนโครงการและช่วยแนะนำกรมบูรพาภิบาล เขายินดีจะฉลองพระเดชพระคุณ. ส่วนว่าต่อไปจะเป็นที่ปรึกษากระทรวงเกษตรหรือมหาดไทยนั้นแล้วแต่การ. ส่วนผู้ที่willเลือกเป็นกรรมการของกระทรวงคลังนั้น เมื่อพูดกันได้กล่าวถึงชื่อคน ๒ คน คือ พระกฤษณามรพทัช กับ หลวงบูรณศิริฯ นั้นได้เคยศึกษาการเรื่องนี้ที่อังกฤษอยู่บ้าง. ม. เครกขอเลือกเอาพระกฤษณา. กรรมการของมหาดไทยก็มีพระบริรักษ์ ซึ่งเป็นที่ ๒ หม่อมเจ้าสกล อยู่. ลำดับนี้ได้ปรึกษาหาตัวบุคคลที่จะเป็นกรรมการ. กรมพระจันทบุรีฯ ทรงเห็นว่า นายบุญเชย ที่สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีฯ ทรงระบุนั้นยังเด็ก พึงสำเร็จวิชากฎหมายกลับมา. พวกเรียนทางการปกครอง (Administration) ก็ยังมีพระยาศรีเสนา กับพระยาจินดารักษ์

กรมพระตำรวจฯ ทรงเห็นว่า ใน ๒ คน พระยาศรีเสนามั้นคงกว่า. มีพระราชดำรัสว่า ถ้าได้
คนที่จะเป็นตัวเจ้ากรมบุรุษต่อไปได้จะดี, ทรงพระราชดำริเห็นสำคัญ เพราะเกี่ยวกับ
การกายหน้า, ต้องหาคนที่ตั้งใจดี ถ้าพลาดในการเลือกบุคคลเสียในชั้นแรก การงานต่อไปก็
จะยิ่งพลาดใหญ่. คนที่จะการนั้นได้ดีต้องรู้จักกลุ่มมอ่วย, ถ้าเป็นคนก้าวร้าวเอาแต่ได้ก็เสีย
การ. ฉะนั้นควรรอฟังรายงานที่จะตั้งคุมขึ้นมา.

ฯลฯ

ฯลฯ

ฯลฯ

ที่ ๓๔๒/๙๗๓๐

วันที่ ๕๕๕๒ ๔๙๙๐
กระทรวงมหาดไทย

วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๗๐

แจ้งความมายัง มหาเสวกเอก เจ้าพระยามหิธร ราชเลขาธิการ

ตามหนังสือที่ ๔๒๐/๔๐๗๕ ลงวันที่ ๒๖ เดือนนี้ เรื่องทรงพระราชดำริที่จะจัดการประชาภิบาล (Municipality) แลโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้ากะตัวผู้ที่จะเป็นกรรมการขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายนั้น เปนพระมหากษัตริย์คุณล้นเกล้าฯ

ในเรื่องเลือกตัวผู้ที่จะเป็นกรรมการนั้น ข้าพเจ้าได้พบกับนาย อาร์.ดี. เครก สนทนาเรื่องนี้กันแล้ว ตกลงกำหนดตัวกรรมการลงเปน ๓ นาย คือ ๑ นาย อาร์.ดี. เครก ประธานกรรมการ ๒. อำมาตย์เอก พระกฤษณามรพทัช ผู้ชำนาญการบาณชี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ กรรมการ ๓. เปนปัญหาขึ้น ที่ว่าจะเอาข้าราชการในกรมสาธารณสุขหรือกองบุรีภิบาลซึ่งประจำอยู่เข้าบรรจุในหน้าที่นั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่จำเป็น แต่ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลือกพระยาศรีเสนา ผู้ช่วยปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทยหรือพระยาจินดารักษ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าควรให้พระยาจินดารักษ์ ผู้ชำนาญการสุขาภิบาลนครปฐมมาแล้วเป็นกรรมการออกไปดีกว่า เพราะผู้ช่วยปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทยนั้นเป็นหน้าที่สำคัญต้องมีตัวประจำ แลพระยาศรีเสนาก็ได้รับราชการในหน้าที่นี้มาหลายเดือนพอรู้หนทางแล้ว ทั้งในเวลานี้ก็ได้นำที่เจ้ากรมการเมืองอีกหน้าที่หนึ่ง ควรจะเอาไว้ใช้ในกรุง ส่วนตำแหน่งเลขานุการ-นั้น มีนายบุญเชย ปิตรชาติ ซึ่งเป็นเนติบัณฑิตสำเร็จวิชามาจากอเมริกา แลได้สอบไล่ที่มหาวิทยาลัย Prince-Town เป็นผู้ที่ได้เรียนทางปกครองมาแล้ว เวลาที่รับราชการอยู่ในกรมอัยการ พระยาเทพวิฑูรฯ เห็นว่าพอจะเป็นเลขานุการในคณะนี้ได้.

ข้าหลวงนี้ต้องให้เค็ดตรวจถึงท้องที่ในหัวเมืองต่างๆ ควรจะตรวจดูการซึ่งเปนอยู่
 ของกองสุขาภิบาลแลนุราภิบาล เพื่อดำริทำการเปลี่ยนแปลงให้เป็นประโยชน์เจริญขึ้น และ
 เรียกผู้ที่สมควรมาสอบถามเพื่อความสดวกและเพื่อประโยชน์ที่จะร่างระเบียบพระราช-
 บัญญัติให้เหมาะแก่ท้องที่ทั้งปวง ถ้าชอบด้วยพระราชดำริแล้วข้าพเจ้าจะได้ทำสารตราหรือ
 ท้องตราปล่อยให้ข้าหลวงนี้เชิญออกไป ตามแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

ขอได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท

ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

นายพลเอก

๐๑๖.
/

เสนาบดี

เมื่อกรรมการได้ดูการสุขาภิบาลหัวเมืองต่างๆ ในพระราชอาณาจักรเสร็จแล้ว ได้กราบถวายบังคมลาไปดูการนี้ในประเทศใกล้เคียง มี ชวา สิงคโปร์ ฮองกง และฟิลิปปินส์ ตลอดแล้ว นายอาร์ ดี เครก เลยกราบถวายบังคมลาไปเยี่ยมบ้านเมืองในทวีปยุโรป ส่วนกรรมการอีก ๒ นายได้กลับเข้ามากรุงเทพฯ และนำรายงาน ซึ่งได้เขียนลงนามกันที่ฮองกง ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ มาเสนอ

รายงานดังกล่าวแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน รวม ๔๗ หน้า คือ

I. The functioning of municipalities in Siam

II. The functioning of municipalities in the other Countries which we have visited, and

III. Proposals for future policy

แต่ในที่นี้คัดมาลงเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับตอนต่อๆ ไปคือ การสุขาภิบาลที่สิงคโปร์ ฮองกง และข้อเสนอของกรรมการเกี่ยวกับการจัดการสุขาภิบาลของประเทศไทยในอนาคต

ข้อนำสังเกตก็คือ คำเรียกชื่อ การปกครองท้องถิ่น หรือเทศบาล (Municipality) นั้น แต่เดิมที่ใช้คำว่า การประชาภิบาลบ้าง การสุขาภิบาลบ้าง

SINGAPORE

The Municipal Council is composed of 25 commissioners, of whom 11 are nominated by the following associations, Straits Settlement (Singapore) Association 3 members, Singapore Chamber of Commerce 2, Singapore Chinese Chamber of Commerce 2, Eurasian Association 1, Straits Chinese-British Association 1, Hindu Advisory Board 1, Mohamedan Advisory Board 1, the other 14 are nominated by the Governor-General. It is worthy of note that the Ordinance requires that the majority of the commissioners shall be rate-payers, holding no office of emolument under the Government or the Municipality. At one time in the history of Municipality, commissioners were elected by popular elections, but this system was abolished about 15 years ago, as it was found that the standard of literacy was not sufficiently high for the intelligent exercises of the suffrage.

The commissioners have a very large measure of autonomy, though the budget must be passed by the Governor in Council.

There are no definite powers of making by-laws in connection with various matters, but these have to obtain the sanction of the Governor in Council before being enforceable. Rates are allowed to be levied up to a maximum of 20% on the annual value of property with a further improvement rate up to a maximum of 5% on the annual value, subject to the proviso that the latter revenue can only be spent on certain specified objects, such as (a) the acquisition and improvement of any area certified to be insanitary, (b) provision of open spaces in congested areas, and (c) provision of housing for persons likely to be dishoused under any improvement scheme.

Singapore Municipality has embarked on a fearless and progressive policy of expenditure as is evidenced by the present loan position of 64 million dollars. The result of this expenditure is obvious in the matter of first class road and modern system of incinerators for refuse and scientific works for sewage disposal, and efficient fire fighting apparatus. The abattoirs are rather disappointing, but have been condemned and will shortly be reconstructed. The municipal hospital caters only for infectious diseases. There are no municipal Police, but municipal traffic regulations are carried out by the Government Police. Municipal water, gas and electricity are a profitable source of revenue. Child welfare is a special activity and takes the form of depots with a staff of resident and visiting nurses who make it their duty to visit every mother who has given birth to a child for a period of ten days after birth. There would seem to be every form of municipal activity in Singapore except education and trams. In order to get some sense of proportion between Singapore and Batavia, it must be remembered that Batavia with a population of 300 thousand has an annual income of about 2 million guilders, whereas Singapore with a population of about 400 thousand enjoys an annual income of about 13 million dollars (about 18 million guilders)

Apart from rates, taxes are levied on motorcars and wheeled vehicles, hawkers; etc., but a proportion of the motorcar tax has to be paid to the Government for the maintenance of roads outside municipal limits.

The president of the Council is a paid official appointed by the Governor. His salary is paid out of the municipal funds, and fixed by the Governor after consultation with the Commissioners. The other commissioners receive no emolument or allowance. Failure to attend three consecutive meetings may render the seat of a commissioner vacant. The main work of the Council is carried out by, committee consisting of about six commissioners, viz.,

- (1) Committee of Rating and Traffic,
- (2) " " Health Department,
- (3) " " Roads and Drains,
- (4) " " Fire Brigade, Architect, Improvement Trust and Building Surveyor,
- (5) " " Water,
- (6) " " Gas and Electricity,
- (7) " " Finance and General Purpose.

The president is the ex-officio chairman of all committees.

All matters of importance have to be submitted to the general meeting by one of the committees. Resolutions of committees cannot be negatived by the General Council, the procedure is to refer the matter back. There is no doubt that the Singapore Municipality functions as a first class Municipality, and has the confidence of the tax-payers, but it must be remarked that the taxation is unusually high, viz., 24% on the annual value of property.

HONGKONG-POPULATION ABOUT 875,000

It would be a misnomer to speak about a Hongkong Municipality. The usual municipal activities are carried out by a sanitary board presided over by a Civil Service officer appointed by the Governor and consisting of 10 members, of whom 8 are appointed by the Governor and the remaining 2 are elected by those entitled to sit as jurymen. The Board has certain executive functions and responsibilities, the power of making by-laws which become valid after the approval of the Legislative Council. The president of the Board cannot be dismissed by the Board, but many of his executive acts require the express assent of the Board. One might describe the Board as Central Government in commission for certain defined purposes, particularly for the health and cleanliness of the town. The roads are constructed and maintained by the Public Works Department, which is also the building authority but works in friendly co-operation with the Sanitary Board.

The cleanliness of the town is very noticeable, and the health record unusually good. The fact that one case of plague which occurred during our visit created a sensation and required a special meeting of the Board is a striking testimony to the general conditions. We are privileged to witness the disinfecting measures which were imposed in connection with this case, and they certainly were unusually thorough.

A somewhat novel feature in hygienic policy, not found in other places visited, is a compulsory spring cleaning of houses at least once a year, on which occasion all furniture and partition boards are removed and the whole of the interior of the house is treated with a lime solution. This is no doubt a salutary prophylactic, though possibly an invasion on the liberty of the subject which would not be tolerated outside a submissive colony.

Night-soil disposal is contracted out but compulsory on all householders who are not on the main sewer nor have septic tanks. There are efficient waterwork arrangements under the management of the P.W.D. Electric energy is supplied by a private company, which has a concession from the Government.

There is no municipal budget in the proper sense of the term. Expenditure and revenue are shown in the general budget. Taxation in Hongkong is commendably low. 13% on gross annual value, which goes into the general till, and allocations are made for the Sanitary Board activities. It is thus impossible to compare the position with Java and Singapore.

CHAPTER III.

PROPOSALS FOR FUTURE POLICY

It is a matter of no difficulty to put forward a scheme of municipality, which on paper would appear to satisfy all the requirements of a policy of decentralisation. However, when one faces facts, and realises the low degree of literacy and want of enlightenment which characterise the majority of the inhabitants of our up-country towns, where municipalities have been established, the problem assumes the definite form of prescribing something which can be easily digested and lay the foundation for progress on sound lines. It is, in our opinion, impossible at the present stage to eliminate the official aspect of municipalities, any other policy would be fraught with grave dangers. To mitigate the distrust of officialism which permeates both the official and unofficial population must be the objective. An "honesty first" policy is clearly indicated. We have seen in the Philippines that the treasurer, both in the elective Provincial Government and in municipalities, is an officer always appointed by the Insular Government. It is easy to appreciate that this constitutes a real check on the misapplication of funds. At the same time we do not feel justified in recommending the appointment of an independent treasurer for municipalities in Siam, as at present the size and scope of provincial municipalities does not warrant a whole time job. We think that the situation can best be met by subjecting municipalities to the audit of the Treasury District Auditor (Klang Pak) as a matter of routine; if it were possible a monthly audit would be the ideal arrangement. In this way the confidence of the public and the Treasury would be gained. It would be the duty of the District Auditor, amongst other things, to satisfy himself that money had been spent in virtue of a resolution properly minuted at a meeting, otherwise he would surcharge the item.

In the 1st. Chapter reference was made to the Department of Health as the controlling department of municipalities, We are of the opinion that this arrangement will never work satisfactorily. We recommend the establishment of a separate department of Local Government Board attached to the Ministry of Interior. We do not envisage the necessity of a large department, nor should there be any marked additional expenditure to Government. How far some of the present positions in the Department of Health could be transferred to the proposed new department would have to be carefully considered. The sole duty of the department would be the supervision, the encouragement, and education of municipalities. The department would be in direct touch with the local bodies, and frequent visits would necessarily be made. If the district auditor proposal be adopted, there would be no requirement of departmental auditors, but a small but efficient staff who thoroughly understood the municipal idea. By-laws passed by the local bodies would be submitted to the department for sanction by the Minister, also the budget. Expert advice on scheme of utility and town planning would be supplied by the department, the latter is a matter considerable urgency which should be undertaken at the earliest possible moment before towns have been allowed to develop on haphazard lines.

We recommend that municipalities should be divided into three classes on the basis of the present income and population, with the contingency of being promoted, or degraded, in the event of increase, or decrease, of income and population. By way of stimulating some kind of municipal spirit, we would like to see an experiment tried of elective unofficial members. The election might be informal, as in Trinidad, or by ballot papers; a possible qualification for a voter might be residence in the municipality for at least one year with some tax qualification.

Our proposal is that the qualification of a first class municipality should be an income exceeding 30,000 baht, and a population 8,000; second class income exceeding 10,000 baht, and population 4,000; and third class income exceeding 5,000 baht, and population 2,000. We are of the opinion that municipalities in receipt of income less than 5,000 ticals should be suppressed and administered in the ordinary way of Rachakarn.

The council of a first class municipality should be composed of the Governor as ex-officio chairman, the Palad Changvad, the Health Department representative, Nai Amphur, and the Kamnan of the municipal area, and 4 elective unofficial members, if an election not feasible, 4 appointive unofficial members. The second class and third class municipalities should have the same councillors as the first class but two and one elective or appointive unofficial members respectively. An elective member should be a qualified voter, though this might not be necessary in the case of an appointive one.

FUNCTION.

1. Finance.

We propose that all first class municipalities should, in addition to the taxes at present enjoyed, also be granted the slaughter house revenue, but the second and third class municipalities should continue with their present taxes.

Taxes, at present levied but not properly legalised such as "hab re pang loi". should be regularised.

2. Assessment.

It is most important that the inhabitants of any town should feel that the assessment has been made on absolutely equitable principles. For this end we suggest that each council should appoint from its members a small committee of assessment, if possible one of the unofficial members should sit on this committee. There should be as much publicity as possible about the assesment; the list should be posted up at the council's office. There should be appeal from the committee to the full council, and from the council to the Local Government Board.

3. Arrears of Taxes.

There should be some definite rules for proceeding against those who do not pay their taxes. Everyone should be treated alike, without fear or favour. One of the powers of the Local Government Board would be to watch carefully this point.

4. Budget.

The present method of preparing the municipal budget is thoroughly unsound. A proper form with explanations should be drafted.

5. Roads.

In Chapter I reference was made to the arrangement at present in force in respect of construction and maintenance of roads. We are inclined to endorse the comment that to cut the roads off from the municipal activity is to cut the nerve of municipal organisation. Road maintenance and construction is one of the best opportunities for a municipality to show that the tax-payers are getting their money's worth. The present arrangement has only produced mutual recrimination between the Department of Ways and municipalities. We suggest that the most logical arrangement would be for the municipality to collect the wheeled vehicle taxes and retain a percentage, to be fixed in proportion to the kilometres of roads and the number of cars in the municipal area, and pay the balance over to the Department of Ways. The municipality should be left a free hand as regards all road except first class roads, which should be constructed and maintained to the specifications of the Department of ways.

6. Sewage & Sanitation and Water Supply and Electricity.

It is impossible to exaggerate the importance of these two activities, as they directly affect the health of the nation. It has been aptly said that health is the best form of wealth. A sewage scheme is nearly always a costly matter and to be efficient is largely depended on water facilities for efficient operation. None the less one cannot help feeling that the Treasury might be justified in granting long term loans to municipalities for this purpose, hypothecating the house tax for the payment of interest and gradual repayment of loan. The same remark can well apply to sanitation, and particularly to water supply. The experience of Nagor Pathom demonstrates that a well organised water supply should very soon pay for itself, and show a profit.

The case of Korat is particularly urgent in this connection. There are in some municipalities surplus funds which might be utilised as a basis for scheme of practical utility. It should be the business of the Local Government Board to examine this question and make businesslike proposal to the Treasury.

We feel very strongly that the supply of electricity should always be municipally managed. The experience of Rajburi is very suggestive. In fact it is difficult to see how, in a first class municipality, any loss could be made on this activity, if the installation is intelligently made and honestly operated. We go so far as to say that it would probably pay Songkla and other places which have employed private companies heretofore to pay out the companies according to contract and operate the business themselves.

7. Hospitals.

After visiting municipal hospitals, it is impossible not to feel strongly, that the hospital activity is best undertaken by Central Government, i.e., by the department which has expert knowledge and experience of these institutions. Hospitals cannot differentiate between patients inside and outside municipal areas. On the other hand, there is no reason why municipalities should not contribute their quota to the hospitals. They already appropriate money to this object, there seems to be no reason to doubt that this money would be better administered by Central Government.

8. Municipal Boundaries.

The present boundaries should be critically examined, not from the symmetrical stand point, but from considerations of practicality and standard of equity. Participation in the civic amenities and improvements should be the test. Such examination will probably result in the enlargement of some boundaries and the contraction of others.

9. Legislative Powers.

The municipality should have definite powers of making by-laws on matters of local concerns, such as collection of refuse, disposal of night-soil which should be compulsory in congested area, municipally controlled markets, traffic regulations, closing hours of drink shops, censorship of cinematograph films. These by-laws as suggested above should be submitted to the Local Government Board for sanction, but once sanctioned should be enforceable as law.

10. Municipal Staff.

At present the status of the staff is rather nebulous, or as regards pension, negative, except as a special act of grace or manoeuvring. Some of the staff can claim Rachakarn service before they became side-tracked into municipality. It is not feasible to create any provident fund in municipalities. We feel that the most satisfactory arrangement would be to put the staff on the civil service status, with possibly a contribution to pensions by the municipality. This would be a direct incentive for good men to serve, and generally conducive to good discipline.

11. Procedure.

The total lack of procedure in connection with municipal councils has already been remarked. The rectification of this is most important. Provision should be made for the appointment of small committees for special purposes. As a matter of routine the minutes of the previous meeting should either be read or circulated amongst the members before being formally passed. Where practical, ordinary meetings should be held on the same day in each month, e.g., last Wednesday in the month, so that the members can keep themselves free of other engagements on that day. If possible an agenda of the business

should be sent to each member. Important topics, e.g., the budget, should be circulated, at least 10 days before the meeting at which it is to be passed. It should be prepared by the finance committee, not by the Chairman and Paladsukhabhibal. Publicity of meetings should be encouraged.

12. The Chairman.

We have deliberately left a somewhat delicate matter to the last, viz., the position of the Chairman. The success of the organisation depends to a large extent on the personality, tact and ability of the Chairman. At present the majority of Chairmen take the responsibility too lightly. They do not grasp the fundamental principles of municipality. It is most important that they should be educated in this respect. A meeting of the Chairmen called in Bangkok, when full explanations could be given, would be very helpful, apart from this a certain amount of elementary literature on the subject could be prepared. After mature consideration we have come to the conclusion that it would be best to eliminate the veto, and in fact, the present powers of the Tesa in connection with municipalities. This conclusion has been reached for two reasons:-

- (1) the responsibility of the Chairman (the Governor) will be very much emphasised, if there is nobody on the top of him, and
- (2) the Local Government Board will feel far more comfortable in dealing with the Governor who is directly in touch with the work than with the Tesa.

The above recommendations are of a general nature, and in the event of their adoption, would require adjustment and expansion.

We would like to finish on a note of hope. Rome was not built in a day, and we are mindful that the ideal municipality is now only a dream. It can only come with gradual development, but the sooner the beginning is made on the right lines, the better. Progress must necessarily be slow, and there will always be discouraging factors from time to time. The municipal history of every country in the world contains abundant proof of this.

(Signed) R.D. Craig.
 (") Phya Chinda Raksh.
 (") Phra Krishnamra Patt.

Hongkong,
 May 30th, 1928.

Certified true copy.

Uham Vudhi Voravej.

2nd. July, 1928.
 Department of Public Health.

*Drafted by R.D. Craig.
 Typed by Phra Krishnamra Patt.*

๙๑๖๒/๓๓๗๒๓

กรมราชเลขาภิบาล
วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๔๗๑

ปีที่ ๒๑๓๓

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

วันที่ ๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๑

แจ้งความมายัง มหาเสวกเอก เจ้าพระยามหิธร ราชเลขาธิการ,

ด้วยตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้นาย อาร. ดี. เกรก. พระยาจินดารักษ์, และ พระกฤษณามรพัทธ รวม ๓ นาย เป็นกรรมการศึกษาพิจารณาลักษณะการประชาภิบาล อันจะควรจัดแก้ไขให้เป็นผลดีขึ้นนั้น. เมื่อกรรมการได้ดูการสุขาภิบาลหัวเมืองต่างๆ ในพระราชอาณาจักรเสร็จแล้ว, ได้กราบถวายบังคมลาไปดูการนี้ในประเทศใกล้เคียง กล่าวคือ ชวา, สิงคโปร์, ชองกง และ ฟิลิปปิน ตลอดแล้ว, นาย อาร. ดี. เกรก. เลยกราบถวายบังคมลาไปเยี่ยมบ้านเมืองในประเทศยุโรป, ส่วนกรรมการอีก ๒ นายได้กลับเข้ามากรุงเทพฯ และนำรายงานมาเสนอ, ซึ่งได้เขียนลงนามกันที่ชองกง ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๑. บัดนี้ข้าพเจ้าขอส่งสำเนารายงานมายังท่าน เพื่อได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายฝ่าละอองธุลีพระบาท.

โครงการประชาภิบาลตามความเห็นของกรรมการ, ดังแจ้งในรายงานส่วนที่ ๓ นั้น. เป็นอันว่ายังไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากระเบียบการปัจจุบันอย่างภาคไหน, เพราะกรรมการมีความเห็นว่า ตามฐานแห่งพฤติการณ์ในเวลานี้จะแก้ไขให้ได้ทีทีเดียว เช่น จะลบล้างลักษณะที่อยู่ในอำนาจราชการให้หันไปในทันใดนั้น ยังเป็นการพันวิสัย หรือจะวางนโยบายอย่างอื่นใด ก็ย่อมกอบปรี่ด้วยอันตราย. ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า กรรมการดำริการนี้และวางทางดำเนินการเป็นอย่างระมัดระวังมาก, ประสงค์ต่อความมั่นคงยิ่งกว่าที่จะเปลี่ยนแปลงโดยเร่งรีบ, ซึ่งข้าพเจ้าก็เห็นว่า น่าจะเป็นความคิดที่ถูกต้อง, เพราะได้เพียงนี้แล้ว ก็อาจก่อการสืบไปอีกได้โดยลำดับ, แต่หากบางทีจะไม่ทันพระราชประสงค์ที่ทรงจำนงพระราชหฤทัย.

อนึ่ง การเรื่องนี้ย่อมเกี่ยวไปถึงหน้าที่ทบวงการหลายกระทรวงด้วยกัน. โดยความ
คาดหมายว่า อาจจะทรงปรึกษาในประชุมเสนาบดีสภาสักวันหนึ่ง, จึงได้พิมพ์สำเนารายงาน
นี้เป็นจำนวนมากฉบับ และส่งมาพร้อมหนังสือนี้ รวม ๑๘ ฉบับ.

ถ้ามีโอกาสอันควร ขอได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาฝ่าละอองธุลีพระบาท,
การจะควรประการใดสุดแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ.

จอมพล

เสนาบดี.

วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ขอประทานนี้ เป็นข้อที่
 ๕๓๓ เรื่องนี้เห็นว่าเป็น
 จิตที่เห็นว่ามีสติปัญญา
 หวังด้วย (เห็นว่ามีสติ
 และในหนังสือที่มีกึ่งในใจ
 มีความปลงใจในนี้
 จะรู้ใจมากกว่า ซึ่งกรรมที่
 เป็นอริยมรรค ซึ่งยังไม่ได้
 ว่าจะเป็น สัมมาจิตต์โดยชอบ
 ทั้งแต่ ตักใน สัมมาจิตต์
 นาน ได้ชื่อ ในที่ กิจการ

วันที่ _____ พ.ศ. _____

ปัญหาข้อที่ ๕๓.
 สันนิษฐานของทพพนี้ ที่
 ทศกร ๗๖ นี้มีข้อถาม เห็นว่า
 ทำตามรูปคล้ายอย่างนี้
 สืบค้นได้ และ ชลภูมิ
 เลื่อนร. เป็บบนที่ เนมา: ๖
 นวนับ ๖๖๖ ๖๖๖ ๖๖๖
 มีกักที่ ๖๖๖ ๖๖๖
 เรื่อง นี้ควร เสนอ
 เสนอขงค. ๖๖๖ ในส่วน
 สักแต่ ๖๖๖ ๖๖๖ ๖๖๖

วันที่ _____ พ.ศ. _____

ขอประทานนี้ เห็นว่า
 ๕๓๓ เรื่องนี้เห็นว่าเป็น
 จิตที่เห็นว่ามีสติปัญญา
 หวังด้วย (เห็นว่ามีสติ
 และในหนังสือที่มีกึ่งในใจ
 มีความปลงใจในนี้
 จะรู้ใจมากกว่า ซึ่งกรรมที่
 เป็นอริยมรรค ซึ่งยังไม่ได้
 ว่าจะเป็น สัมมาจิตต์โดยชอบ
 ทั้งแต่ ตักใน สัมมาจิตต์
 นาน ได้ชื่อ ในที่ กิจการ

บรรรทักความเห็น **เรื่องที่จะจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง**

ปัญหาในเรื่องจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง ตามความเห็นของกรรมการ ซึ่งมีข้อความเกี่ยวกับคลัง คือ

๑) ในข้อที่จะให้คลังภาคตรวจบัญชีเดือนละครั้ง เห็นว่าจะไม่ไหว เพราะคลังภาคมีตัวผู้จะตรวจบัญชีได้ แต่ตัวคลังภาคกับผู้ช่วย การออกตรวจจะออกตรวจได้ที่ละคนผลัดเปลี่ยนกัน เพราะต้องมีตัวประจำที่ทำงาน สำหรับตอบปัญหาขัดข้องของคลังต่างๆ เสียคนหนึ่ง ตามที่กำหนดเวลาให้ตรวจคลังจังหวัดต่างๆ ที่อยู่ในอำนาจของคลังภาคในปีหนึ่งให้ทั่ว ก็เป็นการหุุดหวัดอยู่แล้ว ถ้าจะตรวจบัญชีสุขาภิบาลด้วย ก็ต้องไปตรวจพร้อมกับคลังจังหวัดนั้น เพราะฉะนั้นกำหนดเวลาตรวจ กระทรวงพระคลังต้องขอไว้ตกลงภายหลัง

๒) เรื่องตั้งกรมขึ้นใหม่สำหรับควบคุมดำเนินการสุขาภิบาลในหัวเมือง เห็นว่าการที่จะมีกรมขึ้นใหม่จะเพาะการ คงจะดีกว่าที่รวมอยู่ในกรมสาธารณสุขเปนแน่ แต่ทว่าคิดถึงการที่จะไม่ให้เปลืองเงินแล้ว ถึงแม้จะรวมอยู่ ก็ไม่เห็นเปนปัญหาขัดข้องอันใด เพราะตามรายงานของกรรมการได้ความว่า กรมสาธารณสุขไม่เอาใจใส่ในการทำงานของสุขาภิบาล ถึงแม้มีผู้ที่เอาใจใส่มาทำการแล้ว การงานก็คงจะเดินไปได้ กรมต่างๆ ที่มีงานหลายแผนกรวมอยู่ก็มีอยู่มาก ในกรมสาธารณสุขจะรวมงานของสุขาภิบาลอีกแผนกหนึ่งก็ไม่เห็นจะมากเกินไป

๓) ภาษีอากรที่รัฐบาลจะยกให้แก่สุขาภิบาล ตามที่เคยยกให้มาแล้วก็มีอยู่ ๓ อย่าง

- ก) ภาษีโรงร้าน
- ข) โรงฆ่าสัตว์
- ค) ค่าล้อเลื่อน

เห็นว่าเป็นการเพียงพออยู่แล้ว ยังไม่ควรจะเพิ่มเติมอะไรให้อีก

๔) เรื่องโรงพยาบาลของสุขาภิบาลที่มีอยู่แล้ว กรรมการเห็นว่าควรยกมาให้รัฐบาลจัด ในเรื่องโรงพยาบาลนี้ เห็นว่าควรเปนของประชาชนมากกว่าเปนของรัฐบาล เพราะการ

โรงพยาบาลยังมีมากแห่งก็ยิ่งดี รัฐบาลจะทำเช่นนั้นไม่ได้ ถ้าให้ประชาชนเขารวบรวมกันทำ ในต่อไปเมื่อบ้านเมืองเจริญ ก็คงจะมีมากขึ้นได้

๕) ในเรื่องเจ้าพนักงานสุขาภิบาล ที่กรรมการเห็นควรให้ได้รับบำเหน็จบำนาญอย่าง เจ้าพนักงานของรัฐบาล ในข้อนี้ถ้าเป็นข้าราชการที่รับเงินเดือนในงบประมาณของรัฐบาลก็ คงได้รับบำเหน็จบำนาญ แต่ถ้าเป็นผู้ที่รับเงินเดือนในเงินของสุขาภิบาลจะรับบำเหน็จบำนาญไม่ ได้ เพราะต้องด้วยข้อห้ามในพระราชบัญญัติเบี้ยบำนาญ และคนที่รับเงินเดือนอย่างนี้ก็มิได้อยู่ หลายแห่ง ถ้าทางอื่นเขาให้กันอย่างไร ก็ควรคิดให้เหมือนกัน

ที่ ๑๘/๒๕๗๑

รายงานเสนาบดีสภา

วันเสาร์ ที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๑

วันนี้โปรดเกล้าฯ ให้มีประชุมเสนาบดีสภา ณ พระที่นั่งสวนโกลกั้วลหัวหิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกเวลา ๑๑.๒๕ นาฬิกา ประทับเป็นประธาน ผู้มาประชุม คือ

อภิรัฐมนตรี ๔ พระองค์ทั้งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย, เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์, ราชเลขาธิการ, เสนาบดีกระทรวงเกษตรฯ, การต่างประเทศ, ทหารเรือ, วัง, กรรมการผู้รั้ง ตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงกลาโหม และยุติธรรม

เสนาบดีกระทรวงพระคลังฯ ประชวร

ราชการในระเบียบวาระ

๑. อ่านรายงาน การประชุม	โปรดเกล้าฯ ให้อ่านรายงานการประชุมครั้งก่อน ไม่มีแก้ไข .....
๓. ปรีกษาราย งานกรรมการ ศึกษาพิจารณา ลักษณะการ ประชาธิปไตย	โปรดเกล้าฯ ให้ราชเลขาธิการอ่านบันทึกพระดำริ เสนาบดีกระทรวงพระคลังฯ ที่ทูลเกล้าฯ ถวายขึ้นมาวันนี้ ข้อที่ว่าคลังภาคตรวจบัญชีเดือนละ ครั้งไม่ไหว กระทรวงพระคลังฯ ขอให้ตกลงภายหลังนั้น กรมพระจันทบุรีฯ กราบบังคมทูลว่า กระทรวงพระ- คลังฯ ไม่ได้ปิดขอพัลเวลาที่ยัดกันอย่างไรเท่านั้น (matter of arrangement) .....

การประชุมเสนาบดีสภา

อนึ่ง ตามความในรายงานของกรรมการให้ตั้งกรมขึ้นใหม่นั้นไม่ทรงเห็นด้วย ถ้ายกให้พื้นมือสมุหเทศาไปแล้ว ก็ให้ independence อาจเกิดยุ่งขึ้นได้

เรื่อง Municipal boundaries อาณาเขตของประชาภินาลนั้นเปนของสำคัญ ที่จะขยายออกไปก็เพื่อเก็บเงินให้มากเท่านั้น และโดยมากไม่ให้ amenities อะไรเลย

เรื่อง Legislative powers นั้น ทรงเห็นว่าไม่ใช่ของง่าย ถ้าไม่มีกฎหมายว่าด้วยของเรขาย hawkers และการสร้างบ้าน building law แล้วจะเกิดยุ่งมาก ต้องอาศัยรัฐบาลทำการให้ตี

มีพระราชดำรัสตามความเห็นผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงกลาโหมฯ กราบบังคมทูลว่า รายงานนี้ตี การแก้ไขนั้นสำคัญอยู่กับตัวคน และถ้ามีเงินแล้วก็ทำได้ ตามที่ทรงสั่งเกตมาแล้วนั้น เงินไม่พอที่จะทำให้เปนผลดี

prejudice กันมาก คนเสียเงิน ๒-๓ บาท ก็นึกว่าควรมีถนน metalled road ดีและมีคนรดน้ำ ตัวผู้ว่าราชการจังหวัดและปลัดสุขาภินาลนั้นเองสำคัญ กรรมการที่เป็นคฤหบดีไม่มี public spirit ถ้าสมุหเทศาไม่เกี่ยวด้วย จะมีอันตราย คนโดยมากไม่ยกนังในที่ประชุม เพราะหาไม่มีเวลาต้องมิงงานอื่นทำ

มีพระราชดำรัสว่าการสำเร็จนั้นอยู่กับผู้ที่เปนหัวหน้า (preside) ในที่ประชุม แต่เวลานี้ยังไม่เข้าใจกัน รายงานของกรรมการนี้เป็นแต่ preliminary report เท่านั้น จะต้องทดลองกันต่อไปอีก ถ้าทดลองทำได้ในเมืองใหญ่ๆ เช่น นครปฐมจะดี เพื่อฝึกหัดข้าราชการและประชาชน ทรงพระราชดำริว่า ถ้าเรามี Municipal Government ไม่ได้ จะมี Parliamentary Government อย่างไรได้ ถ้าหากว่าต่อไปภายหน้าเราจำจะต้องมี Parliamentary Government แล้ว เราต้องพยายามจัดให้มี Municipal Government ขึ้นให้ตีก่อน.

ที่ ๖๖๖ / ส.ส.๓๖

Emloa
กรมราชเลขาภิบาล
วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๔๗๓
วันที่ ๓๐๕๘

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

วันที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

แจ้งความมายัง มหาเสวกเอก เจ้าพระยามหิธร ราชเลขาธิการ

เนื่องจากที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งกรรมการพิจารณาลักษณะการปกครอง
ชุมชนมุขมนตรีโดยวิธีจัดเป็น Municipality ซึ่งมี นายอาร์.ดี. เกรก เป็นประธาน และกรรมการได้
ทำรายงานเสนอต่อกระทรวงมหาดไทย ดังได้ส่งมาโดยหนังสือที่ ๑๖๒/๓๗๒๓ ลงวันที่ ๒
กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๑ แล้วนั้น ต่อมานายเกรกได้ออกไปศึกษาการนี้ต่อไปในยุโรป
และได้ทำรายงานเพิ่มเติมเสนอกระทรวงมหาดไทยอีกฉบับหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน
พุทธศักราช ๒๔๗๒ มีข้อความเกี่ยวกับกรุงเทพฯ โดยเฉพาะ กระทรวงมหาดไทยได้ตั้ง
อธิบดีกรมนครบาล สมุหพระนครบาล และอธิบดีกรมสาธารณสุขเป็นกรรมการขึ้นพิจารณา
รายงานนี้ กรรมการได้เสนอบันทึกความเห็นแก้ไขเพิ่มเติมความเห็นของนายเกรกบาง
ประการ ดังปรากฏในสำเนาซึ่งสอดมาด้วยแล้ว พร้อมกับสำเนารายงานของนายเกรก

กระทรวงมหาดไทยเห็นว่า การปรุงแต่งชุมชนขึ้นเป็นเทศบาล (Municipality) จะ
เป็นในพระมหานครหรือหัวเมืองก็ตาม ย่อมต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง และมีทางการ
กระทบถึงหน้าที่ของกระทรวงทบวงการต่างๆ เพราะฉะนั้น ควรตั้งรูปการขึ้นเป็นพระราช
บัญญัติเพื่อปรึกษาหารือกันก่อน และได้ตั้งกรรมการให้ร่างพระราชบัญญัติเทศบาลขึ้นแล้ว
หวังว่าจะสามารถนำร่างพระราชบัญญัตินี้ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายได้ในไม่ช้า ในขั้นนี้จึงควรระงับ
ปัญหาเรื่องจัดกรุงเทพฯ เป็นเทศบาลไว้จนกว่าการวินิจฉัยเรื่องพระราชบัญญัติเทศบาลจะ
ถึงที่สุด

ถ้ามีโอกาสอันควร ขอได้นำกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท
การจะควรประการใดสุดแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

จอมพล
เสนาบดี

Memorandum on Municipality.

In the same way as religion and comparative morality are very much matters of geographical situation, so forms of local self government vary with the temperament, history, habits, and customs of the different nations.

It would be a dangerous experiment to take a form of local self-government at present successful in one particular country for example say in Italy and introduce it in England. The well known lines of Pope contain a large amount of truth

“for forms of government let fools contest
whatever is best administered is best”.

For the purposes of this memorandum some study has been made of the Municipal systems in force in England, France, Italy and Germany. It may be of use to indicate some of leading features of the different systems dispensing with details which are apt to obscure the main issue.

England.

English local government like the law of English Real Property has grown up in a haphazard way, and is full of illogicalities which up to date have defied all attempts at reformative legislation.

A brief account of the constitution powers and duties of local authorities may be of interest.

(a) County Councils England is divided into counties whose origin is a matter of early history, but for the purposes of local government administrative counties are established which are the same as geographical counties except that the largest towns called county boroughs are separated off, and have their own municipal constitution independent of the county. For every administrative county a council is elected. The principal matters with which county councils are concerned are higher education, elementary education, main roads; lunatics and mentally deficient; small holdings; pollution of rivers; weights and measures; diseases of animals; sale of food and drugs; maternity and child welfare; tuberculosis and venereal diseases. The county council exercises control in some respects over the minor local authorities.

(b) County Boroughs. These are the largest towns almost all being over 50,000 population and have the same powers and duties as the County councils, and also those of Borough and Urban District Councils and are entirely independent of the county councils.

(c) Municipal Boroughs and Urban Districts. These include all towns other than county boroughs. Municipal boroughs are the towns which have received a charter of incorporation and have a Mayor.

The Borough and Urban District Councils are the local sanitary authorities and are responsible for the good government of the towns in all respects including maintenance and cleansing of streets and roads; housing of the working classes; sewerage and sewage

disposal; water supply; hospitals, baths and wash-houses parks; cemeteries; abatement of nuisances; inspection of food; fire prevention; maternity and child welfare; public libraries and museums.

Boroughs over 10,000 population and Urban Districts over 20,000 are also responsible for elementary education.

The large towns can also obtain powers to manage their own tramways, to manufacture and supply gas or electricity, to own and manage markets and harbours or to enter upon other undertakings of a similar nature for the benefit of the community.

(d) Rural Districts. The whole of an administrative county outside the boroughs and urban districts is divided into rural districts.

Rural district councils are also sanitary authorities but their powers and duties are not so extensive as the urban districts although urban powers can be specially given them. They are further divided into Parishes who have small powers of appointing representatives on the rating authority.

The main difference between county council and urban constitution is that the county council has a certain amount of control over Rural districts, but County Boroughs, Boroughs and urban district councils are separate units which exist to govern the affairs of a single town.

Police authorities. Many of the Boroughs are themselves police authorities and in these cases act through a "Watch Committee". In the administrative counties the authority is a standing joint committee of the County Council and the County Justices.

The metropolitan police force is directly under the Home Office. The City of London maintains its own separate force.

The powers of local authorities are clearly defined by Act of Parliament, but those cities which have an ancient charter enjoy a very large measure of autonomy.

A distinctive characteristic of English local Government is the appointment and dismissal of all officials without any reference to Central Government. All local authorities with the exception of Boroughs are subject to a district audit.

These are six sources of revenue of the local authorities (1) from property belonging to the authority, (2) from fees and fines of various sorts (3) from payments made for Council services e.g. Trams & Electric light (4) from State Grants (5) from rates (6) from loans.

State grants sometimes called grants in aid are a steadily increasing source of revenue. There are four services to which the state contributes, Police, Roads, Education, and Housing.

This contribution is contingent to a certain standard of efficiency being maintained which constitutes a definite control by Central Government in these matters and is a source of constant friction between local authorities and the Ministry of Health.

Loans can only be created for Capital Expenditure and for certain purposes which are laid down by Act of Parliament, and even for these purposes the permission of

the Minister of Health is necessary who scrutinises very carefully the proposals and the ability to repay.

Rates are the main source of Municipal revenue, and are collected on the assessed value of land and buildings.

There are objections to this mode of taxation in so far as a rich man can escape his fair share of contribution by living in a small house. The continental system though more complicated is probably more equitable in this connection.

In fines the English municipal activity, though full of illogicalities, in practice works out fairly satisfactorily, and is eminently suitable to the English mentality with its detestation of bureaucracy.

France

Municipality in France has been developed along the lines of a strong control by central government which is represented by the Prefect the head official of the department or county. He is nominated by the Minister of the Interior and appointed by the President.

The Council general is the representative body of the department, and is elective, each Canton contributing one member; no official is entitled to be a member of the Council general. This Council assesses the amount of money which the several arrondissements must contribute for the maintenance of departmental roads and other public works. The arrondissements which are administrative divisions between the department and the commune also have a council which assesses upon the communes their shares of the taxes imposed upon the arrondissement.

The unit of local government is the commune. Every commune has a municipal council elected for four years. A Mayor is elected by ballot and he carries out the executive duties of local government. Nominally he is subject to the control of the council, but in actual practice he enjoys a large measure of independence.

Communes are very much subject to the control of the Prefect, as their financial proposals must be approved by him. The Prefect can suspend the council and the central government can dissolve it.

The chief source of local revenues whether for communes or departments is found in the system of "centimes additionels" the principle of which is that each local authority is entitled for its own purposes to add a certain percentage to each of the "direct taxes" which it is required to raise for State purposes.

The system of administrative courts is peculiar to continental local government. The actions of local authorities are subject to legal control by the administrative courts. Complaints by individuals against the proceedings of local authorities must be brought before the administrative courts, as the ordinary courts cannot entertain them. This system is an undoubted protection to the local authorities, but a doubtful boon to the public.

Italy

Until 1926 Local self government followed very closely the French organisation. Communes were entitled to elect their own "Mayor" and enjoyed some measure of autonomy subject to the control of the prefect of the province. With the establishment of the fascist regime, a change has been introduced, and by the Act of 1926 the whole system of representative local government was swept away and a "Podesta" nominated by central government was substituted for the mayor and municipal council, the Government of Rome itself being differentiated only by giving the nominated administrator the title of governor instead of that of Podesta. In Italy for autonomy must be substituted "autarchy" which is held to imply a distinct juristic personality having the power of exercising functions on its own initiative in accordance with the common law and for the public interest. Autarchy is in fact a form indirect administration by the State, since the powers assigned to the communes must be considered, not as original, but as derived from the State itself. The idea of representative government is distasteful to the fascists.

The present system is a contradiction of the ordinary laws of evolution, and the fact that it is tolerated is an additional testimony, were one needed, to the dictatorial methods of Signor Mussolini. The organisation and possibly Mussolini would not last five minutes in any other European country.

There is a 'camouflage' of a consultative body with the "Podesta" presiding, but the most perfunctory examination of the rules of the game reveals the naked fact that the consultative body is only tolerated subject to good behaviour. It is true that the opinion of the consultative body must be taken with regard to all decisions of the Podesta which concern the budget estimates, expenditure which would affect the budget for more than five years, the raising of loans, the imposition of taxation, the alienation of commercial property, or the direct undertaking of public services.

In the case of disagreement between the Podesta and his council, there is a perfectly good appeal court but so constituted that the council has not a hope of triumphing. The Podesta is bound to carry out his functions in accordance with general principles laid down by the State, and he is subject to two forms of control. The question of the legality of his acts is under the Prefect also a government servant. Moreover inspections are made from time to time by special officials of the Ministry of Interior, who both investigate all proceedings from the point of view of their legality and generally give the Podesta the advantage of their advice and assistance.

The general system of finance follows the lines of the French "centimes additionels" to direct taxes with the option of a levying comprehensive graduated tax on the complete turnover of the tax payer.

The method of election of the consultative body is not without interest. No chance is taken on a universal suffrage. Certain bodies are asked to put forward a number of names and out of these government selects a lesser number.

In the case of Rome the following bodies can submit

	<i>submitted</i>	<i>selected</i>
Agrarian Assembly of Rome	3	1
The Chairs of Agriculture of the Province of Rome jointly	3	1
College of land survey as of Rome	3	1
Chamber of Commerce & Industry of. Rome	18	6
Council of the society of Barnsters	10	3
" " " Engineers	9	3
Medical surgeons	6	2
Pharmacists	3	1
College of accountants	6	2
Council of the society of veterinaries	3	1
Royal University of Studies	6	1
Royal school of Engineering	3	1
National academy of Lyases	3	1
Academy of San Luca	3	1
Academy of Santa Cecilia	3	1
Higher institute of fine arts	3	1
Confederation of fascist syndical Corporations	84	28
General confederation of Italian Industry	6	2
Italian syndicate of Cooperatives	6	2
Council of the Society of Journalists	3	1
National association of Conbatante	3	1
" " " War disabled	3	1
" " " Mothers & Widows and families of men killed in the war	3	1
" " " Italian women	3	1

Apart from these members there are 15 members appointed without nomination. The inwardness of the whole system is very obvious and the proportion of fascists Syndical corporations.

Suggestive.

It has been said that Fascism is the golden staircase between earth and heaven. The foregoing remarks would seem to show that, any rate, the structure is very rigid.

Germany

As might be expected the German organisation is of the "heavy machine" type enormously complicated and tremendously efficient.

Eastern and Western Prussia has its own association of rural and urban communes.

The commune is the unit of local self government, the urban having much greater autonomy and a more elaborate organisation than the rural.

There is a representative directly elected council, and an executive organ elected by the former body, the actual local administration in the towns is very largely in the hands of the Burgomaster who acts both as the executive of the elected council and as the agent of the State for the various services. It is to be noted that the Burgomaster is an officer elected by the local council. The position is one of considerable honour, and the usual term of office is twelve years with a possible reelection for life. He is a salaried and professional official who directs and superintends the whole business of the urban administration and has been aptly described as a "microcosm of the entire administrative life and activity of the town.

The German commune, however small, has a very keen sense of its own individuality and a strong objection to being deprived of any of the self government powers which it has hitherto possessed. None the less there is on foot a distinct movement towards grouping of communes with a view of more efficient and economic administration.

The local authorities are subject to the control of the local State administration which consists of state officials.

The revenues of the communes have normally consisted of

- (a) incomes from municipal property, especially land forest and hunting rights
- (b) charges for municipal services and profits on municipal enterprises
- (c) additions to government taxes
- (d) grants from the central exchequer in respect of police administration, poor relief, education etc.
- (e) local taxes on dogs, entertainments visitors etc.

Bangkok

Proposals for provincial municipality have been made in a previous memorandum. Bangkok presents a very different problem, which must be approached in a cautious spirit for obvious reasons.

It may be of some use to examine some of the disadvantages of a system of local self government. It must be realised that any form of participation by the people in the administration of affairs, which has hitherto been vested solely in government, is a democratic step. One cannot be blind to world history in so far as it teaches that a spirit of democracy, if too liberally encouraged in the early stages, has a tendency to march too rapidly, and exceed the bounds of control.

On the other hand it may be felt that the time has arrived for some initial measure, however restricted, of participation by the public in local affairs. From an educative point of view this would seem sound, and might conceivably prepare gradually for the time when popular demand for participation becomes more insistent.

In considering any scheme of municipal organisation in relation to Bangkok it is important to bear in mind the composition of the population. An elective body which would give a majority to the Chinese vote would be a thoroughly dangerous experiment both from the government and the public point of view.

In fact one cannot but have grave doubts as to whether at the present time any system of popular election would serve any useful purpose. Even a restricted suffrage would be calculated to produce inconvenient results. A possible alternative might be the form of municipality as constituted in the provinces, viz., a majority of ex-officio members and a few unofficial members. The enormous difference in size and conditions, and the importance of Bangkok compared to the largest municipality at present functioning up country must give cause for serious reflection. To erect a brand new municipality in Bangkok and hand over to the newly constituted body even the limited powers that are enjoyed by provincial municipalities would be a risk not light to be undertaken. It is not too much to say that it would probably prove an embarrassment to government and a doubtful boon to the public. Unofficial members on an official board usually make themselves most objectionable, by way of specialising in hostile criticism of a destructive character. The one point beyond all dispute is that the time is more than ripe for the levying of some form of municipal taxation. Bangkok is probably the only city of any size in the world which supplies civic amenities without any contribution from its residents. This point has been too often stressed to require elaboration.

No taxation without representation is an old cry which still retains some force. One cannot help feeling that the constitution of some body with some element of representation would be the most elegant method of introducing taxation of this kind, and thus disarm the obvious criticism that would be made. The inexpediency and dangers of popular election have been mentioned above. The foreign population of Bangkok has, for the most part its institutions which to a great extent represent the feelings of the particular community e.g. the European chamber of commerce, the Chinese chamber of commerce, the committee of the Hindu community, etc. I venture to make the suggestion that a consultative council might be established with the director general of municipality as president; that such consultative council should consist of members nominated by a selected number of the communities referred to above with of course adequate representation of the Siamese taxpayer, e.g. Siamese government servants might nominate some one outside the department of Local Government. The powers suggested would be purely consultative, i.e. the power to make recommendations and ventilate grievances without any executive power or control of finance. Except for the president, it would not be advisable to have any other official members as their inclusion would give a false atmosphere.

The proceedings should not be public but reports drafted by the president might be published from time to time. It is felt that a tactful president might derive much assistance from such a council as contemplated, and would also have an opportunity of making explanations which at present are not possible. Presumably the council would be entitled to see details of municipal taxation and its expenditure, but would have no power to allocate any expenditure. It is admitted that this proposal does not amount to any form of local self government, but it would be a step that might, if successful, pave the way to some real measure of municipal government in the future. It is conceivable that the

representatives will take a keen interest in their work, but success or failure will depend on the patience and tact of the President.

The constitution of this council presuppose that some form of municipal taxation will be imposed.

The question then becomes pertinent as to what form of taxation is the most suitable. The various kinds of municipal taxation levied in other countries have been mentioned in the earlier part of this memorandum.

The most convenient method would be the establishment of rates on land and buildings situated within the municipal area. This naturally involves considerable work and time at the outset.

It would be necessary to constitute an assessment committee whose duty it would be to fix the rateable value of all property. The work of this committee would be most important and expose it to much criticism. If one or two sound commercial men could be persuaded to join this committee, it would be of the greatest assistance. It is often a matter of extreme difficulty to fix the annual value of buildings and land particularly when the owner is occupying himself. The title deeds now in existence and the files in the Land Registry office should be invaluable in this connection. It would probably be found necessary to allow an appeal upon the assessment committee either to arbitration or to the courts as is done in England and other countries. Certain exceptions in favour of government buildings, hospitals, and places of religious worship, and burial, would probably be made.

It is surmised that taxation of this character, provided that it was levied on a low scale at the beginning, would be not unwelcome in intelligent circles as calculated to improve the amenities and conditions of the city. The most formidable criticism would probably take the form of an objection that, under the scheme outlined above, there is no control of the money contributed. This objection could to a great extent be overcome by the publication of properly audited accounts. In any event there would be no hope of Bangkok being self supporting as regards civic amenities, and as a matter of elegant window dressing it might be found expedient to spend the money on roads and improved sanitation so that the taxpayer felt he was getting his moneys worth. It is human to grumble and there is no reason to believe that grumbling will cease. To put Bangkok on a taxpaying basis is to take one further step on the path of enlightened progress.

(Signed) **R.D. Craig**
April 16/1929.

Certified true copy.

Thong Kany

Department of Public Health.
1st August 1930.

(สำเนา)

**ความเห็นของกรรมการ
พิจารณารายงานของ นาย อาร์.ดี. เกรก
เรื่องเทศบาลในกรุงเทพมหานคร**

ตามที่โปรดเกล้าฯ ให้ หม่อมเจ้าสกลวรรณกร เจ้าพระยามุขมนตรี และข้าพระพุทธเจ้า เป็นกรรมการพิจารณารายงานของ นาย อาร์.ดี. เกรก เรื่องเทศบาลในกรุงเทพมหานคร นั้น พระเดชพระคุณเป็นล้นเกล้าฯ หาที่สุดมิได้ กรรมการคนข้าพระพุทธเจ้านี้เมื่อต่างได้อ่านรายงานของ นายเกรก ตลอดคดีแล้ว ได้มาปรึกษาหารือกันหลายครั้งหลายหน ในที่สุดสรุปความเห็นต้องกันว่ารายงานของ นายอาร์.ดี. เกรก เรื่องเทศบาลในกรุงเทพมหานคร ที่เสนอขึ้นมานั้น เป็นแต่ส่วนหนึ่งของโครงการใหญ่แห่งเทศบาลเท่านั้น ส่วนข้อปัญหาในรายงานอันจะพึงหยิบยกขึ้นวินิจฉัยก็มีเพียง ๔ ข้อ ดังต่อไปนี้

๑. เรื่องการเลือกกรรมการเทศบาลจากผู้เสียจังกอบนั้น นายเกรก เห็นว่า

ก. มติในการคัดเลือกกรรมการสำหรับสภาเทศบาลน่าจะได้แก่ชนชาติจีน เป็นส่วนใหญ่

ข. การที่จะเลือกผู้แทนผู้เสียจังกอบเป็นกรรมการสำหรับสภาเทศบาลในขณะนี้ ถึงแม้จะจำกัดสิทธิ์ไว้อย่างแคบเพียงใดก็ตามก็ยังไม่เป็นการสะดวก

ค. กรรมการส่วนมากถึงหากว่าเป็นข้าราชการ (ตามแบบสุขาภิบาลหัวเมือง) แต่บรรดากรรมการนอกราชการมักจะตั้งหน้าตั้งตาหนีงานกิจการของเทศบาลในทางที่จะไม่ให้คุณประโยชน์แก่การวินิจฉัยนั้น กรรมการคนข้าพระพุทธเจ้าเห็นว่าสำหรับข้อ ก. เรื่องเกรงจีนหรือชนต่างด้าวทั่วไปจะได้มติดีเลือกเป็นส่วนใหญ่ นั้น ยังมีทางที่จะหาหลักเกณฑ์กำหนดกฎเกณฑ์วางไว้สำหรับเลือกกรรมการสภา เพื่อให้บังเกิดผลอันพึงปรารถนาแก่กิจการของเทศบาลให้บริบูรณ์ได้โดยห้ามมิให้เลือกบุคคล

ผู้ที่ไม่สามารถพูดและอ่านภาษาไทยได้ดี

ผู้ที่ไม่เสียจังกอบ

ผู้ไร้ความสามารถตามกฎหมาย

ผู้เคยต้องโทษจำคุก

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการทำสัญญาหรือรับจ้างของเทศบาล

ผู้ไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาล

เมื่อบุคคลจะเป็นจีนหรือชนต่างด้าวผู้ใดไม่ต้องด้วยลักษณะจำกัดนี้แล้วก็ไม่น่าจะพึงรังเกียจที่จะเรียกเข้าเป็นกรรมการ เพราะบุคคลผู้นั้นอาจออกความเห็นให้เป็นประโยชน์ต่อเทศบาลก็ได้ ส่วนความเห็นของ นายเกรก ช้อ ข. และช้อ ค. นั้น กรรมการคนเข้าพระพุทธเจ้าเห็นด้วยเกล้าฯ ว่า ในขั้นต้นนี้ควรให้มีระเบียบการตั้งและการเลือกด้วยกันทั้ง ๒ อย่าง แต่ต้องจำกัดให้จำนวนบุคคลในประเภทที่แต่งตั้งมีมากกว่าจำนวนประเภทที่เลือก ทั้งควรมีเงื่อนไขประกอบไว้ด้วย ว่าต้องไม่ให้มีบุคคลซึ่งรับสินจ้างของรัฐบาลหรือเทศบาลเป็นกรรมการมากกว่าถึงจำนวน ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันมิให้มีข้อครหาว่ารัฐบาลเข้าครอบงำกิจการของเทศบาลเกินสมควร

๒. นายเกรก มีความเห็นว่า

ก. ควรตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาขึ้นคนหนึ่ง มีอธิบดีกรมนคราทรเป็นนายก

ข. คณะกรรมการที่ปรึกษานี้ควรได้แก่บุคคลตั้งขึ้นแทนสภาพาณิชย์ของชาวยุโรป สภาพาณิชย์ของชาวจีน คณะแขกฮินดูและไทยผู้เสียจังกอบ

ค. ให้สภานี้มีหน้าที่แต่ฐานเป็นที่ปรึกษา มิให้มีอำนาจในทางธุรการหรือในทางการเงิน

ฆ. ไม่ควรให้ข้าราชการเป็นกรรมการนอกจากนายก

ง. ไม่ให้มหาชนเข้าไปในชุมนุมสภา

กรรมการคนเข้าพระพุทธเจ้ามีความเห็นพ้องด้วยในข้อ ก. ที่ให้อธิบดีกรมนคราทรเป็นนายกของสภานั้น แต่ควรเพิ่มให้มีข้าราชการผู้ใหญ่ในตำแหน่งอุปนายกสำหรับแทนนายกในขณะมีความจำเป็นอีกตำแหน่งหนึ่ง ข้อ ข. นั้นกรรมการคนเข้าพระพุทธเจ้าเห็นว่ากรรมการเทศบาลควรเป็นตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียในการเทศบาล คือ ผู้เสียจังกอบหรือภาคีควรเป็นตัวแทนของชนชาติหนึ่งชาติใดไม่ เพราะฉะนั้นการตั้งกรรมการจึงควรให้อยู่ในความวินิจฉัยของเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยว่าควรจะได้แก่บุคคลผู้ใด แต่บุคคลเหล่านั้นจะต้องอยู่ในวงลักษณะกำหนดดังกล่าวแล้วข้างต้น ข้อ ค. ที่ตีวงกันมิให้สภามีอำนาจในธุรการหรือการเงินด้วยนั้นไม่ชอบด้วยทางการ เพราะหน้าที่ของสภาเทศบาลนั้น ก็คือการควบคุม

กันขึ้นเป็นคณะ (committees) เพื่อควบคุมกิจการแผนกต่างๆ เช่น การเงิน การโยธา การประปา ฯลฯ เป็นต้น ถ้าหากว่าสภาไม่ต้องมีความรับผิดชอบเลยตามความเห็นของนายเกรกแล้ว จะหวังให้สภาสนใจในกิจการของเทศบาลโดยแท้จริงอย่างไรได้ จึงกรรมการเทศบาลควรต้องรับผิดชอบต่อประชาชนผู้เสียจังกอบทั้งหลายซึ่งตนเป็นผู้แทนส่วนข้อ ข. ที่ว่าไม่ควรให้ข้าราชการเป็นกรรมการเสียเลยนอกจากนายภักดิ์ คุณะโรฯ อยู่ข้อสำคัญอยู่ที่ผู้นั้นจะเป็นข้าราชการหรือมิเป็นก็ตามแต่เป็นผู้เสียจังกอบหรือภากษิ และไม่มีผิดลักษณะกำหนดที่ได้พิเคราะห์ไว้ การที่มีข้าราชการรวมอยู่เป็นกรรมการในคณะสภาอาจยังประโยชน์อันดีให้เกิดขึ้นแก่เทศบาลได้มากเหมือนกัน เพราะเหตุว่าข้าราชการย่อมทราบทางดำเนินของราชการได้ดีกว่าบุคคลผู้ไม่เคยรับราชการ ฉะนั้นจึงควรให้มีข้าราชการเป็นกรรมการของสภาบ้าง แต่ไม่ควรให้จำนวนมากเกินกว่ากึ่งตั้งได้กล่าวมาแล้ว ความเห็นในข้อ ง. ซึ่งมีว่าไม่ควรให้มหาชนเข้าไปในชุมนุมสภานั้นแล้ว กรรมการคนเข้าพระพุทธรเจ้าไม่มีความเห็นสอดคล้องต้องด้วยเลย เพราะสภาเป็นตัวแทนบุคคลผู้เสียค่าจังกอบ จึงผู้เสียจังกอบควรมีสิทธิ์มาสตบตรับฟังการปรึกษาหารือได้แล้วแต่กรณีเป็นครั้งเป็นคราวตามแต่ความวินิจฉัยของสภาว่าในกรณีใดควรห้ามมหาชนไม่ให้เข้ามาฟังทำนองผู้พิพากษามีอำนาจห้ามมหาชนมิให้เข้ามาฟังการพิจารณาของศาล ฉะนั้น

๓. เรื่องรายได้ของเทศบาลนั้น นายเกรก เห็นว่า

- ก. ควรเก็บจังกอบร้านโรงเรือนในเขตเทศบาล
- ข. มีพ่อค้าผู้ชำนาญในคณะกรรมการตีราคาทรัพย์สินต้องจังกอบ
- ค. เมื่อเจ้าทุกข์เห็นว่าอัตราจังกอบที่ตีราคานั้นสูงมากเกินไปเกินสมควรก็มีสิทธิ์ที่จะอุทธรณ์ได้
- ง. ควรยกเว้นเก็บจังกอบสำหรับสถานที่ทำการของรัฐบาล โรงพยาบาล ภูชนิยสถานและสุสาน
- จ. ในชั้นแรกควรตั้งอัตราจังกอบให้ต่ำไว้ก่อน
- ฉ. ควรพิมพ์บัญชีอันได้ตรวจถูกต้องเรียบร้อยแล้วนั้นออกโฆษณาเพื่อให้ทราบทั่วกัน
- ด. ไม่มีความหวังว่ากรุงเทพพระมหานครจะเลี้ยงตัวเองได้นั้น

คณะกรรมการข้าพระพุทธเจ้ามีความเห็นพ้องต้องตามความเห็นของนายเกรก ในข้อ ก. ว่า ควรเก็บจังกอบในกรุงเทพฯ แทนภาษีโรงเรือนซึ่งเก็บเฉพาะบ้านเรือนที่มีค่าเช่าค้างได้ ปฏิบัติอยู่ในเวลานี้ แต่ในข้อ ข. นั้นเห็นว่าไม่จำเป็นที่จะต้องจำกัดแต่เฉพาะพ่อค้าจำพวกเดียว ส่วนข้อ ค. ถึง จ. เห็นพ้องด้วย แต่ข้อ ฉ. นั้นเชื่อแน่ว่า ถ้าได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เทศบาลเก็บจังกอบแทนภาษีโรงเรือน และพระราชทานอาชญาบัตรและค่าธรรมเนียมต่างๆ ให้เป็นสิทธิ์แก่เทศบาลแล้ว กรุงเทพมหานครจะเลี้ยงตัวเองได้อย่างบริบูรณ์

๔. เรื่องวัตถุที่ประสงค์นั้น นายเกรก ระบุไว้เพียงแต่การทำถนนและบำรุงการสุขาภิบาล ซึ่งเห็นด้วยเกล้าฯ ว่ายังไม่เพียงพอ แม้แต่สุขาภิบาลตามหัวเมืองในขณะนี้ก็ยังมีงบบำรุงกว่า ๔ ประเภท ฉะนั้นสำหรับกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นพระราชธานีควรมีการบำรุงมากประเภทขึ้นไปกว่านั้นอีก ดังเช่นเทศบาลในประเทศใกล้เคียงปฏิบัติกันอยู่ แต่ปัญหานี้ยอมแล้วแต่กำลังทรัพย์อันจะรวบรวมเก็บหรือกู้มาใช้จ่ายได้มากน้อยเท่าไรเป็นเกณฑ์.

ควรมีควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าฯ

(ลงนาม) ข้าพระพุทธเจ้า พระยาสุรินทรราชา

ประธานกรรมการ

กรมนคราทร

วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๔๗๒

รับรองถูกต้องกับต้นฉบับเดิม

๘๑๐๓๐ ๖๗๑/๒๗

กรมสาธารณสุข

วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๓

นามส่งเสด็จเสวยทักษิณพระที่ ๒๗๒ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๓
นครสิงคโปร์

โทรตามทูตเกล้า ๆ ภายทรงงานของฮาร์. ดี. เคอ. เรื่องจัด
Municipality กับหน่วยงานของกรมการซึ่งกระทรวงตั้งขึ้นพิจารณา
ของงานของเคอ. กระทรวงมหาดไทยเห็นควรตั้งกรมการขึ้นเป็น
พระภษัญญ์ผู้ตั้งก่อน ซึ่งได้ตั้งกรมการทางพระภษัญญ์ผู้ตั้งอยู่แล้ว.

ทูตเกล้า ๆ ภาย ๑๖ สิงหาคม ๒๔๗๓ พระราชทานมา ๑๕ สิงหาคม ๒๔๗๓

พระราชกระแส

ทนายเหตุ

	หมายเลข ๗
ที่ติดตั้งพระภษัญญ์	เรื่อง Municipality ในโทรเกล้า ๆ ตั้งของฮาร์. ดี. เคอ.
เทศาภิบาลขึ้นกับฮาร์. ดี. เคอ. หรือตั้งขึ้นแล้ว	เป็นประโยชน์ของส่วนราชการ ต่อโดยขอตั้งขึ้นที่ พระภษัญญ์
ใน ๒๗ หรือ ๒๘ เดือน มิถุนายน	ซึ่ง ๑๕๗๕ กรมการได้ขึ้นกรมการไว้แก่ที่ใดต่อในเมื่อ
ขึ้นที่ใด ความเห็นของกรมการที่กระทรวง	การได้เรื่องทั้ง ๆ ที่ขอเสนอไว้... ตลอดจนในรูปที่
มณฑลไซเบอร์ใต้ หรือ ขึ้นพิจารณา ความเห็น	ได้ส่งกรมการออกไปให้พิจารณาได้เสีย... ส่วนที่มุ่งไป
ของเทศาภิบาลแล้ว มีความเห็นที่	ได้ขอเสนอไว้ก่อนในเรื่องนี้ในโอกาสที่... ด. มี ข. และ
เทศาภิบาล กรมการ ๒๗ / ๕ เดือน กรกฎาคม	พจนานุกรมของเทศาภิบาล กรมการ กรมการ กรมการ
มี Municipality ในกรุงเท่านั้น	บ้างที่มีขึ้นที่กรมการของเทศาภิบาล ที่ได้ตั้งขึ้นใน
เห็นว่ามีประโยชน์ของเทศาภิบาล ความ	ที่เทศาภิบาล ทูตเกล้า ๆ ต่อขึ้น... กรมการของเทศาภิบาล
เห็นของกรมการ เห็นที่พิจารณาแล้ว	กรมการของเทศาภิบาลแล้วในเมื่อ เห็นควรตั้งขึ้น
เห็นว่ามีประโยชน์ของเทศาภิบาล	เรื่องจัดตั้งเทศาภิบาลเห็นควรจัดตั้งขึ้น
จึง เห็นว่าขอเพิกถอน หรือ	กรมการ ผู้จัดตั้งเทศาภิบาล กรมการ (เทศาภิบาล)

กรมการ ผู้จัดตั้งเทศาภิบาล กรมการ (เทศาภิบาล)
ที่เทศาภิบาล กรมการ (เทศาภิบาล) ๒๔๗๓

ที่ ศส ๖
๑๐๓๖๐๖

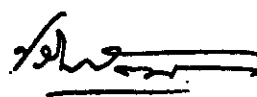
๕๓๒๗
กรมราชเลขาธิการ
วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๔๗๒
รัชที่ ๖๑๐๓

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

วันที่ ๑๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

แจ้งความมายัง มหาเสวกเอก เจ้าพระยามหิธร ราชเลขาธิการ

ตามหนังสือของกระทรวงมหาดไทยที่ ๒๒๒/๕๕๓๔ ลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. นี้
ทูลเกล้าฯ ถวายรายงานของ นาย อาร์.ดี. เครก เรื่องจัดกรุงเทพฯ เป็นเทศบาล (Municipal-
ity) กับรายงานของกรรมการซึ่งกระทรวงตั้งขึ้นพิจารณารายงานของ นายเครก และได้
ตั้งกรรมการให้ร่างพระราชบัญญัติเทศบาลขึ้นแล้ว และจะนำร่างพระราชบัญญัตินี้ขึ้น
ทูลเกล้าฯ ถวายได้ในไม่ช้า นั้น บัดนี้กรรมการร่างพระราชบัญญัติเทศบาลมี มหาอำมาตย์ตรี
หม่อมเจ้าสกลวรรณากร เป็นประธาน มหาอำมาตย์โท พระยาราชนกุล มหาอำมาตย์ตรี
พระยาจำแลนยบดี มหาอำมาตย์ตรี พระยามานวราชเสวี และนายพลตำรวจโท พระยาอธิกรณ์
ประกาศ เป็นกรรมการได้พิจารณาข่างพระราชบัญญัติขึ้นเป็นตัวพิมพ์ และได้นำร่างนี้
เสนอขุมนุมนุสุมุเทศาภิบาลเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พุทธศกนี้ ขุมนุมนุสุมุเทศาภิบาล
ได้พิจารณาแต่จะเพาะข้อความที่ได้หักท้วงขึ้นในที่ประชุมและให้แก้ไขเพิ่มเติมบางแห่ง และ
ได้อนุมัติให้เป็นร่างฉบับสุดท้ายดังที่ได้ทูลเกล้าฯ ถวายมานี้ ๒๐ ฉบับ ส่วนที่จะจัด
กรุงเทพฯ เป็นเทศบาลนั้นก็น่าจะทำได้ เมื่อได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาลแล้วถ้ามี
โอกาสอันควรขอได้นำกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท การจะควร
ประการใดสุดแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

จอมพล
เสนาบดี

วันที่ ๓ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

ขอพระราชทานกราบทูล สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

ข้าพระพุทธเจ้าได้รับ ลายพระหัตถ์ลงวันที่ ๑ เดือนนี้ ว่าถ้าเจ้ากระทรวงได้ถวายอธิบายโครงการ และวัตถุประสงค์ในการร่างพระราชบัญญัติเทศบาลอย่างไร มีพระประสงค์จะได้ทรงทราบ เพื่อประกอบพระดำริในการพิจารณาว่า พ.ร.บ. เทศบาลนั้น

โครงการ และวัตถุประสงค์แห่งการร่าง พ.ร.บ. เทศบาล ที่เจ้ากระทรวงถวายมาไม่มีเพื่อประโยชน์แก่การนี้ ข้าพระพุทธเจ้าได้ให้เจ้าหน้าที่ตรวจดูเรื่องซึ่งจะเป็นการประกอบพระราชดำริ ได้ความว่าเรื่องนี้ในชั้นเดิมเป็นพระราชประสงค์ที่จะให้จัด Municipality ขึ้น จึงได้พระราชทานพระราชหัตถเลขาส่งไปยังสมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๙ ให้ทรงพระดำริ ต่อมาเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ เสนาบดี กระทรวงการคลังฯ กราบบังคมทูลพระราชปฏิบัติถึงเรื่องกระทรวงมหาดไทย ขอโอนเงินรายได้ของแผ่นดินประเภท ค่าอาชญาบัตรฆ่าสัตว์ไปเป็นรายได้ของสุขาภิบาลท้องที่บางแห่ง ทูลเกล้าฯ ถวายบันทึกของ เสอร์ เอ็ด วารุด คูก กับสำเนาหนังสือที่ได้ตอบกับกระทรวงมหาดไทย อันมีความพาดพิงถึงเรื่องเก่า Municipality นั้นมาด้วย ดังที่โปรดเกล้าฯ ให้ส่งสำเนามาถวายฝ่าพระบาทด้วยแล้ว ตามหนังสือข้าพระพุทธเจ้า ที่ ๙๓/๓๕๓๕ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๐.

เมื่อได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งกรรมการพิจารณาทำโครงการในเรื่อง Municipality ขึ้นแล้วก็ได้โปรดเกล้าฯ ให้ส่งสำเนารายงานของกรรมการมาถวายอีก ๒ คราว ตามหนังสือข้าพระพุทธเจ้าที่ ๑๕๗/๕๔๕๖ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๐ และหนังสือแผนกเสนาบดีสภาที่ ๖๖/๑๔๑๓ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๐. รายงานของกรรมการฉบับหลังได้นำปรึกษาในเสนาบดีสภาเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๑ ที่หัวหิน ที่ประชุมเห็นว่าแม้แต่ Preliminary report จะต้องทดลองต่อไป.

ร่าง

พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗...

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า พระราชกำหนดสุขาภิบาล กรุงเทพฯ รัตนโกสินทรศก ๑๑๖ และพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ นั้น ยังมีวัตถุประสงค์และบทบัญญัติจำกัดไว้ในวงแคบไม่พอเพียงแก่ความเป็นอยู่ในปัจจุบันกาล

โดยที่ยังไม่มีบทบัญญัติ เพื่อครอบงำกิจการบางประเภทอันจำเป็น สำหรับเกื้อกูลความสุข ความปลอดภัย และความสะอาดตามชุมชนต่างๆ

และโดยที่เป็นการพึงปรารถนาที่จะยกมอบอำนาจปกครองตนเอง ให้แก่ชุมชนชนเหล่านี้สืบไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

บทบัญญัติเบื้องต้น

นามสังเขป

๑. พระราชบัญญัตินี้ให้มีนามว่า “พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗...”

ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล และประกาศแก้ไข เมื่อได้ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ในเขตสุขาภิบาลทั่วกันแล้ว

๒.- (๑) ตั้งแต่วันที่ตราพระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป ในเขตชุมชนชนที่ได้จัดการบำรุงขึ้นแล้วโดยอาศัยอำนาจพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ และประกาศแก้ไขพระราชบัญญัตินั้น ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๕๔ และซึ่งอยู่ระวางดำริประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้คงใช้พระราชบัญญัติ และประกาศเดิมอยู่ต่อไปจนกระทั่งจะได้ประกาศ

ใช้พระราชบัญญัตินี้ เมื่อได้ใช้พระราชบัญญัตินี้ทั่วกันแล้ว
จึงให้ยกเลิกพระราชบัญญัติและประกาศเดิมนั้นเสีย

ให้ยกเลิกพระราชกำหนด
สุขาภิบาล เมื่อได้ประกาศใช้
พระราชบัญญัตินี้แล้ว

(๒) เมื่อได้ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ในเขตต์
สุขาภิบาล กรุงเทพฯ แล้ว ให้ยกเลิกพระราชกำหนด
สุขาภิบาล รัตนโกสินทรศก ๑๑๖

ให้คงใช้กฎหมายระบุไว้

(๓) เมื่อได้ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ในเขตต์ท้องที่ใด
ให้คงใช้พระราชกำหนดกฎหมายซึ่งระบุไว้ในบัญชี ก. และ
บรรดาพระราชกำหนดกฎหมายอื่นใดในส่วนที่มีบัญญัติ
ไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งพระราช
บัญญัตินี้ในเขตต์ท้องที่นั้น

อธิบายคำว่า

๓.- ในพระราชบัญญัตินี้ และในกฎข้อบังคับเนื่องด้วย
พระราชบัญญัตินี้

เสนาบดี

“เสนาบดี” หมายความว่า เสนาบดีกระทรวง
มหาดไทย

เจ้าหน้าที่บัญชาการปกครอง

“เจ้าหน้าที่บัญชาการปกครอง” หมายความว่า
สมุหพระนครบาล หรือสมุหเทศาภิบาล หรือคณะกรรมการ
ควบคุมเทศบาล ซึ่งเสนาบดีตั้งขึ้น ทั้งนี้ตามแต่เสนาบดีจะ
กำหนด

กฎ

“กฎ” หมายความว่าบทบัญญัติของเสนาบดีซึ่งออก
โดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งใช้สำหรับ
เทศบาลทุกแห่งหรือเฉพาะแห่ง

เทศบัญญัติ

“เทศบัญญัติ” หมายความว่า บทบัญญัติของเทศบาลใดซึ่งอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งใช้เฉพาะสำหรับเทศบาลนั้นแห่งเดียว

สภา

“สภา” หมายความว่า คณะมนตรี ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้

นายก

“นายก” หมายความว่า มন্ত্রীผู้มีหน้าที่เป็นประมุขของสภา และมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และหมายความตลอดถึงอุปนายกด้วย

เจ้าพนักงานสุขาภิบาล

“เจ้าพนักงานสุขาภิบาล” หมายความว่า เจ้าพนักงานของเทศบาลผู้มีหน้าที่รักษาอนามัยในเทศบาล และหมายความตลอดถึงผู้ช่วยเจ้าพนักงานสุขาภิบาลด้วย

นายช่างเทศบาล

“นายช่างเทศบาล” หมายความว่า เจ้าหน้าที่วิศวกรรม และหรือสถาปัตยกรรมของเทศบาล และหมายความถึงผู้ช่วยนายช่างเทศบาลด้วย

เจ้าของ

“เจ้าของ” หมายความว่า บุคคลผู้ซึ่งรับค่าเช่าสำหรับสถานที่แห่งหนึ่งแห่งใด แม้การรับค่าเช่านั้น เพื่อประโยชน์ตนเอง หรือในฐานะเป็นตัวแทน หรือผู้รับฝากของผู้อื่น หรือแม้เป็นผู้รับหรือควรจักรับค่าเช่าถ้าให้เช่าสถานที่นั้น และหมายความตลอดถึงผู้รับจ้างเองด้วย

ผู้สำนัก

“ผู้สำนัก” หมายความว่า บุคคลผู้ครองสถานที่ที่เกี่ยวข้องการใช้คำนี้ และเป็นผู้ปกป้องรักษา จัดการ หรือ

ควบคุมสถานที่นั้น เพื่อประโยชน์ตนเองหรือในฐานะเป็นตัวแทนของผู้อื่น แต่ไม่หมายความตลอดถึงผู้พักแรม

จังกอบ

“จังกอบ” หมายความว่า จำนวนเงินซึ่งสภามีอำนาจเก็บได้เพื่อการบำรุงท้องที่ตามบทพระราชบัญญัตินี้

ค่ารายปี

“ค่ารายปี” ถ้าใช้เกี่ยวกับเคหะ หรืออาคาร หรือที่ดิน หมายความว่า ยอดจำนวนเงินซึ่งพึงเก็บเป็นค่าเช่าได้ตามสมควรในปีอย่างกลางปีหนึ่ง โดยเจ้าของเป็นผู้ออกค่าซ่อมแซม ค่าประกัน ค่าบำรุง และค่าจังกอบหรือภาษีทั้งสิ้น ถ้าใช้เกี่ยวกับทำชะนิตต่างๆ สำหรับเทียบเรือ หมายความว่า ยอดจำนวนเงินซึ่งพึงเก็บเป็นค่าเช่าได้ตามสมควรในปีอย่างกลางปีหนึ่ง โดยผู้เช่าเป็นผู้ออกค่าซ่อมแซมและค่าบำรุง

แต่ทว่า ในการประเมินค่ารายปีของสถานที่ใด ซึ่งใช้เครื่องจักร สำหรับประดิษฐ์หรือเปลี่ยนแปลง หรือซ่อมแซม หรือตกแต่งสินค้า ห้ามมิให้นับค่าของสถานที่ซึ่งยอมเพิ่มขึ้นเพราะมีเครื่องจักรนั้นด้วย และสำหรับศัพท์วิเคราะห์นี้ คำว่า “เครื่องจักร” หมายความว่า ตลอดถึงเครื่องใช้ไอน้ำ หม้อน้ำ และเครื่องใช้กำลังชนิดอื่น อันเป็นส่วนของเครื่องจักร ทั้งให้มีเงื่อนไขว่าที่ดินใดที่สภากำหนดไว้เป็นครั้งคราว โดยอนุมัติของเสนาบดีเพื่อความประสงค์แห่งบทวิเคราะห์นี้ และที่ไม่เป็นที่ตั้งหรือครองไว้เป็นบริเวณของเคหะหรืออาคารใด แต่เป็นที่เหมาะสำหรับปลูกสร้าง หรือสามารถแปลงลักษณะเป็นที่ปลูกสร้างไร่ ท่านว่าค่ารายปีแห่งที่ดินนั้นได้แก่จำนวนเงินซึ่งเท่ากับดอกเบ็ยอัตราร้อย

ละสองกึ่งต่อปีจากราคาประมาณของที่ดินนั้น ถ้าราคาประมาณน้อยกว่าไร่ละสี่ร้อยบาท และร้อยละห้าต่อปีจากราคาประมาณของที่ดินนั้น ถ้าราคาประมาณไม่น้อยกว่าไร่ละสี่ร้อยบาท อีกทั้งให้มีเงื่อนไขว่า เพื่อความประสงค์แห่งบทวิเคราะห์นี้ ที่ดินที่ครองไว้เป็นบริเวณของเคหะหรืออาคาร และมีเนื้อที่เกินกว่าปริมาณซึ่งสภากำหนดไว้โดยอนุวัติของเสนาบดี ท่านให้ถือว่าไม่ได้ครองไว้ตั้งว่านี้

ทั้งให้มีเงื่อนไขว่า ถ้าได้ลงทุนไว้ในที่ดินตั้งว่านั้นรายได้ที่สามารถแปลงลักษณะเป็นที่ปลูกสร้างโดยความมุ่งหมายที่จะแปลงลักษณะตั้งนั้นไซ้ ให้หักจำนวนทุนที่ได้ลงไว้จากราคาประมาณสำหรับที่ดินรายนั้นชั่วเวลาห้าปีภายหลังการลงทุน

ทั้งให้มีเงื่อนไขว่า ในการประเมินค่ารายปีของเคหะหรืออาคารใด ท่านว่าสภาอาจเลือกได้ว่า “ค่ารายปี” ของเคหะหรืออาคารนั้นได้แก่ค่ารายปีตั้งได้วิเคราะห์ไว้ข้างต้นหรือได้แก่จำนวนเงินซึ่งเท่ากับดอกเบี้ยอัตราร้อยละสองกึ่งต่อปีจากราคาประมาณของที่ดินอันเป็นที่ตั้งและเป็นบริเวณของเคหะหรืออาคารนั้น ถ้าราคาประมาณน้อยกว่าอัตราไร่ละสี่ร้อยบาท และร้อยละห้าต่อปีจากราคาประมาณของที่ดินนั้น ถ้าราคาประมาณไม่น้อยกว่าไร่ละสี่ร้อยบาท

ที่อยู่

ท่านว่าบุคคลใดมี “ที่อยู่” ในสถานที่แห่งหนึ่งแห่งใด ถ้าบุคคลนั้นใช้สถานที่นั้นเป็นที่หลับนอนบางเมื่อบางครั้ง แม้มิได้ใช้ตลอดไปหรือมีที่อาศัยหลับนอนอยู่แห่งอื่นในขณะนั้น และท่านว่าบุคคลใดมิได้เลิกมี “ที่อยู่” ในสถานที่แห่งใดที่บุคคลนั้นใช้เป็นที่พักนอน โดยเหตุที่ได้ไปเสียจากสถานที่นั้น หากว่ายังมีอสังหาริมทรัพย์ที่จะกลับมาในขณะ

หนึ่งขณะใด และยังไม่ละทิ้งความจำนงที่จะกลับตามใจ
สมัคร

ถนน

“ถนน” หมายความว่าตลอดถึงทางรถ ลาน ชุมทาง
ทางเท้า ช่องทาง ทางข้ามสะพาน ซึ่งมหาชนมีสิทธิสัญจร
กับทั้งทางรถ ทางเท้าช่องทางหรือลานเปิดเผย ซึ่งเคยใช้หรือ
จำนงใช้เป็นทางเข้าสู่เคหะแต่สองแห่งขึ้นไป และซึ่งมหาชน
มีสิทธิสัญจรหรือไม่มีก็ดี แต่ไม่หมายความตลอดถึงตรอก
และให้เข้าใจว่าร่องน้ำ รางน้ำ และคูข้างถนนใดเป็นส่วนของ
ถนนนั้นด้วย

ถนนสาธารณะ

“ถนนสาธารณะ” หมายความว่าถนนซึ่งมหาชนมี
สิทธิสัญจรหรือซึ่งสภาไต่ยังคงหรือเคยซ่อมแซม หรือบำรุง
หรือซึ่งได้โอนหรือตกเป็นกรรมสิทธิของสภานั้นตามพระ
ราชบัญญัตินี้

ตรอก

“ตรอก” หมายความว่าช่องทางหรือทาง ซึ่งจำนง
ใช้เฉพาะสำหรับขนมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลอื่น ๆ หรือสำหรับ
เข้าสู่เคหะแต่สองแห่งขึ้นไป

ทางเท้า

“ทางเท้า” หมายความว่า ส่วนของถนนซึ่งสงวนไว้
สำหรับคนเดิน และหมายความตลอดถึงระเบียบและขาน
เคหะที่ตั้งอยู่ข้างถนน

ระเบียบ

“ระเบียบ” หมายความว่าช่องทางใต้หลังคาซึ่งใช้
เป็นทางเดินมีด้านหนึ่งจดถนน และอีกด้านหนึ่งจดเคหะแต่
สองแห่งขึ้นไป

อาคาร

“อาคาร” หมายความว่าตลอดถึงเคหะ โรง กะท่อม หรือที่กำบังมีหลังคา ซึ่งใช้เป็นที่คนอาศัยหรือไม่ใช้ก็ดีและรวมทั้งกำแพง รั้ว ชาน แคร่ ประตู เสา เครื่องกันบริเวณ ปลูกสร้าง อยู่เรือ ทำชนิดต่างๆ สำหรับเทียบเรือ สะพาน หรือสิ่งปลูกสร้างใดๆ อันต่อเนื่องอยู่กับสิ่งเหล่านี้

เคหะ

“เคหะ” หมายความว่าตลอดถึงสถานที่สำหรับคนอาศัย โรงเก็บของ ร้านขายของ ที่ทำงาน โรงเรียน และอาคารอย่างอื่นซึ่งคนอาศัยทำงาน

สถานที่

“สถานที่” หมายความว่าตลอดถึงเคหะ ลานบ้าน อาคาร และที่ดิน อันอยู่ในความครอบครองของบุคคลรายหนึ่ง ซึ่งมีรั้วหรือกำแพงล้อมหรือไม่มีก็ดี ซึ่งปลูกสร้างแล้ว หรือมิได้ปลูกสร้างก็ดี และซึ่งอยู่ในกรรมสิทธิ์ของบุคคลหรือไม่ก็ดี

ตลาด

“ตลาด” หมายความว่าสถานที่ใดๆ ซึ่งตามปกติใช้สำหรับขายสัตว์ อาหารประเภทเนื้อ ปลา ผัก ผลไม้หรืออาหารอันไม่ถาวรสำหรับคนบริโภค รวมทั้งบริเวณของตลาด หรือที่ใช้เกี่ยวข้องกับตลาด แต่ไม่หมายความว่าตลอดถึงร้านขายของ

ตลาดสาธารณะ

“ตลาดสาธารณะ” หมายความว่าตลาดซึ่งได้ประกาศแล้วตามพระราชบัญญัตินี้ว่าเป็นตลาดสาธารณะ หรือซึ่งได้โอนหรือตกเป็นกรรมสิทธิ์ของสภา

๕๑

ที่จำหน่ายน้ำมัน

“ที่จำหน่ายน้ำมัน” หมายความว่าตลอดถึงโรงเลี้ยงโค ที่เก็บน้ำมันมสด ร้านขายน้ำมันมสด หรือสถานที่อื่นๆ ที่จำหน่ายน้ำมันมสด หรือที่เก็บน้ำมันมสดไว้ขาย

มูลค้ำ

“มูลค้ำ” หมายความว่า วัตถุซึ่งตกค้างอยู่จากการค้า หักดกรรรม หรือกิจธุระอย่างอื่น หรือวัตถุซึ่งใช้ในการปลูก สร้งแล้วเหลืออยู่

มูลสัตว์

“มูลสัตว์” หมายความว่า มูลและคูดของม้า โค กระบือ แพะ แกะ หรือสุกรเป็นต้น กับทั้งขยะมูลฝอย ซึ่งกวาดหรือระบายออกจากที่เลี้ยงสัตว์สี่เท้าและสองเท้า

มูลสวน

“มูลสวน” หมายความว่าสิ่งซึ่งตกค้างอยู่จากการทำ สวนและการเพาะปลูกต่างๆ

เหตุรำคาญ

“เหตุรำคาญ” หมายความว่ากรกระทำ หรือการ ละเลยหรือสิ่งซึ่งเป็นเหตุ หรืออาจเป็นเหตุให้เกิดเสื่อมเสีย ชุ้นเคียง อันตราย หรือเสียหายแก่จักษุ ฆานและโสศประสาท หรือซึ่งเป็นเหตุ หรืออาจเป็นเหตุให้เสียหายหรืออันตรายแก่ อนามัย หรือทรัพย์

หมวด ๒

นิติฐานและการปรุ่่งแต่งเทศบาล

ลำดับชั้นและมาตรฐานแห่งเทศบาล

ให้จำแนกเทศบาลออกเป็น

๔.- (๑) ให้จำแนกบรรดาเทศบาลออกเป็น ๓ ชั้น ตาม

๓. ชั้นตามเกณฑ์จำนวน
พลเมือง หรือค่ารายปี

เกณฑ์จำนวนพลเมือง หรือค่ารายปีทั้งสิ้นในเขตต์ กล่าว
คือ

ชั้นเอก ได้แก่ เทศบาลซึ่งมีพลเมืองมากกว่า ๔,๐๐๐
คน หรือมีค่ารายปีรวมทั้งสิ้นเป็นจำนวนมาก

ชั้นโท ได้แก่ เทศบาลซึ่งมีพลเมืองระหว่าง ๒,๐๐๐
กับ ๔,๐๐๐ คน หรือมีค่ารายปีรวมทั้งสิ้นเป็นจำนวนกลาง

ชั้นตรี ได้แก่ เทศบาลซึ่งมีพลเมืองน้อยกว่า ๒,๐๐๐
คน หรือมีค่ารายปีรวมทั้งสิ้นเป็นจำนวนน้อย

(๒) เกณฑ์ค่ารายปีตั้งว่านี้ เสนาบดีอาจกำหนดขึ้น
เมื่อหนึ่งเมื่อใด และอาจแก้ไขเกณฑ์นั้นๆ ได้ เมื่อหนึ่งเมื่อ
ใดตามเห็นควร

มาตรฐานการบำรุง

๕.- (๑) ห้ามมิให้เทศบาลแห่งหนึ่งแห่งใด มีมาตรฐาน
การบำรุงความสุขและความสะดวกของพลเมืองต่ำกว่า
มาตรฐานดังกล่าวต่อไปนี้ กล่าวคือ

เทศบาลชั้นเอก จักต้องมีวัดอยู่ที่ประสงค์ต่างๆ ตาม
มาตรา ๒๙ ไม่น้อยกว่าสามสิบประเภท ชั้นโท ไม่น้อยกว่า
ยี่สิบห้าประเภท และชั้นตรี ไม่น้อยกว่ายี่สิบประเภท

วัดอยู่ที่ประสงค์โดยบังคับ

(๒) เทศบาลทั้งปวงจักต้องมีวัดอยู่ที่ประสงค์ยี่สิบ
ประเภทตามมาตรา ๒๙ กล่าวคือ ประเภท (ก) (ค) (ง) (จ)
(ฉ) (ช) (ฉ) (ญ) (ฎ) (ฏ) (ฐ) (ฑ) (ฒ) (ณ) (ต) (น) (บ) (ผ)
(พ) (ฟ)

วัดอยู่ที่ประสงค์ตามสมัคร

(๓) นอกจากประเภทดังระบุไว้ในอนุมาตรา (๒)
อนุญาตให้เทศบาลมีวัดอยู่ที่ประสงค์ประเภทอื่นๆ ในมาตรา
๒๙ ได้ตามความถนัด และเทศบาลใดอาจมีวัดอยู่ประสงค์

เกินกว่าจำนวนประเภทกำหนดไว้เป็นมาตรฐานสำหรับชั้น
ของเทศบาลนั้นได้ตามความสามารถ

การจัดตั้งเทศบาล

วิธีก่อการ

๖.- (๑) อันว่าเทศบาลนั้น ท่านว่าให้จัดตั้งขึ้นได้โดย
เจ้าหน้าที่บัญชาการปกครองเป็นฝ่ายริเริ่มขึ้นประการหนึ่ง
หรือโดยบุคคลผู้มีลักษณะกำหนดของผู้เลือกมนตรีตามบท
บังคับแห่งมาตรา ๑๙ ในชุมนุมชนใดไม่น้อยกว่าสิบห้าคน
รวมกัน ทำเรื่องราวเสนอต่อเจ้าหน้าที่บัญชาการปกครอง
ขอให้จัดตั้งเทศบาลขึ้นในชุมนุมชนนั้นประการหนึ่ง

กรรมการประเดิม

(๒) ถ้าเสนาบดีเห็นชอบ ก็ให้ตั้งบุคคลซึ่งมีลักษณะ
มีต้องห้ามเป็นเทศมนตรีตามบทบังคับแห่งมาตรา ๑๐ ขึ้น
ห้าคน เป็นกรรมการประเดิม เพื่อดำเนินการจัดตั้งเทศบาล
ตามบทบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ แต่ให้กรรมการคณะนี้
พ้นจากหน้าที่เมื่อได้ใช้พระราชบัญญัติเทศบาลบังคับใน
ท้องที่ชุมนุมชนนั้นแล้ว

ให้สำรวจรังวัดและ
กำหนดโครงการ

(๓) ให้กรรมการประเดิมมีหน้าที่จัดการให้สำรวจ
และรังวัดร่วมมือกับเจ้าพนักงานของรัฐบาล และให้กำหนด
โครงการเทศบาล ซึ่งจักต้องมีหลักสำคัญดังต่อไปนี้

(ก) แผนผังและสำนวนจำกัดเขตต์เทศบาล

(ข) สถิติต่างๆ ในส่วนพลเมืองและทรัพย์สินในเขตต์
เทศบาล

(ค) ลำดับชั้นและประเภทวัตถุที่ประสงค์ของ
เทศบาล

(ฆ) ประเภทและอัตราจังกอบและภาษีบรรดาที่
ประสงค์จะเก็บ

(ง) จำนวนเทศมนตรีสำหรับเทศบาลชั้นเอก

และเมื่อได้รับพระบรม
ราชานุญาตแล้ว ให้ประกาศ
ใช้กฎหมาย

(๔) เมื่อกรรมการเพิ่มเติมเห็นชอบด้วยโครงการ
และเจ้าหน้าที่บัญชาการปกครองอนุมัติแล้ว ก็ให้นำความ
ขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา และเมื่อพระราชทานพระ
บรมราชานุญาต และได้ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้และ
โครงการในราชกิจจานุเบกษาและในท้องที่ใดโดยกำหนด
วันใช้ล่วงหน้าไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามเดือนแล้ว ให้ใช้
บังคับได้ในท้องที่นั้น

การเปลี่ยนแปลงเขตต์หรือ
วัตถุประสงค์ หรือ ประเภท
และอัตราจังกอบหรือภาษี
ต้องรับพระบรมราชานุมัติ
และต้องประกาศ

๗. เมื่อได้ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ในเขตต์ท้องที่
ใดแล้ว ถ้าต่อไปภายหลังปรากฏขึ้นเมื่อใดว่า เทศบาลใด

(ก) ควรเปลี่ยนหรือขยายจำกัดเขตต์

(ข) ควรลดหรือเพิ่มวัตถุประสงค์ โดยไม่แย้งกับ
บทบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้

(ค) ควรลด เพิ่ม หรือเปลี่ยน ประเภทหรืออัตรา
จังกอบหรือภาษี

(ฆ) ควรแก้ไขเพิ่มเติมโครงการดังประกาศไว้
ประการหนึ่งประการใดก็ดี

ถ้าและสภาและเจ้าหน้าที่บัญชาการปกครองเห็นชอบ ก็ให้
นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา และเมื่อได้รับพระบรม
ราชานุมัติ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใน
เขตต์เทศบาลนั้นแล้ว ให้เป็นอันใช้ได้ภายในบังคับแห่ง
พระราชบัญญัตินี้

สภาเทศบาล

สภาต้องมีจำนวนเทศมนตรี
ข้างมากเป็นผู้เสียจังกอบ

๔.- (๑) อํานักกิจการของเทศบาลนั้น ภายในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้อยู่ในความควบคุมของสภาอันประกอบด้วยมนตรีซึ่งเจ้าหน้าที่บัญชาการปกครองตั้งขึ้น โดยมีเงื่อนไขเป็นสำคัญว่า มนตรีจำนวนข้างมากในเทศบาลใด จักต้องเป็นบุคคลผู้เสียจังกอบของเทศบาลนั้น และไม่อยู่ในตำแหน่งอันมีสินจ้างของรัฐบาลหรือเทศบาลในขณะนั้น

สภาเทศบาลชั้นเอกให้มี
จำนวนเทศมนตรีตั้งแต่เก้า
ถึงสามสิบเอ็ดคน ชั้นโทให้มี
จำนวนเจ็ดคน

(๒) สภาเทศบาลชั้นเอก ให้มีจำนวนเทศมนตรีตั้งแต่เก้าถึงสามสิบเอ็ดคน กล่าวคือ นายก และมนตรีเป็นจำนวนคู่ตั้งแต่แปดถึงสามสิบคน ดังกำหนดไว้ในโครงการ

ชั้นตรีให้มีจำนวนห้าคน

(๓) สภาเทศบาลชั้นโท ให้มีจำนวนเทศมนตรีเจ็ดคน กล่าวคือ นายกและมนตรีหกคน

นายก

(๔) สภาเทศบาลชั้นตรี ให้มีจำนวนเทศมนตรีห้าคน กล่าวคือ นายกและมนตรีสี่คน

(๕) ให้บุคคลผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้นโดยเฉพาะเป็นนายก

(๖) ให้นายกรับเงินเดือนจากทุนเทศบาล ตามแต่เจ้าหน้าที่บัญชาการปกครองจะกำหนด เมื่อได้ปรึกษาสภาเทศบาลนั้นแล้ว

ให้ประกาศนามนายก
และมนตรี

(๗) ให้เสนาบดีประกาศนามนายกและมนตรีในราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญ เมื่อบรรจุกตำแหน่งและเมื่อพ้นหน้าที่

เลขานุการ

(๘) ให้มีเจ้าพนักงานของเทศบาลผู้หนึ่งเป็นเลขานุการของสภาเทศบาลทุกชั้น

ให้สภามีนามและเป็น
นิติบุคคล

๙. ให้เรียกนามสภาเทศบาลตามสมควร และให้สภา
เป็นนิติบุคคลสืบฐานะกันชั่ววันรันดร มีดวงตรา และมี
อำนาจตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ในอันที่จะครองและ
ขายทรัพย์สิน และอาจฟ้องหรือถูกฟ้องคดี โดยนามนั้นได้

ลักษณะต้องห้ามสำหรับ
เทศมนตรี

๑๐.- (๑) ห้ามมิให้ตั้งบุคคลใด และมีให้บุคคลใดดำรง
ตำแหน่งเป็นเทศมนตรี ถ้าบุคคลนั้น

- (ก) ไม่สามารถพูดและอ่านภาษาไทย หรือ
- (ข) มีตำแหน่งประจำการเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร
ในกองทัพบก หรือกองทัพเรือ หรือเป็นภิกษุ หรือ
นักบวชแห่งศาสนาใดๆ
- (ค) มีอายุยังไม่ครบสามสิบปีบริบูรณ์
- (ฆ) เป็นลูกหนี้จังกอบ ภาษี หรืออากรจำนวนใดของ
รัฐบาล หรือเทศบาลอยู่เกินกว่าสามปีในขณะนั้น
- (ง) เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษา เว้นแต่ความผิด
ฐานลหุโทษ และความผิดอันได้กระทำโดยฐาน
ประมาท หรือเป็นผู้ล้มละลาย
- (จ) มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้เสียในการทำสัญญา หรือ
รับจ้างทำการกับหรือสำหรับสภา โดยมีได้รับ
หนังสืออนุญาต จากเจ้าหน้าที่บัญชาการปกครอง
- (ฉ) มีภูมิลำเนาในกรุงสยามไม่ถึงสิบห้าปี

เทศมนตรีผิดลักษณะ
กำหนด ต้องออกจาก
ตำแหน่ง

(๒) มนตรีผู้ใดต้องโทษจำคุก หรือเป็นผู้ล้มละลาย
หรือมีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้เสียดังกล่าวแล้ว ท่านว่ามนตรี
ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งไปเอง

เทศมนตรีมีส่วนเกี่ยวข้องกับ
หรือได้เสียในการ
ทำสัญญากับสภามีความผิด

(๓) มนตรีผู้ใดมีส่วนเกี่ยวข้องกับหรือได้เสียในการทำสัญญาหรือรับจ้างทำการกับหรือสำหรับสภา โดยมีได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าหน้าที่บัญชาการปกครอง ท่านว่ามนตรีผู้นั้นมีความผิด ให้ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

ไซความว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับ
หรือได้เสีย

(๔) ตามนัยแห่งมาตรานี้ ท่านมิให้ถือว่าบุคคลใดมีส่วนเกี่ยวข้องกับหรือได้เสียในการทำสัญญา หรือรับจ้างทำการกับหรือสำหรับสภา โดยเหตุที่บุคคลนั้นเพียงแต่เป็นผู้ถือหุ้นหรือเป็นกรรมการผู้หนึ่งซึ่งมิใช่เป็นตำแหน่งนายก หรือกรรมการผู้จัดการของบริษัทซึ่งทำสัญญากับสภา หรือรับจ้างทำการของสภา

แต่ทว่าถ้ามนตรีผู้นั้นเป็นกรรมการของบริษัท ท่านห้ามมิให้มีเสียงลงมติในเรื่องสัญญาหรือการนั้น หรือในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ซึ่งบริษัทของตนมีส่วนได้เสียโดยตรงกับทั้งห้ามมิให้อยู่ในชุมนุมสภาในขณะวินิจฉัยเรื่องสัญญาหรือกิจการนั้น

มนตรีผู้ขาดประชุมของ
สภาหรือคณะกรรมการ
ประจำ อาจต้องเลิก
เป็นมนตรี

(๕) ถ้ามนตรีผู้ใด โดยมีได้อ้างเหตุพอเพียง อันสภายินยอมและให้จดลงไว้ในสารบรรณของสภา

(ก) ไม่เข้าชุมนุมสภาตามปกติถึงสามครั้งติดๆ กัน หรือ

(ข) ไม่เข้าชุมนุมคณะกรรมการประจำซึ่งตนเป็นสมาชิก
อย่างน้อยครั้งหนึ่งระหว่างเวลาสามเดือนติดๆ กัน

สภาอาจบอกกล่าวโดยมติดตามปกติว่าตำแหน่งของ ผู้นั้นว่าง
และเมื่อบอกกล่าวดังนี้แล้ว ผู้นั้นต้องเลิกเป็นกรรมการ

การอนุญาตให้มนตรี
เวนคืนตำแหน่ง

๑๑. เจ้าหน้าที่บัญชาการปกครองอาจอนุญาตให้มนตรี
ผู้หนึ่งผู้ใดเวนคืนตำแหน่งได้

ให้รับบรรจุตำแหน่ง
มนตรีว่าง

๑๒.- (๑) เมื่อตำแหน่งมนตรีตำแหน่งใดว่างลง ให้นายก
นำความเสนอเจ้าหน้าที่บัญชาการปกครอง

(๒) ให้เจ้าหน้าที่บัญชาการปกครองบรรจุตำแหน่งนั้น
โดยมิชักช้า

(๓) บุคคลผู้รับตำแหน่งว่างนั้น จักต้องออกจาก
ตำแหน่งของตน เมื่อถึงกำหนดวันซึ่งบุคคลตนเข้าแทนนั้น
จักต้องออกจากตำแหน่งหากได้ดำรงตำแหน่งนั้นต่อมา

นิติกรรมของสภาเป็น
อันสมบูรณ์ แม้มันตรี
ไม่ครบตำแหน่ง

๑๓. นิติกรรมหรือกิจการซึ่งสภาได้กระทำตามบทพระ
ราชบัญญัตินี้ ท่านว่าเป็นอันสมบูรณ์ แม้อันถึงว่าจำนวนมนตรี
ยังไม่ครบทุกตำแหน่งในขณะหนึ่งขณะใด

อนุญาตให้ตั้งอุปนายก
แทนสภานายก

๑๔. ถ้าเมื่อหนึ่งเมื่อใดสภานายกไม่อยู่ประจำหน้าที่
เพราะป่วยหรือลาพัก อนุญาตให้เสนาบติตั้งบุคคลผู้หนึ่ง
ซึ่งเห็นสมควรให้ทำหน้าที่เป็นอุปนายก และอนุญาตให้
ปลดบุคคล ผู้ นั้นและบรรจุบุคคลผู้อื่นแทนได้ทุกเมื่อตาม
เห็นควร และให้อุปนายกซึ่งตั้งขึ้นตั้งว่านี้ มีอำนาจและ
หน้าที่ตามบทพระราชบัญญัตินี้เช่นเดียวกับนายก

ให้มนตรีออกจากตำแหน่ง
ทุกสามปี

๑๕.- (๑) ในวันที่สามสิบเอ็ดเดือนมีนาคมทุกสามปี
โดยไม่นับปีที่เริ่มจัดตั้งเทศบาลขึ้น ให้มนตรีซึ่งตั้งขึ้นถึง
จำนวนพ้นจากตำแหน่ง

(๒) การพ้นจากตำแหน่งครั้งแรก ให้ตกลงตัวบุคคลผู้
จักต้องออกโดยวิธีให้มนตรีหั่งสิ้นจับสลากกัน แต่ในครั้ง

ต่อนั้นไป บรรดามนตรีซึ่งประจำตำแหน่งครบสามปีแล้ว
จักต้องออกจากตำแหน่ง

(๓) อนุญาตให้กลับตั้งบุคคลซึ่งจักต้องพ้นจาก
ตำแหน่งเป็นมนตรีอีกได้

(๔) บทบังคับตามมาตรานี้ ท่านว่าไม่เกี่ยวข้องกับ
ตำแหน่งนายก

ให้มนตรีทำคำบอกกล่าว

๑๖. ห้ามมิให้บุคคลใดทำหน้าที่เป็นมนตรี นอกจาก
บุคคลนั้นจะให้ปฏิญญาและลงนามไว้เป็นหลักฐานตามแบบ
๑. ต่อหน้าผู้พิพากษาศาลจังหวัด หรือศาลใดซึ่งมีฐานะ
เสมอด้วยศาลจังหวัด

อำนาจและหน้าที่ของสภา

๑๗. ให้สภามีอำนาจและหน้าที่ในการออกเทศบัญญัติ
และกิจการอื่นๆ ดังระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ทั้งให้เป็น
ที่ปรึกษาของนายกในเรื่องกิจการต่างๆ ของเทศบาลโดย
เบ็ดเสร็จ เหตุฉะนั้นประเภทการดังต่อไปนี้ นายกจักต้อง
นำเสนอสภาเพื่อขออนุมัติกล่าวคือ

- (ก) การเปลี่ยนหรือขยายเขตต์ของเทศบาล
- (ข) การงดหรือเพิ่มวัตถุประสงค์
- (ค) การงด เพิ่ม หรือเปลี่ยน ประเภทหรืออัตรา
จังกอบภาษี
- (ฅ) การแก้ไขโครงการเทศบาล ในประการหนึ่ง
ประการใด
- (ง) การออกและการแก้ไขเทศบัญญัติ
- (จ) ใบเปลี่ยนแปลงสำหรับตำแหน่ง และอัตราเงิน
เดือนเจ้าพนักงานและลูกจ้าง
- (ฉ) งบประมาณประจำปี และงบประมาณแก้ไขและ

- เพิ่มเติมสำหรับรายได้และรายจ่ายทุกประเภท
- (ข) การกู้เงิน รวมทั้งการตั้งทุนใช้หนี้ทุกจำนวน
  - (ข) การกำหนดเขตต์สำหรับสถานที่คนอยู่ สำหรับ
อุตสาหกรรมการค้า หรือกิจการอย่างอื่น
  - (ฅ) โครงการ และแผนผังเจริญเขตต์เทศบาล
เบ็ดเสร็จหรือเฉพาะเขตต์
  - (ญ) การเข้าเป็นเจ้าของ หรือปล่อยไปซึ่งสิทธิใน
อสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์อันมีค่า
  - (ฎ) การเข้าเป็นเจ้าของที่ดินซึ่งเป็นส่วนตัว
  - (ฏ) การประกาศถนนหรือตรอกส่วนตัวเป็นถนน
หรือตรอกสาธารณะ
  - (ฐ) การสั่งให้หรืออาคารกีดขวาง
  - (ฑ) การอุทธรณ์แย้งคำสั่งให้แก่แผนผัง
  - (ฒ) กิจการอื่นๆ ซึ่งระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือ
ในกฎ หรือเทศบัญญัติ

การเลือกมนตรี

ถ้าทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้มีการเลือกมนตรี
จะได้ประกาศ

๑๔.- (๑) ถ้าเมื่อหนึ่งเมื่อใดทรงพระราชดำริ เห็นเป็น
การสมควรที่จะให้มีการเลือกบุคคล ซึ่งมีต้องห้ามตามบท
บังคับในมาตรา ๑๐ ขึ้นบรรจุตำแหน่ง มंत्रीแห่งสภาใด
ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ก็ตามตำแหน่ง ก็จะได้ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
และในเทศบาลนั้นเป็นสำคัญ

ให้มนตรีประจำตำแหน่ง
อยู่สามปี

(๒) ให้มนตรีทั้งปวงเข้ารับตำแหน่ง ณ วันที่หนึ่ง
เมษายน ถัดจากวันที่ตนได้รับเลือกหรือรับตั้ง และให้ออก

จากตำแหน่งในวันที่สามสิบเอ็ดมีนาคม ภายหลังได้รับ
ตำแหน่งแล้วสามปี

ลักษณะกำหนดของผู้เลือก

๑๔.- (๑) บุคคลซึ่งไม่มีชื่อปรากฏในทะเบียนผู้เลือก
ท่านว่าไม่มีสิทธิลงมติเลือกมนตรี

(๒) บุคคลซึ่งจะมีสิทธิได้ลงชื่อในทะเบียนผู้เลือก
ต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะมีภูมิลำเนาในกรุงสยาม ไม่น้อย
กว่าสิบห้าปี และต้อง

(ก) มีกรรมสิทธิโดยลำพังตนเองหรือกรรมสิทธิรวม
ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์บรรพ ๔ ในอาคารหรือส่วนของอาคาร
หรือที่ดินในเทศบาลอันมีค่ารายเดือน เพื่อการ
เก็บจังกอบของเทศบาลรวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า
สิบบาท หรือเป็นผู้เสียค่าเช่าสำหรับสถานที่ที่มี
ค่ารายเดือนตั้งว่านั้น หรือโดยเหตุที่มีตำแหน่ง
หน้าที่หรือเหตุอื่นใด มีสิทธิที่จะสำนักในสถาน
ที่ที่ว่านั้นโดยไม่ต้องเสียค่าเช่า หรือ

(ข) เป็นหุ้นส่วน หรือผู้แทน หรือผู้จัดการ หรือผู้ได้
รับมอบอำนาจเป็นผู้แทนห้าง ซึ่งมีกรรมสิทธิ
หรือมีสำนักงานในอาคารหรือส่วนของอาคาร
หรือที่ดินในเทศบาลอันมีค่ารายเดือน เพื่อการ
เก็บจังกอบของเทศบาลรวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า
ห้าสิบบาท

(ค) เป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยชอบด้วย
กฎหมายให้เป็นผู้แทนบริษัทหรือสมาคมอันใด
ภายในบทบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือ

(ง) อยู่กินในเคหะส่วนตัว โฮเทล หรือสโมสรใน

เทศบาลและเสียค่าอยู่กินในสถานที่นั้นไม่น้อยกว่าเดือนละยี่สิบบาท

- (ง) เป็นผู้หนึ่งในจำนวนบุคคลแต่สองคนขึ้นไป ซึ่งสำนักอยู่และเสียค่าเช่าและอยู่กินร่วมกันในอาคารในเทศบาลและเสียค่าอยู่กินของตนไม่น้อยกว่าเดือนละยี่สิบบาท

ทั้งนี้ต้องมีลักษณะกำหนดตั้งว่ามาน้อยอย่างน้อยตั้งแต่วันที่หนึ่งเมษายนก่อนวันทำทะเบียนผู้เลือก

ลักษณะกำหนดของบุคคล
ผู้รับเลือกเป็นมนตรี

๒๐.- (๑) บุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามบทบังคับในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าจะเลือกเป็นมนตรีไม่ได้

(๒) บุคคลผู้ใดซึ่งไม่มีชื่อปรากฏในทะเบียนผู้เลือกสำหรับหมู่คณะของตน ท่านว่าจะเลือกเป็นมนตรีไม่ได้เว้นแต่บุคคลนั้น

(ก) เป็นเจ้าของอาคารหรือที่ดินในเทศบาล อันมีค่ารวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่าห้าพันบาท หรือมีค่ารายเดือนเพื่อการเก็บจังกอบของเทศบาลไม่น้อยกว่าห้าสิบบาท หรือ

(ข) ครอบครองอาคารหรือส่วนของอาคารหรือที่ดินในเทศบาลอันมีค่ารายเดือนเพื่อการเก็บจังกอบของเทศบาล รวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่าร้อยบาท หรือเสียค่าเช่าไม่น้อยกว่าเดือนละร้อยบาท สำหรับสถานที่ที่ว่านั้นหรือ

(ค) อยู่กินในสโมสรร โฮเต็ล หรือเคหะส่วนตัวในเทศบาลและเสียค่าอยู่กินของตนในสถานที่นั้นไม่น้อยกว่าเดือนละร้อยบาท หรือ

- (ฆ) ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีจากมหาวิทยาลัย หรือสำนักเรียนซึ่งรัฐบาลรับรองวิทยฐานะ และต้องมีผู้เสนอนามบุคคลนั้นไม่น้อยกว่าสามคน หรือ
- (ง) เป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายให้เป็นผู้แทนบริษัทหรือสมาคมอันใดภายในบทบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ แต่ทว่าห้ามมิให้เลือกผู้แทนบริษัทหรือสมาคมดังกล่าวนี้เกินกว่าบริษัทหรือสมาคมละหนึ่งคน

ข้อโต้แย้งการเลือกมนตรี

เรื่องราวเกี่ยวกับการ
เลือกมนตรี ให้ประชุม
ผู้พิพากษาศาลจังหวัด
ฯฯ พิจารณาและชี้ขาด

๒๑.- (๑) ถ้าคำสั่งของนายกในเรื่องความสมบูรณ์ของการเสนอชื่อบุคคลใดสำหรับเลือกเป็นมนตรี หรือถ้าลักษณะกำหนดของบุคคลใดซึ่งได้บอกกล่าวว่าได้รับเลือกเป็นมนตรีแล้ว เกิดเป็นข้อโต้แย้งกันขึ้น หรือถ้าความสมบูรณ์ของการเลือกใดเกิดเป็นปัญหาขึ้น โดยเหตุผิดระเบียบในวิธีดำเนินการเลือก ติดสินบน ทูจจริต ปลอมตัว ปรนเปรอกัน หรืออิทธิพลเกินควร หรือโดยเหตุอื่นใดก็ดี บุคคลใดซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนผู้เลือกในเขตต์หรือคนใดอันเกี่ยวข้องกับอาจยื่นคำร้องต่อประชุมผู้พิพากษาศาลจังหวัด หรือศาลใด อันมีฐานะเสมอด้วยศาลจังหวัดเมื่อหนึ่งเมื่อใดภายในแปดวันตั้งแต่ได้บอกกล่าวผลการเลือกขอให้ผู้พิพากษานั้นชี้ขาด ในข้อโต้แย้งหรือปัญหานั้นได้ถ้าคำร้องนั้นสำหรับให้บอกกล่าวว่าคุณโดยจะเพาะเป็นผู้ได้รับเลือกขึ้นไซ้ ผู้ยื่นคำร้องจักต้องรวมบุคคลทั้งปวงซึ่งแม้ถึงว่ามีได้รับบอกกล่าวว่าได้รับเลือก ก็ได้รับบอกกล่าว

ได้คะแนนมติดีมากกว่าบุคคลนั้น เข้าเป็นภาคีในคำร้องของตน และต้องค้ำบุคคลนั้นๆ โดยลักษณะเช่นเดียวกับค้ำบุคคลซึ่งได้รับบอกกล่าวว่ารับเลือกนั้นด้วย

(๒) ถ้าผู้พิพากษานั้น เมื่อได้สอบสวนตามเห็นจำเป็น แล้วลงความเห็นว่าการเลือกนั้นเป็นอันสมบูรณ์ และว่าบุคคลซึ่งถูกค้ำการเลือกนั้น อยู่ในลักษณะกำหนดอาจรับเลือกเป็นมนตรีในขณะการเลือกและมีได้อยู่ในลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นมนตรีไซ้ ก็ให้รับรองผลการเลือกอันได้บอกกล่าวแล้วนั้น ถ้าผู้พิพากษานั้นลงความเห็นว่าคุณคนผู้ถูกค้ำการเลือกนั้นมิได้อยู่ในลักษณะกำหนดอาจถูกเลือกเป็นมนตรีหรือได้อยู่ในลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นมนตรีไซ้ ก็ให้บอกกล่าวว่าการเลือกบุคคลนั้นเป็นโมฆะ และในกรณีนี้ถ้ามีตัวบุคคลให้ผู้พิพากษานั้นบงการว่าบุคคลซึ่งได้คะแนนมติดีสูงสุดตกลงไปจากบุคคลนั้นหรือจากบุคคลทั้งปวง ซึ่งได้บอกกล่าวว่าได้รับเลือกและซึ่งไม่ปรากฏว่ามีเหตุค้ำการเลือกนั้น เป็นผู้ได้รับเลือกขึ้น

(๓) ให้คำสั่งของผู้พิพากษานั้นเป็นอันสิทธิขาด

(๔) ถ้าไม่มีตัวบุคคลซึ่งพึงถือว่าได้รับเลือกขึ้นตามอนุมาตรา (๒) ไซ้ ให้สภาเสนอรายงานพฤติการณ์นั้นต่อเจ้าหน้าที่บัญชาการปกครอง ซึ่งถ้าเห็นชอบอาจ

(ก) ตั้งบุคคลผู้สมควรขึ้นบรรจุตำแหน่งว่าง หรือ

(ข) บงการให้สภานัดวันอื่นเพื่อจัดการเลือกบุคคลขึ้นใหม่สำหรับบรรจุตำแหน่งว่างนั้น

(๕) ห้ามมิให้ฟ้องคดี หรือยื่นคำร้อง หรืออุทธรณ์ ต่อศาลหนึ่งศาลใด ในเรื่องใดๆ อันเกี่ยวด้วยระเบียบการเลือกมนตรี นอกจากจะได้เจาะจงอนุญาตไว้โดยพระราชบัญญัตินี้

ห้ามฟ้องในเรื่องการเลือก

เจ้าพนักงาน

ให้อนุโลมใช้หลักในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนและพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือนสำหรับเทศบาล

ให้เจ้าพนักงานของเทศบาล มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐบาล

๒๒. ให้ใช้หลักการอันวางไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑ และพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑ บังคับสำหรับเจ้าพนักงานและลูกจ้างของเทศบาล โดยอนุโลม

๒๓. ให้มนตรี และเจ้าพนักงานเทศบาล มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามความหมายแห่งกฎหมายลักษณะอาชญาวิธีนโกลินทรศก ๑๒๗

เบ็ดเสร็จ

กฎสำหรับนิติฐานและการปรุแต่งเทศบาล

๒๔. ให้เสนาบดีมีอำนาจออกกฎ เพื่อ
- (ก) กำหนดเกณฑ์ค่าธรรมเนียมในการลำดับชั้นเทศบาล
  - (ข) วางระเบียบและกำหนดวิธีดำเนินการในการเริ่มจัดตั้งเทศบาล และในการสำรวจรังวัด เพื่อกำหนดโครงการเทศบาล ตามบทในมาตรา ๖
  - (ค) วางระเบียบการสอบความสามารถ พูดหรืออ่านภาษาไทยของบุคคล ซึ่งจักดำรงตำแหน่งเป็นมนตรี ตามมาตรา ๑๐ (๑) (ก)
  - (ข) วางระเบียบและข้อบังคับสำหรับการเลือกมนตรี ตามมาตรา ๑๔, ๑๙ และ ๒๐
  - (ง) วางระเบียบการให้บำเหน็จแก่เทศมนตรี
  - (จ) วางระเบียบการเสนอ และอนุญาตใบเปลี่ยนแปลงตำแหน่งและอัตราเงินเดือนสำหรับเจ้า

พนักงานและลูกจ้างของเทศบาล

- (ฉ) วางระเบียบการบรรจุตำแหน่ง การย้าย และการปลดเจ้าพนักงานของเทศบาล
- (ช) วางระเบียบการอนุญาตให้เจ้าพนักงานของเทศบาลลาพักและการทำหน้าที่แทนระวางพัก
- (ซ) ให้จัดตั้งทุนบำนาญและบำเหน็จสำหรับเจ้าพนักงานและลูกจ้างของเทศบาล และให้จ่ายเบี้ยอุดหนุนจากทุนเทศบาลสำหรับทุนบำเหน็จบำนาญนี้
- (ฅ) ควบคุมการทำสัญญาของเทศบาล
- (ณ) วางระเบียบการเรียกประมวลของเทศบาล

หมวด ๓

ทรัพย์สินและทุนเทศบาล

ให้ถนน คลอง และสะพาน
สาธารณคตอยู่ในกรรมสิทธิ์
ของสภา

๒๕.- (๑) บรรดาถนนสาธารณ คลองสาธารณและ
สะพานสาธารณในเขตเทศบาล นอกจากทางหลวงของ
แผ่นดิน หรือถนน คลอง หรือสะพานใด ซึ่งประกาศ
ยกเว้นในขณะจัดตั้งเทศบาล รวมทั้งสิ่งปลูกสร้าง วัตถุอื่นๆ
และเครื่องประกอบ กับทั้งสิ่งปลูกสร้าง วัตถุ เครื่องมือ และ
สิ่งอื่นๆ ซึ่งมีไว้สำหรับสิ่งสาธารณเหล่านี้ ให้กรรมสิทธิ์
ตกเป็นของสภา เพื่อความประสงค์แห่งพระราชบัญญัตินี้

กับทั้งทรัพย์สินอย่างอื่น

(๒) อสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ทั้งสิ้น ซึ่งเป็น
ทรัพย์สินหรืออยู่ในความครอบครองของกรรมการสุขาภิบาล
โดยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล รัตน-
โกสินทรศก ๑๒๗ กับทั้งสิทธิทั้งสิ้นของกรรมการนั้น อัน

ไม่แย้งกับบทพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมสิทธิ์ตกเป็นของ
สภาตามบทพระราชบัญญัตินี้

และหนี้สิน

(๓) หนี้สินและพันธะทั้งสิ้นของกรรมการสุขาภิบาล
ดังกล่าวแล้ว ท่านให้ถือว่าได้ออนให้สภารับช่วงเพื่อความ
ประสงค์แห่งพระราชบัญญัตินี้

ทุนเทศบาล

๒๖. บรรดาเงินทุกประเภทซึ่งสภาพึงรับโดยอาศัย
อำนาจแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือพระราชกำหนดกฎ
หมายอื่นๆ ก็นับให้รวมเข้าไว้เป็นกองทุน ซึ่งให้เรียกว่า “ทุน
เทศบาล” และเงินนี้กับทั้งทรัพย์สินทั้งสิ้นซึ่งตกเป็นกรรม-
สิทธิ์ของสภา ให้สภาควบคุมตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

ประเภทการอนุญาตให้จ่าย

๒๗. อันทุนเทศบาลนั้น อนุญาตให้จ่ายได้เพื่อประเภท
การดังต่อไปนี้ กล่าวคือ

- (ก) วัตถุประสงค์ดังประกาศไว้ในโครงการ
- (ข) เงินเดือนเจ้าพนักงานและลูกจ้าง
- (ค) เบี้ยบำรุงสำหรับทุนบำนาญและบำเหน็จ
- (ฅ) รางวัลผู้มีความชอบในการช่วยสงเคราะห์เมื่อเกิด
อุบัติเหตุในเขตเทศบาล
- (ง) บำนาญหรือบำเหน็จให้แก่ลูกจ้างซึ่งไม่สามารถ
ทำงานตามหน้าที่ได้ต่อไปโดยเหตุที่ถูกบาดเจ็บ
เนื่องด้วยทำการตามหน้าที่ของตน
- (จ) บำเหน็จให้แก่เจ้าพนักงานหรือลูกจ้างซึ่งมีความ
ชอบเป็นพิเศษ ขณะเมื่อออกจากตำแหน่งหน้าที่
หรือให้แก่ภรรยาหรือบุตร เมื่อบุคคลเช่นนั้น
ถึงแก่กรรม

กฎสำหรับทรัพย์สินและ
ทุนเทศบาล

๒๔. ให้เสนาบดีมีอำนาจออกกฎ เพื่อ
- (ก) ควบคุมการนำฝากทุนเทศบาลต่อธนาคารหรือพระคลังหรือลงทุน
  - (ข) ควบคุมการถอนทุนนั้น
  - (ค) ควบคุมการให้รางวัล บำนาญและบำเหน็จ ตามบทในมาตราก่อน

หมวด ๔

วัตถุประสงค์แห่งเทศบาล

ประเภทวัตถุประสงค์

๒๕. ให้มีประเภทวัตถุประสงค์แห่งเทศบาล ๓๖ ประเภท ดังต่อไปนี้

- (ก) ตั้งและจัดการโอสถสถาน หรือโรงพยาบาล สำหรับโรคติดต่อ โรคทั่วไป หรือโรคฉะเพาะชนิด เพื่อบำบัดโรคให้แก่ราษฎร
- (ข) สงเคราะห์มารดาและทารก
- (ค) รวบรวมสถิติพยากรณ์ชีพ กล่าวโดยฉะเพาะ คือ จำนวนคนเกิดคนตาย รวมทั้งเหตุแห่งความตาย
- (ฆ) ให้อุปกรณ์แก่สภากาการแพทย์ ในการควบคุมการประกอบโรคศิลป์
- (ง) จัดการป้องกันและระงับโรคระบาดและโรคติดต่อต่างๆ
- (จ) ป้องกันและระงับเหตุรำคาญ กับทั้งตรวจตราควบคุมและกำจัดเหตุภัยอันตรายในบริเวณอาคารและกิจการต่างๆ
- (ฉ) ควบคุมลักษณะอาคารซึ่งราษฎรในเขตเทศบาล กำจัดอุจจาระ ปัสสาวะ เศษอาหาร มูลฝอย

มูลค่า มูลสัตว์ ซากสัตว์ และสิ่งปฏิภูลอื่นๆ

- (ข) ควบคุมการทำศพ เผาศพ ฝังศพ และเก็บศพ
- (ข) จัดตั้งและบำรุงฌาปนสถานหรือสุสาน
- (ฅ) คຸ່มครองและตรวจตราน้ำซึ่งมหาชนบริโภคและอุปโภค
- (ฉ) ควบคุมและตรวจตราอาหารและเครื่องดื่ม ตลอดทั้งวิธีจับต้องและรักษาอาหารและเครื่องดื่ม
- (ง) ควบคุม ตรวจตรา และกำหนด ที่ตั้งหรือเขตต์ การค้าและอุตสาหกรรมอันยอมเป็นเหตุรำคาญ ที่เลี้ยงสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ ตลาดและสถานที่สำหรับประกอบและจำหน่ายอาหาร
- (จ) ควบคุมและตรวจตรา โรงแรม โรงมหรสพ และสถานที่อื่นๆสำหรับประชุมชนและการพิพิธภัณฑ์
- (ฉ) สร้างและบำรุง รางน้ำ การระบายน้ำ ส้วมและที่ปัสสาวะกับทั้งทำการกำจัดอุจจาระ ปัสสาวะ และมูลฝอย
- (ช) สร้างและบำรุง ประปา ที่ขังน้ำ หรือบ่อน้ำ กับที่อาบน้ำ ชักฟอก ชำระล้าง ที่รับน้ำหรือดื่ม น้ำสำหรับมหาชน
- (ฅ) จัดการควบคุมแผนผังของเขตต์เทศบาลหรือของเมืองกับทั้งกำหนดระดับถาวร
- (ฉ) สร้าง ซ่อมแปลง และรักษา ตรอก ถนน คลอง สะพาน ทางน้ำ ร่องน้ำ หรือกิจการอื่นๆ ในประเภทนี้
- (ด) ควบคุมและเข้าเป็นเจ้าของถนนและตรอกของเอกชน

- (ค) ให้ชื่อถนนและทำเลขลำดับประจำเคหะ
- (ก) ปลุกและบำรุงต้นไม้ตามถนนและสถานที่สาธารณกับทั้งสร้าง บำรุง ควบคุม และตรวจตราสนาม สวนหรือวนะ สำหรับมหาชน
- (ท) จัดการภูมิจากที่อันมีลักษณะบกพร่อง หรือกิจการอย่างอื่นในประเภทนี้
- (ธ) ควบคุมการปลูกสร้าง กล่าวคือ แพนผัง ทำเลระดับพื้น ที่โล่ง วัสดุที่ใช้ และลักษณะอื่นๆ ของอาคาร
- (น) ควบคุมการจำแนกเขตต์สำหรับคนอยู่ สำหรับประกอบกิจการ อุตสาหกรรม และการค้าประเภทต่างๆ ตามสมควร
- (บ) จัดตั้ง สร้าง และบำรุง กิจการหรือปัจจัยเพื่อสาธารณูปโภค เช่น การให้แสง การไฟฟ้า รถราง รถยนต์โดยสาร ตลาด โรงฆ่าสัตว์ โรงมหรสพ หรือเคหะที่อยู่เป็นต้น
- (ป) ป้องกันและกำจัดสิ่งกีดขวางตามถนนและสถานที่สาธารณทั่วไป
- (ผ) ควบคุมการใช้รถยนต์ และจราจรทางบกหรือทางน้ำ
- (ฝ) ควบคุมและตรวจตราการกระทำและลักษณะอาคารอันอาจเป็นเหตุให้เกิดอัคคีภัย เช่น อาคารอันเป็นเชื้อเพลิง หรือการสะสมวัตถุต่างๆ อันเป็นเชื้อเพลิง เป็นต้น
- (พ) จัดการปรุแต่งปัจจัยขึ้นไว้สำหรับป้องกันหรือระงับอัคคีภัย หรือสำหรับช่วยผู้ที่อยู่ในอันตรายขณะเกิดอัคคีภัย

- (พ) จัดให้มีตำรวจสำหรับรักษาเหตุการณ์หรือ
สำหรับควบคุมจราจร
- (ก) สร้าง บำรุง และจัดการโรงเรียน หรือสถานที่
ต่างๆ อันเป็นอุปกรณ์แก่สาธารณศึกษา เช่น
หอสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ หรือรุกขชาติ
เป็นต้น
- (ม) สร้างและบำรุงศาลาเทศบาล สำหรับใช้เป็น
ที่ประชุมชน และที่ทำงานของเทศบาล
- (ย) สงเคราะห์คนอนาถา คนชรา หรือทุพพลภาพ
หรือผู้ที่เป็นโรคจิต หรือโรคเรื้อรังชนิดอื่น
และจัดตั้งโรงจมน้ำเพื่อเป็นอุปกรณ์แก่คนอนาถา
- (ร) ให้อุปกรณ์เกื้อหนุนในการพิธีหรือต้อนรับ ในการ
สร้างและบำรุงอนุสรณ์ ในการนักชดถุภษหรือ
กีฬาของมหาชน
- (ล) เข้าเป็นเจ้าของหรือเช่าครอบครองสังหาริม-
ทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ เพื่ออนุวรรตน์ตาม
บทบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้
- (ว) กิจการบางประเภทอันจำเป็น หรือเป็นอุปกรณ์แก่
อนามัยความปลอดภัย หรือประโยชน์ของมหาชน
- (ค) กิจการหรือหน้าที่ซึ่งมอบหมายไว้ โดยบทพระ-
ราชบัญญัตินี้หรือพระราชกำหนดกฎหมายอื่นๆ
ในบัดนี้และในภายหน้า

หมวด ๖

เทศบัญญัติ

อนุญาตให้สภาออกเทศบัญญัติ

๔๖. ณ การประชุมใหญ่ของสภา ให้สภามีอำนาจออก

เทศบัญญัติซึ่งขัดแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎซึ่งอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัตินี้ กล่าวคือ

- (ก) เพื่อกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานและลูกจ้างของเทศบาล
- (ข) เพื่อกำหนดแบบและระเบียบสำหรับบัญชีและสถิติต่างๆ
- (ค) เพื่อวางระเบียบการสำรวจและประเมินค่าของอาคารหรือที่ดินสำหรับการเก็บจังกอบ
- (ฆ) เพื่อวางระเบียบการเก็บจังกอบและภาษีต่างๆ
- (ง) เพื่อกำหนดระดับ ระยะกว้าง และวิธีสร้างสำหรับถนนใหม่ วิธีซ่อม กวาดและรดน้ำถนน การให้แสงสว่างตามถนนคลอง และสะพาน กับทั้งการปลูกและบำรุงต้นไม้
- (จ) เพื่อการบำรุงรักษาและการเจริญของเมืองหรือท้องที่ชุมนุมชน
- (ฉ) เพื่อวางระเบียบจำกัดหรือป้องกันการแสดงประกาศการค้าหรือเพื่อกิจการอย่างอื่น
- (ช) เพื่อวางระเบียบอาคารและการปลูกสร้าง และเพื่อห้ามการสร้างอาคารบางประเภท บางแบบ และบางรูป ในบางเขตต์ ถิ่นที่ หรือถนน หรือส่วนของถนนในเขตต์เทศบาล
- (ซ) เพื่อวางระเบียบการขนสินค้าขึ้นบก และการเก็บสินค้านั้นชั่วคราว ณ ท่าเทียบเรือหรือถนนใกล้ท่าหน้า และเพื่อกำหนดค่าธรรมเนียมสำหรับการเก็บสินค้าตั้งว่านี้
- (ฌ) เพื่อวางระเบียบการออกใบอนุญาตให้ทอดและ

บำรุงสายไฟฟ้า โทรศัพท์ และโทรเลข ตามหรือผ่านหรือลอดใต้ถนนสาธารณะ และกำหนดเก็บค่าธรรมเนียม ถ้าเป็นการสมควร

- (ณ) เพื่อกำหนดระเบียบการบำรุง จำหน่าย และใช้ประปาอันพอเพียงแก่ความประสงค์ในเขตเทศบาล
- (ง) เพื่อกำหนดการจัดตั้งและระเบียบสถานที่อาบน้ำและชักฟอกสำหรับมหาชน ตลอดทั้งค่าธรรมเนียมการใช้
- (ฉ) เพื่อกำหนดการจัดตั้งและระเบียบตลาด
- (ช) เพื่อกำหนดการจัดตั้ง ควบคุม และจัดการสถานที่สำหรับขาย ประกอบ และเก็บไว้ขายซึ่งอาหารสำหรับมนุษย์บริโภค
- (ฑ) เพื่อกำหนดการจัดตั้งและระเบียบโรงฆ่าสัตว์รวมทั้ง
  - (ท ๑) การตรวจสัตว์ก่อนฆ่าและซากสัตว์
  - (ท ๒) การกักสำหรับตรวจ และการบำบัดโรคสัตว์สำหรับฆ่า ซึ่งสงสัยว่ามีโรค
  - (ท ๓) การฆ่าสัตว์สำหรับฆ่าซึ่งมีโรค หรือเจ้าพนักงานสุขาภิบาลหรือ สัตวแพทย์เห็นว่าไม่สมเป็นอาหารมนุษย์ เพราะเหตุที่ผอมหรือเหตุอื่นใด โดยให้ค่าทดแทนหรือไม่ให้ก็ตาม
  - (ท ๔) การกำจัดซากสัตว์มีโรค ซึ่งได้ฆ่า หรือได้ตายลงในบริเวณของเทศบาล
  - (ท ๕) การประทับเครื่องหมายซากสัตว์ซึ่งฆ่าในโรงฆ่าสัตว์ของเทศบาล เพื่อแสดงว่า

สัตว์นั้นได้ฆ่าโดยชอบ

(ท ๖) เครื่องมือสำหรับฆ่าสัตว์

(ค) เพื่อให้ยึดและกำจัดเนื้อสัตว์ ปลา ผัก ผลไม้ หรืออาหารอย่างอื่นอันมีคุณสมบัติ บรรดาที่ตรวจพบหรือวางขายในเขตเทศบาล

(ง) เพื่อกำหนดเขตที่อนุญาตให้เลี้ยงสัตว์สี่เท้าหรือสองเท้าในเขตเทศบาล

(จ) เพื่อวางระเบียบการเก็บ ขน และกำจัดอุจจาระ มูลสัตว์ มูลค้ำ มูลสวน และสิ่งปฏิภูลอื่นๆ

(ฉ) เพื่อการควบคุมและตรวจตรา โดยออกอาชญาบัตรหรือโดยประการอื่น ซึ่ง

(๓ ๑) ส้วม บ่ออุจจาระ และที่บรรจุมูลฝอย

(๓ ๒) บ่อน้ำ สระน้ำ และที่ขังน้ำ

(๓ ๓) โรงเลี้ยงสัตว์สี่เท้าและสองเท้า

(๓ ๔) โรงเลี้ยงและที่จำหน่ายนํ้านมสัตว์

(๓ ๕) การขายนํ้า อาหารสด และนํ้านม

(๓ ๖) โรงมหรสพ การมหรสพ การแสดง และการบันเทิงประเภทอื่นๆ

(๓ ๗) ที่ขายสุราและอาหาร โรงเก็บรํ้าและสิ่งอื่นซึ่งอาจเป็นอาหารหนู โรงเก็บรถลาก โรงแรม เคหะรับคนเจ็บไข้หรือคลอดบุตรนอกครอบครัว ที่อาบนํ้าและโรงอาบนํ้าสาธารณะ

(๓ ๘) สถานที่ที่มีไว้หรือใช้สำหรับซ่อม ทาสี เก็บรักษา หรือจ่อรถยนต์ นอกจากสถานที่ที่ใช้เกี่ยวแก่เคหะที่อยู่ส่วนตัว

หรือรักษารถยนต์สำหรับใช้เฉพาะ
ส่วนตัว

- (ด) เพื่อจดทะเบียนสุนัขและเก็บรวบรวมและกำจัด สุนัขหรือสัตว์อื่นๆ ซึ่งเที่ยวสัญจรหรือเจ้าของ ปล่อยให้เที่ยวสัญจรตามถนนหนทางสาธารณะ โดยอาการอื่นใดนอกจากตามข้อไขซึ่งกำหนดไว้
- (ท) เพื่อจดทะเบียนบุคคลทั้งปวง ซึ่งประกอบอาชีพ ในการเลี้ยง จำหน่ายหรือส่งนํ้านมสัตว์ และ เพื่อให้รักษาความสะอาดในโรงเลี้ยง ร้านนํ้านม หรือสถานที่อื่นๆ ที่เก็บนํ้านมไว้ขาย รวมทั้ง ภาชนะและเครื่องมือซึ่งบุคคลนั้นใช้และเพื่อ กำหนดการระมัดระวังเพื่อป้องกันมิให้นํ้านมมี เชื้อโรคและติดเชื้อโรค
- (ธ) เพื่อป้องกันและระงับเหตุรำคาญต่าง ๆ และเพื่อ วางระเบียบการค้าหรืออาชีพะ ซึ่งมีอันตราย หรือไม่ชอบด้วยสุขลักษณะหรือทำให้เกิดความ เดือดร้อน และกำหนดเขตต์ในเทศบาลที่อนุญาต ให้ประกอบการค้าหรืออาชีพะต่างๆ นั้น
- (น) เพื่อให้บำรุง จำหน่าย หรือใช้ แสงหรือกำลังไฟฟ้า ซึ่งเทศบาลเป็นฝ่ายจำหน่าย
- (บ) เพื่อให้ตรวจตราและควบคุมรตราหรือรถยนต์ โดยสารหรือยวดยานสาธารณะอย่างอื่น ซึ่ง เทศบาลเป็นเจ้าของและจัดการบำรุง
- (ป) เพื่อควบคุมการจัดตั้งบำรุงและระเบียบของการ รับส่งคนและสินค้าสาธารณะโดยยวดยาน และ เพื่อกำหนดค่าธรรมเนียมสำหรับความสึกหรอ ของถนนเป็นพิเศษเพราะการใช้ยวดยานนั้นๆ

- (ผ) เพื่อกำหนดการจัดตั้งและระเบียบกองดับเพลิง
- (ฝ) เพื่อระงับการทารุณต่อสัตว์
- (พ) เพื่อห้ามมิให้บุคคลซึ่งไม่มีใบอนุญาตทำการขนของ ณ ท่าเทียบเรือหรือที่หยุดยวดยานต่างๆ และเพื่อออกใบอนุญาตและเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับคนจำพวกนี้ กับทั้งกำหนดค่าจ้างซึ่งอนุญาตให้เรียกได้
- (พ) เพื่อกำหนดหรือวางระเบียบตามแต่สภาเห็นจำเป็นสำหรับอนุวรรตน์กิจการหรือหน้าที่ตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งพระราชบัญญัตินี้หรือพระราชกำหนดกฎหมายอื่นๆ ให้อำนาจให้ออกเทศบัญญัติได้

เทศบัญญัติต้องได้อนุมัติ
และประกาศแล้วจึงใช้ได้

๔๗.- (๑) บรรดาเทศบัญญัติหรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม หรือยกเลิกเทศบัญญัติ หรือการออกเทศบัญญัติ แทนกันนั้น ท่านว่าต่อเมื่อเสนาบตีได้อนุมัติ และได้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา และในเขตต์เทศบาลซึ่งจักใช้แล้ว จึงเป็นอันสมบูรณ์ใช้บังคับได้

สภาอาจกำหนดความผิด

(๒) ในการออกเทศบัญญัติ อนุญาตให้สภากำหนดความผิดและค่าปรับใหม่โดยเงื่อนไขว่าค่าปรับจักไม่เกินกว่ายี่สิบห้าบาทและสำหรับความผิดต่อไปจักไม่เกินกว่าวันละสิบบาท ระวังที่ยังมีการละเมิดอยู่นั้น

ค่าปรับการละเมิดบท
เทศบัญญัติ ซึ่งไม่ได้ระบุ
โทษไว้

(๓) ถ้าบุคคลใดมีความผิดฐานละเมิดเทศบัญญัติใด ซึ่งมีได้ระบุค่าปรับใหม่ไว้ ให้ปรับบุคคลนั้นไม่เกินยี่สิบห้าบาท และถ้ายังขึ้นละเมิดต่อไป ให้ปรับวันหนึ่งไม่เกินสิบบาท ระวังที่มีการละเมิดอยู่นั้น

(๔) อันอาชญาบัตรทุกฉบับซึ่งออกตามเทศบัญญัติ จักต้องมีข้อไขและข้อจำกัดตามสภาเห็นควร และถ้ามีการ ละเมิดข้อไขหรือข้อจำกัดใด ให้สภามีอำนาจเรียกคืนได้เมื่อ หนึ่งเมื่อใดโดยไม่ให้ค่าทดแทนและไม่แจ้งความล่วงหน้า และเจ้าพนักงานสุขาภิบาลอาจยึดอาชญาบัตรนั้นไว้ได้ ระวังการวินิจฉัยของสภา

เสนอบัตรออกแบบ
เทศบัญญัติ

๔๘. อนุญาตให้เสนอบัตรออกแบบเทศบัญญัติเป็น ครั้งคราวตามเห็นควร และสภาเทศบาลจักต้องออก เทศบัญญัติตามแบบ โดยแปรบทให้เหมาะแก่พฤติการณ์ แห่งเทศบาลนั้น

หมวด ๗

จังกอบ ภาษี และเงินอุดหนุนเทศบาล

จังกอบ

ประเภทจังกอบ

๔๙.- (๑) อนุญาตให้สภากำหนดและเก็บจังกอบตาม บทบังคับต่อไปนี้เป็นครั้งคราว แต่จะเป็นกี่ครั้งก็ได้เท่าที่ เห็นจำเป็นกล่าวคือ

(ก) จังกอบเดี่ยวหรือจังกอบรวม ตามเกณฑ์ค่ารายปี ของ เคหะอาคาร และที่ดินบรรดาที่ให้เช่าและไม่ให้เช่าทั้ง สิ้นในเขตเทศบาล เพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ ของเทศบาล ตั้งได้ประกาศไว้

(ข) จังกอบการเจริญ ตามเกณฑ์ค่ารายปีของเคหะ อาคาร และที่ดินบรรดาที่ให้เช่าและไม่ให้เช่าทั้งสิ้นในเขต เทศบาล เพื่ออนุวรรตนาการตามบทบังคับว่าด้วยการ

เจริญตามหมวด ๑๔ และตามมาตรา ๑๓๗, ๑๖๔ และ ๑๖๗ หรือฉะเพาะหมวด หรือมาตราหนึ่งมาตราใด กับ ทั้งเพื่อวัตถุประสงค์ประสงค์ประเภทหนึ่งประเภทใดดังต่อไปนี้ กล่าวคือ

- (ข ๑) เพื่อเข้าเป็นเจ้าของและเจริญเขตต์หนึ่งเขตต์ใด ที่เจ้าพนักงานสุขาภิบาลได้รับรองแล้วว่ามิชอบด้วยสุขลักษณะหรือเสื่อมเสียต่ออนามัย
  - (ข ๒) เพื่อจัดให้มีที่โล่งในเขตต์คับคั่งหรือในแถบใกล้เคียงกับเขตต์คับคั่ง
  - (ข ๓) เพื่อจัดให้มีเคหะสำหรับบรรดาบุคคลซึ่งน่าจะต้องสละเคหะของตนเนื่องด้วยโครงการซึ่งสภาเห็นชอบแล้ว สำหรับเจริญเขตต์ที่เจ้าพนักงานสุขาภิบาลได้รับรองว่ามีชอบด้วยสุขลักษณะหรือเสื่อมเสียต่ออนามัย และเพื่อเข้าเป็นเจ้าของที่ดินอันจำเป็นแก่การจัดให้มีเคหะดังว่านี้
- (ค) จังกอบพิเศษ ตามเกณฑ์คำรายปีของเคหะ อาคารและที่ดินบรรดาที่ให้เช่าและไม่ให้เช่าทั้งสิ้นในเขตต์เทศบาล บรรดาที่มีการเช่าออกทางตรอกที่จัดสร้างขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ และที่ได้แต่งระดับ ลาด ดาดหิน ทำร่อง และระบายน้ำแล้ว เพื่อให้คุ้มค่าดอกเบี้ยสำหรับต้นเงินซึ่งได้จ่ายจากทุนเทศบาล
- (ฆ) จังกอบการศึกษา ตามเกณฑ์คำรายปีของเคหะ อาคารและที่ดิน บรรดาที่ให้เช่าและไม่ให้เช่าทั้งสิ้นในเขตต์เทศบาลเพื่อบรรณการตามบทบังคับว่าด้วยโรงเรียนประชาบาล

กำหนดพิทักษ์อย่างสูง

(ง) ห้ามมิให้เก็บจังกอบซึ่งระบุไว้ในอนุมาตรา (๑)
 (ก) โดยเมื่อรวมกันเข้าแล้ว เป็นพิกัดเกินกว่าร้อยละ
 สิบล้านห้าร้อยห้าของค่ารายปีของทรัพย์สินต้องจังกอบ และห้ามมิให้
 เก็บจังกอบซึ่งระบุไว้ในอนุมาตรา (๑) (ข) เป็นพิกัดเกิน
 กว่าร้อยละห้าของค่ารายปีจากทรัพย์สินต้องจังกอบ

ระวางเวลาของจังกอบ

(๒) จังกอบต่างๆ ดังกล่าวนี้ให้มีระวางเวลาไม่เกินกว่า
 สิบล้านสองเดือน และให้เจ้าของทรัพย์สินผู้ต้องเสียจังกอบส่งเงิน
 ล่วงหน้าเป็นงวดกึ่งปีโดยมีต้องเรียก ณ ศาลาเทศบาลหรือ
 ที่อื่นๆ ดังกำหนด ในเดือนเมษายนและตุลาคม หรือ
 ภายในระยะเวลาใดทุกกึ่งปีดังอาจกำหนด และให้สภา
 เก็บจังกอบนั้นๆ ตามวิธีซึ่งบังคับไว้

จำนวนเงินยกเว้น

(๓) ถ้าค่าจังกอบสำหรับอาคารหรือที่ดินรายใด เป็น
 จำนวนเงินไม่ถึงห้าสิบล้านสตางค์ ท่านว่าผู้ต้องจังกอบรายนั้น
 ไม่ต้องเสียจังกอบ

ประเภททรัพย์สินยกเว้น

(๔) สถานที่ทั้งสิ้นที่ใช้เฉพาะเป็นปูชนียะสถานก็ดี
 ฌาปนสถาน และสุสานทั้งสิ้นที่ใช้เฉพาะความประสงค์
 เช่นนั้นก็ดีสถานที่ทั้งสิ้นที่ใช้เฉพาะเป็นโรงเรียนประชาบาล
 หรือเพื่อประสงค์แห่งกุศลสงเคราะห์ หรือเพื่อประสงค์
 แห่งวิทยาศาสตร์ วรรณคดี หรือศิลปประณีต และมีใช้
 เพื่อหากำไรก็ดี สถานที่ทั้งสิ้นในอารักขาของทหารยามก็ดี
 พระราชฐานก็ดี ทรัพย์สินทั้งสิ้นของรัฐบาล เว้นแต่ที่ให้เช่า
 หรือให้เอกชนใช้ส่วนตัวก็ดี ทรัพย์สินทั้งสิ้นของเทศบาลก็ดี
 ทั้งนี้ให้ยกเว้นไม่ต้องเสียจังกอบ

ทรัพย์เก็บจังกอบได้

(๕) อันจังกอบสำหรับวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้วข้างต้น ให้เก็บสำหรับอาคารและที่ดินบรรดาที่ให้เช่าและมิให้เช่า ทั้งสิ้นในเขตเทศบาล เว้นแต่จังกอบสำหรับประปา และ สำหรับกำจัดอุจจาระให้เก็บตามบทต่อไป

(๖) ให้เก็บจังกอบสำหรับประปาแต่เฉพาะสำหรับ อาคารและที่ดิน

(ก) ที่ใช้น้ำจากท่อต่อเข้าไปเป็นส่วนตัวจากท่อประปา ของเทศบาล

(ข) ที่ตั้งอยู่ภายในสองร้อยเมตรจากท่อธารใกล้ที่สุด แต่ทว่า สภาอาจยกเว้นจังกอบเสียทั้งหมดหรือส่วนหนึ่ง สำหรับสถานที่ที่เห็นว่าไม่ได้มีน้ำใช้พอและบุคคลเจ้าทุกซ์ อาจยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่บัญชาการปกครองซึ่งให้เป็นผู้ ชี้ขาด

(๗) จังกอบสำหรับกำจัดอุจจาระนั้นให้เก็บแต่เฉพาะ สำหรับอาคารและที่ดินที่อยู่ภายในเขตกำจัดอุจจาระ ของเทศบาล

(๘) ถ้าสถานที่ใดเจ้าของอาคารเสียค่าเช่าที่ดินหรือค่าใช้ จ่าย อย่างไรในประเภทดังว่านี้ เมื่อเจ้าของนั้นได้เสียจังกอบ ในขณะนั้นแล้ว แม้ถึงว่าได้ทำความตกลงกันไว้เป็น ประการอื่น ก็มีสิทธิที่จะหักเงินจากค่าเช่าหรือค่าใช้จ่ายนั้น เป็นจำนวนซึ่งมีส่วนต่อจังกอบเท่ากับส่วนค่าเช่าหรือค่าใช้จ่าย ต่อรายปีของบริเวณนั้น แต่ทว่า ห้ามมิให้หัก จำนวนเงินดังว่านี้จากค่าเช่าซึ่งต้องเสียให้รัฐบาล และใน

กรณีนี้ ให้หักจำนวนค่าเช่าซึ่งต้องเสียให้รัฐบาลจากค่ารายปีของบริเวณซึ่งเป็นเกณฑ์แห่งจังกอบ

อนุญาตให้เรียกเอาข้อความ
และจำนวนเพื่อประเมินค่า
และให้มีอำนาจเข้าในสถานที่

๕๐.- (๑) เพื่อให้สภาสามารถประเมินค่ารายปีแห่งอาคารและที่ดินที่ต้องจังกอบ นายกอาจให้เจ้าของหรือผู้สำนักแจ้งจำนวนค่าเช่า และข้อความทั้งสิ้นตามจำเป็นเพื่อเตรียมบัญชีสำรวจจังกอบ หรือเพื่อประการอื่นอันเป็นประโยชน์แก่การเก็บจังกอบ และเพื่อความประสงค์นี้ นายกหรือผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งนายกตั้งขึ้นอาจเข้าตรวจอาคารและที่ดินนั้นๆ ได้ระวางอาทิตย์ขึ้นกับอาทิตย์ตก และถ้าจำเป็นก็อาจรั้งวัดได้ด้วย แต่ทว่า ห้ามมิให้เข้าในเคหะที่มีผู้กำลังสำนักอยู่ตามบทมาตรานี้โดยมิได้รับความยินยอมของผู้สำนัก นอกจากจะได้ยื่นหนังสือแจ้งความแก่ผู้สำนักบอกกำหนดเวลาที่จะเข้าให้ทราบล่วงหน้าเป็นเวลาอย่างน้อยยี่สิบสี่ชั่วโมง

โทษผู้ไม่แจ้งข้อความจำนวน

(๒) บุคคลใดไม่ยอมแจ้ง หรือไม่แจ้งจำนวนและข้อความดังกล่าวแล้ว เมื่อพ้นหนึ่งสัปดาห์นับแต่วันที่นายกได้ให้บุคคลนั้นแจ้งความก็ดี แจ้งจำนวนหรือข้อความอันเท็จหรือไม่ถูกต้องโดยเจตนาก็ดี กิดขวางหรือกั้นมิให้นายกหรือผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งนายกตั้งขึ้นดังกล่าวแล้ว มิให้เข้าหรือตรวจหรือรั้งวัดอาคารหรือที่ดินแห่งหนึ่งแห่งใดก็ดี ท่านว่าบุคคลนั้นมีความผิดให้ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

ทางแก่ของเจ้าทุกข์เรื่อง
ทรัพย์สินต้องจังกอบ

๕๑.- (๑) บุคคลใดเห็นว่าตนมิได้รับความชอบธรรมที่ต้องเสียจังกอบรายหนึ่งรายใดสำหรับอาคารหรือที่ดินแห่ง

หนึ่งแห่งใด บุคคลนั้นจะร้องคัดค้านการประเมินจังกอบ
นั้นต่อศาลก็ได้

(๒) ห้ามมิให้ร้องคัดค้านการประเมินจังกอบที่ว่านั้น
ถ้าเมื่อถึงเวลาต้องชำระค่าจังกอบแล้วผู้ร้องยังมิได้ชำระ
นอกจากจะได้ยื่นข้อคัดค้านไว้ตามบทบังคับ หรือนอกจาก
คำร้องนั้นได้ยื่นต่อศาลภายในสิบวัน นับแต่เมื่อบังเกิดเหตุ
ให้ร้องคัดค้าน กล่าวคือ ตั้งแต่วันที่ปรากฏในใบรับรอง
คืนสวนของจังกอบตั้งบัญญัติไว้ในกฎ หรือถ้าในกรณี
ที่ภายหลังมีการเปลี่ยนแปลงบัญญัติจังกอบ ก็ให้นับแต่วันที่
เปลี่ยนแปลงบัญญัตินั้นเป็นต้นไป

จังกอบเป็นบุริมสิทธิเหนือ
ทรัพย์สินของจังกอบ

๕๒.- (๑) ท่านว่าจังกอบของเทศบาลเป็นบุริมสิทธิ
เหนือทรัพย์สินของจังกอบ ถัดจากหนี้สินซึ่งพึงชำระให้รัฐบาล
และถ้าบุคคลใดมิได้ชำระจังกอบภายในกำหนดเวลา ก็ให้
บังคับเอาได้ตามบทบังคับตั้งจะกล่าวต่อไป

ผู้เช่าซึ่งชำระจังกอบเพื่อกัน
ยึดทรัพย์สินของตนอาจหัก
จำนวนเงินจากค่าเช่า

(๒) ผู้เช่าหรือผู้สำนักอยู่ในอาคารหรือที่ดินแห่งใด
มิใช่เจ้าของหรือร่วมเป็นเจ้าของซึ่งได้จ่ายจังกอบอันพึงจ่าย
สำหรับอาคารหรือที่ดินนั้น กับทั้งค่าธรรมเนียมเพื่อกันมิ
ให้ต้องถูกยึดหรือถูกขายทรัพย์สินของตน โดยเหตุที่เจ้าของ
มิได้ชำระค่าจังกอบ ถ้าไม่มีข้อสัญญากันไว้เป็นประการ
อื่นไซ้ อาจหักจำนวนเงินซึ่งตนได้จ่ายไปนั้น จากค่าเช่า
ซึ่งตนต้องจ่ายให้แก่เจ้าของ และท่านว่าใบเสร็จรับเงิน
ของนายกหรือเลขานุการเทศบาลสำหรับจำนวนเงินนั้น
เป็นการระงับค่าเช่าเพียงเท่านั้นได้โดยบริบูรณ์

วิธีดำเนินการเมื่อจังกอบ
ตกค้าง

๕๓.- (๑) ถ้าเงินจำนวนใดซึ่งต้องชำระเป็นจังกอบยังตกค้างอยู่ มิได้ชำระเมื่อระวางเวลากำหนดไว้ได้ล่วงแล้ว ให้มีหนังสือแจ้งความต่อบุคคลซึ่งเป็นลูกหนี้ หรือต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดในบรรดาบุคคลซึ่งเป็นลูกหนี้ ให้ชำระจังกอบอีกทั้งค่าธรรมเนียม หนึ่งบาทเป็นค่าแจ้งความภายในสิบห้าวันนับแต่ได้ส่งหนังสือแจ้งความนั้นให้

(๒) ถ้าไม่พบตัวบุคคลนั้นไซ้ ท่านให้ถือว่าได้ยื่นแจ้งความให้โดยชอบแล้ว เมื่อได้ประกาศหนังสือแจ้งความนั้นไว้ ณ ศาลาเทศบาลและเมื่อพ้นกึ่งสำเนาจะบันทึกหนึ่งติดไว้ ณ ที่หนึ่งที่ได้ยื่นเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ต้องจังกอบ

(๓) ครั้นครบเวลาสิบห้าวันหรือครบเวลาอีกกี่วันตามแต่นายกจะผ่อนผันให้ต่อไปแล้ว เงินจำนวนนั้นหรือบางส่วนของจำนวนนั้นยังมีได้ชำระท่านว่าเป็นจังกอบตกค้างให้บังคับเอาได้ตามบทต่อไป

วิธีดำเนินการบังคับเอา
จังกอบตกค้าง

๕๔.- (๑) ในการบังคับเอาจังกอบตกค้าง นายกมีอำนาจออกหมายยึดทรัพย์ และให้มีอำนาจโดยอิทธิคุณแห่งหมายนั้น ที่จะยึดสังหาริมทรัพย์ใดๆ ของบุคคลซึ่งเป็นลูกหนี้ โดยมีเงื่อนไขยกเว้นตามบทพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่งรัตนโกสินทรศก ๑๒๗ หมวด ๑๒ มาตรา ๘๑ และเมื่อได้ยึดไว้สิบห้าวันแล้ว ก็อาจขายทอดตลาดทรัพย์สินสิ่งของนั้นๆ ได้ตั้งบังคับไว้

(๒) การยึดทรัพย์ตั้งว่านี้ อาจทำได้โดยเจ้าพนักงานซึ่งนายกมอบอำนาจโดยฉะเพาะให้ทำ และให้เจ้าพนักงาน

ผู้นี้ประกาศการยึดทรัพย์ตามบทบังคับ และให้ทำบัญชี
ทรัพย์ซึ่งยึดไว้

(๓) เจ้าพนักงานผู้ยึดทรัพย์ตามนัยแห่งมาตรานี้อาจ
จับประตูเข้าสู่อาคารใดๆ ระวังอาทิตยขึ้นกับอาทิตยตก
เพื่อสำเร็จการยึดทรัพย์ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

วิธีดำเนินการสำหรับสถาน
ที่ต้องจับจองซึ่งตกค้าง

๕๕.- (๑) ถ้าบังคับเอาจับจองตกค้างไม่ได้ตามวิธีที่กล่าว
ไว้ข้างต้น สภาอาจใช้วิธีแจ้งความจำนงขายและบอกกล่าว
ให้เจ้าของทราบว่ามีกำหนดสามเดือนตั้งแต่วันแจ้ง
ความนั้นไปแล้ว จะขายสถานที่ที่เกี่ยวข้องด้วยจับจองตกค้าง

(๒) ถ้ากำหนดนั้นได้ล่วงพ้นไป และเจ้าของยังมีได้
ชำระจับจองตกค้างไซ้ สภาอาจจะขายทอดตลาดสถานที่
นั้นทั้งหมด หรือส่วนหนึ่งส่วนใด หรือส่วนได้เสียอย่าง
หนึ่งอย่างใดในสถานที่นั้น ตามแต่จะเห็นพอเพียง

(๓) ห้ามมิให้ขายทรัพย์ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติ

วิธีจ่ายเงินซึ่งขายทรัพย์ได้

๕๖.- (๑) เงินซึ่งขายทอดตลาดได้นั้นในชั้นต้นให้หัก
ชำระจับจองตกค้างรวมทั้งค่าดอกเบี้ยสำหรับจับจอง
ตกค้างนั้นอัตราร้อยละหกต่อปี รวมทั้งค่าขายร้อยละห้า
ของราคาทรัพย์ที่ขายได้ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

(๒) ถ้ายังมีเงินจำนวนใดเหลืออยู่ และถ้าสภาพอแก่
ใจว่าบุคคลใดมีสิทธิเรียกร้องเอาได้ ก็ให้คืนเงินจำนวนนั้น
ให้แก่บุคคลนั้นไป ถ้าและสภาไม่พอแก่ใจว่าบุคคลนั้นมีสิทธิ

ก็ให้รักษาเงินนั้นไว้สำหรับผู้ที่สามารถพิสูจน์ได้ตามระเบียบ
เมืองว่าตนมีสิทธิจริง

(๓) ถ้าภายในห้าปีตั้งแต่วันขายทรัพย์สิน ไม่มีบุคคลใด
เรียกร้องหรือสามารถพิสูจน์สิทธิในส่วนเงินเหลือชำระ
จังกอบนั้นไซ้ ก็จงจ่ายเงินนั้นให้เป็นสินทรัพย์และเป็น
ส่วนของทุนเทศบาลต่อไป

(๔) ให้สภาประกาศแจ้งผลการขาย และการโอน
ทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อ หรือสิทธิซึ่งบอกขายในเขตเทศบาล

ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย
เพื่อบังคับเอาจังกอบตกค้าง

๔๗. ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ทั้งสิ้นเพื่อบังคับ
เอาจังกอบตกค้างตามพระราชบัญญัตินี้ อนุญาตให้บังคับ
เอาได้เหมือนหนึ่งเป็นส่วนของจังกอบตกค้างนั้น

สิทธิห้ามขาย

๔๘. ถ้าบุคคลใดมีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่ต้องขายตาม
พระราชบัญญัตินี้ ยื่นจังกอบตกค้างพร้อมด้วยดอกเบี้ย
และค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่นๆ แก่สภาในขณะหนึ่ง
ขณะใด ก่อนการขาย ก็ให้สภาหยุดดำเนินการต่อไปใน
เรื่องทรัพย์สินรายนั้น

การร้องต่อศาล

๔๙.- (๑) ถ้าบุคคลใดซึ่งเป็นเจ้าของสังหาริมทรัพย์ ัญญา-
ชาติหรือสังหาริมทรัพย์อันถูกยึดหรือถูกประกาศขายตาม
บทพระราชบัญญัตินี้ ได้แย้งว่าการยึดหรือขายนั้นมิได้เป็น
ไปในคลองธรรมไซ้ก็อนุญาตให้บุคคลนั้นร้องต่อศาลขอ
คำสั่งให้ยับยั้งมิให้ดำเนินการต่อไป และเมื่อศาลได้ฟัง

คำสั่งของสภา และได้ไต่สวนต่อไปตามจำเป็นแล้วก็ได้ให้
ออกคำสั่งในเรื่องทรัพย์สินนั้นตามชอบธรรม

(๒) ห้ามมิให้ศาลรับคำร้องตามมาตราที่นอกจากผู้ร้อง
ได้วางจำนวนเงินจังกอบตักค้างและค่าธรรมเนียมและค่า
ใช้จ่ายอื่นๆ ไว้ในศาล หรือให้ประกันแทนวางเงินตามแต่
จะพอแก่ใจของศาล

ภาษีรถ ฯลฯ

๖๐.- (๑) สภาอาจเก็บภาษีเครื่องจักรจูง รถม้า เกวียน
รถบรรทุก รถยนต์ รถลาก รถเข็น จักรยาน และม้า ซึ่งมี
ผู้รักษาไว้หรือใช้อยู่เป็นอาจณในเขตต์เทศบาล เป็นภาษี
รายปีมีอัตราไม่เกินกว่าอัตราซึ่งจะพระราชทานพระบรม
ราชานุญาต หรือซึ่งบังคับไว้ตามพระราชกำหนดกฎหมาย

(๒) ภาษินั้นให้จ่ายล่วงหน้า ณ ศาลาเทศบาล เป็น
งวดเท่ากันสองงวดในเดือนเมษายนและตุลาคม หรือ
ภายในระวางเวลาอื่น และให้สำรวจและเก็บตามวิธีซึ่ง
กำหนดไว้

แต่ให้มีเงื่อนไขว่า เมืองวัดภาษีสำหรับกิ่งปีใดได้มีผู้
เสียให้แก่สภา และยวดยานหรือสัตว์ซึ่งเจ้าของได้เสียภาษี
แล้วนั้นได้ถูกย้ายระวางกิ่งปีนั้นเข้าไปในเขตต์ของเทศบาล
อื่นใดไซ้ ให้ยกเว้นยวดยานหรือสัตว์นั้นจากการเก็บภาษี
สำหรับกิ่งปีนั้นอีก ถ้าเจ้าของได้แสดงใบเสร็จค้างวัดภาษี
ซึ่งได้เสียแล้วนั้นแก่นายทะเบียนยวดยานของเทศบาล ซึ่ง
ยวดยานหรือสัตว์นั้นได้ถูกย้ายเข้ามาในเขตต์

ทั้งให้มีเงื่อนไขว่า ในกรณีที่ยวดยานได้มีผู้พืงนำจาก
ต่างประเทศเข้าในเขตต์เทศบาลระวางระยะกิ่งปีใด สภา

อาจยกเว้นค่าภาษีให้หนึ่งในสิบสองส่วนสำหรับทุกเดือน
ซึ่งล่วงแล้วโดยบริบูรณ์ก่อนการนำเข้ามานั้น

ยกเว้น

- (๓) ภาษีนั้นมิให้ใช้บังคับแก่
- (ก) ยวดยานและสัตว์ซึ่งรักษาไว้ หรือใช้สำหรับพระราชฐาน
- (ข) ยวดยานและสัตว์ซึ่งรักษาไว้หรือใช้ในราชการ
- (ค) ม้าหรือยวดยานซึ่งผู้ค้าโดยสุจริตรักษาไว้เฉพาะสำหรับขาย
- (ฆ) ม้าซึ่งมีขนาดสูงไม่เกินร้อยสิบสองเซ็นติเมตร
- (ง) ม้าหรือยวดยานซึ่งไม่ใช้ในถนนสาธารณะ
- (จ) เลื่อนล้อเดียวและรถสำหรับเด็ก
- (ฉ) เสนาบดีอาจขงการให้สภาใดจ่ายส่วนของภาษีเครื่องจักร จูบ รถม้า เกวียน รถบรรทุก รถยนต์ ซึ่งเก็บได้ตามมาตรานี้ ให้แก่รัฐบาลและกรมการเทศบาลชนบท ซึ่งมีเขตติดต่อเดียวกับเทศบาลหรือให้กรมการเทศบาลชนบทนั้นจ่ายส่วนของภาษีนั้นๆ ให้แก่รัฐบาลและสภาตามส่วนซึ่งเสนาบดีจะเห็นสมควร

ภาษีสุนัข

- ๖๑.- (๑) สภาอาจเก็บภาษีสุนัขทุกตัวซึ่งเลี้ยงไว้ในเขตเทศบาลเป็นภาษีรายปี มีอัตราไม่เกินกว่าตัวละสองบาท ซึ่งรวมทั้งค่าธรรมเนียมสำหรับฉีดวัคซีนกันโรคกลัวน้ำด้วย
- (๒) ค่าภาษีนี้อาจจ่ายล่วงหน้า ณ ศาลาเทศบาลในเดือนเมษายนและตุลาคม หรือภายในระวางเวลาอื่นดัง

อาจกำหนดไว้ และให้สำรวจและเก็บตามวิธีซึ่งกำหนดไว้

ผู้ต้องเสียภาษีเทศบาล

๖๒- (๑) ภาษีซึ่งเก็บสำหรับยวดยานหรือสัตว์นั้นให้บุคคลซึ่งครอบครองยวดยานหรือสัตว์นั้นอยู่ในวันต้นแห่งระวางเวลา ซึ่งต้องเสียภาษี เป็นผู้เสีย

(๒) ถ้ายวดยานหรือสัตว์นั้นตกอยู่ในความครอบครอง อารักขาหรือควบคุมของบุคคลใดระวางเวลาซึ่งต้องเสียภาษี ก็ให้บุคคลนั้นเป็นผู้เสียภาษีซึ่งกำหนดไว้ นั้น นอกจากสามารถพิสูจน์ว่าตนได้เสียภาษีนั้นแล้ว

อำนาจเข้าตรวจสถานที่
และเรียกบุคคลผู้ต้องเสียภาษี

๖๓.- (๑) อนุญาตให้นายกหรือเจ้าพนักงานผู้ใดซึ่งนายกมอบอำนาจให้เพื่อความประสงค์นั้น มีอำนาจเข้าตรวจดูสถานที่แห่งหนึ่งแห่งใดได้ระวางอาทิตย์ขึ้นกับอาทิตย์ตก เมื่อมีเหตุควรเชื่อว่ามียวดยานหรือสัตว์ซึ่งพึงเก็บภาษีตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) นายกอาจเรียกบุคคลใดซึ่งมีเหตุควรเชื่อว่าจะต้องชำระภาษีนั้น หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด และอาจไต่สวนบุคคลนั้นเพื่อให้ทราบว่ายวดยานหรือสัตว์มีจำนวนและลักษณะอย่างไร

(๓) บุคคลใดถูกเรียกตามมาตรานี้ไม่อนุวรรตน์ตามโดยไม่มีเหตุขัดข้องอันชอบ และบุคคลใดขัดขวางนายกหรือเจ้าพนักงานมิให้เข้าตรวจหรือออกจากสถานที่ดังกล่าวแล้ว ท่านว่าบุคคลนั้นมีความผิดให้ปรับไม่เกินกว่าห้าสิบบาท

ถ้าไม่เสียภาษีให้ออกหมาย
บังคับเอาภาษี

๖๔.- (๑) ถ้าจำนวนเงินภาษีใดซึ่งเก็บตามพระราชบัญญัตินี้ มิได้นำส่ง ณ ศาลาเทศบาลภายในกำหนดเวลาไซ้ให้สภาแห่งความให้ผู้เป็นลูกหนี้ภาษีชำระภาษีนั้น รวมทั้งค่าธรรมเนียม หนึ่งบาทสำหรับแห่งความนั้น ณ ศาลาเทศบาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันแห่งความ

(๒) ถ้าเงินจำนวนนั้นและค่าธรรมเนียมมิได้ชำระภายในกำหนดเจ็ดวัน ก็ให้ออกหมายมอบให้ผู้เก็บเงินผู้หนึ่งหรือเจ้าพนักงานผู้ใดของเทศบาลซึ่งมีชื่อปรากฏในหมายสั่งให้บังคับเอาเงินนั้นอีกทั้งค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่นๆ โดยเข้ายึดและขายสิ่งทวาริมทรัพย์ใดๆ ของผู้เป็นลูกหนี้เท่าที่พบเห็นในจังหวัดซึ่งเทศบาลนั้นตั้งอยู่ โดยมีเงื่อนไขตามบทพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่งรัตนโกสินทรศก ๑๒๗ หมวด ๑๒ มาตรา ๔๐

อำนาจจับประตู่เคหะ

(๓) บุคคลผู้มีชื่ออยู่ในหมายนั้น อาจจับประตู่เคหะหรืออาคารใดระวางอาทิตย์ขึ้นกับอาทิตย์ตก เพื่อยึดทรัพย์ตามหมายนั้นได้

(๔) ให้เสียค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในกรณีให้ออกหมายสำหรับบังคับเอาภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ตามแต่เสนาบดีจะกำหนดไว้ในกฎ

บัญชีทรัพย์

๖๕. ให้ผู้เก็บเงินหรือเจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่จัดการตามหมายยึดทรัพย์ ทำบัญชีทรัพย์ซึ่งยึดไว้ตามหมายนั้นและในขณะเดียวกันให้ยื่นหนังสือแห่งความตามแบบซึ่ง

กำหนด ไว้แก่บุคคลซึ่งครองทรัพย์สินขณะยึดว่าจะขายทรัพย์สิน
นั้นดังกล่าวไว้ในแจ้งความ

ทรัพย์สินยึดไว้ให้ขายทอดตลาด
ภายหลังสิบห้าวัน

๖๖.- (๑) ทรัพย์สินซึ่งยึดไว้โดยอธิบดีแห่งหมายนั้น ให้
เจ้าพนักงานผู้มีชื่ออยู่ในหมายหรือเจ้าพนักงานผู้อื่นของ
เทศบาล ซึ่งนายกตั้งขึ้นเพื่อความประสงค์นั้น เป็นผู้ขาย
ทอดตลาดเมื่อหนึ่งเมื่อใดภายหลังสิบห้าวันตั้งแต่วันยึด
นอกจากในระวางนี้เจ้าของได้ชำระภาษีและค่าธรรมเนียม
โดยถูกต้อง

(๒) ถ้าได้มีการขายทรัพย์สิน เงินที่ขายทรัพย์สินนั้นได้เมื่อ
หักภาษีและค่าธรรมเนียมแล้ว ให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สินซึ่ง
ขายนั้นไป

(๓) ห้ามมิให้เจ้าพนักงานและลูกจ้างของเทศบาลว่า
ประมูลหรือซื้อทรัพย์สินสิ่งของ ณ การขายทอดตลาดตั้งว่านี้
โดยตนเอง หรือแม้โดยใช้ผู้อื่น

เงินเหลือจากการขายถ้า
ไม่ร้องขอคืนให้รีบ

๖๗. ถ้าเจ้าของทรัพย์สินไม่ร้องขอคืนเงินเหลือจากการ
ขายทอดตลาดตามมาตราก่อนภายในสิบสองเดือนนับแต่วัน
ขายนั้น ให้จ่ายจำนวนเงินเหลือนั้นเข้าในสินทรัพย์แห่งทุน
เทศบาล และต่อนั้นไปห้ามมิให้ผู้ใดร้องขอหรือรับเงินนั้นคืน

เงินอุดหนุน

เงินอุดหนุนสำหรับกิจการ
ซึ่งเทศบาลทำแทนรัฐบาล

๖๘.- (๑) เพื่อเป็นอุปการณ์แก่เทศบาลซึ่งอนุวรรตน์
กิจการบางประเภทอันเป็นกรณีกิจของรัฐบาล ให้ตั้ง

ประเภทเงินอุดหนุนเทศบาลขึ้นไว้ตามสมควรในงบประมาณของทบวง การซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่จะเพาะกิจการนั้นๆ

(๒) เงินอุดหนุนเทศบาลตั้งว่านี้ ให้จ่ายให้แก่เทศบาลก่อนสิ้นเดือนเมษายนทุกปี

(๓) จำนวนเงินอุดหนุนเทศบาลนั้น ให้กำหนดตามผลของงาน ถ้าจ่ายจากงบประมาณของทบวงการในสังกัดกระทรวงมหาดไทยให้กำหนดตามแต่เสนาบดีจะเห็นสมควร ถ้าจ่ายจากงบประมาณของทบวงการในสังกัดกระทรวงอื่นใด ให้กำหนดตามแต่เสนาบดีและเจ้ากระทรวงนั้นจะเห็นสมควร

เงินอุดหนุนเพื่อยังมาตรฐาน

(๔) ถ้าเสนาบดีเห็นว่าเทศบาลใดไม่มีกำลังทรัพย์พออนุวรรตน์การตามวัตถุประสงค์อันกำหนดไว้เป็นมาตรฐานอย่างต่ำตามมาตรา ๕ และเห็นว่าเทศบาลนั้นสมควรได้รับเงินอุดหนุนเพื่อยังไว้ซึ่งมาตรฐานเป็นจำนวนเท่าใด ก็อนุญาตให้ตั้งจำนวนเงินนั้นไว้ในงบประมาณกระทรวงมหาดไทย และเมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุมัติแล้ว ก็อาจจ่ายเงินอุดหนุนจำนวนนั้นให้แก่เทศบาลนั้นได้

เบ็ดเสร็จ

หลักฐานจังกอบและภาษี

๖๔.- (๑) บรรดาสมุดบัญชีจังกอบหรือภาษีใดๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลรับไว้เป็นหลักฐานในชั้นต้น โดยมีต้องสืบพะยานว่าจังกอบหรือภาษีนั้นสมบูรณ์แล้ว

ห้ามมิให้ท้วงการเก็บภาษี
เพราะทำไม่ถูกแบบ

(๒) อันการเก็บจังกอบหรือภาษี หรือการประเมินค่า หรือการเรียกเก็บจังกอบหรือภาษี หรือการยึดหรือขายทรัพย์สิน โดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่ามีให้ท้วง หรือผันแปรในกรณีที่คลาดเคลื่อนในส่วน

- (ก) ชื่อบุคคลใดซึ่งต้องเสียจังกอบหรือภาษีนั้น หรือ
- (ข) ลักษณะทรัพย์สินของใดซึ่งต้องจังกอบหรือภาษีนั้น หรือ
- (ค) จำนวนเงิน หรือวิธียึดทรัพย์สิน และวิธีขาย มาตรา ได้อนุวรรตน์ตามบทบังคับแห่งพระราชบัญญัติ นี้ หรือกฎหรือเทศบัญญัติเนื่องด้วยพระราช บัญญัตินี้ในข้อใหญ่ใจความ

(๓) ห้ามมิให้ศาลสั่งระงับหรือสั่งเลิกล้มวิธีดำเนิน การตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อบังคับเอาจังกอบหรือภาษี รายใดๆ แม้ว่าทำไม่ถูกแบบ

กฎสำหรับจังกอบภาษี
และเงินอุดหนุนเทศบาล

๗๐. ให้เสนาบดีมีอำนาจออกกฎเพื่อ

- (ก) กำหนดและวางระเบียบการคินจังกอบในส่วน เคหะที่ไม่มีคนอยู่หรืออาคารที่ไม่ใช้ประโยชน์
- (ข) วางระเบียบการทำบัญชีสำรวจจังกอบ
- (ค) กำหนดการประกาศบัญชีสำรวจจังกอบ การ แจ้งความ กำหนดเวลาเปลี่ยนแปลงบัญชีและ ระเบียบยื่นคำร้องคัดค้านจังกอบ
- (ฆ) กำหนดวิธีรับรองบัญชีสำรวจจังกอบ และการให้ โอกาสดูบัญชีนั้นแก่บรรดาเจ้าของและผู้สำนัก
- (ง) วางระเบียบการเปลี่ยนแปลงบัญชีสำรวจจังกอบ
- (จ) วางระเบียบการกลับทำบัญชีสำรวจจังกอบ
- (ฉ) กำหนดวิธีลงชื่อบุคคลในบัญชีสำรวจจังกอบ

- (ข) กำหนดให้แจ้งความการโอนทรัพย์สินต้องจังกอบ และให้แจ้งความเมื่อเจ้าของตาย กับทั้งแบบแจ้งความ
- (ช) กำหนดให้เทศบาลเรียกดูเอกสารหลักทรัพย์
- (ฌ) กำหนดความรับผิดชอบของผู้โอนทรัพย์สินซึ่งมิได้แจ้งความ
- (ฉ) กำหนดให้แจ้งความเรื่องอาคารใหม่ และวิธีคำนวณเวลาสำหรับแจ้งความนี้
- (ง) กำหนดให้แจ้งความการรื้อ หรือย้ายที่ตั้งอาคาร และกำหนดค่าปรับผู้ที่ไม่แจ้งความ
- (จ) กำหนดข้อบังคับแบบพิมพ์ในการเก็บจังกอบ
- (ฉ) วางระเบียบบัญญัติบุคคลผู้ต้องเสียภาษีเทศบาล
- (ช) กำหนดการรายงานวัตถุประสงค์ภาษี วิธีทำและยื่นรายงานและค่าปรับผู้ละเมิดในส่วนรายงานนั้น
- (ฌ) กำหนดแบบสำหรับใช้ในการภาษีเทศบาลและสำหรับหมายยึดทรัพย์
- (ฉ) กำหนดค่าธรรมเนียมสำหรับหมายยึดทรัพย์
- (ง) กำหนดเงื่อนไขในการจ่ายเงินอุดหนุนเทศบาล

คัดจากสำเนารายงานเสนาบดีสภาที่ ๓๓ / ๒๔๗๓

วันจันทร์ ที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๓

๑ ล ๑   ๑ ล ๑   ๑ ล ๑

๒. ปรีกษาเรื่องร่าง
พระราชบัญญัติ
เทศบาล

มีพระราชดำรัสว่ากระทรวงมหาดไทยทูลเกล้าฯ ถวายพระราชบัญญัติ
นี้ขึ้นมา (หนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๔๕๒ / ๑๐๙๐๕ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม
๒๔๗๓) แต่ในเวลานี้เสนาบดีมหาดไทยยังไม่อยู่ ถ้าเสนาบดีต่างๆ มีข้อ
ทักท้วงมาก เช่น เรื่อง principle ในร่างจะส่งคำทักท้วงขึ้นมาก่อนคงจะ
สะดวกแก่การปรีกษา

เสนาบดีต่างประเทศกราบบังคมทูลว่า มีคัดค้าน principle บางแห่ง.
สมเด็จพระยาตำรงฯ กราบบังคมทูลว่า เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับแก้
ราษฎรมาก น่าจะโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการองคมนตรีปรีกษาและพิจารณา
เรื่องนี้ก่อนเพราะมีผู้รับราชการทุกหน้าที่ในคณะกรรมการองคมนตรีอยู่แล้ว.

เสนาบดีต่างประเทศกับเสนาบดียุติธรรมกราบบังคมทูลว่า
เห็นชอบด้วยกับพระดำริของสมเด็จพระยาตำรงฯ.

โปรดเกล้าฯ ให้กรรมการองคมนตรีพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้.

๑ ล ๑   ๑ ล ๑   ๑ ล ๑

คัดจากสำเนารายงานเสนาบดีสภาที่ ๓๔ /๒๔๗๓

วันจันทร์ ที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๓

๖ ล ๖ ๖ ล ๖ ๖ ล ๖

ราชการจร

ผู้เป็นประธานตรัสถามว่า ใครมีราชการจรจะให้นำความขึ้นกราบบังคมทูลฯ บ้าง.

เสนาบดียุติธรรมกราบทูลว่า ได้รับกระแสบรมราชโองการให้กรมร่างกฎหมายพิจารณาหลักการเรื่องโครงร่างกฎหมายเทศบาล ในการพิจารณานั้นถ้าได้คำแปลเป็นภาษาอังกฤษมาจากกระทรวงมหาดไทยด้วยจะดี.

ผู้เป็นประธานตรัสว่า ตามประเพณีที่ใช้มาแต่ก่อน ผู้ได้รับสั่งให้พิจารณากิจการอันใด ชื่อว่าเป็นต้นรับสั่ง ถ้าใครจะได้ความรู้เห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจากกระทรวงทบวงการอันใดสามารถเรียกได้เอง.

ราชเลขาธิการกราบทูลว่า กรมร่างกฎหมายจะพิจารณาเรื่องหลักการ เช่นว่าจะเหมาะกับเมืองไทยหรือไม่โดยเทียบกับกฎหมายเทศบาลของประเทศญี่ปุ่นหรือฝรั่งเศสเป็นต้น. ส่วนคำแปลเป็นภาษาอังกฤษ กระทรวงยุติธรรมน่าจะจัดการขอกระทรวงมหาดไทยเอาเอง.

ผู้เป็นประธานตรัสว่าคงไม่ขัดข้อง.

เสนาบดีต่างประเทศกราบทูลว่า จะได้ทำความเข้าใจทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องหลักการเหมือนกัน แต่ในขั้นนี้จะกล่าวสั้นๆ เพียงเรื่อง qualification for right of vote ว่าไม่สมควรวางหลักตามร่างกฎหมายเทศบาลนี้เลย เพราะเอา Resident และ property rights เป็นหลัก ถ้าตั้งนั้นชาวไทยจะไม่ได้อยู่ใน Municipal governing bodies เลย เพราะไม่มี qualifications เท่าชาวต่างประเทศ ตอนปลายจะแปลว่าชาวต่างประเทศเช่นจีนและฝรั่งจะมี political rights มากกว่าไทย ซึ่งไม่มีธรรมเนียมในประเทศอื่นเลย เช่นในภูเก็ตเป็นต้น Municipal councillors คงเป็นจีนทั้งหมด เมื่อชาวต่างประเทศตั้งต้นมี political rights ดังนี้ ตอนปลายคงจะกำเริบอยากได้ political rights มากขึ้นต่อไป. ทั้งหลักการนี้เสียเกียรติยศแก่

ชาวไทย ประเทศสยามไม่ใช่ colony จะเอาอย่างสหรัฐอเมริกาเป็นการไม่สมควร แม้ในกฎหมายเทศบาลของสหรัฐอเมริกาเขายังมี safe guard clauses ดีกว่าเรา เขาจึงมี control ได้.

เสนาบดียุติธรรมกราบทูลว่า ไม่ควรให้ nationals รับสิทธิน้อยกว่าชาวต่างประเทศ.

ในส่วนที่กรมร่างกฎหมายจะพิจารณาหลักการนั้นจะต้องกินเวลานานอยู่ เพราะต้องตรวจให้รอบคอบ และได้ความเห็นของกระทรวงต่างประเทศมาประกอบก็ยิ่งสะดวก.

ผู้เป็นประธานรับสั่งว่า ถ้ากระทรวงต่างประเทศจะส่งสำเนาความเห็นซึ่งทูลเกล้าฯ ถวายให้กรมร่างกฎหมายด้วยก็จะสะดวกแก่การพิจารณา.

เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศและเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมเห็นชอบด้วย.

เมื่อไม่มีราชการปรึกษาต่อไป ปิดประชุม เวลา ๑๒.๒๐ น.

(สำเนาพระราชกระแสท้ายรายงานนี้)

“เห็นด้วยกับมติของที่ประชุม ตกกลงให้เปนไปตามนั้น”

พระราชโองการโปรด.

ร

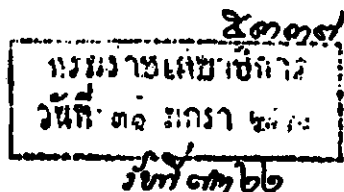
รายงานนี้ยังไม่ได้อ่านให้ที่ประชุมรับรอง.

พ. : ๕/๕/๕๕

๒๕ มก ๗๓.

ที่ ก. ๔๕๖/๐๔๙๒๐

กระทรวงการต่างประเทศ,
วังสราญรมย์, กรุงเทพฯ ฯ

วันที่ ๓๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๓.

เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศ เรียบน ราชอาณาจักร

ด้วยหนังสือ ที่ ๔๔๘/๖๕๐๔ ลงวันที่ ๒๕ เดือนนี้ ว่าตามที่ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูล พระกรุณา เมื่อวันปรีกษาร่างพระราชบัญญัติเทศบาล ในที่ประชุมเสนาบดี เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคมว่า กระทรวงการต่างประเทศมีความเห็นคัดค้านหลักการบางแห่งในร่างพระราชบัญญัตินั้น แต่ยังมีทันได้กราบบังคมทูลพระกรุณาโดยตลอดก็มีความเห็นเสนอว่า ควรพระราชทานร่างพระราชบัญญัติไปให้กรรมการองคมนตรีพิจารณาปรึกษากันก่อน ทรงพระราชดำริเห็นว่า การที่จะส่งร่างไปให้กรรมการองคมนตรีพิจารณา แล้วจึงปรึกษาในเรื่อง หลักการนั้น ถ้าหากว่าต้องแก้หลักการก็จะทำให้ต้องทบทวนซ้ำเข้าไป จึงโปรดเกล้าฯ ให้ ข้าพเจ้าทูลเกล้าฯ ถวายความเห็นในเรื่องนี้นั้น.

ความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศที่จะคัดค้านหลักการบางแห่งในร่างพระราชบัญญัติ มีดังนี้ คือ เทศบาลซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยอาศัยพระราชบัญญัตินั้น มีสภาพมนตรีซึ่งบุคคลที่สำนักรอยู่ในเขตนั้นๆ เลือกตั้ง เป็นผู้ควบคุม และไม่มียกข้อบังคับจำกัดสิทธิในการเลือกหรือเป็นเทศมนตรีให้แก่เฉพาะคนพื้นเมือง ไม่ว่าบุคคลใด ลักแต่ว่าได้ตั้งภูมิลำเนาอยู่ในกรุงสยามไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี และมีทรัพย์สินมีค่าที่จะเก็บจังกอบของเทศบาลได้ ฯลฯ ตามความในมาตรา ๑๙ และ ๒๐ แล้ว เป็นผู้เลือก และเป็นเทศมนตรีได้ทั้งสิ้น. หลักการนี้

ประเทศที่เป็นเอกราชย่อมไม่ใช้กันเลย ทั้งเป็นภัยแก่กรุงสยามโดยฉะเพาะ ด้วยสิทธิทางการเมืองนั้นรัฐบาลย่อมไม่ให้แก่ใคร นอกจากคนพื้นเมือง ในกรุงสยาม ตามจังหวัดและเมือง มีบุคคลที่เป็นจีนอยู่เป็นจำนวนมาก และในจำนวนนี้ คงจะมีจีนหลายคนที่จะเป็นผู้เลือกและเป็นเทศมนตรีได้ ตามเกณฑ์ที่มีทรัพย์สิน และมีภูมิลำเนาในกรุงสยามไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี ตามบทบังคับในมาตรา ๑๙ และ ๒๐ แห่งร่างพระราชบัญญัติ ผลที่จะได้รับ ก็คืออนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งมีความสวามิภักดิ์ต่อประเทศอื่น มามีอำนาจใหญ่ยิ่งในกิจการเทศบาลของกรุงสยาม บางแห่งอาจมีอำนาจควบคุมกิจการเทศบาลอย่างสมบูรณ์ เช่นกับที่มณฑลภูเก็ต เป็นต้น ซึ่งมีคนต่างด้าวตั้งภูมิลำเนาอยู่เป็นอันมาก. ในปรตยุบนี้ จีนมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงสยามเป็นจำนวนมาก ทั้งอำนาจการเศรษฐกิจก็อยู่ในมือเขาเกือบจะหมดแล้ว ฉะนั้น ถ้าฝ่ายเราจะออกพระราชบัญญัติตามหลักการที่กล่าวข้างบนนี้ ก็เท่ากับเราให้อำนาจในการเมืองแก่จีนด้วย.

เท่าที่กระทรวงการต่างประเทศทราบ ดูเหมือนมีน้อยรายที่อนุญาตให้ทั้งคนต่างด้าวและคนพื้นเมือง มีสิทธิในการเลือก จะมีอยู่ที่แต่เทศบาลของเมืองขึ้นเช่นกับ ฮองกง, สิงคโปร์, เชียงไฮ้ และมะลิลลา เป็นต้น แต่ลักษณะการของเมืองเหล่านี้ ผิดกับที่เป็นอยู่ในกรุงสยามเป็นอันมาก.

คนต่างด้าวย่อมจะไม่รู้สึกเสียใจในการที่ไม่ได้รับสิทธิในการเมืองเสมอเหมือนคนพื้นเมือง ฉะนั้น ถ้าจะจำกัดสิทธิอันนี้ไว้ให้แก่ฉะเพาะคนพื้นเมืองแล้ว คนต่างด้าวก็คงไม่โกรธเคือง หรือรู้สึกว่าคุณได้รับความยุติธรรมประการใดเลย สิทธิในการเมืองนี้ ถ้าปล่อยให้เสียครั้งหนึ่งแล้ว ก็ยากที่จะถอยกลับคืนมาได้. เห็นด้วยเกล้าฯ ว่าจะเป็นอันตราয়มากที่จะทดลองให้สิทธิเช่นกล่าวนี้แก่คนต่างด้าว.

กระทรวงการต่างประเทศเข้าใจว่า ความมุ่งหมายที่จะออกพระราชบัญญัตินี้ก็เพื่อจะให้การเทศบาลได้รับความช่วยเหลือจากคนต่างด้าวบางคณะ ซึ่งอยู่ในฐานะที่จะช่วยกระทำให้การเทศบาลเป็นผลสำเร็จเจริญขึ้นได้ เช่นที่เชียงใหม่ ดอกเตอร์ แฮริส ก็เป็นกรรมการสุขาภิบาลผู้หนึ่ง ซึ่งคนนิยมนับถือ และได้ช่วยเหลือให้กิจการดำเนินไปเป็นประโยชน์เป็นอันมาก แต่ถึงกระนั้น ก็ยังมีหนทางอื่นซึ่งจะให้คนต่างด้าวช่วยเหลือในการนี้ได้โดยไม่ต้องเปิดให้คนทั่วไปมีสิทธิเป็นผู้เลือก และเป็นเทศมนตรีได้โดยไม่เลือกสัญชาติ ดังตัวอย่างต่อไปนี้ คือ ผู้เลือกมนตรีในเทศบาลแห่งหนึ่งแห่งใด ควรเป็นคนพื้นเมืองที่มี

สัญชาติไทยทั้งสิ้น และมนตรีแห่งสภาเทศบาลที่จะได้เลือกนี้ ก็ควรเป็นคนพื้นเมืองที่มีสัญชาติไทยทั้งสิ้นเหมือนกัน แต่ให้มีมนตรีจำนวนน้อย ซึ่งให้เสนาศติกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจตั้งเป็นมนตรีได้อีกส่วนหนึ่ง ซึ่งจะเป็นคนมีสัญชาติใดก็ได้ ดังนี้ ประโยชน์ของไทยก็จะเปนใหญ่อยู่ในเทศบาลของไทยโดยที่ได้ควบคุมกิจการอย่างสมบูรณ์.

ข้าพเจ้าเข้าใจว่า พระราชบัญญัตินี้ได้ร่างขึ้นโดยอนุโลมตามแบบกฎหมายของสเตอร์ลส์ สเตเติลเมนต์ส หรือ ฟิลิปปินส์ แต่เข้าใจว่า เวลานี้ในเมืองขึ้นทั้งสองที่กล่าวแล้ว ก็ได้มีบทบัญญัติให้ตั้งมนตรีในสภาเทศบาลนอกจากเลือกด้วยแล้วเหมือนกัน.

ข้าพเจ้าขอสงวนบันทึกความเป็นของกระทรวงการต่างประเทศในเรื่องนี้เป็นภาษาอังกฤษมา เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย ๑ ฉบับแล้ว

ขอได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท การจะควรประการใด สุดแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม.

ข้าพเจ้าขอแสดงความนับถืออย่างยิ่งมายังเจ้าคุณ.

๓๖๖๖๑๖๖๖

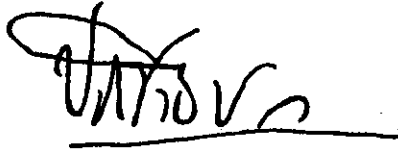
กรมหมื่นเทววงศโรหิต

ที่ ก ๔๕๖/๑๔๙๒๐

๓๐ ม.ค. ๒๔๗๓

ทูลเกล้าฯ ถวายวันที่ ๒ ก.พ. ๒๔๗๓

ข้าพเจ้าออกจะเห็นด้วยกับความเห็นนี้ ส่งให้กรมร่างกฎหมาย.

รายงานเสนาบดีสภาที่ ๓๕/๒๔๗๓

๒ ก.พ. ๒๔๗๓

มีพระราชดำรัสว่าเรื่องนี้ได้ให้กรรมการองคมนตรีพิจารณา และให้กรมร่างกฎหมาย
พิจารณาร่าง Principles ในร่างนั้นด้วย เมื่อกรรมการองคมนตรีกับกรมร่างกฎหมาย
ทูลเกล้าฯ ถวายความเป็นอันหนึ่งอันเดียว จะได้พิจารณากันต่อไป.

คัดจากสำเนารายงานเสนาบดีสภา ที่ ๓๕/๒๔๗๓

วันจันทร์ ที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๓

เนื่องจากรายงานลงวันที่ ๒๖ มกราคม สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์ฯ กราบ บังคมทูลว่า เรื่องกฎหมายเทศบาลนี้ได้พยายามให้มี guarantee ไว้บ้างแล้ว สำหรับ right of vote และ candidacy แต่เป็นอันเข้าใจว่ากระทรวงมหาดไทยยินดีที่จะฟังความเห็นของ กระทรวงต่างๆ เสมอ

เสนาบดีกระทรวงต่างประเทศกราบบังคมทูลว่า ได้ทูลเกล้าถวายบันทึกความเห็นขึ้น มาแล้ว เรื่องไม่ควรให้ political rights แก่ชาวต่างประเทศดังในร่างกฎหมายเทศบาลนี้ แต่ ในบันทึกมีความดำริซึ่งนับว่าเป็น compromise ได้

เสนาบดียุติธรรมกราบบังคมทูลว่า คำแปลกฎหมายญี่ปุ่นสำหรับพิจารณาเรื่อง principles นั้นยังหาไม่ได้

เสนาบดีต่างประเทศกราบบังคมทูลว่า กฎหมายญี่ปุ่นมักออกเป็นภาษาญี่ปุ่น แต่จะ ลองค้นดูว่ามีคำแปลหรือไม่

เสนาบดียุติธรรมกราบบังคมทูลว่า ถ้าไม่มีคำแปลและกระทรวงต่างประเทศจะ อนุเคราะห์ให้แปล กรมร่างกฎหมายก็ยินดีจะจ่ายเงินคำแปลให้แก่กระทรวงต่างประเทศ

เสนาบดีมหาดไทยกราบบังคมทูลว่า คำแปลของร่างกฎหมายเทศบาลเป็นภาษาอังกฤษ มีอยู่แล้วที่กระทรวงมหาดไทย

มีพระราชดำรัสว่าเรื่องนี้ได้ให้กรรมการองคมนตรีพิจารณา และให้กรมร่างกฎหมาย พิจารณาเรื่อง principles ในร่างนั้นด้วย เมื่อกรรมการองคมนตรีกับกองร่างกฎหมาย ทูลเกล้าฯ ถวายความเห็นขึ้นมา จะได้พิจารณากันต่อไป

ที่ ๙๔/๒๒๔๗

กรมราชเลขาธิการ

วันที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๔

เรียนพระยาจินดาภิรมย์

เนื่องจากหนังสือข้าพเจ้า ที่ ๑๖๐ / ๖๕๐๓ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๓ ดำเนิน
กระแสพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมร่างกฎหมายพิจารณาตรวจ ทำบันทึกความ
เห็นในส่วนหลักการแห่งพระราชบัญญัติเทศบาลชั้นมานั้น บัดนี้ขอทราบว่าการได้ดำเนินไป
เพียงใด

เจ้าพระยามหิธร

ก.๖๐/๑๓๖๓

๕๓๖๑
กรมราชเลขาธิการ
วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๖
วันที่ ๒๗๑๕
กระทรวงยุติธรรม

วันที่ ๑๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๖

เรียนมหาเสวกเอกเจ้าพระยามหิธร ราชเลขาธิการ

ตามหนังสือที่ ๙๔ / ๒๒๔๗ ลงวันที่ ๑๒ เดือนนี้ ขอทราบว่าการร่างกฎหมายได้ดำเนินการพิจารณาตรวจทำบันทึกความเห็นในส่วนหลักการแห่งพระราชบัญญัติเทศบาลไปได้เพียงใดนั้น ได้รับทราบแล้ว

เรื่องนี้ กรมร่างกฎหมายได้รับร่างพระราชบัญญัติเทศบาล ฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษจากกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔ และได้นำเสนอกรรมการกรมร่างกฎหมายแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔ เวลานี้กรรมการกำลังตรวจพิจารณาเรื่องเทียบเคียงกับบทกฎหมายประเทศอื่นๆ

อนึ่งเนื่องแต่ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมร่างกฎหมายพิจารณาเทียบเคียงหลักการเรื่องนี้กับกฎหมายประเทศที่เป็นอิสระ เช่น ฝรั่งเศสและญี่ปุ่นด้วย กระทรวงยุติธรรมจึงได้ขอให้กระทรวงการต่างประเทศช่วยจัดหาบทกฎหมายญี่ปุ่นเพื่อประกอบการพิจารณา กระทรวงการต่างประเทศได้แจ้งมาโดยหนังสือที่ ก. ๑๖/๑๙๕๖ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ว่า กฎหมายในเรื่องนี้มีแต่เป็นภาษาญี่ปุ่น ถ้าจะจัดการแปลออกเป็นภาษาต่างประเทศจะกินเวลาประมาณ ๔ เดือน ข้าพเจ้าได้ตอบตกลงไปในเรื่องคำแปลนี้แล้ว

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม

ที่ ๒๒๓ / ๗๐๔๐

กรมราชเลขาธิการ

วันที่ ๒๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๔

เรียนท่านเจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ

ตามหนังสือท่านที่ ๖๐ / ๑๓๒๔ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๔ ว่าการร่างพระราชบัญญัติเทศบาลยังช้ดอยู่ด้วยยังไม่ได้กฎหมายญี่ปุ่นมานั้น เมื่อมีการพูดถึงกฎหมายเรื่องนี้ เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศกราบบังคมทูลพระกรุณาว่ากฎหมายนั้นได้มาแล้ว พระราชบัญญัตินี้มีพระราชประสงค์ให้เสร็จไปโดยเร็ว จึงโปรดเกล้าฯ ให้เรียนถามว่า การได้ดำเนินไปเพียงใด.

เจ้าพระยามหิธร

ที่ ๑๖๔/๓๕๓๑

กรมการศึกษานอกโรงเรียน
วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๒๖

ปีที่ ๑๘๖๖
กระทรวงศึกษาธิการ

วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๖

เรียนมหาเสวกเอกท่านเจ้าพระยามหิธร ราชเลขาธิการ

ตามหนังสือที่ ๒๒๓/๗๐๙๐ ลงวันที่ ๒๒ เดือนนี้ ดำเนินกระแสนพระบรมราชโองการ สอบถามมาว่า ร่างพระราชบัญญัติเทศบาลได้ดำเนินไปเพียงใดนั้น พระเดชพระคุณเป็นล้นเกล้าฯ หาที่สุดมิได้

เรื่องนี้ได้รับรายงานจากกรมร่างกฎหมายว่า กรรมการกรมร่างกฎหมายได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ และทำการศึกษากฎหมายของประเทศอื่นๆ เปรียบเทียบไว้บ้างแล้ว แต่ยังมีทันมีโอกาสมประชุมปรึกษาหารือกัน ก็เพิ่ญต้องตรวจพิจารณาและร่างพระราชบัญญัติหลายฉบับอันเกี่ยวกับเรื่องภาษีอากรซึ่งต้องดำเนินการด่วน จำเป็นต้องระงับเรื่องนี้ไว้จนกว่าจะทำร่างพระราชบัญญัติภาษีอากรให้เสร็จเสียก่อน จึงจะดำเนินการต่อไป.

ถ้ามีโอกาสอันสมควรขอได้โปรดนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท

ควรมิควรสุดแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

เสนาบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

เสนาบดีกระทรวงศึกษาธิการ

นาม พระเจ้าบรมวงศ์เธอ ที่ ๒๕ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๕

ใ้ความ สิ้นของพระวรวงศ์เธอ ตั้งรับพระวรวงศ์เธอ
_____

ชุดเกล้า ๆ ความ ตั้งรับ สิงหาคม ๒๔๗๕ พระราชทานมา ตั้งรับ สิงหาคม ๒๔๗๕

พระราชกระแสด

หมายเหตุ

นรป. วังหน้า
มณฑล จตุรทิศ หัวเวียง หัว
หัว หัว หัว หัว

กระทรวงมรดก
(กรมราชเลขาธิการ)

วันที่ ๒๗ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๕

ขอทราบ ๖

ตามที่หนังสือพิมพ์บางกอกการ เมือง ประจำวันที่ ๒๖
เดือนนี้ ลงข่าวเรื่องพระราชบัญญัติเทศบาลว่า กรมร่างกฎหมาย
ได้ตรวจร่างเทศบาลเรียบร้อยแล้ว และได้ส่งกลับคืนไปยังกระทรวง
มรดกแล้ว ก็แล้ว ต่อจากนั้นจะไปอยู่ที่ใครบ้างจึงเขียน
ขออนุญาตเจ้าพระยาเจ้าพระยาธานินทร์บรรณราชวโรภาสกราม
ยังคงพูดพระกรุณาว่า ข่าวนั้นไม่จริง โดยยังไม่ได้รับร่างจากกรม
ร่างกฎหมาย เมื่อวานนี้ยังได้เขียนเจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ
ถึงเรื่องนี้อยู่.

ควรมีควรรู้แล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ

เจ้าพระยาเจ้า *(ลายมือชื่อ)*

หลวง. เหนือ ๑ เหนือ ๒

๗๖๖๖๖๖๖๖

(ลายมือชื่อ)

ถ้าใช้เทศบาลไม่รัฐบาลก็พลเมืองจะแย่ง จึงต้องกำหนดว่าเทศบาลออกไม่ได้แน่

เกี่ยวกับเศรษฐกิจตกต่ำและกำลังพลเมืองที่ไร้เสถียรภาพ

ความชั่วที่เราได้ นำ มา แล้ว ครั้งหนึ่ง ที่เรื่องร่างพระราชบัญญัติเทศบาล ซึ่งผู้แทนของเราได้ ไปเวียน ถามพระยาราชมุนี ปัดป้อง ทูลขอของกระทรวงมหาดไทย และ ได้ คำ อนุญาต การ ของ พระยาราชมุนี ว่าร่างบัญญัติเทศบาล กระทรวงมหาดไทยได้ ส่ง ไปยัง กรมราชเลขาธิการของ ก่อตั้งถาวร เพื่อ ทรง พระราชวินิจฉัยต่อไป นาน แล้ว แต่ซึ่งพอเรานำร่างพิ พ. ร. ๖๖ นี้ ก็ได้รับคำทนาย จากงานนั้น ก่อตั้ง เกิดขึ้น คือเดรชการ พระยาราชมุนีฯ มิได้ บอกผู้คิดร่างนั้น นอก เพียงว่า ได้ ส่ง พิน กระทรวงมหาดไทยไปแล้วนั้น.

เรามีความยินดี ที่ จะ เห็น อัน ช่าง เรืองนี้ ของเราอีก ครั้งหนึ่งว่า ร่าง พระราชบัญญัติเทศบาล นี้ กระทรวงมหาดไทย ได้ ส่ง ไปยัง กรมราชเลขาธิการ (ซึ่งเป็นที่ ยาน นาม เป็น กระทรวงมุรธาภิเศก) เป็นเจ้า

นางหนักหนาแล้ว และกรมราชเลขาธิการได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อ ทรง พระราชวินิจฉัยแล้ว ต่อมา โปรดเกล้าฯ ให้ ส่งร่างไปยังกรมร่างกฎหมาย เพื่อ พิจารณาเทียบเคียง ทดกกฎหมายชนิดนี้ ซึ่ง มี อยู่ ณ พวกราชประเทศอื่นบ้าง ก่อน.

เรา ได้ ทราบ ว่า กรมร่าง กฎหมายได้ ตรวจร่าง เทศบาลเรียบร้อยแล้ว ได้ ส่ง กลับคืน ไปยัง กระทรวงมุรธาภิเศกประมาณสักเดือน-ได้ แล้ว แต่ คำ จาก นั้น จะ ไป อยู่ ที่ ไฉน ช่าง จะ เจ็บชอยู่.

อย่างไรก็ดี มี ช่าง ตีอกกับหนาหู เค็มที่ ว่า อย่างไรเสียพระราชบัญญัติเทศบาล จะ ออก ไร ไม่ ได้ เป็น เด็ดขาด ในระหว่างความยุ่งยาก ทางเศรษฐกิจนี้ เพราะราชได้ คำ พิจารณา ซึ่งแก่เทศบาล จะกระทบ กระเทือนไปถึงรัฐบาล อย่างน่าวิตก พิเศษ.

ผู้ร่าง King ผู้เขียน _____
ผู้ทรา ป.ส. ผู้ทำน _____
ที่ _____ กระทรวงมหาดไทย

วันที่ _____ มิถุนายน _____ พุทธศักราช ๒๔๘๕

เรียน ท่านเจ้าพระยาตราศรีธรรมมาธิบดี

ความซึ่งสืบจากเจ้าที่ ๖๖๗/๓๓๐๖ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๔
แจ้งพระราชาคณะเสนาบดีพระเถระต่าง ๆ ในเรื่องร่างพระราชบัญญัติเทศบาลนคร
เรื่องนี้ ปรากฏมานานถึงก็มีเสียงจากคนบางคนที่เรา "เอาเข้าคืนชัก"
เสียแล้ว นั้น ก็คือการทำร่างพระราชบัญญัติกำหนดการต่าง ๆ ก็ได้เสร็จจะ
ชวไปแล้ว. จึงขอเรียนเตือนมาตามนัยแห่งพระราชาคณะเสนาบดีต่างคนนี้.

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด
เจ้าพระยามหิธร

เมื่อ ๒๕ มิถุนายน ๒๔๘๕
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าพระยาสุรเสนาบดี
กรมมหาดไทย

ป.ส.
ม.ม.๒๕

๖๑๖/๒๕

ป.ส.
ม.ม.๒๕

SUFFRAGE FOR SIAM IS PLANNED BY KING TO TEST DEMOCRACY HIS BROTHER DIES IN PARIS

But King Orders Suspension of Mourning-Party Leaves for
Washington Today

By HAROLD N. DENNY.

Special to The New York Times.

WHITE PLAINS, N.Y., April 27.-King Prajadhipok of Siam, one of the three absolute monarchs in the world, sat at his ease in his private study at Ophir Hall today and told a small group of newspaper representatives his conception of his relationship to his people and his plans for their development.

The interview, the first he has granted since he ascended the throne in 1926, was concluded only a short time before news of a bereavement reached the King and brought gloom to the entire royal party. This evening the King received a cablegram informing him that his half-brother, Prince Chandaburi, a member of the Supreme Council of State, had died in Paris.

It was announced that court mourning will be observed in Bangkok but that the King—as is customary in cases of functions of state—has ordered the suspension of mourning for his visit to Washington and on the occasions of subsequent engagements. The royal party is scheduled to leave for Washington tomorrow.

At the time of the interview the King did not know of the death and the interview was remarkable both for its scope and the astuteness with which the monarch discussed problems of government.

Believes in Fatherly Rule.

He revealed himself as a classical example of the “benevolent despot,” ruling his people wisely as a father rules his children, believing that the highest aim of government is the happiness of the greatest number, repudiating the concept of the divine right of kings and the word “subjects” as applied to his people.

The King also took occasion in the interview to make an announcement of extraordinary importance to the future of his realm. He, almost the last of the rulers in the ancient tradition, is planning voluntarily to restrict his authority by degrees through the granting of suffrage to his people, with the ultimate object of establishing representative government in Siam when the people are trained to it. This will be brought about first by allowing the people to vote on municipal officials.

One of the objects of the King’s present journey in America, it developed, is to see how democracy functions.

“I am most interested in the working of the franchise,” he said. “I want to see whether voting really expresses the will of the majority. I want to learn about the form of voting and how your political campaigns are conducted, and so on. These things interest me a great deal”.

Interview Very Informal.

The interview was carried on with complete informality, at the suggestion of the King, and was marked by unusual intimacy and cordiality because, by reason of the King's health, the number of interviewers was restricted to four.

The King met the press representatives at 3 o'clock in the sitting room of Mrs. Whitelaw Reid's estate, four miles from here. This sitting room, a vast hall on the second floor overlooking the rolling lawns of the estate, and magnificent with tapestries and paintings, is the general lounging room of the royal party. Two young boys of the Siamese party were playing in the billiard room down the corridor. Queen Rambaibarni, in warm, soft brown, sat at one side with her mother, Princess Svasti.

Prince Svasti elderly, genial and shrewd, first received the members of the press as they were presented by Ralph Hayes, secretary of the Committee of American Friends of Siam. The Princess in turn presented them to his Majesty. King Prajadhipok returned their bows and shook hands with each, immediately establishing the note of dignified democracy which characterized the whole meeting.

The King was dressed entirely in brown, with a perfectly tailored lounge suit of Donegal tweed, a soft-collared shirt and a knitted vest.

"Shall we go into my study?" he asked, when the presentations were completed.

He led the way into a small library opening off the sitting room, motioned the interviewers to seats and sat down with

knees comfortably crossed alongside a huge fireplace of carved wood.

Then he suggested that the affair be entirely informal and the conversation began. It became evident immediately that the scope of the King's interests and knowledge is extraordinary, for the conversation roamed from the philosophy of government to the King's desire to see Babe Ruth knock out home runs, from Charlie Chaplin's genius to religious freedom in Siam. The King was intensely alert and his flashing eyes gave no hint of the ailment for which his left eye will be operated upon next week. He batted back his answers to the questions as if he enjoyed it thoroughly and smiled and laughed repeatedly.

There was humor besides what the interview itself afforded. The conversation was interrupted by a wrong-number telephone call. Hardly had the conversation begun when the phone at the King's elbow began to ring insistently. Mr. Hayes picked up the receiver and answered.

"Is this the garage?" demanded a harsh voice at the other end.

"No." said Mr. Hayes. This is his Majesty's study."

The King joined-in the smile.

Questions Sent in Advance.

The newspaper representatives, eager to hear the King's views on government, had prepared several questions and had them submitted to the King in advance. After the interview it was learned that one court official had felt that the questions might embarrass the King, but Prince Svasti looked, them over laughed and said. "Oh, they're all right. He'll answer them."

So the first question asked of the King was this.

Will your Majesty discuss your principles of government, from the point of view of an absolute monarch devoted to the welfare of his subjects?"

"In the first place," the King responded, in perfect and fluent English with little accent, "in Siam the King doesn't recognize in himself any divine right. From olden times the King of Siam has been the father of his people. In fact, the old word for King, chosen when the people won their independence and adopted the name 'Thai' 'Free' for themselves, was 'Father of the country. Perhaps you would like the Siamese for that. It is. Po Muang.

"That has always been the concept in Siam-that the King is the father of his people and that he treats them as children rather than as subjects. Indeed, "subjects" is not quite the right word."

The monarch went on to discuss the functions of his office impersonally, talking of "the King" in the third person as any professor of political economy might in addressing a class.

"The duties of the King, of course, are to help the people; to govern them in such a way as to make them happy. The King, like the father in a patriarchal family, is to be obeyed. That is the relationship like a father and his son. The father advises the son what is the right thing to do and he expects the son to obey.

"The obedience that the King receives is the obedience of love, not of fear. It is quite without discipline. And I assure you that it works like that in Siam, even in this modern day."

"The King was asked what he considered was the highest aim of government.

"The aim of government is to promote the happiness of the greatest number of people." the King replied. "We cannot aim perhaps for the happiness of everybody. That would be impossible. But we can aim for the happiness of the greatest number."

One question, which had been framed with some misgivings, was as to whether the individual might not enjoy more freedom under a monarchy, with only one ruler, than in a democracy, with many rulers. The King perhaps felt that as guest of a democracy he should not discuss that.

"The best form of government," he said tactfully, "is the one which suits the people who live under it."

The King entered upon a discussion of American industry and invention in answering a query as to what interested him most in America.

"I am interested most," he said, "in American scientific discoveries and mechanical inventions. I am very keen" to see some of your big industrial concerns, such as the General Electric Company's plant at Schenectady, and the Ford plant. I shall try to arrange something like that further on.

"I am deeply interested in the mechanical progress of America and its labor-saving devices, which make living more easy and comfortable."

He said in answer to a question that he might introduce such devices in Siam, but added that Siam already had adopted many of them.

As the King spoke, his manner revealed affection for his people and pride

in their qualities. He spoke of the Westernization of Siam and told why he believed it had given Siam many benefits without undermining Siam's native culture.

"Our slogan is 'to adapt, not to adopt,'" he said with a smile.

The Siamese are an adaptable people. They accept new ideas readily, but, at the same time, they do not let go of the old. They are very good at combining the ideals of the West and the East. The modern ideas that they have received have not changed the relationship of the King and his people, and that relationship is good for Siam.

"When ideas are resented to us we pick and choose what is best for us instead of adopting them wholesale. We have done that with Western science and education with great success. Bangkok is a mixture of the Orient and the West. It is a blend that is happy."

"The conversation drifted on to religion. He explained that in his youth he, like other young men, had served as a Buddhist monk for four months, becoming adept in his religion.

"One of our principles is that we do not say that one religion is better than another," he said. All religions are the same. We do not look down upon any religion. We allow our people to choose the religion they like best.

"Our conception of religion is to teach people to do good. It does not matter what one calls the God in whose name one does good. Western influence accords well with Buddhism."

King Prajadhipok has done much to Westernize the educational system of

Siam and he expressed the belief that Western influence had had only a good effect in his country.

"It opens up the people's minds," he said. "They want to know all about new Western ideas and inventions. We advise them to meditate over these new ideas and not adopt them unless they are sure they will be beneficial, and that is what they do."

The Westernizing process had resulted in the women of Siam adopting costumes more like those of European women and even of bobbing their hair.

"But that has been a success, too," said the King, laughing heartily. "It is becoming to them. They look pretty. So altogether the Western influence has been good."

King Prajadhipok told of the interest the Siamese took in American motion pictures and laughed in pleasant retrospect over Charlie Chaplin in "City Lights," which he saw in his own private motion picture theatre at Ophir Hall.

He was drawn into a description of the government of Siam and disclosed that his brother, Prince Paribatra, who is governing the kingdom in his absence, would make a full report to him each month while the King is in America and that the King himself would make the decisions and govern by cable whenever problems of importance outside the routine arose. This Summer he hopes to converse with his brother in Bangkok by wireless telephone.

Explains Judicial System.

The King told in considerable detail of the judicial system, with its appellate and supreme courts, much like our own, except

that there is no trial by jury, and said that, although in theory all justice derived from the King and that he could set aside any judicial decision, he almost invariably accepted the court's action. He told how Siam is divided into provinces, each ruled by a governor appointed by the King, and of how these provinces in turn are divided into departments. Large centres have municipal governments. Then he disclosed his plans for the granting of suffrage to his people.

"We are planning a new municipal law to experiment with the franchise," he said. "Under this law the people would be permitted to elect some of their municipal councilors. It is not yet a law, you understand. It is just a project now.

"It is my opinion that the beginning of suffrage should be in the municipalities. I believe that the people should have a voice in local affairs. We are trying to educate them up to it.

"I think it would be a mistake for us to have parliamentary government until the people have learned to exercise the franchise through experience in local government.

This granting of political rights to his subjects was to be on his own initiative, the King made clear.

"In Siam," he explained, "any new movement must come from above, not by pressure from below."

King Prajadhipok expressed great gratitude to the United States for having taken the initiative in abandoning its extraterritorial privileges in Siam in 1920 and revising the treaty by which Siam was limited to charging an import tariff of 3

percent. This example was followed by the European nations.

"All Siamese are grateful to America," he said, "for being the first to grant us our freedom."

The King declined to discuss American women, remarking that he did not know anything about them, but he volunteered that the women of Siam were free-not confined to their homes as are the women of so many Oriental countries, and that Siamese girls were studying in the law and medical schools of Bangkok. He told of Siam's excellent railroad system and its great progress in aviation, of a new prison being built according to the best Western standards, of merciful treatment of criminals and of Siam's freedom from the increase of crime which has afflicted the rest of the world in recent years. He expressed keen interest in many phases of American life.

Likes American Football.

"After my operation, if it is successful," he said, "we probably shall go to New York and visit the theatres. I wish to see a baseball game, too. I would like to see Babe Ruth play. I prefer American football as a game, but this is not the season, is it?"

The interview ended and the King bowed his visitors from the study. Prince Svasti was awaiting them in the sitting room and he chatted agreeably of many things, including the two other absolute monarchies-those of Abyssinia and Afghanistan.

Queen Rambaibarni and her mother meanwhile were seated on a great divan. The King strolled in and rejoined the party. Prince Svasti presented the reporters to the Queen and her mother. The

Queen, poised but with a hint of shyness in her mien, wore a nut-brown silk ensemble, with a long, full skirt and a short jacket. She is reputed to be one of the most beautiful women in the Orient and she is charming as well.

She, too, returned the bows of the reporters and extended her hand. She had been looking out across the windswept lawn.

"It's bad golfing weather," she observed.

Her mother, Princess Svasti, received the presentations with the same poised modesty. She has been suffering from a cold, from which she is almost recovered, but the Queen remarked that Prince Amoradat Kridakara, Siamese Minister to Washington, was ill of cold today.

"We've been having quite an epidemic," the King commented.

The newspaper representatives wished the King a speedy and complete recovery from the cataract which is threatening his left eye, and hoped that the King and Queen both would enjoy their visit in America.

Prince Svasti accompanied them to the main floor of the huge house.

"You know, we like being in America," he said. "We have a feeling that Americans regard us affectionately."

Formal Statement Issued.

Before he bade the reporters farewell, Prince Svasti presented to them a formal statement issued by the King commenting on American newspapers. It was as follows :

"One of the outstanding impressions received by any visitor to the United States is that of an omnipresent if not always omniscient-press. Everywhere and immediately the power and virility of your press are obvious. More, perhaps, than in any other country, newspapers and periodicals are an important factor in affecting the daily life of the nation and in directing the current of public opinion.

"Possibly I should not confess that the Queen and I have been greatly interested in, and sometimes not a little amazed at, the sheaves of cuttings that have been presented to us in recent days. We have been astonished by their number, by the research they involve and, occasionally, by the wealth of fanciful detail they contain!

For the kindly and hospitable attitude of the press we are more grateful than we can say. In that we find a reflection of the friendliness toward my country that has been so happily evident since we have crossed your border. And if I may venture, as has been suggested, to leave a word with you, it is a hope that you may build even more firmly upon the strong foundation you have; that this free press that has developed in America may contrive not merely to record contemporary happenings with accuracy and good taste, but to constitute as well an instrumentality that will, in ever greater degree, make for understanding and tolerance and, at last, peace among the nations.

"While members of the Siamese royal party were busy with their preparations for the trip to Washington tomorrow, in the course of which they will exchange formal State calls. Westchester

County residents were perfecting plans for the official reception at White Plains next Saturday.

It could not be learned tonight whether the death of King Prajadhipok's brother would interfere with the White Plains reception and the one scheduled for New York City May 4, although it was definitely announced that the Washington reception would be held as planned.

Mayor Frederick C. McLaughlin of White Plains announced the personnel of several subcommittees to assist the general reception committee, composed of James B. Thomas, Henry R. Barrett and Reginald P. Ray They are as follows :

Police and Military Committee - Captain Herbert J. Lucas, chairman; Captain Sylvanus Purdy, aide.

Finance Committee - J. Crawford Stevens, chairman; John Burling. H. B. Vincent. Harry S. Hamilton, John

F. Krepps and Archibald K. Bowes.

Ushers Committee - Thomas J. Foley, chairman : John W. Lumbard, H. Claude Hardy, Loren S. Spoor, H. C. Atwater, Nelson E. Schmidt and Matthew E. Lynaugh.

Music Committee - J. Dale Diehl and Mrs. Caroline Beeson Fry, co-chairmen.

Construction Committee - Frank S. Bache.

Floral Committee - Mrs. Albert D. Frost, president of the Contemporary Club.

Decorations Committee - John Rosch, chairman.

Press Committee - Walter v. Hogan and Charles B. Forbes.

The reception is scheduled to begin at 3 : 30 P.M. Saturday in the stadium of the White Plains High School.

FOR THE KING'S GUIDANCE.

The King of Siam told the reporters that he has in mind a limited municipal suffrage in his country as a first step in self-government. "I believe it would be a mistake for "us," he said, "to have parliamentary government until the people "have learned to exercise the franchise through experience in selfgovernment." To build from the bottom up, to see whether a people is faithful in little things before entrusting it with important things -what could be more logical, more prudent ?

Yet when King PRAJADHIPOK has spent a little more time in the vicinity of New York City, has studied its politics and has then perchance gone on to the problem of municipal government in the United States as a whole, he may not be so convinced as he is now that the only sure way in education for democracy is to begin with cities. His Majesty will discover that things have not changed radically since JAMES BRYCE, more than forty years ago, declared that the greatest failure in the American democratic experiment has been in the government of our cities. Our State and Federal Governments may be far from perfect, but we have done much better with them than with local institutions. One reason may be that we are more interested in our Central Government than in our local governments. In 1928 the people of New York City cast 1,933,000 votes for President and the following year cast 1,412,000 votes for Mayor. The public business of their own city, immediately

affecting their everyday life, concerned them less than did national policies by more than half a million votes.

By further studies in the press his Majesty could ascertain that our serious students of politics are disquieted by the growth of Federal power at the expense of local power. This is not due to Federal usurpation but to local neglect-which is so persistent and at times so studied as to constitute an invitation to the Federal authorities to take over the duties of the local authorities. His Majesty is sure to follow with interest the latest development in this direction. It takes the form of invoking the Federal income tax law and the Federal provisions against misuse of the mails to ferret out and punish crime entirely within the jurisdiction of the States.

When the King of Siam, restored to health, pays us his next visit ten years hence, he will probably see the full results of the new system. He will see a man who has committed murder on Fifth Avenue being prosecuted by the Secretary of the Treasury at Washington, on the ground that the murderer has deprived the Federal Government of a badly needed taxpayer in the person of the victim. He will see the garbage and litter on upper Broadway removed by the State Department, on the ground that sanitary conditions might injure the health of foreign visitors and residents and so lead to international complications. He will see the War

Department in charge of the city schools, on the ground that the future of national defense requires a well- educated generation. And all these things will be going on because, the people when they elect a

President do think. after all, of national issues and national needs. But when they elect a Mayor they recall only how fond he is of the Jews and how dead set he is against the Commissars at Moscow.

กรมราชเลขาธิการ
วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๔๖๘

Copy.

Sukhodaya Palace.

July 23rd. 1926.

Dear Dr. Sayre.

I am sending you with this letter a Memorandum on some of the Problems of Siam with a Questionnaire for your consideration. I am afraid I have written it in rather a hurry, so that I could send it to you before our conversation tomorrow. We will have a preliminary talk tomorrow when we can discuss those questions more fully. I should like to have your answer in writing when you have considered them fully.

This Memorandum by no means exhausts all the problems of the country. I have only treated of those that I think important. If you have any other opinions beside the question touched upon, they will be very welcome.

I hope that they are making you comfortable at the Phya Thai Hotel.

Yours sincerely,

(M.R.) Prajadhipok. R.

Problems of Siam.

1. The Constitution.

a) The position of the King.

The Kings of Siam are supposed to be elected by the people. In former days a Ceremony of election was Performed. At the death of the King, a Council consisting of Royal Princes, Ministers of State and High Dignitaries of the Church was held. The Senior Prince or Minister then proposes that such and such a Prince should be elevated to the Throne and asks if anybody has any objection. There is generally no answer to this question, but

sometimes an answer in the affirmative is given by saluting with the hands or an inclination of the head. The King is then formally proclaimed, and the words "elected by the people" are added to his titles.

This custom was continued to the Fifth Reign. King Chulalongkorn then made an innovation by creating a Crown Prince, who succeeded to the Throne without question, the formality at the death of the King being a sort of proclamation only.

King Rama 6th, not having any son, it was resolved (desided) in a Cabinet Council that he should be succeeded by his full brothers. Later he made a Law of Succession

This Law of Succession contains 2 distinct principles i.e. the Principle of election and the Principle of Hereditary succession. In this law it starts by saying that the King reserves the absolute right of appointing any member of the Royal Family as his Successor. But should the King die without having appointed a Successor, the Succession will go to his sons. This sounds straight-forward enough, but a complication arises here owing to the habit of polygamy. The Law specifies that the sons of Somdetch Phra Rajini should have the precedence over the others. Then the preference goes to the sons of the mother next in rank to the Queen (there are 4 different ranks)and descending the scale finally to the sons of concubines Again this sounds all right in principle, if it were not for the fact that a concubine may be raised in rank at any time, AND the Queen herself may have her rank lowered according to the whims of the King. This, to my mind, creates very great possibilities of complications. I would suggest that priority of the sons be regulated by the birth ranks of the mothers. I mean priority be given to the sons born of a Princess, such as daughters of a King, then nieces of a King and so on. If there are more than one son **of mothers or the same rank**, the succession would then go by the seniority in age of those Princes. When there are no sons the succession would go to the King's brothers. According to the Law as it is, the priority is still regulated by the created rank of the mothers. I would suggest the same modification as above. The next question is that the Law does not make it quite clear, when there being no brothers left or when the one who should have succeeded has died. Whether all the sons of that Prince would be eligible to the

Throne or whether it is only the sons of the Principal wife only who could succeed. The case has really occurred which shows that in the late King's mind ALL the sons could succeed. In my case the son of the Prince of Petchabun was passed over by the expressed wishes of the late King. Now, many people find that the idea that All the sons could succeed was objectionable owing to the fact that some Princes have the most disreputable minor wives who are really not fitted to be the mothers of Kings. They also say that the Siamese follows the Indian custom and wants their Kings to be born of a Princess of the Royal family. Such Princes are known as "being born in a pure womb". They are the Chow Fa's.

The questions of principles involved, of which I would like to ask your opinions are :

1st Question

Should the King have the right to choose any Prince as his Heir? If the King has this right, ought not this right to be extended to a Council of High Princes and Ministers of State, in the case when the King dies without having chosen an Heir. At present the King alone has the right to nominate an Heir. It would be perhaps more logical to allow a Council of some sort to exercise that right when the King has not done so. This would be more consistent with the idea of an Elected King.

2nd. Question

Should the principle of choice be admitted at all or ought the succession to be by birth alone, and ought there to be some amend ments to the present law or not?

b) The Power of the King.

As you well know, the King has absolute power in everything. This principle is very good and very suitable for the country, **as long as we have a good King.** If the King is really an Elected King it is probable that he would be a fairly good King. But this idea of election is really a very theoretical one, and in reality the King of Siam are really hereditary, with a very limited possibility of choice. Such being the case, it is not at all certain that we shall always have a good King. Then the absolute power may become a positive danger to the country. Besides this, things have very much changed. In olden days the actions of the King were hardly ever questioned. It would not have been safe to do so. The King was really respected and his words were really laws. But things began to change with the new order of things. In the days of King Chulalongkorn, the King was still very much feared and respected. Even then towards to the end

of the Reign, there was a young party who began to criticize the King in many ways, but not openly. In the Reign which has just ended, things got much worse, for many reasons which I have no need to tell you, as you know them well enough. The King has become a person liable to be influenced by anybody who could gain the ears of a favourite. Every official is more or less suspected embezzlement or nepotism. Fortunately the Princes were still respected as being on the whole honest folks. What was very regrettable was that the Court was heartily detested and in later years was on the verge of being ridiculed. The birth of FREE PRESS aggravated matters still more. The position of the King has become one of great difficulty. The movements of opinion in this country give a sure sign that the days of Autocratic Rulership are numbered. The position of the King must be made more secure if this Dynasty is going to last. Some sort of GUARANTEE must be found against an unwise King.

What form then should the Government of Siam take?

Must this country have a Parliamentary system one day, and is really the Anglo-Saxon type of Parliamentary Government suitable to an Eastern people?

4st Question

Is this country ready to have some sort of representative Government?

I personally have my doubts as to the 3rd question, As to the 4th question, my personal opinion is an emphatic No.

What then should be done in the meanwhile? My first attempts to find some sort of guarantee for the person of the King is the creation of the Supreme Council.

c) The Supreme

The Genesis of the Supreme Council is worth telling with some detail.

Council.

I have discussed the idea of such a Council among my friends for some time, before I had any idea that I should have the opportunity of creating it myself. The idea found a firm supporter in Prince Damrong. Just one day before the late King's death, I consulted the Princes Bhanurangsi and Paribatra about this idea. The former was not very keen on it, as he thought that it would lessen the prestige of the King, but the latter was enthusiastic. When the King died, it was decided that the Supreme Council should be created at once. We had 2 days only to prepare a proclamation, and 3 days after the death of the late King, the

Supreme Council was proclaimed by the means of a speech to the Privy Councillors.

I will now explain the reasons for creating this Council in such a hurry. As you know, the late King was beginning to loose the confidence of the people towards the end of the Reign and the question of Succession caused great anxieties. The only High Prince with any reputation was Prince Paribatra and many people would have liked the succession to go to him, while it was well known that the King was expecting to have a child, and should he not have a boy the succession would go to his brothers whom, I am sorry to say, the majority of people did not think much of. For myself, I was a dark horse and in any case inexperienced in affairs of state. Very fortunately for me, on the death of my brother Asdang, I had several occasions to act for the King during his absence from the Capital and during his illness. I was fortunate enough to have been able to gain the confidence of the Ministers and High Princes, so that my candidature to the Throne had the approval of those persons. I also had the best support from Prince Paribatra. On my succession to Throne it was thought absolutely necessary to do something at once to gain the confidence of the people, hence the creation of the Supreme Council. This had its immediate effect and I really gained the confidence of the people in one day. The reason why this action had such an immediate result was that it promised many desirable things.

Firstly, that the Royal Family is getting together and will work in harmony.

Secondly, that the King was willing to seek the advice of highly respected Princes who have had experience of State affairs and who have the confidence of the people, none of the HATED official class being included in this Council.

Thirdly, that the King's power to take arbitrary actions would be lessened by this Council (remember that in the present state of opinions in the country, the King is thought to be more liable to do more harm than good).

Therefore the immediate result of the creation of the Supreme Council had been very good, and I think that it has served its purpose very well and that my action was well justified. Since then, people have had time to reflect a little and the Supreme

Council has come to be criticized a great deal. I will enumerate some of the criticisms and questioning about it.

1. People ask whether the Supreme Council is an advisory body or an executive body. Some think that the Council has too much power. I would answer that the Council is entirely advisory since it cannot carry out any executive actions at all. Its opinions have executive effect through the King alone. The way that the Council work at present is that it meets in the presence of the King and NEVER meets without the presence of the King except by special order. Questions submitted to the Council are: all questions of policy, questions of national finance, appointments of High officials such as Ministers of State, questions of high and special rewards such as ranks of Chow Phya and Grand Crosses (there has been abuse and backstairs influence in the past) and questions concerning tradition and important ceremonials. The King may also seek advice in personal or Royal Family affairs.

In any question that concerns any Ministry, the Minister responsible may be invited to attend the meeting.

The Supreme Councillors sit in the Cabiner Council and give their opinions. Final decision on important matters such as the promulgation of a New Law or the signing of a treaty is always given in the Cabinet Council. Both in the Cabinet Council and in the Supreme Council the decision of the King alone prevails, although in the ordinary course of events, the King always adopts the opinion of the majority, but being still absolute he need not necessarily do so.

2. It is criticised that the Supreme Council being an advisory body should not sit in the Cabinet Council which is an executive body. I admit that this is quite true. This system is only adopted for the sake of convenience. It would make business much slower if the Supreme Council were not to sit in the Cabinet as any question decided on in the Cabinet will have to be deliberated on again in the Supreme Council. And since the King alone decides all questions, it dose not seem necessary to introduce any complications at the present stage. If there is a Prime Minister to preside the Cabinet Council and who will submit the decisions of the Cabinet to the King, then it would be well to have the Supreme Council as a seperate body which the

King could consult and then give his final decision. We will talk more of this later.

3. That there should be some law to indicate and regulate the duties of the Supreme Councillors. This is certainly needed, and a draft law has been drawn up, but owing to the conflicting opinions as to WHAT SHOULD BE THE DUTIES of the Supreme Councillors, I have shelved that draft for the present until a clearer idea of what is the best form to give to such a Council is forthcoming.

4. That the Supreme Council is approved of at this moment owing to the personalities of the Councillors, and that in the cases when these Councillors are replaced by others, the Council would not have the confidence of the people. I think such ideas are rather pessimistic. If there are no more good men in the future, we can have no hope for Siam.

5. That the existence of the Supreme Council lessens the prestige of the King. I admit that this is true, but I consider that the prestige of Kingship in this country can hardly be lower than at this moment. I have already explained the causes I doubt very much whether the old prestige could ever be regained. I think that the evolution of the public opinion in Bangkok and educated class has already gone too far, and that it would be a wild goose chase to try and get back any of the old glory. The King should be content to do all the good he can, even though the credit were given to somebody else. I believe that at the present time and with the sentiment of the people as it is at this moment, all credit will always go to somebody else to some Minister or some Prince, if there is no Supreme Council. If any thing goes wrong, it would be attributed to influence of some wicked person and the foolishness of the King in being influenced by that person. People seem to have the idea that the King is a sort nonentity who is easily influenced by anybody, and that he has no opinion of his own whatever. This statement may sound exaggerated; but it is really very near to the truth.

6. That the Power of the King is lessened. This is, of course, what is intended. As I have already said, the days of absolute power are numbered The S.C. certainly lessens the King's power to do harm by the arbitrary actions, but surely, it does not lessen his power to do good as he ought to be supported very wholeheartedly by the S.C. in that case.

I believe that some of the reasons why the S.C. is so much : criticized and feared now is some sort of sentiment of envy. Anybody who has the ears of the king is always hated. It also makes backstairs influence rather difficult, because the people will now have to go to 5 or more backstairs instead of one or two.

Having stated some the criticisms against the present form of the Supreme Council, I would put the...

5 th Question

What is the best form to give to the Supreme Council? Is it worthwhile to make it a permanent institution of the country, or should it be allowed to die a natural death?

d) The Cabinet

You have said in your article in the Atlantic Monthly that the Governmental system of Siam is in water-tight compartments. This is perfectly true, but I think that it is inherent to the system of having Ministers each responsible to the King alone. Each works for the benefit of his Ministry alone and not to the benefit of the whole. An attempt has been made to improve matters by having weekly meeting, At least the Ministers meet once a week to discuss matters together, and I think that there has been a real improvement. But it would be better still if we were to have a Prime Minister to preside over the Cabinet. He should be allowed a fairly free choice of his colleagues, so that the Cabinet will work well as an homogenous body. The Ministers will be nominated by the King after having conferred with the Premier. I believe that this would be a real gain to the country. The Supreme Council will then act as a controlling body. I have already indicated the line in which work would be done under this system. The thing to decide is, whether this system should be used now or later.

6 th Question.

Should we have a Prime Minister? Should this system be inaugurated now?

e) The Legislative Council.

The question of having some sort of Legislative Council has been discussed many times. A sort of Legislative Council was created early in the Reign of King Chulalongkorn. This Council consisted of Ministers of State and 12 nominated members. The Council remained in existence for about 5 years and since then has become a dead letter although some of the Councillors of those days are still living. I think that it was given up because it was felt that there was no real need for such a Council and that it only delayed the work of the Ministers.

When the late King came to Throne, the Prince of Pitsanuloke recommended the formation of a Council of State similar to what existed in Russia at that time (not the Douma). I believe the matter was discussed in a Cabinet meeting, but the scheme was not adopted, owing to the opinion of Mr. Jens Westengaard who thought that any makeshift form of Parliamentary system would serve no good purpose.

Prince Damrong has now submitted a new idea of a Legislative Council, composed of officials nominated from every Ministry. This Council will really work as a sort of Law drafting Commission. We have already got a Department for drafting laws, and I am not sure that the proposed Council would be able to do the work better. Rather the contrary I am afraid, and it will delay work too. Besides that, it may attempt to criticize the policy of the Ministers, and as the Councillors are officials in the Ministries appointed for a time only, the system may not be very good for discipline. The difficulty about such a nominated Council has always been the question of recruiting the members. At the present moment we cannot afford to pay the members, and we cannot get unpaid members.

Should we have a Legislative Council? What should be the constitution of such a Council. (I have received many petitions to form some sort of Council).

7 th Question.

Financial Affairs.

I will not say much about financial affairs as I do feel that I am not competent in the matter. I think that we have a very capable advisor in Sir Edward Cook .

The one important question is the proper division of the resources available among the Ministries. I know that, in your opinion, we spend too much on the Defence forces. I am inclined to agree with you in this respect, yet the cutting down of expenditures on Defence is a very serious responsibility. Very few people dare advocate such a thing, as we have too many experiences of the swashbuckling policy of our neighbours.

I am getting the whole of our financial policy overhauled, but I am somewhat at a disadvantage in not really competent in the matter.

8 th Question.

Have you any opinion as to our financial policy?

Internal Affairs.

The one change of importance that I am contemplating at this moment, is the organizations of Municipal Councils. I think that, at first, these Councils should be nominated. Later on we might try Municipal elections. This would give some idea as to the possibility of inaugurating some form of representative government. It will satisfy the advanced opinions of the country, and will be a good demonstration as to whether the people are really ready to have an effective voice in the affairs of the country.

Another question which I consider important is the Chinese question. The Chinese are very useful in Siam. In former days they marry Siamese women and became very good Siamese citizens. But since the Chinese revolution, there has been quite a change. Now the Chinese bring their wives from China, and are determined to remain Chinese. They organize schools in which they teach practically only the Chinese language. There is a rather disturbing state of affairs, as we lose a source of good and laborious citizens, and with the new ideas in China filtering through, it becomes a latent danger.

9 th Question.

Can something be done to make the Chinese become Siamese as in the old days? (In the Straits Settlements they are willing to become British subjects).

These are all the problems which we have not yet found satisfactory solutions or which are doubtful as to the proper way to attack. Others are being solved or on the point of being solved.

กรมราชเลขาธิการ
วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๔๖๘

Saranromya Palace.

July 27 th 1926.

May it please Your Majesty,

In the memorandum which Your Majesty was gracious enough to send me on July 23 Your Majesty asked me to reply to the following nine Questions :

1 st Question. Should the King have the right to choose any prince as his heir? If the King has this right, ought not this right to be extended to a Council of High Princes and Ministers of State in the case when the King dies without having chosen an heir? At present the King alone has the right to nominate an heir. It would be perhaps more logical to allow a Council of some sort to exercise that right when the King has not done so. This would be more consistent with the idea of an elected King.

2 nd Question. Should the principle of choices be admitted at all, or ought the succession to be by birth alone, and ought there to be some amendments to the present law or not?

3rd Question. Must this country have a parliamentary system one day, and is really the Anglo-Saxon type of parliamentary government suitable to an eastern people?

4 th Question. Is this country ready to have some sort of representative government?

5 th Question. What is the best form to give to the Supreme Council? Is it worthwhile to make it a permanent institution of the country, or should it be allowed to die a natural death?

6 th Question. Should we have a Prime Minister? Should this system be inaugurated new?

7 th Question. Should we have a Legislative Council? What should be the constitution of such a Council?

8 th Question. Have you any opinion as to our financial policy?

9 th Question. Can something be done to make the Chinese become Siamese as in the old days?

In attempting to answer these questions. I cannot but feel very humble. The solutions of the problems underlying the questions depend upon such an intimate knowledge of the internal affairs of Siam and of the personalities of her leaders that I

cannot but recognize that there are others whose opinions must be worth far more than mine. Indeed my only excuse for venturing these opinions must be that Your Majesty has asked me to do so and that perhaps value can be found in the ideas of an impartial and detached observer whose only object is to promote the welfare of a country he loves.

The answers to the above nine questions deal with a variety of subjects and perhaps can best be answered by dealing with each subject separately.

I. SUCCESSION OF THE THRONE

PRINCIPLE OF SUCCESSION.

In viewing these problems one must realize at the very outset that the situation in Siam is totally different from that existing in Great Britain and other similar limited Monarchies. What works well in Great Britain might work disastrously in Siam. Siam should not slavishly copy the system of any Western nation, but should evolve out of her own experience what seems best adapted to her own genius and conditions.

In Great Britain the power of the King is so much limited and attenuated and he wields so little power that if an incompetent or corrupt King should come to the throne he could not do vital injury to the country. In Siam, on the other hand, the Monarch wields all power. In Siam if a King lacking in ability, in strength of character, or in integrity of purpose, should ascend the throne, he might easily make shipwreck of the country. At the least, he would be almost sure to do it tragic injury. It is therefore infinitely more important for Siam to have a competent and strong King than for any country like England.

It would seem to follow that although a country like England can afford to fix the line of succession to the throne by an absolute principle sure as primogeniture, Siam, even were such a principle practicable, cannot afford to do so. Since it is absolutely vital that Siam should have a competent and able Monarch, since the welfare of Siam so directly depends upon the degree of competency and ability of her Monarch, it seems clear that Siam's welfare vitally and directly depends upon her being able freely to select as the Monarch the ablest, the most competent and the strongest of the Royal Princes. Any law which prevents such a freedom of choice and which therefore might necessitate the crowning of an incompetent or weak Monarch because he happens to be the next in line of succession, must make against the ultimate national welfare. In England, where the Premier wields the actual power of government, no one would tolerate the idea of following a fixed line of succession for Premiers, or of adopting any system which would rob the country of its complete freedom of choice. If the King is to continue in absolute power, Siam's future welfare would seem to depend upon her being free to choose for her Monarch the best man available among the Royal Princes, regardless of rank or age; unless Siam has this freedom she must expect to have from time to time Monarchs who are incompetent or weak, and the national interests will consequently suffer tragically. For these reasons I feel that there should be, no hard and fast law of succession based upon

rank, seniority, or any other absolute principle, but rather that the choice should be left free and unhindered so long as it falls upon a Prince of Royal Blood. In order to prevent undue pretensions from those scheming for personal self advancement, it would seem wise that the choice of the heir apparent should be limited to a son of some King and of a Queen of any rank or to persons of Royal Blood; presumable the choice should not be open to some of concubines.

TIME OF CHOICE.

It would seem to me that the choice of the heir apparent should be made before the death of the King. If the choice is left until after the death of the King, there is great danger that various factions will arise each backing its own candidate, and there is always danger that this might lead to civil war. It is manifestly of the greatest importance that upon the death of the King, all the Royal Princes should be united and stand together in the choice of a successor. This could hardly be assure unless the heir apparent is chosen during the lifetime of the King.

BY WHOM THE CHOICE SHOULD BE MADE.

I feel quite strongly that the choice of the heir apparent should not be left solely to the King, but that the choice should be made by the King with the advice and consent of the Privy Council. If the choice is made solely by the King, it seems to me that there will be a very real danger that a group of Royal Princes or Ministers may not believe in the wisdom of the King's choice, of may not concur in it. If this should be the case it would result in a lack of loyalty on the part of such Princes or Ministers to the person chosen by the King; and the result upon the death of the King might be disastrous. To give a concrete illustration of what I mean, the King might designate as his successor his newly born infant son. The most patriotic and ablest of the High Princes and Ministers might feel that Siam was at the time in such a critical position that a long period of regency would spell disaster for the country, and might therefore conclude that the only patriotic thing for them to do would be to put aside the infant child and instead place upon the throne a strong and able ruler. Should a considerable faction support the infant child, civil war might result.

In other words, my feeling is that the unquestioning loyalty of the Princes and Ministers to the heir apparent upon the death of the King is absolutely vital for Siam's welfare and that the only way to insure such loyalty is to give to the Privy Council a voice in choosing the heir apparent. I therefore feel that the action of His late Majesty in claiming the right to choose his successor alone and unaided, was exceedingly unwise and should not be followed.

It would seem that this choice should be made by means of a secret ballot. If there is to be an actual freedom of choice on the part to the Privy Councillors they must be freed from the embarrassment of having to give an open and nonsecret vote possibly

not in accordance with the wishes and desires of the King. The only way to ensure real freedom of choice is by secret balloting. Presumably it should require more than a bare majority to choose the heir apparent. The concurrence of three quarters of those present within the Kingdom might well be required so as to guard against the possibility of a substantial proportion being disloyal to the heir apparent.

A further question arises as to whether the choice of heir apparent should be made by the Privy Council or by the Council of High Princes and Ministers of State. If the foregoing ideas are sound, it would seem clear that the choice should be made by the body which is most truly representative of the various and diversified interests of the Kingdom and which most nearly reflects the opinion of the controlling people. This would seem to be the Privy Council. Also, if the Premier form of Government as suggested below is adopted, the choice clearly should be made by the Privy Council, for, since the Council of High Princes and Ministers of State is so small that the Ministers form a majority of the group, a scheming Premier could absolutely control the choice of the heir apparent by compelling the Ministers to vote for his own choice. This would not be possible in a body as large as the Privy Council.

PROVISIONAL NATURE OF CHOICE.

Conditions are continually changing. Children are born, boys come to age, certain individuals die, some, through the course of time prove weak or incompetent, and others gain strength and prove their worth. It therefore seems important to me that the choice of the heir apparent should not be irrevocable. I should like to see the choice made a provisional one which could be freely changed as conditions change. I should suggest that the King and Privy Council consider the question of choosing the successor to the King afresh at intervals of every five or ten years; that at the end of every such period the new conditions should be given consideration, and the best man as viewed in the light of that time should then be chosen. This choice should be regarded in the light of a purely provisional choice rather than of an appointment. Clearly there should be no actual appointment and no official announcement should be made. Neither should additional rank be given to the person chosen. Otherwise his position should a different man later be chosen, would be too hard. The suggestion of making the choice purely a provisional one would have the additional advantage that no one could feel secure that he would ascend the throne upon the death of the existing King. The position of the heir apparent is a very difficult one. He becomes surrounded with men seeking to flatter him in order to gain his good opinion and thus to acquire power when he comes to the throne. Conditions all seem to tend in the direction of warping his character and thereby rendering him less fit later to perform his duties as King. If no one could feel secure in the position of heir apparent and if the choice were recognized as an entirely provisional one, it seems to me that it would be advantageous from the view-point of shaping the character of the person provisionally chosen as the heir apparent.

If the newly elected King should die before his successor has been chosen, then it would seem best to follow out the same principles, i.e. the Privy Council should meet and choose from the Royal Princes freely and without restriction whoever seems to them best fitted and most competent to carry out the duties of the King.

The foregoing suggestions, it would seem to me, are those best calculated to secure the most competent and ablest man for the Kingship. It would probably also lessen the likelihood of regencies which are apt to be exceedingly dangerous in a country like Siam, where absolute power is vested in the King.

Therefore, for all these reasons, my answer to the 1st. and 2nd. questions which Your Majesty proposed are as follows :

The King should have the right to choose any Royal Princes whatever as his heir, but not without the advice and consent of the Privy Council. This suggestion, as Your Majesty intimated, would be more consistent with the idea of an elected King; and it would very greatly strengthen the position and influence of the new King.

If these ideas are sound, the present law of succession should be dropped and a new fundamental law in accordance with these ideas should be framed and promulgated.

II. FRAMEWORK OF GOVERNMENT

I do not think that it is practicable to consider at this time the organization of a popular representative parliament in Siam. A workable parliament is absolutely dependent upon an intelligent electorate. Without intelligent control by the people such a body would be sure to degenerate into a corrupt and tyrannical body. Until the rank and file of people in Siam have generally received a higher degree of education than at present it would seem therefore to be exceedingly dangerous to try to set up a popularly controlled parliamentary body. It therefore seems inescapable that at least for the present absolute power must continue to rest in the King.

Absolute Monarchy can never be free from the great and vital danger of an incompetent or weak King. In the hands of an enlightened Monarch, such as King Chulalongkorn, rapid progress can be made and national interests can be greatly advanced; but if an incompetent or weak Monarch comes to the throne all the progress of a former reign may be lost and the country may be faced with the dire alternative of disaster or revolution. Anything which will help to prevent such disastrous abuse of power will tend to promote the ultimate welfare of the Monarchy.

Viewed from this light the system of government by a Premier would seem to have distinct advantages. In the first place, if the actual work of government is committed to a Premier, if corruption creeps into the government or if intriguers or self-interested cliques manage to obtain the reins of power, as long as the King remains sincere and is accessible to others. The premier can always be removed and the group of intriguers upset, whereas a King cannot be removed. In other words, in every country there should always be held in reserve some power other than revolution, to remove one who proves

himself in actual practice until for the carrying on of the government, and in a country like Siam this reserve power logically should be exercised by the King. By the transfer of the detailed work of government from the shoulders of the King to these of an appointed Premier, Siam would achieve a reserve power which would make possible through peaceful means the removal of whoever proves unfit to do the work of government; and in this way, the country would gain a guarantee against incapacity and possible tyranny on the part of the one carrying on the actual operations of government.

In the second place, the system of government by a Premier has the advantage of allowing a complete freedom in the selection of the one responsible for the carrying on of the government. The person thus selected need not be confined necessarily to Royal Blood, nor to Kingly rank, but can be selected with absolute freedom with a view solely to ability for the work of government. The work of carrying on the government may be placed upon the shoulders of whoever of all the men in the Kingdom is best fitted for the task by reason of his integrity, his strength of character, his executive capacity, and his ability to translate desired policies into practical achievement.

A third advantage of the system of Government by a Premier is that under a Premier the work of the separate Ministers can be more easily unified and coordinated. During the last reign one could not but feel that much was lost by a lack of co-ordination among the separate Ministers, and in those fields of work which spread beyond the sphere of any single Ministry progress was often hampered or entirely blocked. It is the duty of a Premier to formulate the general policies to be followed by the Government and to unify the work of all the separate Ministries so as to attain those desired policies. To do so the Premier must be constantly accessible to everyone engaged in the work of carrying out these policies. A Premier can be thus accessible in a way which is not open to a King, many of the difficulties of the late reign were due to the fact that His late Majesty was not freely accessible to these actually carrying on the work of the government, and he therefore often made decisions based upon opinions gained from a single self-interested clique which did not make for the welfare of Siam. Because those who care most for Siam and who exercised wise judgment frequently could not reach him, he frequently failed to know the truth underlying the situations with which he dealt, and therefore acted in ignorance sometimes with regrettable results.

A fourth advantage of the system of Premier Government is that it allows a division of work. Upon the King falls the inescapable duty of performing innumerable ceremonials, all of which require time and strength. Upon the King also must fall the decision of all questions of large national policy, -- a task exacting the best of any man's time and strength. Problems involving the family affairs of the Royal Family also fall upon the King's shoulders, as well as innumerable other duties which no King can escape. These responsibilities are more than sufficient to consume the full time and strength of anyone man. If to all of these is added the weighty burden of carrying on the actual work of Government and deciding the multitudinous and endless minor questions which the

conduct of government unforgivingly requires, the burden becomes too great for any single man to bear. The work of actual government is strenuous and exhausting, far more so than most people realize. If all this work is thrown upon the King in addition to his other grave responsibilities and burdens, either he will break under the strain during a course of years, or else he will be compelled to neglect, through sheer physical incapacity, reading many State papers which the one responsible for the government ought to read and seeing many people which such a man ought to see. It is almost inevitable that he will, become tired and discouraged and in time fall into the hands and under the power of an intriguing, clever group scheming for their own self-advancement instead of for the welfare of Siam. This was not true in the early days when the task of government had not assumed such large proportions as it does today, and when the work of government was simple & comparatively easy. As the work of government becomes more and more complex, however, the time will soon come, if it has not already done so, when no single man can possibly perform all the Ceremonials which the King must perform, properly decide large issues of national policy, settle questions arising in the Royal Family, and in addition at the same time carry on the arduous and strenuous work of detailed government.

For all these reasons it would seem manifest that the King should be relieved from the hard work of government and that this should be instead upon the shoulders of a Premier appointed by the King. Such an arrangement does not mean that the King would be shorn of his power. The ultimate power would still rest with the King. It would mean that the King would place upon the Premier the responsibilities for carrying on the government and that the Premier would always be responsible to the King. The King would be relieved of much of the detailed burden of government; but questions of large policy would still be referred for decision to the King.

Under such a scheme it would be vital and essential that all responsibility should be concentrated in the Premier. He therefore should alone have the power of appointing the Ministers of State, who would be responsible for the conduct of the work in their Ministries directly and immediately to the Premier. All questions should go from the ministries directly to the Premier. Under such a scheme it would seem vital that the King should not himself select or choose any of the Ministers. If he did so the Premier could not be made responsible for the work of the Ministers thus chosen. Responsibility in such a case would rest rather with the King; whereas the whole underlying conception of government by a Premier is rather to concentrate responsibility in the Premier so that for any and all mistakes or errors in the work of the Ministers the King can blame and hold entirely responsible the Premier under whose control and direction the work is carried on.

There is one danger which must be faced under such a system. It is possible that the Premier might seek to absorb so much power that he would become a rival or even overshadow the King, as was the case, for example, with the Shoguns in Japan. Although this is a possible danger, I do not feel it is a very real one under the conditions existing in Siam, unless indeed the King should be so manifestly incompetent or unfit for his duties

that he ought to be stripped of power. If the Premier seemed to be scheming for personal power the King could of course always remove him. If, nevertheless, such a danger were felt to be real it might be guarded against by various possible methods. For instance, the Ministry of War or of National Defence might be placed directly under the King and therefore made entirely independent of the Premier. In this way the King could keep direct control of the Army and see that only officers loyal to him were appointed. Under such a scheme the Ministry of War would have to be separately budgeted for and entirely separated from the other work of government. In my opinion, however, such a precaution as keeping the Army out of the control of the Premier would under the conditions now prevailing in Siam be unnecessary.

I quite realize that there are many difficulties which must be faced in creating a form of Government by a Premier. Both the conception of making the various Ministers responsible to the Premier instead of to the King and the idea of the Premier or a Minister resigning because he personally disagrees with the policy advocated by his superior although he is well qualified for his post and entirely acceptable to his superior, are quite foreign to the ideas at present generally prevailing in Siam, and would have to be developed cautiously and with care. Nevertheless, both of these ideas must be thoroughly learned before Parliamentary Government can be achieved; and if, as I hope, Siam will one day achieve some form of Parliamentary Government, these prerequisite ideas must first be mastered and generally understood by the people. If these first steps to Parliamentary Government must be mastered some day, I see no reason why they should not be mastered now.

Very much, of course, depends on personalities. Is it possible at this time to secure some one competent and willing to undertake the infinitely important task of accomplishing this transformation and carrying on the Government as Premier? The programme to be followed vitally depends upon the answer to this question.

In answer to the 3rd. and 4th. questions proposed by Your Majesty, my answer is that Siam I hope some day may have a parliamentary form of government, but that the country is not yet prepared for representative government. I believe that those who are shaping the destinies of Siam should not lose sight of a representative form of government at some future time when the spread of education makes this possible; for I believe that some such form of Government is inevitable and desirable with the growth of education and widespread intelligence among the population. Whether or not the form of government should be the Anglo-Saxon type of parliamentary government is a question which need not be decided at this time. My own hope is that Siam will never become completely Westernized but will retain in her development her own individuality. Her institution, governmental and otherwise, should not be blindly copied from Western nations, but should be the result and out growth of her own genius and experience.

THE SUPREME COUNCIL

The creation of the Supreme Council at the beginning of Your Majesty's reign was to my mind a masterstroke. By creating a Supreme Council endowed with high power and by placing upon this the five ablest and strongest men of the Kingdom, every one of them of unquestionable integrity and patriotism, Your Majesty struck at the very root of the intrigue and underground scheming which had been going on before Your Majesty came to the throne. The result was the gain of immediate confidence on the part of the people of Siam and a great strengthening of the position of the Monarch. In my own opinion the functioning of the Supreme Council has amply justified its creation, and personally I do not feel that as long as it keeps free of intrigue it should be allowed to die a natural death. It seems to me that there are very distinct functions which the Supreme Council can fulfil under the Premier scheme of government which I have been suggesting.

Although the Premier should carry on the entire work of the government, large questions of national policy can not fail to keep constantly arising, and these will have to be referred for decision to Your Majesty. Many of these must be questions which from their very nature should not be decided single-handed and without help by anyone. Your Majesty will doubtless wish to secure the advice of a few of the wisest men of the realm. Such questions might well be referred by Your Majesty to the Supreme Council for their advice and suggestion, always reserving the power of final decision to Yourself. In other words, my conception of the functions of the Supreme Council under such a scheme of government would be that it should form a purely advisory body to which the King might turn for advice on question of large policy. It should have nothing whatsoever to do with the executive work of government. Presumably the Premier should be a member of the Supreme Council, so that the person charged with the actual conduct of the government could have the benefit of the advice and views of the members of the Supreme Council. On the other hand, no member of the Cabinet other than the Premier should sit in the Supreme Council. It should be kept sharply distinct from the Cabinet and should be confined purely to the giving of advice direct to the King on questions of policy.

I realize that criticisms have been made concerning the functioning of the Supreme Council, many of them unjust, yet some of them perhaps not without foundation. To my mind the advantages of the Supreme Council outweigh the objections to it. It serves as an effective preventative of backstairs influence which must always be an everpresent danger in absolute Monarchy. It provides for an effective avenue by which outside opinion may reach the ears of the King, and thus enable him the better to understand and appreciate the truth underlying any given situation. It gives to the King the benefit of the wisdom and experience of the ablest men of the Kingdom.

On the other hand, it has its dangers if its powers are not strictly confined to the giving of advice and if its advice is not strictly confined to question of policy. There will always be the danger that the very eagerness of its members to correct abuses will lead it to interfere with the work of the various Ministries and thereby to detract from the

concentration of responsibility which should centre in each of the Ministers. If the Supreme Council once begins to encroach upon the executive fields of government by interfering with the conduct of work in the separate Ministries, by advising as to appointments to be made under the rank of Minister of State, or in any other way taking part in the executive functions of government, it will thereby at once lessen the efficiency and increase the difficulties of every Minister. This must be an everpresent danger unless the powers of the Supreme Council are strictly confined and limited solely to the giving of advice and to the giving of advice on questions only of policy. Questions of appointments should presumably be left to the free discretion of the Ministers.

Again, as long as the members of the Supreme Council sit in the Cabinet, there is the danger of their forming a clique within the Cabinet. The Cabinet members will be ignorant of whether or not any issue under discussion in the Cabinet has already been discussed in the Supreme Council, and the members of the Cabinet will consequently be likely to feel that they are often acting in the dark. May there not be a danger that many of the Cabinet members will simply watch which way the members of the Supreme Council vote, and will cast their vote accordingly, instead of exercising an independent judgment and feeling a real sense of responsibility? It seems open to considerable question whether the Supreme Council, if it is to perform its most useful functions, should not be kept entirely separate from the Cabinet and the members there of except the Premier refrain from sitting in the Cabinet meetings.

In answer to the 5th. question put by Your Majesty my answer is that in my judgment the Supreme Council should be continued as a permanent institution of the country, but that its power should be carefully defined by law and should be limited to the giving of advice and to giving such advice only on questions of underlying policy. I believe it should be separated from the Cabinet and should act entirely independently of that body. It should keep rigorously free of interfering in executive matters.

In the 6th. Question, Your Majesty asks whether we should have a Prime Minister and whether such a system should be inaugurated now. I have already given the reasons why I believe that Siam should have a Prime Minister. I also believe that the system should be inaugurated now. If such a fundamental change is to be made, it would seem far easier to make it at the beginning of a reign when new policies are being formed and new paths are being blazed than later on when the conduct of government has become settled in fixed channels and when restricting obligations have grown out of troublesome situations or troublesome personalities. If a change such as this is to be put into force, it would seem best to do so at the beginning of a reign so that the King can devote fresh energy and many years to the gradual moulding of the system into the most efficient form of government which can be evolved to meet the distinctive conditions and need of the country.

It may be argued that there is at present no need for such a change, since under Your Majesty's wise guidance with the assistance of the Supreme Council the government

in Siam at the present time is entirely satisfactory. I can not feel the force of such an argument. While it is quite true that the present government of Siam is functioning well, when one takes a far look into the future one must reckon with a popular demand for some parliamentary or more popular form of government. This necessitates the making at some time of fundamental changes; and if progress demands these changes, surely the time to make them is when a competent and wise Monarch is on the throne, assisted by able and patriotic leaders.

LEGISLATIVE COUNCIL

The question has been asked whether or not Siam should have a Legislative Council. I hope that some day it will be possible to form a popular and representative legislative body charged with the framing of the laws; this seems to me highly desirable and ultimately inevitable. As already suggested, however, I do not feel that the rank and file of people in Siam are at present sufficiently educated and interested in public affairs to make the formation of such a body possible at this time.

Furthermore, I see very little advantage in the formation of a legislative body or council composed of representatives from each of the Government ministries. It seems questionable whether any useful purpose would be served by such a body other than that which is already being performed by the Cabinet and by the Department of Legislative Redaction, and such a council might add infinitely to the delay in securing the passage of new laws. Until the time when a law making body can be elected by the rank and file of people and be thus directly representative of the population as a whole, in my opinion the formation of a legislative council would probably serve no useful purpose.

On the other hand, I can see a decided advantage in finding some method for making possible the interpolation of government Ministers. If the policy of any Ministry is misunderstood by the people generally, as long as it is an honest policy the Minister ought to welcome the opportunity of explaining and defending the policy so as to disarm and silence criticism. If on the other hand, the policy is due to intrigue or adopted for selfish reasons the method interpolation is often the best way to bring the matter to the attention of those at the head of the government. If it is possible therefore to secure a representative body which will represent popular opinion. I would like to see such a body given the power to put questions to the ministers of Government. Such an outlet for popular opinion would form a kind of safety valve and do much to prevent such popular opinion from becoming by reason of its suppression dangerous. If the system of Municipal Councils in the various cities proves practicable, it might later become possible to create a body containing one or more representatives from each important city with the power thus publicly to interpolate the Ministers. This is a matter, however, which should probably be left as to details until a later time when the success of the Municipal Councils has become assured. In the meantime it might prove advantageous to allow the members of the Supreme Council to interpolate the Ministers at a meeting presided over by the King.

Under the Premier system of Government if the members of the Supreme Council could thus call the Ministers to account, it would serve as an effective check against the corrupt use of power by Ministers appointed by an unscrupulous Premier. It would also serve to reduce to a minimum misunderstanding between the Cabinet and the Supreme Council; for the quickest way to prevent misunderstandings is frank and full discussion.

In reply therefore to the 7th. question proposed by Your Majesty, I am not in favour of creating a Legislative Council, but I should suggest the giving of serious consideration to the later formation of some body representing popular opinion which should have the power to interpolate Cabinet Ministers, and until such time the giving of this power to the Supreme Council.

III. FINANCIAL AFFAIRS.

In the 8th. question Your Majesty asks whether I have any opinion as to Siam's financial policy. Since I am not a financial expert, I think I should leave such question for the advice of a man like Sir Edward Cook, who is far better equipped than I to advise on the financial policy of Siam. Nevertheless, therefore one or two matters concerning which I feel rather strongly, but upon which because they are quite unrelated to the other subjects of this Memorandum. I shall speak very briefly.

the King have the right to choose any Prince as his Heir? If the King has this right, ought not this right to be extended

Siam, in my opinion, should not be so largely dependent upon a single crop. In the case of unfavourable weather conditions and a consequent shortage or failure to the rice crop, it means that Siam suffers unduly, and is sometimes placed in a temporarily precarious financial situation. It does not seem wise to place on one's eggs in a single basket. I therefore sometimes wonder whether Siam ought not to take steps to engage in the cultivation of some secondary crop, such as tobacco. I have been informed that there is no reason, so far as climatic conditions are concerned, why tobacco should not be produced in Siam and that it could be produced in the off seasons between the rice crops. Why should Siam not profit, as Java has done from large tobacco crops? Not only would this diversify Siam's crops, but it would of course considerably increased the national production and the consequent revenues of the government. Similarly, there seems reasons why Siam should not grow hemp and other similar products.

Might not more assistance also be given to efforts to obtain the sowing of a more standard and better rice seed, and thus to standardize the rice produced in Siam and to improve the quality of the crop? Again, might not the fisheries be protected and the production of fish thus increased? I believe that certain kinds of fisheries are now being injured through lack of protection, with proper fish protection and an efficient Fishery Department not only could this injury be stopped but the amount of fish available for food actually increased.

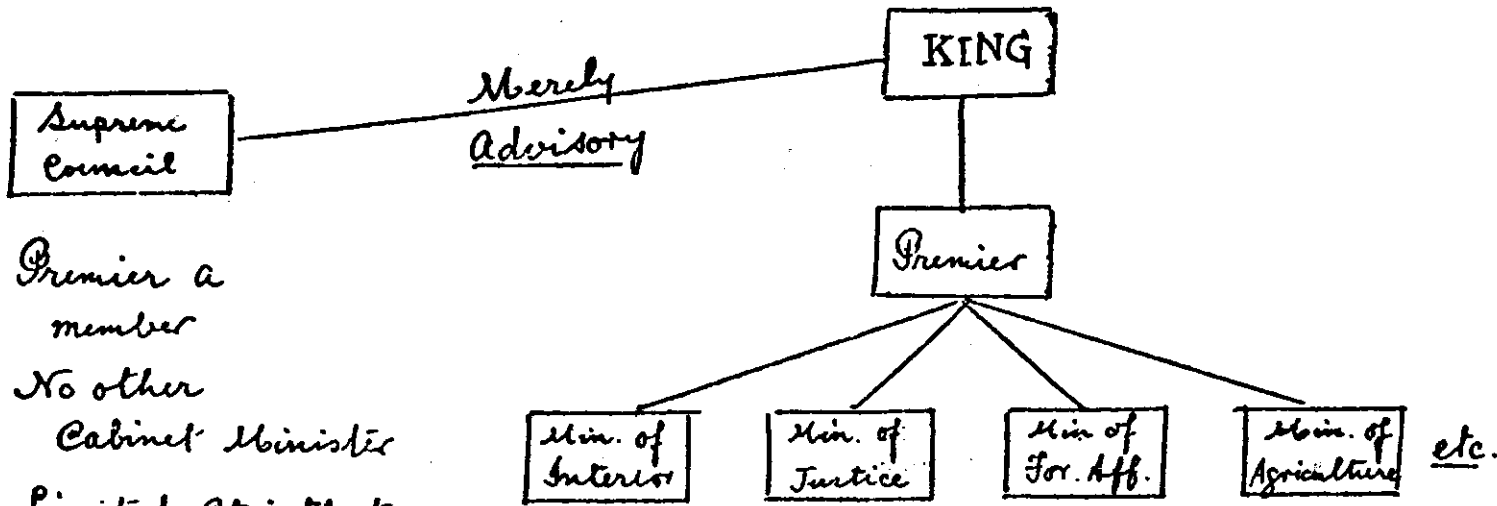
The idea which I am trying to suggest is that the production of Siam should be stimulated and increased in order to increase the prosperity of the country. All this would seem largely dependent upon the efforts of the Department of Agriculture but that Department of course, is helpless to undertake such activities without adequate funds. In as much as the future prosperity of Siam depends largely upon the stimulation and increase of her agricultural resources, does it not seem that perhaps a greater proportion of the revenues of the kingdom should be allotted to the Ministry of Agriculture than that at present allowed? Might not a similar remark be made with regard to the ministry of Education, whose work again vitally concerns the future development of Siam? The thought in the back of my mind with regard to the question of financial policy is the fundamental problem of whether it might not be wise to reconsider afresh the proportion of revenues allotted to each Ministry in the light of the future hope of Siam.

During the year B.E. 2467 out of a total national expenditure of Tcs. 96,452,497.00 the expenditure of the Ministry of Lands and Agriculture was only Tcs. 4,177,709.00 and of the Ministry of Education only Tcs. 2,640,344.00 Should not the allotment of revenues as between the different Ministries be freshly considered and determined more in accordance with what will make for the greatest prosperity and strongest Siam of the future?

The 9th question which Your Majesty proposed is whether anything can be done to make the Chinese become Siamese as in the old days. This is a matter of such far reaching importance that I do not feel that I ought to venture an opinion as to it without considerably more study than that which I have been able to devote to it in the two days since Your Majesty's questions were put to me. I should like before coming to any definite conclusions to discuss further with Your Majesty certain underlying problems of policy upon which this question must ultimately depend.

In order to put into concrete shape some of the ideas which I have expressed to Your Majesty, and in compliance with Your Majesty's desire, I have put into the form of a preliminary draft of a short constitution the framework of the government discussed above. I am sure that Your Majesty will understand that this is not intended in any sense as a finished document but merely as a hastily prepared starting point upon which to base later discussions.

SD/PHYA KALYAN MAITRI.
(Francis B. Sayre)

Premier a member
No other Cabinet Minister
Limited strictly to
(1) Advice
(2) Questions of Policy
Unrelated to Cabinet.

OUTLINE OF PRELIMINARY DRAFT

ARTICLE I.

The Supreme Power throughout the Kingdom shall be vested in His Majesty the King.

ARTICLE II.

The King shall appoint a Premier who shall be responsible to the King for the entire executive work of the Government. He may be dismissed by the King at any time.

ARTICLE III.

The Premier shall appoint and may remove on his own responsibility the Ministers of State at the heads of the various Government Ministries. He shall be responsible to the King for the entire work of each Ministry. He shall also be charged with the duty of carrying out the general Policies of the Government as directed by the King and of co-ordinating for this purpose the work of the Separate Ministries.

ARTICLE IV.

Each Government Minister shall be responsible directly to the Premier for the work of his own Ministry. He shall assist in carrying out the general policies directed by the Premier.

ARTICLE V.

The Cabinet shall be called together and presided over by the Premier, and shall be composed of all the Ministers of States. It may discuss matters of common interest, but the responsibility for all decisions shall rest with the Premier.

ARTICLE VI.

The Premier will refer to the King for decision all questions of large general policy. In all matters he shall be subject to the direct control of the King.

ARTICLE VII.

The King shall appoint a Supreme Council of five members. The Premier shall be a member *ex officio*, but no other Cabinet officer shall be a member. The Supreme Council shall exercise no executive power whatsoever. Its function shall consist solely in giving to the King when called upon to do so advice on questions of general policy or on questions other than the detailed executive work of the Government. It shall have no power to advise as to appointments nor as to details of administration. It shall however have the power to interpolate the Premier or any Cabinet officer.

ARTICLE VIII.

The King shall appoint and may remove at any time the members of the Privy Council.

ARTICLE IX.

Within three days of ascending the throne the heir apparent shall be provisionally chosen by the King with the advice and consent of the Privy Council. The choice shall be limited to sons of a King and a Queen or to those of Royal Blood, but shall not be otherwise limited either by rank or seniority. The choice of heir apparent shall not be irrevocable, but shall be freshly made by the King with the advice and consent of the Privy Council at the end of **each five year period thereafter**. (Note: Or perhaps a period longer than five years may be desired). Should the King die before any choice has been made, the heir apparent shall be chosen immediately after the King's death by the Privy Council. In all cases three quarters of the members of the Privy Council then within the Kingdom shall be necessary to elect.

ARTICLE X.

The judicial power, subject to the supreme power of the King, shall be vested in the Supreme or Dika Court and in such inferior Courts as the King may from time to time create.

ARTICLE XI.

The supreme legislative power shall rest in the King.

ARTICLE XII.

Changes in this fundamental law may be made only by the King with the advice and consent of three quarters of the members of the Privy Council.

MEMORANDUM

1. I have carefully read His Majesty's memorandum, as well as that of Phya Kalyan. I have nothing except endorsement to express regarding H. M's memorandum but to P. K's memorandum, while admiring the exposition of his views and agreeing to in some parts, I regret to find myself differ from him in others. But time allowed to formulate my answer is short, and the handicap in my case by having to express my views in English instead of Siamese, compels me to write only briefly. However the proposals made by P.K. in his memorandum are of two kinds, namely, proposal on matters to be promulgated immediately and proposal on matters to be given further considerations. I will only comment on the former.

2. The most important proposal, as it seems to me, is to change the system of administration of the Kingdom by the appointment of a Prime Minister with the power of selection and dismissal of ministers of state, and with the sole power to formulate policy and direct the administrations of the Kingdom, subject of course to the consent of the King and the shadow of a control by the Supreme Council of State. I am bound to admit my limitations both in the studies and the knowledge of the administrations of European countries. My impression is that a Prime Minister is indispensable in parliamentary government, but in a country where absolute monarchy prevails such as, for example, Russia, Turkey, and Persia, the system did not seem to do much good without a strong monarch, nor indeed able to save a weak monarch from his ruin. But I repeat again that I do not consider myself competent to judge matters of European nature, so I will confine my comment entirely to what I think would effect Siam and the Siamese.

3. First of all I will consider the general impressions that it would likely make in the country, because a Prime Minister such as proposed by P.K., or indeed, a Prime Minister in the European sense, is an unknown functionary in Siam, and to create one is an innovation that would naturally give rise to all sorts of conjectures. Plausible explanation may of course be written in the preamble of the decree, but would it be possible to convince the people? The fact that the King has appointed another person, whom they do not respect as much as the King himself, to govern the country in his stead, will most naturally make them ask, Why? Is it because the King does not care to do the work as a King should do, or that the Supreme Council, seeing that the King is too weak to rule, persuaded him to appoint a Prime Minister? In either case the authority and the prestige of the King would suffer in the eyes of the people. The innovation may be applauded by some Westernized Siamese, but how many are they comparing with the whole people of Siam? In short, I am of opinion that the innovation would create a general unfavourable impression in the country. One must not forget that general impression means much in this country, as it has already proved by the result of H.M's first act in creating the Supreme Council of State.

4. I will now consider the likely effect that the innovation would take upon the ruling class, taking the effect already seen by the creation of the S.C.S. as a standard of judgement. It would in all probability create 3 kinds of sentiment, i.e.,

(A) Those who applaud and willing to support the innovation, either by conviction, or by allowing loyalty to the King to override their conviction, and those who applaud because they expect personal benefit from it.

(B) Those who are indifferent and sceptical, either because they have no interest of their own to concern, or being opportunists simply awaiting to profit themselves out of whatever result it may bring.

(C) Those who oppose it either by their own conviction, or by personal jealousy, or having profit or interest to lose by the innovation.

In fact no matter what system of government is adopted it can never give universal satisfaction, and there bound to be divisions of sentiment something similar to what I have said. The only thing to be hoped for is that the proportion of favourable sentiment be the majority, which I do not think would be the case in the appointment of a Prime Minister as proposed.

5. H.M. rightly stated in his memorandum that he has received deplorable inheritance when he ascended the Throne, because the authority of the sovereign had fallen much in respect and confidence, the treasury was on the verge of bankruptcy, and the government was corrupted and the services more or less in confusion. It was the master's stroke of H.M. in the creation of the S.C.S. immediately after his accession that instantly restored the general confidence in the Throne. Now let us look at the composition and the working of the S.C.S. The Council is a committee of five persons of repute and experience preside always by the King in person, and every resolution passed in the Council is executed by the King alone, no member of the Council is ever mentioned in any act, nor has any of them interfered with the work of ministerial departments, and yet accusations are not wanting, that the Council has usurped H.M.'s authority and power, and also trying to interfere with the ministerial responsibility. I am glad indeed that H.M. himself refuted these accusations in his memorandum. But the fact that mischievous accusations are capable of being made against a Council of five persons (perhaps I may be allowed to call of high repute) is enough to make one realise what difficulties a Prime Minister alone would have to face against all sorts of intrigue, while on the other hand he is being held responsible for the good administration of the country. Here one discerns the necessity which may arise that a Prime Minister would be obliged to resort to stratagems, good or bad in order to keep his position or otherwise throw up his appointment altogether.

6. Now I come to the person and the responsibility of the Prime Minister. No doubt H.M. will select the best qualified person in the Kingdom as his first Prime Minister, and let us presume that the selection meets with universal approval. The first impression created by the appointment of the Prime Minister would be that he is expected to improve

the administration in such a way that will give entire satisfaction to the public. Should he fail to realise general expectations however unreasonable, he would always stand to have censures heap upon his head which would make it extremely difficult for a Prime Minister to maintain the public confidence for any length of time. Moreover the Prime Minister, however wise and able he may be, has to carry on his work with the approval of the King as well as loyal support and competent assistance of the ministers of state. How is he to be assured of it? It is indeed proposed that the Prime Minister should have the power of removal and selection of ministers. But such powers have always been considered to belong to the King alone, and considered to be the mainstay against personal intrigue of others. It will be a great difference between the King exercising those powers in the S.C.S., and permitting the Prime Minister to exercise them with his approval. If the King's own backstair is considered obnoxious, what would it be to have another one of the Prime Minister? Let us suppose that nothing I have said would happen. Now if the Premier considers one or more ministers of state incompetent. who would he select to replace them? Naturally he would select those whom he has confidence in ability as well as loyalty towards him. Here we may discern the element of party government introduced into Siam but without parliamentary control, such element could easily tends to be a government by faction.

7. The relation between the Sovereign and the Prime Minister is also most important and most delicate matter. It would be utopian to expect that the King and the Prime Minister would always see eye to eye, or indeed that every Prime Minister would have the same degree of favour and confidence of the King. If the King wants to dismiss a Prime Minister, he would have to find convincing reason for so doing, but in the absence of parliament who is to furnish the convincing reason that protects H.M's decision from being considered unjust and arbitrary? The dismissed Prime Minister naturally would not procliam his own faults, and he, being a great man, may have more or less admirers who agree with him, and here we see the element of official opposition being introduced into Siam, and again without parliamentary control. But the worse would happen when the King wants to dismiss a Prime Minister and he has the general support of the people, even in Bangkok alone.

8. There is another thing which in Siam is still different from European countries where the system of government by Prime Minister existed. In a country like England or France where government changes according to the will of parliament, or even Russia in the old days when ministers were often changed according to the will of the Monarch, in those countries they have organised departments of Civil Service in which the permanent officials run the work, the minister only directs the policy ; so a change of a minister does not effect the works of the department. Now in Siam, at present at any rate, and I am of opinion that for some time to come yet, the minister is the backbone of the ministry he presides. The organisation as well as the work of a department are still visibly effected by the competency of the minister. That is why even without constant changes of the

minister it is difficult to find a real competent man as head of a ministerial department. If a ministerial post becomes unpermanent before a through organisation is made in the ministries in the same way as in European countries, I am afraid local discipline will also break down, and because instead of looking to one chief all the time, speculation as to a coming chief would constantly arise. It may be argued that the Prime Minister is expected to cure all those imperfections, but from the nature of things existing in this country as aforesaid, can one man do it? It may be argued again that the answer could be known only if we give the idea a trial. But why run the risk of a trial for the sake of an idea when there is no necessity.

9. I do not wish it to be understood that I think parliamentary government and the system of government by having a Prime Minister are for ever unfit for Siam. I only maintain that both are unfit and undesirable in the condition and circumstances which now exist in Siam, and the result would be disastrous even if the system of government by a Prime Minister alone is adopted now. What Siam urgently wants at the present moment is to remedy the evils existed before H.M. came to the Throne, and to organise an efficient administration of the Kingdom before anything else. In this respect H.M. himself has done a great act, which can never be overpraised, by the creation of the S.C.S., and himself working with it loyally and arduously with the satisfactory results, that confidence in the government has been re-established, and the national budget balanced, and put a stop to official embezzlement and irregularities by removing undesirables from offices and putting in competent men to do the work of reorganisation of the administrations. One should not forget that all the good works accomplished by H.M. was done within the last ten months, and there are many more works to be done, and "Rome was not built in a day". Even if the innovation is introduced I doubt whether it can accomplish more rapidly, not to say, or better. I am an old man and may be considered naturally conservative, but with sincere conviction I beg leave to ask that what fault or drawback the present system has shown, so as to endanger the safety or retard the progress of Siam, if it is allowed to continue? Is there any apparent and convincing necessity which requires radical modification? if the benefit of the present system is found to exist no longer or has been compromised, I do not think any member of S.C.S. would hesitate to remedy it even with its own desolution, but if the S.C.S. is still considered useful, I beg to warn that the appointment of a Prime Minister as proposed, and no matter what the proposal may provide for, the S.C.S., is bound to be extinguish the S.C.S. in so far as its usefulness is concerned even within the life-time of the old men who now serve in it.

10. H.M. has done me a great and gratifying honour by mentioning my name in his memorandum among the first and firm supporters of his idea in the creation of the S.C.S. I did so because I was absolutely convinced that such council alone would be practicable for the successful administration of Siam under the present circumstances. If I remember rightly I have also expressed my opinion to H.M. even then. I do not think a system of government by Prime Minister would do in Siam. It was therefore a sort of

pride and satisfaction to me to see the results of H.M's creation of the S.C.S., because it made me feel that I was not wrong in giving him my support, and I wish H.M. to know that it was a real pleasure to me when sitting in the Council to see and feel that everyone of its members from the King downwards discard all personal ambitions and work together solely for the benefit of Siam.

11. As regards the impracticability of having a parliamentary government in Siam till the people are sufficiently educated to understand their responsibility in the election, I entirely agree with P.K. and think that he is absolutely right. I would only add that either when the institution of the S.C.S. is found wanting in usefulness, or when the time approaches that H.M is considering the creation of the parliamentary government, then the question of government by Prime Minister should be taken up for consideration.

12. As regards making municipal institution, the starting point for representative government I need not comment in this memorandum, because it was also a subject which I agreed with and supported H.M's idea before he came to the Throne just the same as I have supported his idea of the creation of the S.C.S.

1st. August 1926.

COPY

AN OUTLINE OF CHANGES IN THE FORM OF THE GOVERNMENT

There is submitted herewith, in accordance with the wish of His Majesty, an outline of a new constitution, together with a brief explanation.

In general the plan involves the beginning of a parliamentary form of government. In theory His Majesty still remains the Chief Executive and Law-giver. As Chief Executive, however, He acts through a Prime Minister who is responsible to His Majesty for the administration of the Government. The Prime Minister and Cabinet is under the plan also subject to certain supervisory powers of the Legislative Council.

His Majesty as Law-giver will act with the aid of the Legislative Council composed in a substantial part of elected representatives.

It is not assumed that the plan presented herewith is either complete or perfect. It is put forth as a basis for consideration and is limited to certain main principles. Obviously many details would have to be worked out later. The Government under this proposal would be as follows:-

- (a) The Monarch.
- (b) Supreme Council.
- (c) Prime Minister and Cabinet.
- (d) Legislative Council.

SUPREME COUNCIL

The Supreme Council will be retained with certain modifications. It should be a small body of not more than 6, and shall be appointed by His Majesty. The term of office shall be as at present-during His Majesty's pleasure-and not for a fixed period.

The Supreme Council should act purely as an advisory body to His Majesty on matters of general policy.

No member of the Supreme Council shall at the same time serve as Prime Minister or member of the Cabinet. Furthermore the Council shall not sit with the Cabinet.

If members of the Cabinet may also serve as members of the Supreme Council the influence and position of the Prime Minister might be seriously weakened.

PRIME MINISTER AND CABINET

Appointment.

The Prime Minister shall be selected by His Majesty and shall be responsible to His Majesty for the administration of the Government.

There should be no limitation upon the King's power of selection. He should be free to select the most capable man for the position without regard to any factors except his qualifications for the Office.

If the Prime Minister is to be responsible for the administration of the Government he should have the right to choose his Cabinet Ministers. A complete delegation to the Prime Minister of the power of appointment would be however too drastic a change. It is therefore suggested that the choice of the Prime Minister should be subject to confirmation by His Majesty

Term of Office.

The Prime Minister and Cabinet members shall be appointed for a fixed period and at the expiration thereof their resignations must be offered to His Majesty. They should however be eligible to re-appointment. The term of office should be the same as that for the Legislative Council, so that a new Council and a new Prime Minister and Cabinet or a re-appointed Prime Minister and Cabinet should come into office at the same time. This plan would permit changes to be made as a matter of course and without compelling His Majesty to exercise his sovereign power of removal. His Majesty would also have the right at any time to request the resignation of the Prime Minister. Whenever the Prime Minister resigns, either voluntarily or on request, the members of his Cabinet shall also tender their resignations.

The Prime Minister shall preside over Cabinet meeting and will ordinarily be the sole means of communication between His Majesty and the Cabinet.

LEGISLATIVE COUNCIL

Composition.

The Legislative Council should be large enough to be representative of the public. On the other hand it should not, at the beginning, be too large, since a numerous body is unwieldy and slow to act.

It is suggested that the Council should be not more than 75 or less than 50.

The Legislative Council may be composed entirely of appointed members or solely of elected members or of a combination of the two. A purely appointed Council would not have sufficient independence and would not be considered by the public as representative. On the other hand a Council composed entirely of elected members might not have sufficient number of persons of experience and judgment in public affairs. It is therefore suggested that at the start the Legislative Council should be equally divided between appointed members and elected members

Of the members appointed by His Majesty not more than half should be at the same time Government officials. With this limitation His Majesty should be free to select such members as he deems fit.

The Prime Minister and members of the Cabinet shall be members of the Legislative Council ex-officio.

If the Legislative Council is to exercise some power of supervision over the administration, together with the right to pass a vote of lack of confidence, it is essential that the Prime Minister and members of the Cabinet should have at least the right to sit

and speak in the Council. Whether they should also have the right to vote is a debatable question. If the underlying purpose is eventually to establish a Parliamentary Government, then these executives should be full-fledged members of the Council.

Election and Qualifications of Voters.

The method of election shall be indirect, that is, the voters of each Amphur shall choose electors who will meet together and elect by ballot the representatives for the Monthon. Since the Amphur districts vary in population from 70 thousand to as low as 3, 4 and 5 thousand the number of electors must be based on population.

Voters must be nationals and reside in the Amphur or Amphurs where the voting takes place. They must also pay a certain amount of tax.

The Monthons, of which there are ten, also vary in population from Nakron Rajasrima with 2,800,000 to Puket with only 24,000. The number of representatives from the Monthons should also vary according to the population in order that the Legislative Council may approximate a truly representative body.

The election of the members of the Council shall be by majority vote. In case any Monthon fails to elect its representative or representatives His Majesty shall fill the vacancy by appointment.

Qualifications of members of the Council.

They must be Siamese nationals and at least 30 years of age, able to read and write and must pay a certain amount of tax. No elected member shall at the same time hold any other Government position.

Term of Office and Meetings.

Members of the Legislative Council should be elected for a fixed period of either 4 or 5 years. This term should be the same as that fixed for the period of office for the Prime Minister and Cabinet.

The Legislative Council should meet at least once each year. It may be called in a special session at any time by His Majesty and may also be dissolved by His Majesty.

FUNCTIONS OF THE LEGISLATIVE COUNCIL

1. Legislative

All laws proposed by the Prime Minister must be submitted to the Council for its approval. The Council may adopt amendments or alterations, Furthermore the Council may initiate legislation.

The Budget shall be submitted to the Council by the Prime Minister. In case of disagreement between the Council and the Prime Minister over the Budget the matter shall be referred to His Majesty.

Treaties and agreements or arrangements with Foreign Powers do not have to be submitted to the Council.

His Majesty has power of veto on any legislation approved by the Council. Furthermore His Majesty may in any emergency or whenever in His opinion the public

interest or security requires it, enact legislation without reference to the Legislative Council. In case of any veto His Majesty shall in a message to the Council set forth the reasons for His action.

2. Administrative.

The Council may interpellate the Ministers on any matters affecting the Government. The Ministers are bound to give explanation unless incompatible with public interest.

The Council may, by 2/3 majority, pass a vote of lack of confidence in the Prime Minister. In such case the Prime Minister and Cabinet must tender their resignations to His Majesty. His Majesty may accept or refuse to accept as he deems proper in the public interest.

3. Organization

The Council may select its own presiding officer and shall adopt rules for its deliberation and work.

Ordinarily all meetings of the Council shall be in public. The Council may, however, by a majority vote, go into executive session which shall be secret.

RBS : SP

8.12.74

MEMORANDUM CONCERNING THE PROPOSED CHANGES IN THE FORM OF GOVERNMENT

I have doubts whether it is advisable to adopt in its entirety the proposed plan for a new constitution. I express these views with some diffidence as I fully realize that my knowledge of the Siamese people is limited. On the other hand I have had a long experience with popular government. I am not one of those who believe that unlimited monarchy should continue to exist indefinitely in Siam. The time will undoubtedly come when some distribution of power will have to be made. I do not believe however that time has yet arrived.

There is one marked difference between the two important aspects of the proposed plan:- The creation of a Prime Minister and the creation of a Legislative Council with both legislative and administrative functions. While the creation of a Prime Minister would be an important change it cannot be deemed fundamental. At present His Majesty is His own Prime Minister and exercises His power as Chief Executive through responsible minister. The experiment of a Prime Minister can be tried without serious consequence even if it should prove unsuccessful.

The creation of a Legislative Council with a substantial number of elected members exercising both legislative and executive functions is of quite a different category. It is extremely difficult to withdraw political power once granted to the people. As a rule such organizations when once created tend inevitable to acquire more power. Accordingly such experiments should not be made until it is clear that, in the words of Lord Bacon, "The necessity be urgent or the utility evident". I do not believe a Legislative Council would render the Government Siam more efficient or wiser than the present Government. Also I do not believe a desire for some form of popular government is widespread among the people.

It is true that a period of depression such as now exists in Siam always creates some re-action against the Government in power. However, His Majesty's Government is not responsible for the economic depression. Since in large measure the present unrest is due to economic reasons and not because of dissatisfaction with the form of Government it is not advisable to attempt to allay that unrest through changes in the constitution.

In stating the opinion that the greater part of the Siamese people are not yet fit to take part in the national Government I would not be understood as casting reflections on the natural capacity of the Siamese race as compared with the Burmese or other Eastern races where elected Legislative Councils now exist. In fact the capacity of the Siamese for government has been amply shown by the achievements of the Royal Family and officials of the Government. The situation in Burma is fundamentally different from the situation in Siam. Burma for many generations has been ruled by an alien power. Naturally there exists in Burma a wide-spread feeling against English rule. Siam has been, on the other

hand, always ruled by its own people and the Siamese people have been loyal to their rulers.

Furthermore in Burma the people have had political training through their participation in local Government for many years before the creation of the Legislative Council. In Siam so far there is no form of real local self government. The best method of training a people for self government is to give them first some control over and responsibility for their local interests with which they are in direct contact.

I would suggest as a safe course that the changes to be made in the immediate future in Siam should be restricted to the creation of a Prime Minister with a fixed term and creation of municipal governments and that the question of the establishment of a Legislative Council should be deferred.

(Signed) **Raymond B. Stevens**
Office of the Adviser in Foreign Affairs,
9th March, 1932.

RBS : SP

MEMORANDUM

1. In compliance with the Royal Command, a plan for the institution of government by Prime Minister and for the establishment of a Legislative Council has been drawn up.

Owing to the limited time at our disposal, this plan has been worked out with a certain element of haste and there is no pretension that it is perfect or final.

2. In practice it will be found that the success of the plan would entirely depend upon the question of personnel. This is all the more so in the case of the Prime Minister and the Cabinet. The choice of the Prime Minister is of extreme importance.

3. The establishment of a Legislative Council, however, implies a very fundamental change in the present constitution. It constitutes a first step towards parliamentary government, and when once it is set up, the tendency will naturally be to extend its activities and increase its power.

4. Is the present an opportune time to effect a fundamental change in the constitution?

There is at present a feeling of dissatisfaction prevailing amongst a certain class of people, brought about primarily by the world economic depression. In order to meet the financial situation the government has been reluctantly compelled to make drastic cut in government expenditure and to impose new emergency taxes. These measures will to a certain extent increase the feeling of discontent with the government. In these circumstances there are rumours current that there will be an attempt to overthrow the government at some future occasion. Although some of the rumours appear to be wild and unreliable, yet it would be wise for the government to be prepared for eventualities. In time like this, it is imperative that there should be a feeling of confidence and unity amongst all the members of the government. There should be no change which would weaken the power of the government.

The answer to the question raised at the beginning of this paragraph is that much depends upon the effect of the change that is proposed. Until the present financial crisis is over, no change in the constitution should be adopted which would have the effect of weakening the power of the government.

5. In order to ensure the satisfactory working of a Legislative Council, it is essential that the members of the Council should possess a certain amount of training in the work which is to be entrusted to them. In this respect the experience of our neighbours may be of interest to us. Both in India and Burma, no Legislative Council was set up until the inhabitants have had some local training in self government. The best training for local self government would seem to be the establishment of municipalities in the more advanced parts of the country. In the case of Burma municipalities were set up as early as 1884, but the present Burma Legislative Council was not set up till 1923.

๒๐๕

In the case of Siam, a law for the setting up of municipalities has now been drafted. It is respectfully submitted that the draft law should be examined and, if found agreeable, should be adopted and put into force. This will enable the local communities to gain some experience in self government. When sufficient experience has been gained in this way, a Legislative Council could be set up with a certain measure of confidence that it will function well and wisely.

*Saranromya Palace
Bangkok 9th March, 1932.*

(Signed) **Phya Srivisar.**

รายงานการประชุมคณะกรรมการองคมนตรี

ห้อง เสนาบดีกระทรวงกลาโหม

วันจันทร์ที่ ๑๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๐ เริ่มเวลา ๓.๒๕

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา

วรมหิดลประทีป เสนาบดี

กรรมการมาประชุมพร้อมกันคือ:-

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีนิวัต

หม่อมเจ้าสิทธิพร

หม่อมเจ้าคำวิหิตำวงศ์

เจ้าพระยาธรรมาธิปัตย์

พระยาสุรินทราชา

พระยาจินดาภิรมย์

พระยาเทพวิฑูรย์

พระยาโกมารกุลมนตรี

การเปิดประชุม พระ
โอรสทรง เสนาบดี
ธาน

ผู้ทรง เสนาบดีทรง เปิดประชุมครั้งที่สองรับกรรม

การว่าตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ทั้งแต่งตั้งกรรมการ

การขึ้นเพื่อจัดระเบียบขององคมนตรีใหม่นั้น ทรงรู้สึกผูกพันพระ

ศรัทธาที่ได้ท่านทั้งหลายผู้มีชื่อเสียงมาร่วมทำกิจการนี้

เพื่อกรรมการทั้งหลายจักได้ทราบพระหนักใจในพระราชประ

สงค์, ทรงแถลงพระปรารภว่าองคมนตรีนี้ได้มีมาแต่รัช

กาลที่ ๕ เป็นเวลานานมาแล้ว เมื่อพระบาทสมเด็จพระ

/จุลจอมเกล้า

รูดรอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัตินั้น มี
 พระชนมายุเพียง ๑๕ ปีเท่านั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า กิจ
 การเป็นโบราณชยุ่มาก จะยังละเว้นธรรมเนียมโบราณซึ่ง
 ไม่ได้เลย ในยามที่ราชการเป็นอยู่เช่นนี้ ก็มีพระราช
 หฤทัยจำนงว่า การโบราณนั้นจะต้องเปลี่ยนแปลงไปตามประ
 เทศศวันทที่รุ่งเรือง แต่ผู้ที่ทรงใช้สรวบอยู่ในเวลานั้นจะ
 หาผู้ที่คงแก่เรียนแทบไม่มี ผลที่สุดเมื่อทรงตั้งแบบขึ้น ก็
 เป็นการถ่ายมาจากแบบฝรั่งยิ่งกว่าคักแปลง (adapt) ให้
 เหมาะแก่ที่กษัตริย์ประเทศ พระราชประสงค์ก็ตั้งรัฐมนตรี Coun-
 cillor of State และองคมนตรี privy Council-
 lor ก็ตั้งไปทั้งนั้น แต่คนเหล่านั้นทำการตามหน้าที่ไม่ได้
 จริงจัง และต่อมาวางระเบียบขึ้นอีก ก็มีประชุมแก่รัฐมนตรี
 ซึ่งไร้ประโยชน์ เพราะผู้ที่ทรงตั้งแต่งเป็นรัฐมนตรีไม่มี
 ความรู้พอแก่การ แต่โดยพระปรีชาสามารถหาได้เกิดสา
 เหตุร้ายแรงอย่างไรขึ้นไม่ ในปลายมือก็คงจะทรงพระ
 ราชดำริเห็นว่ายังไม่ถึงเวลาที่จะใช้ประชุมรัฐมนตรี แต่ก็ได้
 ทรงตั้งองคมนตรีทั้งหลายต่อมา ก็เพื่อแสดงความไว้วาง
 พระราชหฤทัย พระบาทสมเด็จพระรูดรอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 ทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินที่ liberal มาก ถึงแม้ว่าทรง
 เห็นว่าบ้านเมืองชอบปกรองด้วยอาญาสิทธิ์ แต่ก็ เป็นอาญา
 สิทธิ์ที่ liberal.

ในรัชกาลที่ ๖ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวผู้ทรงศึกษาในต่างประเทศมามากแล้ว ทรงมีพระราชหฤทัยว่าการปกครองกรุงสยามจะแบบอย่างหนึ่งอย่างใดไม่สิ้นแล้ว นอกจากโดยรูป absolute monarchy จึงมีได้ทรงแก้ไขระบอบของคมนตรี ทรงปลดข้อให้เป็นไปอย่างเดิม แล้วทรงตั้งองคมนตรีขึ้นใหม่ตามพระราชอัธยาศัย ใครไคร้รับพระราชทานทานของก็ไปรับเกล้า ๆ ให้รับตำแหน่งองคมนตรี.

ในรัชกาลปัจจุบันนี้ทรงทราบแล้วว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชหฤทัย liberal อย่างเอก ได้เคยทรงสนทนากับมาแต่ก่อน เสรี เดลึงดวลยราชสมบัติแล้ว ในเรื่อง Form of Government ย่อมทรงตระหนักพระราชหฤทัยอยู่ว่ารูปการปกครองอย่างที่ดีนั้น ดีคือ ที่เหมาะที่สุดสำหรับบ้านเมืองไทยกาละ ถึงแม้ว่าในเวลาที่ยังจำเเนคองคงใช้รูปการปกครองโดยอาญาสิทธิ อาญาสิทธินี้ก็จะต้องให้เป็นอย่าง liberal อย่างยิ่งจึงจะทรงทั่วอยู่ได้ แต่ถนัดลงไป ก็ยิ่งจะมีคนที่ได้ศึกษามีความรู่มากขึ้น จะคงคิดการไว้เตรียมรับ emancipation ซึ่งจะเกิดขึ้นโดยลำดับ

เมื่อไรเล่าจะถึง เวลาต้อง เปลี่ยนรูปการปกครอง ทรงพระราชดำริที่ว่า เมื่อไรประชาชนมีความรู้สูงแก่การแล้วจึงจะให้ parliamentary system แบบใดก็ได้ และถึงจะคงถึง เวลาอันควร เปลี่ยนแปลงรูปการปกครอง

ก็กล่าวมาแล้ว กรรมการจะออกความเห็นอย่างใด ก็ไม่
 ถึงของถ้อยแถลงว่า จะทรงถือเป็นการคิดอ้างพระราชอำนาจ
 จาตุตถวาทกันอย่างไรอย่างใดเลย ขอให้กรรมการที่
 หลงใหลความเห็นที่เป็นประโยชน์แก่การบ้านเมือง ถ้า
 แม้ว่าจะเห็นอย่างไรบ้าง ก็เชื่อแน่ว่า รั้งไม่ทรงถือโทษ
 เพราะฉะนั้นทุกคนจึงถวายความเห็นเต็มความใจรัก ความ
 เห็นส่วนมากอย่างไร ก็จักไต่ถามความกราบบังคมทูลพร้อมกัน
 กับความเห็นส่วนน้อย.

ในขณะที่นี้ของคณะกรรมาธิการ ๒๗ คน ถ้าจะประชุมกัน
 มาดั่ง unposedy กันไป และถ้าไม่เป็นการคลุกเคลา
 เราคงเห็นว่าบางคนไม่เหมาะ (fit) สำหรับทำนี้ จะ
 คัดถอนอย่างไรนั้นมีอยู่ ๒ อย่าง (๑) เด็กเสียทั้งหมดแล้ว
 ตั้งใหม่ ซึ่งเป็นการชุกช้า (๒) เด็กในหมู่นี้ขึ้นเป็นสภา
 กรรมการ นอกนั้นให้เป็นที่ปรึกษาก็ สภากรรมการมีเวลาทำ
 งาน terms of office เท่านั้น ๆ นี้ ตามแต่ระบอบดังนี้

อำนาจของสภาที่ปรึกษาการปกครอง - จะให้เป็น
 consultative or advisory or legislative body
 ใดเห็นกันว่าเป็น legislative body แล้วจักของ
 เพราะเวลาทำการทำกฎหมายซึ่งเป็น administrative
 act ก็มี และการทำประมวลกฎหมาย (code) นั้นจะต้อง
 ปรึกษากันหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี ถ้าเอา political
 consideration มาว่ากันด้วยนี้ ความสำเร็จจะชักช้าไป
 อีก ถ้าประมวลกฎหมายแล้วเมื่อไร จะให้สภาเป็น le-
 gislative body ก็คอยยังช้า แต่ก็เป็นเรื่องที่ไม่สมควร
 ถ้าเห็นใจความพอใจของคนส่วนมากจะนำไปปรึกษาในประชุม
 ของคณะกรรมาธิการด้วยก็จะเป็นแผนแทนของคนทั่วไป ก็อาจ
 เป็นการดีก็ได้ เช่นในเรื่องที่ปรึกษากฎหมายผู้เขียน
 เป็นคน ถ้าจะให้เป็น consultative body ก็คง
 ปรึกษาเฉพาะเรื่องก็พระราชทานออกมา.

โคตรงปรึกษาพระยาจินตนาภิรมย์ ๆ โคตรงร่างขึ้น
 เป็นรูปพระราชบัญญัติใหม่ ซึ่งเห็นวราจโคตร เขาเป็นมุน
 ฐานสำหรับปรึกษากันในคณะนี้.

/หม่อมเจ้า

ความเห็นกรรมการ
 (๑) สภากรรมการ
 การควมเห็น
 consultative
 body.
 (๒) สภากรรมการ
 การเลือกจาก
 องคมนตรี

หม่อมเจ้าสิทธิพร ว่า ในการปรึกษากันนั้นเราจะไม่มี
 เปลี่ยน constitution ไม่ใช่ฤฯ. เพราะฉะนั้นเราตระ
 หิวว่า ความเห็นของที่ประชุมไม่เกี่ยวพัน binding กับ
 เรื่องนี้.

พระองค์เจ้าธานี ฯ ว่าตามพระปรารภนั้นการอันนี้
 เป็นเพียงทศของที่จะหาหนทางคิด และ เมื่อเห็นเช่นนั้นก็ไม่มี
 มีหรือที่ของ แก่เมื่อคิดให้ไกลออกไปถึงหลัก เขาใจว่าที่ระ
 คำวิหังอันนี้เห็นโดยหลักอันสมมกเขาว่า ประชาธิปไตยเป็น
 เป็นของจำเป็นและสูงถือ เป็น world axiom อันหนึ่ง.
 จึงอยากจะปรารภไว้ว่า ไซ้เหตุที่จะถือเอาประชาธิปไตย
 เป็น world axiom เพราะเห็นว่าประชาธิปไตยที่นคร
 ภายใบบากนั้นเกิดจาก prestige ของพวก Anglo-Saxon
 สหภาพรัฐอเมริกาโตวิถึง democratic-system
 ขึ้น มีอเมริกาโดยเฉพาะฝรั่งเศสได้มีรองเขาไปไซ้ แต่ก็ไม่
 เห็นเป็นผลจริงจัง ทรงเห็นว่าถ้าไม่ใช่พวก Anglo-Saxon
 แลของ ชาตินอื่น ๆ ยังทำไม่ได้สำเร็จก็ ถ้าสังเกตประเทศ
 ที่ไกลเคียงบ้านเรา เท่าที่จีนทำไปอย่างพวก Anglo-Saxon
 นั้น ก็มีผลใหม่การรลารถ ประเทศญี่ปุ่นนั้นถึงจะมี Paliament
 แทรกจึงหัวใจของการปกครองก็ยังมีเป็นรูป auto-
 cracy หัวใจราษฎรยังตรงกันข้ามกับ democratic prin-
 ciple จึงทรงเห็นว่า ชาวตะวันออกน่าจะเหมาะแก่การ
 ปกครองเป็น patriarchal ไม่น่าเชื่อว่าการปกครองจะ
 มาจากส่วนกลางขึ้นไปส่วนลง.

เราตระพยาธรรมศักดิ์ ฯ เห็นพ้องตามพระคำวิหังทรง
 เป็นประธานเป็นส่วนมาก ปัญหาที่พระองค์เจ้าธานี ฯ ยก
 ขึ้นนั้น เห็นว่าเกี่ยวกับการศึกษาอบรมมากกว่าเกี่ยวกับชาติ
 ฤฯประเทศ การศึกษาขังไม่ใคร่อบรมถึงที่แถวจะหวังผล
 ให้ศิษย์ขึ้นไปกว่าจะมีศึกษาที่ใคร่อบรมแล้วก็ไม่ใคร่อยู่เอง คน
 ไทยมีลักษณะคั่งง่าย เปลี่ยนง่าย อารคคิโทษวัยการศึกษา
 แน่นนอน แต่มีความจริงที่ปรากฏแล้วอย่างหนึ่งคือ ว่าการ
 ระหัดให้ราษฎรรู้จักปกครองด้วยวิธี Representative
 Government นั้น เป็นการยากต้องกินเวลานาน ขึ้นันไค้

เข้ามาแล้ว เป็นเวลานานมี ก็ได้แต่แต่เพียงนี้ ประเทศ
อื่น ๆ ที่มีกรรมาฝึกหัดโคเรียนคิโยไปนส์ ก็คงทำอยู่ เป็นเวลา
ถึง ๓๐ ปีแล้ว เห็นว่าการศึกษามรณคนใหม่ถึงตัววันขอ
เขา ในการเลือกผู้แทนสภาการศึกษา ก็เป็นการเลือก
ส่วนตัวยิ่งกว่าคือ เขากำรงงานเป็นใหญ่ Democracy ที่ยก
ครองก็เพราะคนยังเห็นแก่ตัว เป็นส่วนมาก ผลสำเร็จของ
democracy จึงอยู่ที่การศึกษาซึ่งกระทรวงธรรมการจะ
รองรับบำรุงไว้รวดเร็วยิ่งขึ้น การเสี่ยงภัยก็มีทางนี้แหละ
ที่พอหวังได้

หม่อมเจ้าสิทธิพร ว่า พระองค์เจ้าธานี ฯ และ
เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ ฯ ได้พูดเรื่อง democracy เป็น
general observation แล้ว จึงไม่พูดถั่วเข้าให้ผิด
ขาว ทรงเห็นว่าถั่วถั่วถึงการพยายามแล้ว การที่มี
absolute monarchy นั้นก็มีอันตราย danger ถั่วพระ
มหากษัตริย์ไม่ทรงไว้ซึ่งสติปัญญาที่ให้เกิดการเสียหายได้
เพราะเหตุที่นั่นประเทศอื่น ๆ จึงมี limit พวกที่จงรัก
ภักดีแก่แผ่นดิน จึงพยายามหวังพระราชอำนาจ ทรง
เห็นว่า เมื่อมานเมืองมีการศึกษา education ที่ กู้
ทองมีเสิบราษฎรมากขึ้น สภากรรมการของคณะที่นี้
ควรเป็น advisory body

พระยาสุรินทรราชา เห็นต้องกับหม่อมเจ้าสิทธิพรว่า
สภานี้ควรเป็น consultative body เมื่อศัจจตามพระ
กระแสทรงเป็นประธาน เห็นว่าที่ประชุมของคณะที่นี้เปิด
โอกาสให้ราษฎรใครมีความพอใจ ว่า เป็นพระมหากษัตริย์
ที่ทรงหวังพระราชทุกข์แก่ความทุกข์สุขของเรา เวลา
นี้หนังสือพิมพ์จะโกลนเอาอำนาจ ถ้าปล่อยให้ไปเช่นนี้
แล้วยอม เป็นอันตรายนมากที่สุด ประชุมนี้จะ เป็นหัวเงื่อน
ของรัฐบาลกับประชาชน การกำเรียบของราษฎรจะ
มันทุเลลง เพราะว่าถั่วมี consultative body ขึ้น
แล้ว เมื่อพระราชทานเรื่องลงมาให้ปรึกษาหารือกัน
ถ้าราษฎรรู้สึกว่า มีหม่อมเจ้าสิทธิพร ที่ เป็นชาวโรฮานา

/อยู่ใน

อยู่ในที่ชุมนุม เป็นตัวแทนของเขาแล้ว เขาก็คงพอใจ และ
คงจะไม่ไปตะโกนในหนังสือพิมพ์ว่าเกิดความเดือดร้อน และ
ไม่มีใครป้องกันผลประโยชน์ของเขา

พระยาจินคากิริมย์ ว่าพระกระแสน้ำของฝรั่ง เป็น
ประจักษ์โดยตรงอธิบายข้อความที่จะประชุมปรึกษาหารือโดย
แจ่มแจ้งไป เพราะเป็นที่จับใจยิ่งนัก เมื่อระลึกถึงการที่
กรุงสยามใดมีความจำเริญขึ้นโดยลำดับจนนานาประเทศได้
ยอมรับแลกเปลี่ยนหนังสือสัญญาใหม่ ยอมรับให้ไทยมีฐานะ
เสมอภาค (autonomy) ทั้งนี้เป็นที่นิยมกันมาก แต่ผลอันเกิด
จากความเสมอภาคนี้ ยอมรับว่าซึ่งหน้าที่ ๆ ของรัฐบาล
การปกครองให้เหมาะกับการ เพื่อมีไหลาผลงอยใจ แต่
การที่จะรักก็รักก็รักไปให้เท่ากับเขาก็เดี๋ยวนี้ ยอมรับ
ไม่โดยเอง ว่าคงคอย เป็นคอยไป จึงเห็นว่า เป็นการ
สมควรแล้วที่จะกระเถิบการไปแค่นี้

ตามความในพระราชหัตถเลขาสั่งตั้งกรมการคณะนี้
มีพระราชประสงค์จะให้เปลี่ยนระเบียบของคณะนี้ จึง
ได้ทรงพิจารณาพระราชบัญญัติต่าง ๆ ในเรื่องนี้ เห็นว่า
พระราชบัญญัติเดิมมีอยู่แก่ เป็นตัวอักษรบังคับหา หมายว่า
ขึ้นชื่ออย่างจริงจังไม่ อย่างไรก็ดีทั้งนี้ย่อมเป็นองค์ความ
ว่าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระปรีชา
สามารถซึ่งรู้งถึงการในอนาคตและได้ทรงเริ่มทำเนิรการ
ไปดังนี้ • แล้ว มาบัดนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาล
ปัจจุบันทรง เห็นว่าถึงเวลาแล้วที่จะขยับก้าวขึ้นไปอีกขั้น •
นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่อาณาประชาราษฎร์อย่างอน
เกล้า ๆ หากที่สุกมีใจ

การประชุมของคณะนี้ นับเป็นไปในทางปรึกษาแนะ
นำ (advisory) ก็ที่ เห็นว่าภาระใหญ่ของคณะนี้ทั้ง ๒๐๓
คนมาปรึกษาหาความเห็นแล้ว จึงว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะมาก
เกินไป และอาจทำการไม่สำเร็จโดยสมบูรณ์ (un-
wisely) ฉะนั้นจะให้เป็นที่ปรึกษาเสียอย่าง นี้อาจถูกกันออก
เช่นนี้อาจเสียใจ โดยอาจเขาใจว่าตนก็ยังมีควมรู้ความ

/สามารถ

สามารถเหมือนกัน เพราะฉะนั้นทางที่ดีที่สุด ก็คือตั้งสภา
กรรมการองคมนตรีขึ้น และคัดเลือกกรรมการณสามารถ
จากจำนวนองคมนตรีนั้นเอง กรรมการจกอบในตำแหน่งนี้
จำกัดเวลา และผลก็เปลี่ยนกันเขาประจำตำแหน่งตามวง
ที่โค่นออกมาแล้ว ที่ประชุมกรรมการนี้จะใหญ่เป็น advisory
สภา Legislative Council ก็เลิกแล้วแต่จะคงคงอยู่
ถ้าไม่มีสภาอื่นแล้วเขาจะเป็นแค่ Advisory body ก็ยังโค
ผลทางออกอย่างหนึ่ง กล่าวคือเรื่องใหญ่ซึ่งตามธรรมดา
ราษฎรจะถวายฎีกาขอพระบรมราชวินิจฉัยนั้น เมื่อทราบ
ว่าสภาองคมนตรีกำลังวินิจฉัยอยู่ก็ยังไม่ถวายฎีกา
ที่โค่น ควบคุมเหตุเหล่านี้จึงขอสนับสนุน (support) เรื่อง
ตามที่ยุทธ เป็นประธานรับสั่งนั้น.

พระยาเศวตฉัตร เห็นว่า ตามกระแสรับสั่ง
ทรงเป็นประธานขอให้เตรียมตัวหาคนทางสำคัญราชการ
หมายอัน เป็นหัวใจอันหัวทอนั้น คินีก็ พร้อมที่จะลงพระ
เคศพระคุณ เห็นชอบด้วยพระราชดำริ.

พระยาโกษากรอุดมมนตรี ว่าพระราชประสงค์จะให้
มี Body อันในหมองคมนตรี เลือกลงเขาคนบุคคลที่ทำงาน
ได้จริงจริงนั้น เป็นพระราชดำริที่ดีนัก ส่วนหน้าที่ของคณะ
นี้เห็นควรว่าเป็นเพียง Consultative Body.

หม่อมเจ้าคำรพิศารวงศ์ ว่า ในจำนวนองคมนตรีที่
มีอยู่เดี๋ยวนี้ เห็นว่า ถ้าจะแบ่งออกเป็นกิตติมศักดิ์อย่าง
เช่นรัฐมนตรีที่ชรา พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้
เป็นรัฐมนตรีพิเศษโตก็จะดี แล้วประชุมคณะที่มีความ
ความสามารถเท่านั้น.

หม่อมเจ้าสิทธิพร ว่า เห็นควรประชุมทั้ง
คณะที่เกษียณอายุแล้ว คนเหล่านั้นอายุเขาไร ทรง
เห็นว่าเขามีความสามารถเหมือนกัน ควรให้โอกาสทุกคน
เพราะจำนวนองคมนตรีอาจมี Limit.

หม่อมเจ้าคำรพิศารวงศ์ ว่า มีองคมนตรีที่อายุถึง
๖๐ ปี และที่ถูกลบออกจากราชการเพราะสุขภาพก็มาก

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่า ถ้าใครที่มีใค้อยู่ใน
ตำแหน่งราชการมาเขาก็ประชุมก็เป็นการที่เหมือนกัน มี
พระราชประสงค์ว่าหมายว่าภารกิจ เป็นของคณะที่นั้นจะ
ไม่ใค้เป็นผู้นำสำหรับราชการในตำแหน่ง จะทรง
ตั้งราษฎรก็ได้ แต่มี condition ว่า ต้องเป็นคนที่ไม่
วางพระราชฤทัย และมีคุณสมบัติความ ทรงเสนอ
Resolution ดังต่อไปนี้

"ที่ประชุมเห็นว่าตามที่มีพระราชประสงค์จะ"

"ให้มีสภาของคณะที่นั้น เป็นที่ประชุมปรึกษา"

"ราชการอันอีกคณะ นั้น เป็นการชอบแล้ว"

กรรมการทุกคนลงมติเห็นชอบด้วย.

พระยาสุรินทรราชา ว่า ตามที่ประชุมเป็นจำนวนมาก
คนเกิดมาแต่จนจนอย่างนั้น ๆ ก็ไม่มีประโยชน์อะไรเลย
เห็นควรเลือกสรรมาประชุม.

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่า มีพระประสงค์ที่จะ
ให้ที่ประชุม command respect แก่ประธาน จึงขอ
ของคณะที่บางคนไม่ command respect เลย หัวใจที่
ก็ว่าจะไม่เป็นการทรมานที่ถาวรเช่นนั้น ถ้ามีคนที่
เขาชอบไม่ก็ประชุม และราษฎรเห็นว่าคนเช่นนั้นยังนั่ง
อยู่ที่ประชุมได้ ก็คงไม่เชื่ออีกเลย

หม่อมเจ้าสิทธิพร ว่า ใครจะเลือก? พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเลือก ๆ เลือกกันเอง ถ้า
พระยาสุรินทรราชาจะทรงเลือกทั้ง ก็ควรเป็นคน
เช่นนั้นอีกได้ ขอใ้ตรา Resolution ว่า

"ที่ประชุมเห็นควรให้ของคณะที่ประชุมทุกคน

"ไม่คงมี limit."

พระยาสุรินทรราชา ว่า กรรมการควรเลือกจาก
บรรดาของคณะที่ปรึกษาบ้าง และให้ของคณะที่อื่น ๆ
บ้างบ้างก็ได้แต่ไม่ใค้แต่คงความเดิม.

หม่อมเจ้าสิทธิพร ทรงเห็นว่า จะดูของคณะที่
แล้วทั้งใหม่ดูเลือกใหม่ ดูสักเลือกมาประชุม ก็ขอ
มีความเสียใจเหมือนกัน และบางทีคนที่ ๆ อ่างพูดไป
ก็ได้.

/เจ้าพระยา

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ ว่า ที่จะไปรื้อเกล้า ๆ ให้
ประชุมเสมอ ๆ นั้น จะโหมประชุมเป็นจำนวนมาก ๆ
เช่น โหงคมนตรีมาทั้งหมดอาจประชุมกันไม่ได้เพราะ un-
wieldy และไม่สะดวกเพราะบางคนที่งัดขึ้นที่ท่ามาหา
กัน เช่น หม่อมเจ้าสิทธิพรเองเป็นคน ควรเลือกขึ้นเป็น
ประธานการประชุม แต่ตามีหลายคนก็ไม่สะดวก นอกจาก
จะโดยผลประโยชน์ที่ทดแทน.

หม่อมเจ้าสิทธิพร ว่า ไม่ต้องมาประชุมก็ได้ ไม่
เป็นการบังคับก็โหมประชุม ๆ ไป.

บุตรงเป็นประธาน รับสั่งว่า ที่เจ้าพระยาธรรม
ศักดิ์พูดนั้นทรงเห็นว่าไม่มีปัญหา เป็นการสุกแล้วแก่
quorum ถ้ามีองค์ประชุมแล้วก็ประชุมกันได้ แต่ถ้าวจะเลือก
เขามาประมาณ ๔๐ คนเป็นคน ยังทรงสงสัยว่าจะ
practical ฤาไม่.

พระยาสุรินทรราชา ว่าถ้าจะยุบและเลือกใหม่นั้น
ก็เข้าแบบวิธีของกรีซ.

พระยาจินตคามิรมย์ ว่า เห็นควรเลือกที่ command-
respect มาเป็นกรรมการประจำ.

บุตรงเป็นประธาน ทรงอธิบายว่า ราชของกรีซนั้น
มีกำหนดเวลาเป็นราชของกรีซหมุนเวียนกันขึ้นเป็น ro-
tation ถ้าทำงานก็แล้ว ก็มีหวังที่จะได้เป็นราชของ
กรีซได้สัก. และทรงเสนอ Resolution เป็นเงื่อนไข
เลือกอย่างไรอย่างหนึ่งใน ๓ ข้อดังนี้:-

- (๑) ที่ประชุมเห็นว่าควรให้ของคมนตรีตามจำนวน
ที่มีอยู่เขาประชุมได้ทั้งหมด
- (๒) ที่ประชุมเห็นควรยุบเลิกของคมนตรีทั้งหมดแล้ว
ตั้งใหม่
- (๓) ที่ประชุมเห็นว่าในจำนวนที่มีอยู่แล้วนั้นควร
เลือกตั้งมา เป็นกรรมการสภามีจำกัดจำนวนหนึ่งและมี

กำหนดเวลาประจำ นอกจากนั้นจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งใหม่อีกเท่าไรก็ได้.

พระองค์เจ้าธานี ฯ, เจ้าพระยาธรรมศักดิ์, พระยาสุรินทราชา, พระยาจินตภิรมย์, พระยาเทพวิภว ๗, พระยาโกมารกุลมนตรี รวม ๖ เห็นตงกันว่า เลือกรากจำนวนองคมนตรีที่กำหนดเวลาประจำ เป็นเสียขางมาก จึงเป็นอันตกลงทวนขอหมาย (๓)

หม่อมเจ้าคำรพิศำรงศ์ เห็นว่าควรยุบทั้งหมดแล้วตั้งใหม่

ปรึกษาร่างพระราชบัญญัติองคมนตรี

เมื่อได้ตกลงกันในข้อที่สภากรรมาการนี้จะแทน consultative body และควรเลือกตั้งสภากรรมาการจากจำนวนองคมนตรีที่กำหนดเวลาประจำแล้ว ที่หม่อมโคตรวรราชพระราชบัญญัติที่พระยาจินตภิรมย์ร่างขึ้น.

มาตรา ๑ และ ๒

ผู้ทรงเป็นประธาน ทรงอำนาจพระราชบัญญัติ ไม่มีใครทักท้วงความในมาตรา ๑ และ ๒ คงไว้ เพราะเป็นแบบพระราชบัญญัติ.

มาตรา ๓

พระยาสุรินทภิรมย์ อธิบายว่า ประโยคท้ายแห่งมาตรา ๓ ที่ร่างไว้ นั้น ก็เพื่อให้องคมนตรีที่มีอยู่แล้วไม่ตองเสียประโยชน์ที่ตนได้รับแล้ว. ที่ประมุขเห็นว่าไม่จำเป็นนัก, ทกลงทุกประโยคท้ายว่า "แต่ไม่โคเด็กตจนการอันใดที่โคทำไปแล้วตามความในพระราชบัญญัติ เคียนั้น" ออกเสีย.

มาตรา ๔

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่า ความในมาตรา ๔ ที่ว่าทรงเลือกสรรพระบรมวงศานุวงศ์และชาติภคของสุตีพระบาทเป็นองคมนตรีนี้ทรงเห็นว่าแคบไป เพราะมีพระราชประสงค์ที่จะทรงตั้งราษฎร เป็นองคมนตรีด้วยก็ได้ ถ้าเป็นแต่ทรงไว้วางพระราษหฤทัย และนึกจะยุติ เพราะฉะนั้นก็ทรงเห็นควรแก้ไขกว้าง และคงยุติที่อธิบายไว้ในมาตรา ๓ นั้น ก็ควรคัดออก เพราะเป็นดรรงซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเลือกอยู่.

ที่หม่อมตกลงแก้เป็นความว่า "ทรงเลือกสรรบุคคลใด ๆ ซึ่งทรงพระราชดำริเห็นว่า เป็นผู้ทรงคุณวิเศษ /สามารถ

สามารถทรงคุณธรรมสมควร เป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัย
พระยาโกมารกุล ฯ เห็นว่าถ้าไม่จำกัดจำนวนแล้ว
ควรตั้งคำถามว่า จำนวนองคมนตรีนั้นมากน้อยเท่าใด ไม่มี
กำหนดตามพระราชประสงค์" ออกเสีย. ถ้าจะจำกัดจำนวน
แล้ว เห็นควรทรงตั้งแต่เพียง ๒๕๐ คน เพื่อไม่ให้มี
ซ้ำซ้อน.

พระยาจินดาภิรมย์ อธิบายว่า ใ้ร่างตามแบบเดิม
เพื่อให้ชุกชุม ถ้าจำกัดแล้ว เป็นการบังคับด้วยพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว โททรงเลือกใดไม่เกินกว่าจำนวนนั้น.
ระตือออกก็ไ้.

หม่อมเจ้าสิทธิพร เห็นว่าตั้งออกดีกว่า มีไว้สำหรับ
อะไร ถ้าจะให้ทรงตั้งมากน้อยเท่าไรตามพระราชอัธยา
ศัย ไม่ทอกลงไว้ในพระราชบัญญัติก็ไ้.
ที่ชุมนุมตกลงใจตั้งความนั้นออก.

มาตรา ๕,๖

หม่อมเจ้าสิทธิพร เห็นควรตัดตอนท้ายของมาตรา
๕ ว่า ทวยศักดิ์คณาและ เชนหนาเคินหลั่งออกเสีย เพราะ
ถ้าจะทรงตั้งราษฎร เป็นองคมนตรีทวยแล้วจะทำให้ยุ่ง
และ เห็นควรยกมาตรา ๖ ว่า ทวยการถึงหน้าถวายคำสาบาล
เขามาต่อมาตรา ๕.

ที่ชุมนุมเห็นชอบด้วย.

มาตรา ๗

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่า มาตรา ๗ นี้สำคัญ
มาก การที่ตั้งให้เป็นองคมนตรีตลอดชีวิต เมื่อสิ้นแผ่นดิน
แล้วยังเป็นขุไ้อีก ๖ เค็นนั้น ระเบียบเดิมจะมุ่งหมาย
ให้ confirm succession ช่วยเลือกสืบสันติวังศ์หรือ
ประการใด การตั้งเขาตลอดชีวิตนั้น จะให้เขาอายุออก
ไ้ดูๆไ้ ถ้าไม่ไว้วางพระราชหฤทัยก็ควรให้เขาออกไ้
ถ้าสิ้นแผ่นดิน พระเจ้าแผ่นดินองค์ใหม่จะไม่ให้เป็นไ้ดูๆ
ไ้ เพราะฉะนั้นควรแกชอนี้ จึงเป็นความมุ่งหมาย
สำหรับสันติวังศ์ดูๆไ้.

หม่อมเจ้าสิทธิพร ว่า ควรเปิดโอกาสให้องคมนตรี
/ดาออก

ตลอดไปถือว่าเป็น working body ผู้ประจำการก็ไม่มี
ปัญหา ถ้าผู้ซึ่งมีปัญหาไม่คิดออก ก็ให้โอกาสคนใหม่เจ้า
มาได้

เจ้าพระยาบรมมศักดิ์ ฯ ว่าผู้ที่ทำการในสภากรรม
การนี้ออกไปก็พอแล้ว ไม่เห็นควรแก้ความในมาตรา ๘
นี้ เพราะวาระให้ช่วยการสืบราชสันตติวงศ์ใหม่แรงขึ้น.

หม่อมเจ้าสิทธิพร ว่า ถ้าสภากรรมการนี้เป็น
consultative body แล้วก็ไม่ควรคิดถึง constitu-
tion.

ผู้ทรงเป็นประธาน ทรงเห็นว่าเมื่อสิ้นแผ่นดินองค์ให้
องค์มนตรีคงอยู่ในตำแหน่งจนกว่าพระเจ้าแผ่นดินองค์ใหม่
จะตั้งใหม่ภายใน ๖ เดือน คุกก็แล้ว เป็นความมุ่งหมาย
ตามพระราชบัญญัติเดิม ถ้าไม่ทรงตั้งใหม่ก็เป็นอันหลุดไป.

ที่ชุมนุมเห็นชอบควรวางใจให้เขาไว้.

มาตรา ๘

เจ้าพระยาบรมมศักดิ์ ฯ ว่ามาตรา ๘ ให้กราบบังคม
ทูลเกล้าทูลกระหม่อมโดยเร็ววันนี้ เห็นว่าไม่เป็นพระเกียรติยศ วั
ให้พูดกว้าง ๆ เช่น พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้
ของมนตรีกราบบังคมทูลความ รุความ เห็นใจโดยตรงสุดแล้ว
แต่ discretion ของเขา.

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่าอะไรก็ไปทุกสิ่งทุก
อย่างก็กระไรเลย แต่ก็มีบางคนท้าว ทรงเห็นว่าถ้ามีความ
เห็น opinion ที่เป็นประโยชน์ กราบบังคมทูลให้ทรงทราบ
ไว้ก็เป็นการดี.

ที่ชุมนุมได้ตกลงแก้มาตรา ๘ เป็นความว่า "องค
มนตรีคนใดมีความ รุความ เห็นอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งสมควร
จะนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา ก็พระราชทานพระ
บรมราชานุญาตให้กราบบังคมทูลได้โดยตรง.

มาตรา ๘

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่า มาตรา ๘ ว่าด้วยลั
มละลาบของถกคนนั้น เป็นปัญหา เช่นสมเด็จพระราชปิตุลา
และกรมพระดำรง ฯ ทรงเห็นว่า การลมละลาบเป็นการ

ช่วยให้มีวิชาที่ถูกต้องมาค้าขายชากนทังถ่มละฉายนั้น ไม่
ไรความผิด ถ้ามละฉาย เพราะประพฤติกิชั่วเสเพลแล้วก็
สมควรดอศ หนึ่งเช่นประพฤติกิคน เปนชเมียเขานั้น เปน
การเสื่อมเสีย เกียรติกิศักดิ์ ไม่สมควรเป็นองคมนตรี ควร
ดอศเหมือนกัน แต่ยังไม่ช้ควาความในร่างมาตรา ๕ นี้
กรอขไปถึงฤาไม.

พระยาเทศวิตร ฯ ไม่ชอบคำว่า "ผิดถึงจำคุก" ก
เป็นองคมนตรีข้างเดียวเสียเหลือเกิน ควรทักขอกเสีย

พระยาจินตาทิรมย์ ว่า ควรทำกฎหมายของว่าให้
ทรงช้คเงินลงไป และเห็นทองกับพระคำวิหิตทรง เป็นประ
ธานว่า การประพฤติกิผิดชยชวาไม่สมควรกับศักดิ์นี้
ก็ควรให้ดอศเสียไปทุกข.

ที่สมมุติกลงแถมมาตรา ๕ เปนใจความว่า "องค
มนตรีคนใด กระทำความผิด ประพฤติกิคนใด เปนที่เสื่อมเสีย
เกียรติกิศักดิ์ไม่สมควร ระยะเวลาในตำแหน่งพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าชยหัวระดอศเม้นออกเสียจากตำแหน่งก็ไค"

บุตรง เปนประธานมีรับสั่งว่าควรหยุดประชุมเสียที่
และทรงนี้คใหม่ทรงนี้ เวลา ๒ ค.ท.

เลิกประชุมเวลา ๕.๔๕ ค.ท.

ดํารัดดํารัด

เลขาธิการองคมนตรี

รายงานการประชุมคณะกรรมการของคณบดี

ของ เสนายศีกะทรงวงลาโหม

วันอังคารที่ ๑๒ เมษายน ค.ศ. ๒๔๙๐

การประชุมเริ่มเวลา ๒.๐๐ น. สมเด็จพระเจ้าที่บาเธอ เจ้าตำกรมพระนครสวรรค์วรพินิตประทับเป็นประธาน กรรมการมาประชุมพร้อมกัน.

พระยาโกษาจุฑาภรณ์ ว่าตามความในมาตรา ๓ ว่าโดยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยของคณบดีนั้น เห็นควรยกเลิกพระราชบัญญัติที่รวมคณบดีสภา ค.ศ. ๑๑๓ และ ๑๑๔ ซึ่งสัมพันธ์กันในสมัยเดียวกันด้วย.

หม่อมเจ้าคำรพิศวงศ์ ทูลว่าพระราชบัญญัติที่รวมคณบดีสภา ค.ศ. ๑๑๓ และ ๑๑๔ นั้น ไม่เกี่ยวข้องกับคณบดีโดยตรง เป็นแต่มีความในพระราชบัญญัติที่ปรึกษาในพระองค์ว่า ของคณบดีที่ระมาประชุมนั้นคงเป็นไปตามพระราชบัญญัติที่รวมคณบดีเท่านั้น.

พระยาวิภาวดีรังสิต ว่าพระราชบัญญัติที่รวมคณบดีและพระราชบัญญัติของคณบดีฉบับใหม่ นั้น แม้จะโดยประกาศออกไว้ในปฏิบัตการ ๑๒๖๖ ปีเศษแล้วก็ แต่เป็นพระราชบัญญัติที่รวมคณบดี และเป็นคณะเรื่องกัน กล่าวคือฉบับ ๑ ว่าด้วยที่รวมคณบดี (ที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน) และฉบับ ๑ ว่าด้วยของคณบดี (ที่ปรึกษาในพระองค์) ส่วนพระราชบัญญัติที่รวมคณบดีปฏิบัตการ ๑๒๖๖ นั้นโดยยกเลิกแล้วโดยพระราชบัญญัติที่รวมคณบดีฉบับหลัง ปี ค.ศ. ๑๑๓.

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ ว่าเห็นควรกล่าวหาว่าความถึงที่รวมคณบดีในพระราชปรารภของพระราชบัญญัติของคณบดีที่ร่างใหม่นี้.

บุตรงเป็นประธาน รับสั่งว่าไม่สมควรจะยกเรื่องถึงที่รวมคณบดีโดยที่พระราชเป็นพระราชบัญญัติที่ตาย do not แล้ว ทรงเห็นควรกล่าวในพระราชปรารภว่า โดยมีพระราชหฤทัยหวังแต่ในที่สุดของบ้านเมือง และทรงเห็นว่าพระราชบัญญัติของคณบดีมีประโยชน์ ควรจะจัดให้ดีขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นใหม่ เป็นการที่หวังดีแก่ราษฎรเป็นความกว้าง ๆ ดังนี้ จึงทรงพระราชปรารภนั้นเสนอที่ประชุมคราว่ามา.

หม่อมเจ้าอิทธิพร ว่าตามที่ใดตกลงกันแล้วว่า สภาคณบดี นี้จะเป็น consultative body เพราะฉะนั้นไม่ควรพูดเรื่อง

คุณศรีโดย คณะผู้แก้ไขของคณะที่ ๗ (Direction) นั้น ในระหว่าง
ที่รัฐมนตรียังวางอุกติกโต.

พระยาวิเทศาภิรมย์ ว่าสังเทศตามพระราชหัตถ์เลขที่ที่พระ
ราชทานเวลานั้น มีความเคารพในศักดิ์ระเบียบของคณะรัฐมนตรีในขณะนั้น
ก็ไม่ควรที่จะพิจารณาถึงเรื่องรัฐมนตรี.

ที่ชุมนุมฝ่ายมากเห็นว่า ไม่ควรที่จะตั้งเรื่องรัฐมนตรีโดย ถ้า
กำลังไปก็เป็นการเกินหน้าที่ที่พระราชทานมอบหมายมา.

พระยาโกมารกุล ๗ ว่าผู้ที่เป็ของคณะในประเศอังกฤษ
นั้น มีสิทธิใช้คำว่า The Right Hopourable เพราะฉะนั้น
ของคณะที่ทรงตั้งเองนั้นจะควรมีคำนำหน้านั้นดูไม่.

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่าเรื่องอภิสิทธิ์นี้ใช้กันอย่างไร
เพราะว่ายศของเรามีหลายอย่างนักแล้ว มีรับสั่งให้เจ้าพระยา
ธรรมาธิบดี ๗ ออกกติกานั้น.

พระยาเทววิฑูร ๗ ว่าตามความในมาตรา ๕ ที่ระโธษจาก
คำแห่งของคณะรัฐมนตรี เห็นว่าดูไม่ไว้วางพระราชหฤทัย เช่น
Bolshevist เป็นต้น ก็ควรให้ออกเสียโต ควรเพิ่มความลงใน
มาตราให้ชัดเจน.

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่าการเป็น Bolshevist นั้นว่า
เป็น crime แต่ political opinion ที่ไม่เป็ crime ก็มี
เช่นเป็น socialist ก็ไม่นับว่าเป็น crime จะอยู่ในเกณฑ์ไม่
ไว้วางพระราชหฤทัยดูไม่. ความระโธษไม่ไว้วางพระราชหฤทัยนี้
ของระวัง เพราะอะไรจะทำโทษของคณะที่ระโธษในอนั้นจะออกความ
เห็นอันจะไม่เป็ที่ถูกพระราชหฤทัย.

พระองค์เจ้าธานี ๗ เห็นพ้องกับพระยาเทววิฑูร ๗
หม่อมเจ้าสิทธิพรและเจ้าพระยาธรรมาธิบดี เห็นว่าไม่ควรเพิ่มความ
ความเช่นนั้น ถ้าเติมลงไปราษฎรดูจเห็นวาทรงเป็ absolute
monarch มากเกินไป จะเห็นตั้งว่าเมื่อไม่พอพระราชหฤทัยในผู้ใด
ก็ให้ออกเสียโตเมื่อไร ๗ ตามพระราชอัธยาศัย.

ที่ชุมนุมฝ่ายมาก เห็นควรลงความในมาตรา ๕ ไว้ตามที่ตกลง
กันเมื่อวานนี้.

ทรว ๐๐

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่า ตามความในมาตรา ๐๐ ว่าให้
สภากรรมการของคณะที่ปรึกษาหารือขอราชการที่พระราชทานลงมา
นั้น จะควรมีความเห็น opinion ของเขาเสนอให้ปรึกษาโตดูไว้

จะควรมีของควยๆไม่.

พระยาโกมารกุล ๗ ว่าปฏิภาณได้ทางจอม กรมมัจฉมณฑลขึ้น
ไปเป็นส่วนบุคคลก่อน และอุทิศพระราชมารดา.

พระยาจินดาภิรมย์ ว่าถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องพระราชมารดา ก็ทำไป

ที่ประชุมฝ่ายมากตกลงให้ลงความไว้ในมาตรา ๑๐ คือคำว่า
"ควย" ออกคำเดียว.

มาตรา ๑๑

ผู้ทรง เป็นประธาน รับสั่งว่าสภากรรมการของคณะมีแค่ ๒๐
คนนั้น ทรงเห็นว่าจำนวนน้อยไป ที่จะเลือกสรรจากองคมนตรี เป็น
สภากรรมการแทนคนนั้น จะกลายเป็นวาทะอื่น ๆ ฝ่ายมากเป็นคุณ
ไร้ความสามารถไปหมด อนึ่งผู้เป็นเสนายศคือเป็นองคมนตรีจะเข้า
อยู่ในเกณฑ์เป็นกรรมการในสภาที่ควยๆไม่. เมื่อคิดจะประชุมของค
ณะที่ใดครั้ง ๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์จะ
ไม่ให้อภิรัฐมนตรีและเสนายศเข้ามาประชุม แม้ราชเลขาธิการก็จะ
โหมมาคำพิริเปิดประชุมเท่านั้น เมื่อเปิดประชุมแล้วก็ให้เขาเลือก
นายกและอุปนายกกันเอง.

พระยาโกมารกุล ๗ เห็นว่าจะให้สภากรรมการมีสัก ๑๐๐ คน
ก็ดี ในประเทศอังกฤษนั้นผู้ใดเป็นเสนายศก็ตั้ง เป็นองคมนตรีที่เค็ชว
เจ้าพระยาบรมมศักดิ์ ๗ ว่าถ้าสภากรรมการมี ๕๐ คนก็ไม่มาก
เกินไป และตอบพระยาโกมารกุล ๗ ว่า ในประเทศญี่ปุ่นนั้นตรงกัน
ข้ามกับประเทศอังกฤษ ผู้ใดเป็นองคมนตรีก็ต้องออกจากราชการ
ราชการทันที.

พระยาจินดาภิรมย์ เห็นว่าจำนวน ๒๐ คนนั้น เมาะคือ แต่
ข้อนี้จะมีผู้ใหญ่มากขึ้นจากคโชนของกโศสคแล้วแต่ระตกองกัน และ
ยกข้อของขางว่า เมื่อ ค.ศ. ๑๕๕๐ ในแดนดินสมเด็จพระเจ้าเฮลวาค
ที่ ๖ องคมนตรีของอังกฤษมีจำนวน ๕๐ คน.

ผู้ทรง เป็นประธาน ทรงเห็นว่าจะมีไว้ ๕๐ คนก็ได.
หม่อมเจ้าศรีศักรังค์ ว่าในจำนวนองคมนตรี ๒๐ คนนั้น
ใคร่จะหาผู้ที่มีราชการอยู่ประมาณ ๑๒๔ คน ที่จะเลือกเป็นสภา
กรรมการได้ก็ราว ๑๐๐ เศษเท่านั้น นอกนั้นไม่รู้ไม่ใด.

หม่อมเจ้าสิทธิพร ตอบว่าควรเลือกผู้ไม่ประจำราชการเป็น
สภากรรมการอีกเข้าไป จะทำให้ public opinion ขึ้นเสียงอีก
ทรงเห็นว่า ๕๐ คนนั้นน้อยเกินไป จำนวน ๕๐ คนนั้นควรเป็นจำนวน
minimum.

/พระเจ้า.

พระยาเทพวิฑูร ๗ ว่าจำนวนกรรมการจำนวนมากนี้เกรงว่าภาระงานจะเดินไม่สะดวก เห็นว่าจำนวน ๒๐ คนตามร่างนั้นมากพอแล้ว
 ๘. รัฐมนตรีช่วยว่าการ ให้เพิ่มสภากรรมการขึ้นอีก ๒๐ คนเป็น ๔๐ คน
 ๙. ผู้ทรงเป็นประธาน มีคำสั่งว่า เสนอญัตติของสภานั้นจะคงเป็นของคณะรัฐมนตรีต่อไป ทรงเห็นว่า ถ้าเสนอญัตติเป็นแต่กรรมาธิการไม่คงออกความเห็นด้วยแล้วได้กรรมาธิการ ส่วนนายกรและอุปนายกรนั้นจะให้พระยาทสมเคี้ยวพระยาอยู่หัวทรงเลือกตั้งถ้าจะให้สภากรรมการเลือกขึ้นเอง ทรงเห็นว่าถ้าจะทรงเลือก ก็เป็นพระราชภาระที่ลำบากอยู่.

หม่อมเจ้าสิทธิพร เห็นว่าควรเลือกกันเองตามวิธี democratic principle ถ้าพระยาทสมเคี้ยวพระยาอยู่หัวทรงเลือกผู้ใด ผู้นั้นอาจไม่เป็นที่พอใจของสภากรรมการก็ได้.

พระยาสุรินทรราชา เห็นตรงกับความเห็นหม่อมเจ้าสิทธิพรและว่าสภากรรมการเลือกกันเองแล้ว ก็ทำงานปรองดองกันดี.

พระยาเทพวิฑูร ๗ ว่าสภานี้เป็นสภา consultative ถ้าสภากรรมการเลือกสภานายกเองแล้ว หากเป็นผู้ไม่คงของพระยาทสมเคี้ยว ก็อาจไม่พระราชทานเรื่องอะไรมาปรึกษากันเลือกได้ จะเป็นอันล้มกันไปอีก.

หม่อมเจ้าสิทธิพร ตอบว่าผู้ที่สภากรรมการจะเลือกเป็นนายกและอุปนายกรนั้น ก็เลือกจากองคมนตรีผู้ที่ทรงแต่งตั้งขึ้นไว้ และทรงไว้วางพระราชหฤทัยแล้วไม่เห็นห่วงกับความเห็นพระยาทวิฑูร ๗

พระยาโกมารกุล ๗ เห็นว่าสภากรรมการควรเลือกตั้งขึ้นเอง แต่ในหมู่คนไทยเรา personality เป็นของสำคัญ ถ้าขาด personality ก็จะไม่ค่อยดี เกรงว่าบางคนจะทำการให้สำเร็จเรียบร้อยไปไม่ได้.

เจ้าพระยาสุรภูมิศักดิ์ ๗ เห็นตรงกับพระยาโกมารกุล ๗ ใน personality เช่นผู้ที่เลือกขึ้นนี้ไม่มีบุคคลที่สูงไม่พอเป็นตน ก็ยังไม่เป็นที่นิยมดี แต่ประธานมีขงยั้งยั้งศักดิ์ discussions ก็ยังมีอยู่ลง เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องให้ท่านจากแก่ประธาน Speaker แห่งรัฐสภาอังกฤษถึงมี mace เป็นตราอาชญาสิทธิด้วย.

บุตร เป็นประธาน รับสั่งว่าถ้าเขื่อนี้มีทั้งของสงฆ์ไปทุกคน
ความ experience ที่ทรงมีมา การประชุมต่าง ๆ ในเมืองเรานั้น
ไม่ได้ผล เพราะเขาไม่ manage meeting ไม่เป็นมากกว่าอื่น เช่น
รัฐมนตรีอังกฤษใน หนึ่งชั่วโมงเขาจะระดมความคิด ๆ เขา
พระยาวิฑูรย์ก็ดูดีใครเคยเป็นนายก เวลานั้นที่ท่านทั้ง ๒ นี้ก็เป็น
ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เป็นผู้ที่นับถือกันผู้หนึ่ง แต่การประชุมก็ไร้ประ
โยชน์ ทรงเห็นว่าควรที่จะเลือกผู้ใดเป็นนายกนั้นรูปนายกนี้ก็ต้อง
มี canvassing อยู่บ้าง เป็นธรรมดา.

พระยาจินตนาภิรมย์ เห็นว่าสภากรรมการเลือกในพวกของ
ตนเองขึ้นเป็นนายกแล้ว ผู้ที่ใดถูกเลือกเป็นนายกย่อม command
respect และ confidence ของที่ประชุมจึงได้เลือกตั้ง เขื่อนี้
ถ้าผู้ที่ถูกเลือกไม่ปรารถนาจะเป็นนายก จะไม่ยอมรับตำแหน่งก็ได้
วิธีนี้เห็นว่าจะไม่ผลดี.

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ ๆ เห็นว่าถ้าให้ท่านนายกได้
rule meeting ได้ จะใช้วิธีเลือกก็เห็นว่าไม่ยุติของ.

พระยาจินตนาภิรมย์ ว่าท่านนายกเช่นนั้นยอมจะมีขึ้นโดย rule
of meeting ก็จะไม่ประชุมกันทำขึ้นต่อไป.

บุตร เป็นประธาน รับสั่งว่าให้กรรมการแสดงข้อความเห็นว่า
จะให้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้นำมาและอุปนายก ๆ จะให้
สภากรรมการเลือกขึ้นเอง.

๗ คนเห็นควรให้สภากรรมการเลือกเอง.

พระยาเทพวิฑูรย์ ๆ ผู้เดียวเห็นควรให้พระยาภสุมเด็จระ
เจ้าอนุวงศ์ทรงเลือก.

ที่ประชุมตกลงใจเลือกพระยาภสุมเด็จระ วิฑูรย์ ว่า
"ให้กรรมการองค์มนตรีเลือกตั้งในพวกของตนเองขึ้นเป็นประธาน
อุปนายก"

พระยาจินตนาภิรมย์ ว่าเรื่องเลขานุการของสภานั้น จะให้
เป็นองคมนตรีด้วยก็ได้ แต่ไม่ใ้เลขานุการนั้นแสดงความเห็น

พระยาโกษาธิบดี ๆ ว่าจะให้เลขานุการเป็นองคมนตรีก็
ไม่คงเป็นที่สุดแล้วแต่จะตกลงกัน แต่เห็นควรเลือกจากข้าราชการ
การคุ้มครองเลขานุการ เพราะวามระคายคั่งข้องซึ่งเกี่ยวกับองค
มนตรีก็อยู่กันแล้ว ถ้าจะเลือกเขาคนอื่น ๆ เช่นเลือกคนในกระ
หวงพระคองเป็นแทน ก็คงโยกย้ายคั่งข้องเป็นเหตุไม่สะดวก.

พยานเจ้าตำรวจตำรวจ กราบทูลขอขมุกขมพองเป็นประธานว่า ข้าราชการกรมพระอภัยมณีเป็นผู้ไต่ถาม เป็นของคณะนี้ แลอยู่ในตาม ความคุมขังเดชาธิการของคณะนี้ ถอนนี้เรียกว่าเดชาธิการของคณะนี้ ผู้ไต่ถามทูลทูลพระกรุณาไปรุดเกล้า ๆ ตั้งใหม่ ในประกาศมีข้อความว่าให้หม่อมเจ้าตำรวจตำรวจเป็นเดชาธิการของคณะนี้ ส่วนเรื่องที่ทำงาของเดชาธิการและพนักงานที่ช่วยเหลือนั้น เก็บควรบัญญัติไว้ใน rules of procedure ของที่ชุมนุม.

ที่ชุมนุมตกลงให้เดิมเรื่องเดชาธิการของคณะนี้อีกมาตรา ๕ และสมควรให้เป็นผู้ที่ทรงเลือกตั้งขึ้นเองจากข้าราชการในกรมราชเดชาธิการเป็นเจ้าพนักงานประจำ และเป็นเดชาธิการของที่ประชุมสภากรรมการของคณะนี้.

มาตรา ๑๒   มาตรา ๑๒ ว่าด้วยวิธีของของคณะนี้ที่จะเลือกนั้น ที่ชุมนุมตกลงให้ตั้งออกเสีย.

มาตรา ๑๓   ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่า คำว่า "เมื่อใดไปรุดเกล้า" พระราชทานพระราชการโดยงมาโดยปรึกษาแล้ว "สภากรรมการของคณะนี้มีอำนาจที่จะประชุม" นั้น ทรงเห็นควรแก้ว่า "เจ้าเป็นของประชุม" และขอที่สภากรรมการอาจ "เชิญโดยคุณหนึ่งมาช่วย" นั้น ทรงเห็นว่าเป็นการดีมาก.

พระยาวิเศษกิจ อธิบายว่า คำว่า "อำนาจ" นั้นหมายคลุมความ right ที่จะประชุม แต่ถ้าวจะเติมคำว่ามีหน้าที่ ๆ จะประชุม ความถักจะซับซ้อน ส่วนที่สภากรรมการอาจเชิญโดยคุณหนึ่งมาได้นั้น หมายความว่าเชิญตยาน (witness) ที่เกี่ยวข้อง ภาวะชำนาญ (expert) ในเรื่องนั้น ๆ ได้โดยเฉพาะด้วย.

ที่ชุมนุมตกลงเดิมคำว่า "และหน้าที่" ทศคำว่า "อำนาจ" ลงในมาตรา ๑๓.

มาตรา ๑๔   ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่าความในมาตรานี้มีไว้เพื่อป้องกันที่จะว่าเป็นคดีพระมหากษัตริย์ (lese Majeste) เท่านั้น ครัสถนามว่าจะชกไทย lese Majeste หรือไม?

พยานเจ้าตำรวจ ว่ากล่าวถึงจะถามเรื่อง lese Majeste อยู่เหมือนกัน.

พระยาวิเศษกิจ กราบทูลว่า มาตรานี้หมายความว่าให้

องคมนตรีมี freedom of speech เท่านั้น ผู้ใดไม่ให้
กล่าวโทษซึ่งกันและกันว่าพูดเช่นนั้นเช่นนั้น ส่วนข้อที่จะยกโทษ
lose majesty ถ้าไม่เช่นนั้น ข้าราชการเป็นประธานในสภากรรมการ
มีอำนาจที่จะ keep order ได้ตาม rule of meeting ๒๒
และ ข้าราชการที่พูดในที่นี้ จะไม่ถูกกล่าวหาที่ประชุมสภากรรมการ
จนพูดในข้อใดข้อใด ขอนี้มีไว้สำหรับป้องกันไม่ให้ฟ้องร้องกันใน
สภา ถ้าไม่เช่นนั้นถ้าฟ้องร้องกันเป็น libel ได้.
ข้อมุมเห็นชอบด้วยหลักการของมาตรา ๑๔ นี้ เห็นสมควร
คำเด็กนอชไตร์รับ.

มาตรา ๑๕

หม่อมเจ้าสิทธิพร ว่าการที่ให้องคมนตรีประจำอยู่ในสภา
กรรมการเป็นเวลา ๓ ปีนั้น ขาวเกินไป เห็นควรบีบเคี้ยว.

พระยาโกมารกุล ๓ ว่าถ้าให้ประจำอยู่เป็นเวลาของนัก
สภากรรมการอาจทำงานไม่สะดวกในเวลาสั้น ซึ่งเป็นเหตุของ
ยาก.

หม่อมเจ้าสิทธิพร ว่าในประเทศที่มี parliament
งานก็มีค้างเหมือนกัน จุดหนึ่งออกไป จุดใหม่ก็มีงานคดด้ง
เอง.

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่าเวลา ๓ ปีก็ยังไม่มากนัก
กรรมการสภาภาวภาคของประจำอยู่ในตำแหน่ง ๔ ปี บุคคล
ประเดี๋ยวเดียว มีรับสั่งให้กรรมการแสดงความเห็นเรื่องกล่าวหา
เวลานี้.

พระองค์เจ้าธานี ๓. เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ ๓. พระยา
สุรินทรราชา, พระยาวิเศษกิจ, พระยาเทเวศวิกรม ๓. และพระยา
โกมารกุล ๓ เห็นควรคงไว้ ๓ ปี.

หม่อมเจ้าสิทธิพรและข้าราชการก็ เห็นควรลดลงเป็น
เวลานี้เคี้ยว.

มาตรา ๑๖

เรื่องออกจากรากตำแหน่งและทรงตั้งองคมนตรีใหม่แทนนั้น
ไม่มีปัญหา ข้อมุมเห็นชอบแก่เด็กนอชไตร์ในมาตรา ๑๖ ไท
รับสั่ง.

มาตรา ๑๗

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่าการออกจากรากตำแหน่งนั้น
ใครจะเป็นผู้ประกาศให้ออกได้.

/พระยาสุรินทรราชา

พระยาวิเทศราช และเจ้าพระยาธรรมศักดิ์ จากระบุว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตั้ง ก็ทรงกรมถวายบัลลังก์มา แต่ คราวนั้นในเวลาที่งานราชการระเบิด.

พระยาวิเทศราช ว่าทรงกรมถวายบัลลังก์มา ทางนาฏ ฎาโดยทรงกฤตตามสิทธิที่มีอยู่.

ที่ชุมนุมใดตกลงแก่ความในมาตราที่ว่า ก็ทรงกรมถวายบัลลังก์มา.

มาตรา ๑๘

ผู้ทรงเป็นประธานมีสั่งว่า การที่สภากรรมการระดม บังคมพูดตลอดด้วยที่ใดนั้น คำว่า "ออก" แรกเกินไป.

พระยาวิเทศราช อธิบายว่า ใครวางตามแบบ ตามที่ คำนี้ระเบียบ rule of meeting. ขาดะขาด. อันขาด. เป็นตน ก็ทรงงดออก.

ที่ประชุมใดตกลงที่คำว่า "ออก" ออกเสียจากมาตรานี้ เทรว่ากล่าว "แต่ให้บอกเสียจากคำแทน" ก็เหมาะกับความประสงค์แล้ว.

มาตรา ๑๘, ๒๐

ทรงตั้งเจ้าธานี ๗ ว่ามาตรา ๑๘ ว่า ประธานาตฤและ อุปนายกมีหน้าที่ดำเนินการของสภานั้น จำเป็นต้องมีไว้ในกระ รวรมิด้วยที่ใดด้วย.

พระยาวิเทศราช อธิบายว่าควรมีไว้ เพื่อให้ทราบผล ที่รักเจเนของนาฏและอุปนายก ส่วนระเบียบการชุมนุมราช ละระเบียบนั้นเขาไว้กำหนดลงใน rule of meeting.

ผู้ทรงเป็นประธานมีสั่งถามว่า คำว่าธรรมเนียมใน มาตรา ๒๐ นั้น หมายความว่าอะไร?

พระยาวิเทศราช กราบทูลตอบว่า หมายความว่าระเบียบ ของที่ชุมนุม.

ที่ชุมนุมตกลงให้คงความในมาตรา ๑๘ และ ๒๐ ไว้ทั้ง รางเดิม.

มาตรา ๒๐

ที่ชุมนุมตกลงว่าการเลือกตั้งผู้เป็นประธานใน เวชานาตฤ และอุปนายกไม่ว่าสมควรให้เป็นการชั่วคราว และตกลงเพิ่มเติม ความว่า "ชั่วคราวประชุมนี้"

มาตรา ๒๑

ผู้ทรงเป็นประธาน มีสั่งว่า "ทั้งประชุมในที่สถานที่ สหรัยประชุม" นั้นหมายความว่าในที่สถานที่จำกัดไว้เฉพาะ เช่น ศาลาตฤที่ต่างต่างไป และระให้ press และ publication มา ชาติใดๆไม่ ความที่ตกลงมาแล้วจะไม่ให้หนังสือพิมพ์และประธา

มันเข้ามา มาขอจะมีอำนาจนอกความในหนังสือพิมพ์และประชา
ชนที่รวมใจกันไว้ และ rule of meeting ก็จะทำนั้น ใคร
จะทำ ถ้าทำไม่ได้การ failure ทั้งเรื่อง.

ผมเองก็สงสัยว่า เห็นควรให้ public ทราบข้อ
ความที่จะปรึกษากัน เขาจะโตทราบดีว่าเราจะทำอะไรกัน ถ้า
จะก้าวคนเข้าไปในทาง democracy แล้ว ก็เป็นการสมควรที่จะ
ให้ประชาชนทราบดี.

ผมเองก็คิดว่าที่ควรแก้ ว่าตามความในพระราชบัญญัติ
เคมนี้ที่ประชุมของอยู่ในระบบมทวารราช.

พระยาจินตนาภิรมย์ ว่าถ้าถือว่า "สถานที่สำหรับประชุม"
นั้นหมายความว่าที่ซึ่งกำหนดไว้เท่านั้น ไม่ใช่ประชุมกันในที่
ต่าง ๆ เบนจะนัดประชุมที่สถานของนายกไมเคิล ส่วน rule of
meeting นั้น โดยปกติผมเองก็คิดว่าที่ควรแก้ เห็นกันว่าภาค
ของบังคับของรัฐมนตรีสภา ร.ศ. ๑๑๓ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรม
วงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์ ๖ ทรงทำขึ้น มีความสำคัญ
อยู่แล้วเป็นหลัก และ แกะใจขึ้นใหม่เหมาะก็สมควร จะให้ใครก็
เคียว.

ผมเองก็คิดว่าที่ควรแก้ เห็นทั้งด้วยว่าควรเอาแบบนั้น
เป็นหลักอยู่ข้างอื่น.

ที่ชุมนุมตกลงให้คงความในมาตรา ๒๒ ไว้ทั้งร่างเดิม.

มาตรา ๒๓

พระยาจินตนาภิรมย์ ขอร้องว่าความมุ่งหมายนั้น เพื่อให้
สงระเบือยวาระที่จะประชุมกันให้ทราบล่วงหน้าเท่านั้น.

ที่ชุมนุมตกลงเห็นชอบด้วยมาครานี้.

มาตรา ๒๔

เจ้าพระยาบรมมศักดิ์ ๖ ว่าการที่จะปรึกษากันตาม
ระเบียบวาระนั้นถูกต้องแล้ว ที่จะให้ที่ประชุมตกลงกันปรึกษาอย่าง
อื่นใดก็เห็น เห็นว่าควรให้ประธานของนายกที่จะกำหนดคือ
เป็นไปอย่างอื่น ขูยาให้เป็นอย่างอื่นของที่ประชุมเลย เพราะ
ว่าถ้าที่ประชุมจะใหญ่ปรึกษาเรื่องอื่นอาจตงเถียงกัน มี doubt
ก็ยาวเสียเวลา ถ้าประธานนายกแล้ว นายกก็ทำใครก็ชิง

พระยาจินตนาภิรมย์ ตอบว่าตามความในมาตรา ๒๒ ที่
กล่าวมาข้างบนนี้ ประธานนายกเป็นผู้สั่งนัดประชุมเอง และโดยที่
สนใจแล้ววาทีกการใดจะชักชวนปรึกษากันและตงตั้ง จึงใคร่ให้ออก
หนังสือนัดหมายไปยังกรรมการใหม่มาประชุม ด้วยเหตุนี้จึงไม่เป็น

การุณยธรรมที่จะยอมให้เปลี่ยนระเบียบวาระใหม่โดยฉับพลัน
แต่ที่ประชุมจะอนุญาต,
ทุกคนเว้นแต่เราพระยาธรรมศักดิ์ ฯ เห็นควรทวงความใน
มาตรา ๒๓ ไว้ตั้งเดิม.

มาตรา ๒๕

พระยาจินดาภิรมย์ อธิบายว่าองค์ประชุมที่ก่อคุณคดีไว้
๗ คนนั้น เปรียบว่าเต็มได้กำหนดสภากรรมการไว้ ๒๒ คน
ตามธรรมนูญขององค์ประชุมเคยกำหนดไว้ ๒ ๓ ของจำนวน
ความมุ่งหมายเฉพาะแก่ความในธรรมนูญที่กล่าวถึงยังมี มักจะ
กำหนดให้โดย vote ๒ ส่วนใน ๓ ส่วนของจำนวนที่ชุมนุม.
บุตรงเป็นประธาน มีสั่งว่า ๗ คนนั้นน้อยนัก ถ้าจะกำหนด
ไว้ทั้งหมดนี้ คือ ๒๐ คนจะคอยยังชั่ว แต่ที่ทรงส่งสั่งว่า จะ
practical ฤไฉน

พระยาจินดาภิรมย์ กราบทูลทูลขอว่า ทน experience
ที่มีมา เน้นผู้พิทักษ์สภาโดยกำหนดไว้ ๒ ของกรรมการ แต่ไม่
สำเร็จเรียบร้อย ทูลงองค์ประชุมโทษผู้ชุมนุม,
ที่ประชุมตกลงว่าองค์มนตรีไม่ควรมีในองค์สภา ๑๕ คน
จึงได้แก้ความในมาตรา ๒๕ ให้เป็นไปตามนี้.

มาตรา ๒๖, ๒๗.
๒๘

การลงมติ (vote) การให้เดชะสิทธิการจกรายงานและ
การให้สหภาพนาชกวีในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ข้อนี้ ที่ชุมนุมได้ตกลงโดยใจตามร่างเดิม.

มาตรา ๒๙

พระยาโกมารกุล ว่าที่จะให้สภากรรมการตั้งอนุกรรมการ
การทำการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยฉับพลัน ไม่เห็นชอบด้วยคำว่า
"สภาผู้" เปรียบว่าทำการตามชอบใจ จึงขอคำอธิบายใน
ข้อนี้.

พระยาจินดาภิรมย์ ตอบว่าความมุ่งหมายนั้น จะให้
อนุกรรมการ (Sub-committee) ทำเรื่องอย่างหนึ่งโดยฉับพลัน
จึงไม่สะดวกสำหรับสภากรรมการทั้ง ๔๐ คนจะทำ เช่นตั้งอนุ
กรรมการทำ rule of meeting เป็นต้น เมื่ออนุกรรมการ
ทำร่างขึ้นมาเสร็จแล้วฤทธิการสภาผู้สร้างแล้ว สภากรรมการมา
ทรวัดอีกครึ่งหนึ่ง สภาเป็นอนุวิธีนี้จึงสิ้น.

บุตรงเป็นประธาน มีสั่งว่า เราพระยาธรรมศักดิ์ ฯ
/ภิรมย์

ภิรมย์ไปถึง allocate matter บางอย่าง ซึ่งคิดจะให้อำนาจ
สภากรรมการตั้งไปทำการใด โดยไม่ทรงเสนอให้พิจารณาอีกใน
ที่ประชุมใหญ่ แต่กระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตั้งกรรมการ
องคมนตรีให้พิจารณาเรื่องใด ๆ โดยเฉพาะก็ขอมยังทรงตั้งใด
ตามพระราชบัญญัติ เช่น เลขทรงตั้งกรรมการองคมนตรีขึ้น
ปรึกษาการเงินเช่นตน.

พระเจ้าทศวิทร ๆ ว่าถ้าให้สภากรรมการตั้งอนุกรรมการ
แล้วให้อนุกรรมการเสนอเรื่องให้สภาวินิจฉัยได้ดังนี้ ก็ไม่มีความ
ผิดของ.

ที่ชุมนุมตกลงให้ตั้งความว่า "โดยตัวตั้ง" ออกเสีย และ
เติมคำว่า "สอสมวน" ให้ข้อความว่า "ให้สอสมวนพิจารณา"

มาตรา ๓๐,๓๑

พระเจ้าอินคาภิรมย์ อธิบายว่าพระราชบัญญัตินี้บังคับไม่ได้
อนุกรรมการมีน้อยกว่า ๓ คนเท่านั้น.

พระเจ้าโกมารกุต ๆ ว่าการตั้งอนุกรรมการนี้ถ้าโดยปราด-
นาระใดควรมีพิเศษ จะให้มาถูกรวมกันทุกคนไม่ได้ดา?

พระเจ้าอินคาภิรมย์ ว่าไม่จำเป็นของมาทุกคน การชุมนุม
ทั้งหลายก็ต้องมี quorum เพราะฉะนั้นจึงกำหนดองค์ประชุมไว้
๒ คน เมื่อมีอนุกรรมการเพียง ๓ คน.

ที่ประชุมเห็นชอบด้วยมาตรา ๓๑ และ ๓๑.

ผู้ทรงเป็นประธาน มีรับสั่งให้หม่อมเจ้าคำวักคำรังค์คำร้าง
ขึ้นใหม่ ตามที่ใดตกลงกันตามหลักและถ้อยคำแล้ว.

เลิกประชุมเวลา ๕.๑๐ น.ท.

คำวักคำร้าง

เลขาธิการองคมนตรี

รายงานการประชุมกรรมการของคมนตรี

ห้องเสนาบดีกระทรวงกลาโหม

วันพุธ ที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๐

การประชุมเริ่มเวลา ๓.๐๐ น. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหาดไทย ทรงเป็นประธาน กรรมการมาประชุมพร้อมกัน.

พระราชปราวรณ
ของพระราช
บัญญัติ

บุตร เป็นประธาน มีสั่งว่า ได้ทรงร่างพระราชปราวรณของพระราชบัญญัติในแล้ว ทรงแจกสำเนาให้กรรมการทุกคนแล้ว มีสั่งว่า วรรค ๓ นั้น ใครร่างขึ้นตามพระราชประสงค์ที่จะให้ระงับทางใดเสียของพระราชบัญญัติขอความในวรรคนี้ไม่หมายความว่า ผู้ที่จะเข้ามาประชุมในที่ของเป็น representative ของราษฎร.

พระองค์เจ้าธานี ทรงเห็นว่าไม่มีข้อแสดงอย่างไร เพราะว่าเป็น duty ของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอที่จะทรงหวังพระราชหฤทัยแก่พระราชบัญญัติ

กรรมการทุกคนเห็นตรงกันว่าพระราชปราวรณที่ทรงร่างขึ้นนี้พอจะและเหมาะอย่างยิ่ง.

บุตร เป็นประธาน มีสั่งถามว่าใครมีความเห็นเพิ่มเติมอย่างไรอีกบ้าง.

พระยาเทวัญ ว่า ควรมีบทไว้ในพระราชบัญญัตินี้ด้วยว่า นอกจากกรรมการที่ตั้งใจเป็นกรรมการประจำ ตามมติการใดโดยเนาะ จึงทรงพระราชดำริเห็นสมควร ก็จะได้ทรงเลือกสรรของคมนตรีขึ้นเป็นกรรมการพิจารณาการนั้นโดยเนาะสิ่งเนาะอย่าง.

บุตร เป็นประธาน มีสั่งว่า พระราชอำนาจในการที่จะตั้งกรรมการขึ้นพิจารณาการใดโดยเนาะนี้มีอยู่แล้ว.

ที่ประชุมตกลงว่า ไม่จำเป็นต้องมีบทนี้ไว้.

มาตรา ๓

หม่อมเจ้าคำวรีศักดิ์ กราบทูลว่า นามพระราชบัญญัติที่จะยกเลิกนั้นยังไม่ถูกต้อง พระราชบัญญัติที่จะเลิกนี้เรียกว่า "วิธีวิเคาเนด" คือศึกษาในพระองค์" และควรเพิ่มไว้แต่ในข้าง

/พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัตินั้นลงไว้ให้ชัดเจน.

พระราชบัญญัติฉบับนี้ อนุมัติว่าประกาศ ร.ศ. ๑๐๑ ได้เปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัตินั้นให้ เป็นของคณะมนตรีแล้ว แต่ไม่มีความชัดของที่จะ เปลี่ยนนามให้ถูกต้อง

บุตร เป็นประธาน มีชื่อว่า ผู้ที่รู้จักหมาย ๓ คน คือ พระยาจันตภากรมย์ พระยาเทววิฑูร ๗ และพระยาโกมารกุล ๗ ควรปรึกษากันดูว่าจะควรแก้กฎหมาย ทรงเห็นว่าถ้าพระราชบัญญัติที่จะเลิกนั้นชานนามเช่นนี้ควรระมัดระวังไว้ แต่ที่ทางพระราชปรารภนั้นไม่จำเป็นตองแก้ เพราะเป็นแต่บอกเรื่องไม่เข้าใจชื่อโดยบุตร ส่วนวันเดือนของพระราชบัญญัตินี้จะยกเลิกนั้นไม่จำเป็นตองเติม บวกลบแต่ปีจ ๑๒๐๖ ก็พอแล้ว

ที่ชุมนุมตกลงให้แก้กฎหมายว่า ๓ ว่า "ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติปริวิโคณฉิจ คือที่ปรึกษาในกระทรวง"

อภิธานขององคมนตรี

พระยาโกมารกุล ๗ กล่าวไว้ มีความวิตกในคดีที่กรมการโคตรวางร่างพระราชบัญญัตินี้โดยแล้วเสร็จใน ๓ วัน เป็นเวลาเร็วมากทีเดียว ทั้งนี้โดยที่พระปรีชาสามารถของบุตรผู้เป็นประธาน และความช่วยเหลือของพระยาจันตภากรมย์ผู้วางขึ้น. กรมการอื่น ๆ มีหน้าที่และต้องช่วยแก้ไขจึงเป็นความสำเร็จน้อย. เมื่อบุตรเห็นประธานปรุปรนโอกาสให้แสดงความเห็นเพิ่มเติม จึงทราบภายหลังว่า

(๑) เมื่อเวลานี้ใครเสนอความแก่ที่ชุมนุมว่าองคมนตรีที่ทรงตั้งตั้งขึ้นนั้น จะสมควรมีเกียรติยศเพิ่มเติมบ้างไหม ตามที่โคตรทรงตั้งมาแล้วนั้น พระราชทานสัญญาบัตรเพิ่มเติมขึ้นอีก ๑๐๐๐ ไร่ ในพระราชบัญญัตินี้ไม่ใคร่กล่าวถึงเลย เพราะฉะนั้นจะสมควรให้องคมนตรีใช้คำชานนามให้ผิดแตกต่างจากผู้อื่น เช่น นักกฎหมายว่า The Honorable and honorable ฤาไม?

(๒) องคมนตรีที่จะควรได้รับพระราชทาน remuneration อย่างใดฤาไม ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่ใคร่กล่าวไว้ ความในพระราชบัญญัติเดิม องคมนตรีที่ทรงตั้งขึ้นแล้วนั้นไม่ใคร่เงินเดือน แต่มีความอยู่ของ ๑ ว่า ถ้าใครเป็นองคมนตรีมา ๑๐ ปีแล้ว รับราชการตลอดของพระเศษพระคณโดยสุจริตไม่มีความผิด และถ้าไม่มีรายได้อื่นแล้ว ก็พระราชทานเบี้ยเลี้ยงให้

/ให้

ใ้รักษาเกียรติยศมีละ ๒๐ ร้อย ได้โดยมีตัวอย่างพระราชทาน
แล้ว คือ พระยารุสสิทวิเสฐวิวัฒน์ และพระยาอุภัยพิภพ แต่
ทั้ง ๒ คนนี้โตถึงแก่กรรมแล้ว ในระหว่างที่เสวยราชย์
การในกรมมีผู้ชักชวน ทั้งแก่คุณภาพแล้วมีราชการหลายคนที่
ไม่เขาประเภทใครมีพระราชทานเบี้ยบำเหน็จบำนาญ ซึ่ง
ใดคิดหาทุกทางที่จะได้เงินมาเลี้ยงชีพ โดยมีผู้รับรางวัล
และพระราชทานใ้ถือตราคุณแล้ว โดยเห็นว่ามีรางวัล
มีผู้รับใหม่จะมอบรางวัล

พระยาจินดาภิรมย์ ทบว่าเรื่อง remuneration
นั้นได้คิดดูแล้วเห็นควรให้ ความที่รางวัลในทางมาตรา ๓
นั้น ก็ผู้ที่มีผู้ชักชวนไปว่า ผู้ที่ใครมีพระราชทานคุณประ
โยชน์นี้ดูอย่างไรแล้ว ไม่ให้เสียดอกเงินเสีย แต่ที่ชุมนุมใดที่คิด
เสียแล้ว.

บุตรงเป็นประธาน รบสั่งว่าเรื่อง remuneration
นี้ตรงเห็นแล้ววา น่าจะกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติ ส่วนเรื่อง
อภิรักษ์นั้น พระยาโกมารกุล ๗ ยังไม่มี concrete proposal
จะคิดค่าอะไรให้ทรงกันด้วย The Right Honourable ก็ยังไม่
เหมาะจะสักค่าหนึ่ง จะให้เขาคำว่า "ทานบุญพิเศษ" ฤๅ
ไรกัน? เราควรขอรบมศักดิ์ ๗ คิดค่าใดดูอย่างไร.

หม่อมเจ้าสิทธิพร เห็นว่าควรมีค่าคล้าย ๆ กัน เพราะ
ว่าอาจทรงตั้งราชทินนามเป็นองคมนตรี ราชทูตผู้หนึ่งคงทวง
มีอภิรักษ์เช่นนั้น ทรงเห็นว่าสมควรเอาไว้ข้างหลัง อ. ยาง M.P.
ของอังกฤษ เราจะให้ชื่อว่า อ. ยาง ฤๅอย่างไรก็ได้.

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ ๗ วา ยังสักค่าไม่ใคร่เหมาะ.

พระยาสุรินทราชา วา ควรให้ชื่อว่า "ทาน" เช่น
"ทานพระยาสุรินทราชา" ผู้ที่ส่งเสวระดี และจะให้ชื่อว่า
"ทานนายแดง" ฤๅไม่รับ.

พระองค์เจ้ารวณี ๗ ทรงเห็นว่าไม่ควรมีเสวระว่ายศ
อื่น ๆ มีอยู่มากแล้ว.

บุตรงเป็นประธาน รบสั่งว่าคำว่า "ท่าน" นี้ถ้า
ทรงการทางประเทศให้ใช้สำหรับทูลหัวทนายทศ หมายถึง
His Excellency แล้ว เราจะให้ว่า "เจ้าพระยา
พระคุณ" ฤๅ "ท่านผู้มีศักดิ์" "มีเกียรติ" ใดฤๅไม่ คำอื่น

ไม่

ไปรู้จักกันเสียหมด ทรงเห็นว่าถ้าจะใช้แล้ว ต้องให้สั้นและรอบ
ไวทางหนึ่งไม่เชิษฐเท่าเอาไวทางหนึ่ง ทรงเห็นว่านี่ก็โต ไม
มีก็ได้. เริ่มของวิทยุนี้ติดกับเรื่อง remuneration.

พระยาโกมารกุล ๗ ขอเสนอ motion ว่า ที่ชุมนุมเห็น
ควรให้ของคมนตรีมีค่านามาม เช่นคำว่า "ทานผู้มีเกียรติ"

มาตราใหม่

ที่ชุมนุมฝ่ายมากเห็นชอบด้วยและให้เดิมมาตราใหม่ขึ้น
มาตรา ๑ ระหว่างมาตรา ๕ และ ๖ มีความว่า "ผู้ใดเป็น
องคมนตรีใหม่มีศักดิ์ในค่านามามว่า "ทานผู้มีเกียรติ"

พระยาโกมารกุล ๘ ขอเสนอปัญหาที่ข้อที่ประชุมพิจารณา
๒ ขด คือ

(๑) การรวมการของคมนตรีจะควรได้ remuneration
อย่างไรหรือไม่

(๒) ควรให้บำนาญแก่องคมนตรีโดยเอาความในพระราช
บัญญัติเดิมที่วางด้วยเป็นบำนาญลงไว้ในร่างนี้หรือไม่

พระยาพิศาลวิกรมย์ เห็นว่า ๒ อย่างนี้ควรให้ separate
ly, เวลาเป็นกรรมการมาประชุม ก็ควรได้รับพระราชทาน ๗
ไม่ว่าประชุมกี่ไม่ใคร่ ส่วนผู้ที่เป็นกรรมการแล้วโดยเร็วหรือ
ก็ควรให้ได้รับพระราชทานเป็นบำนาญทางศาล เห็นว่าเป็น
การบำเหน็จที่ให้อำนาจการเสียขึ้น.

หม่อมเจ้าสิทธิพร ถามว่าจะให้เป็นบำนาญเมื่อไร? เมื่อ
ออกจากกรรมการแล้วและถูกเลือกเป็นกรรมการอีกก็ได้ก็
ฉนั้นถ้า ก็พระยาโกมารกุล ๗ กล่าวถึงพระราชบัญญัติเดิม
นั้นหมายความว่าเฉพาะบุตรราชการ เห็นว่าราษฎรที่รับเงิน
เดือนสูงมากก็ควรได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัตินี้.

บุตรงษ์ประจักษ์ รับสั่งว่าตามพระราชบัญญัติเก่ามีผู้
ที่มีสิทธิได้บำนาญอยู่แล้ว ควรทำนองถึง. ทรงเห็นว่าควรให้
บำนาญทุกคน ไม่ว่าจะได้อยู่ในสภากรรมการฤาไม่และไม่ว่า
เป็นราษฎรราชการ.

พระยาพิศาลวิกรมย์ คอมหม่อมเจ้าสิทธิพรว่า ต้องมีกำหนด
๑๐ ปี ถึงจะได้รับพระราชทานบำนาญใหม่ ผู้ใดเป็นองคมนตรีแล้ว ๑๐
ปี ก็ควรได้รับพระราชทานเป็นบำนาญ เวลาเป็นประเทศอังกฤษ
พวก S.P. ได้ได้ ๕๐๐ ปอนด์ ก่อนนี้ไม่ใคร่ใคร่เลย.

พระยาโกมารกุล ๗ ว่าที่แนะนำว่าควรคงความในพระ
ราชบัญญัติเดิมนั้น ในหลายคราวมาให้พระราชทานเป็นบำนาญ.

/ เภา

เฉพาะข้าราชการ เพราะว่าเขาทำประโยชน์อยู่เป็นประธาน
ก็มีว่า ราษฎรอาจเป็นของคณบดีได้ วัตถุประสงค์ของคำในพระราช
บัญญัติให้ราษฎรร่วมช่วย และที่เห็นว่าควรพระราชทานเบี้ย
บำนาญนั้น เพราะว่าเป็นสิ่งจึงสมควรแก่ฐานะอันควรของ
กฤษฎีกาพระราชทานมาแล้ว สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินพระเจ้า
ไมนาระถอนสิ่งนั้น.

หม่อมเจ้าสิทธิพร คอว่าที่พระยาจินดาภิรมย์ว่าพวก
M.P. มีเงินรายเดือน ๔๐๐ ปอนด์นั้น ก็เพราะว่ามี Labour
Party ขึ้น พวกนี้ให้จ่ายให้ฟรี.

บุตรทรงเป็นประธาน รับสั่งถามว่าอัตรา ๒๐ ซึ่งเป็นระลอก
ไว้ตามเดิมถูกเพิ่มขึ้น.

พระยาโกมารกุล ว่าอัตรา ๒๐ ซึ่งเป็นอัตราโบราณ
อาจเข้าไปในสมัยนี้ ควรเพิ่มขึ้นเป็นปีละ ๒๕๐๐ บาท.

ที่ประชุมตกลงและมอบหน้าที่ให้พระยาโกมารกุลร่างความ
แจ้งว่าควรเบี้ยบำนาญอื่นอีกมาตรา ๑, กฎมาตรา ๖.

บุตรทรงเป็นประธาน รับสั่งถามว่าเรื่อง remunera-
tion จะให้อย่างไรกัน

พระยาจินดาภิรมย์ ยืนยันว่าควรให้ ๕๐๐๐ แก่กรรม
การเมื่อมาประชุมที่จ่ายให้ ไม่มากก็ไม่ได.

หม่อมเจ้าสิทธิพร ว่า ไม่ควรให้เลย ที่ประเทศอื่นได้
กันนั้น เพราะว่าเขาแทนราษฎรของละทิ้งที่ทำมาหากิน เขาเงิน
ไม่พอ เขาจึงจ่ายให้ ทรงเห็นว่าถ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวจะทรงตั้งราษฎร ก็คงไม่ทรงตั้งคนจน ถ้าไม่มี ๕๐๐
๐๐ remuneration จะงามกว่า จะใดเป็นเกียรติยศว่าทำ
การเพื่อ patriotism.

พระยาโกมารกุล ๑ เห็นต้องยกหม่อมเจ้าสิทธิพร.

พระยาเทพรวิฑูร ๑ เห็นควรให้เงินเบี้ยเลี้ยง จ่าย ให้
ความเวลาที่มาประชุม ถ้าองคมนตรีเป็นราษฎร บางคนถึง
ของการ เบียดเบียนเป็นกำลังของพระเดชพระคุณ.

พระองค์เจ้าธานี ๑ เห็นว่าควรจะมีค่าหนึ่ง (remupera-
tion) ความเวลายามาประชุม แต่การรับบำนาญเป็น
เสียเสียเกียรติยศแล้ว ก็ไม่ควรให้อะไรอื่นอีกเลย.

พระยาสุรินทรราชาและเจ้าพระยาบรมมศักดิ์ เห็นควรให้
เมียบัดยงวงศมนตรี.

หม่อมเจ้าคำรพิศารวงศ์ ว่าไม่ควรรำยไต่

หม่อมเจ้าสิทธิกร ว่า ยote ทางละ ๕ เท่ากันเสียแล้ว

บุตรง เป็นประธาน รับสั่งว่าพระองค์เจอาณี ๆ ยังไม่ได้
วางไปใครขัดเจน

พระองค์เจอาณี ๆ ว่ามีใจรักให้มีบำเหน็จสำหรับเวลา
ที่มาประชุม แต่เกราะมีเสียงว่า การรับบำเหน็จเป็นที่เสียง
เสียเกียรติยศคนนี้ และไม่มีควมชำนาญในระเบียบการประชุม
ที่เขารับบำเหน็จกัน จึงไม่ทรงรู้สึกว่ามีควมสามารถที่จะวินิจฉัย
ได้ว่า เลื่อมเสียเกียรติยศจริงดังที่วิตกกันฤาไม.

บุตรง เป็นประธานรับสั่งว่า ทรงเห็นว่าหากการงานโดย
patriotism ไม่รับบำเหน็จเช่นนั้น ทำให้ status ของสภา
กรมการดีขึ้น.

พระยาสุรินทรราชา ว่าเมื่อได้ฟังพระกระแสเช่นนี้แล้ว
ขอถอนคำ.

ที่ประชุมตกลงงดไม่ได้ รอดู patriot แกกรมการ

บุตรง เป็นประธาน รับสั่งให้หม่อมเจ้าคำรพิศารวงศ์คว่ำ

พระราชบัญญัติขึ้นใหม่ และทรงนัดให้ตรวจทุกอันตั้งเป็นครั้งที่ ๓
วันที่ ๒๓ พฤษภาคม เมื่อเสร็จแล้วรับสั่งถามว่า จะคงทำ
หนังสือขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาตงนามกรมการทุกคน ฤาจะ
ใหญ่เป็นประธานนำร่างพระราชบัญญัติและรายงานการชุมนุมขึ้น
ทูลเกล้า ๆ ถวาย.

พระยาวิเทศาภิรมย์ กราบทูลว่า ตามควมในพระราช
หัตถเลขา ทรงพระกรุณาไปรตเกล้า ๆ ให้เลิกระเบียบวงศ-
มนตรีเก่า และจัดขึ้นใหม่เท่านั้น เพราะฉะนั้นเห็นควรใหญ่ทรง
เป็นประธานนำร่างพระราชบัญญัติและรายงานการชุมนุมขึ้น
ทูลเกล้า ๆ ถวาย

ที่ประชุมเห็นด้วยควมเห็นพระยาวิเทศาภิรมย์.

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๑๕ น. พ.

กำกับตัวดัด

เลขาธิการวงศมนตรี

รายงานการประชุมกรรมการของคณะกรร

วังบางขุนพรหม

วันจันทร์ที่ ๒๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๑

การประชุมเริ่มเวลา ๓.๒๕ ค.ก. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหิศวรินทร์ ประทับเป็นประธาน. กรรมการมาประชุมทุกคนเว้นแต่เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ ฯ ข้าราชการ.

หม่อมเจ้าสิทธิกร กราบทูลว่าโดยเหตุที่สมเด็จพระนันทราช บัณฑิตราช เทวีพระราชมีพระอาการมาก ขอให้เลื่อนการประชุมไปวันอื่น.

กรรจรายงาน
ประชุมครั้งก่อน

ผู้ทรงเป็นประธาน ทรงขอบทูลชี้แจงหม่อมเจ้าสิทธิกรแล้วรับสั่งว่า กิจการของกรรมการก็ร่วมรักเข้ามาแล้ว และหม่อมเจ้าสิทธิกรต้องเดินทางมาแต่ไกล ทรงพระดำริที่เห็นควรปรึกษาหารือต่อไปได้สำเร็จตามพระราชประสงค์ รับสั่งถามกรรมการว่าจะสมควรอ่านรายงานประชุมครั้งก่อน ๆ ให้ตลอดฤๅเฉพาะแต่หน้าที่ได้แก่ใจเพิ่มเติมด้วยคำ

ที่ชุมนุมเห็นว่าอ่านเฉพาะหน้าที่มีข้อข้องใจด้วยคำที่ทวนแล้ว ผู้ทรงเป็นประธานมีรับสั่งให้หม่อมเจ้าคำพิศำรงคำอ่านรายงานเฉพาะที่แก่ใจเพิ่มเติมศัพท์ทวนแล้ว ที่ชุมนุมตกลงเห็นชอบด้วย เว้นไว้แต่ข้อความที่เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ ฯ ให้เพิ่มเติม คือ

(๑) "อันเค็ชได้ Sir Frederick Whyte มารับมือให้ทำอยู่ ๕ ปี (๑๙๖๐-๕) จึงทอดปล่อยได้ เพราะฉะนั้นเมื่อเราจะไปถึงยุคห้าเรา โดยไม่มีภัยคุกคามประเทศที่ถึงสูงก่อนหน้า เราจึงต้องรีบทำ จะได้มีเวลาพอทำได้สำเร็จ" (หน้า ๗)

(๒) "แต่ประธานอิงอิงบคอิงศักดิ์ discussions ก็ขึงน้อบขร
เพราะฉะนั้นจึงจำเป้นให้จำนารแก่ประธาน speaker แห่งรัฐสภาซึ่งถูก
ถึงมี ๓๐๐ เป็นกรขาารพฤลลิตร์ตัว"

๒ ข้อนี้ที่ชุมนุมจำไม่ได้ว่าเจ้ากระษารธรรมศักดิ์ ฯ ได้พูดในเวลา
ประชุม จึงไม่สมควรยอมให้เติมลงไว้ในรายงาน แต่ถ้าเจ้ากระษ
ารธรรมศักดิ์ ฯ ยินยนิว่าได้พูดแล้ว ก็จะไม่ยอมให้เติม.

ผู้ทรงเป็นประธาน มีสั่งว่าถ้าที่ชุมนุมยอมให้แก้ไขข้อเจ้าคำวิศ
คามรงค์ไปพูดจากตกลงกับเจ้ากระษารธรรมศักดิ์ ฯ เรื่องแก้ไขข้อคดีคาม
รชกรกรมการ และมอบอันให้กระระองค์คามและเดชากรการองค์มนตรี
พิจารณาให้เป็นการเรียบร้อยตาม discretion แล้วก็จะเป็นการปรอง
คองกันนี้.

ที่ชุมนุมเห็นชอบด้วยกระคำวิศ.

(หม่อมเจ้าคำวิศคามรงค์ได้ไปหาเจ้ากระษารธรรมศักดิ์ ฯ ที่บ้าน
รุ่งจันวันที่ ๒๔ พฤษภาคม และรับแจ้งให้เจ้ากระษารธรรมศักดิ์ ฯ ทราบ
ข้อที่กล่าวของที่ประชุมแล้ว เจ้ากระษารธรรมศักดิ์ ฯ พูดว่าเรื่อง Sir
Frederick Whyte นั้นเขาใจว่าได้พูดในที่ชุมนุม แต่ถากกรมการจำ
ไม่ได้แล้ว ไม่มีความรชรองที่ระให้คัดออกเสีย แต่เรื่องประธานอิงอิง
บคอิงศักดิ์นั้นจำได้แน่ว่าได้พูด กรมการจะไม่เขาใจกระมังจึงจำไม่ได้
ว่าได้พูด ขอให้ลงความนี้ไว้ในรายงาน)

ผู้เสนอของเจ้ากระษารธรรมศักดิ์ ฯ ผู้ทรงเป็นประธาน มีสั่งถามกรมการว่า ผู้ใดมีข้อที่ระแก้ไข
วางกระราชบัญญัติของคมนตรีอีกฤาไม่

/หม่อมเจ้า

หม่อมเจ้าคำรพิศำรงศักดิ์ กราบทูลว่าได้รับหนังสือเจ้าพระยา
ธรรมศักดิ์ ๓ บอกว่ามาชุมนุมไม่ได้ และส่งข้อแก้ไขด้วยคำในร่าง
พระราชบัญญัติ และเพิ่มเติมความอีกหลายแห่ง คือ

(๑) คำว่า "ปีนุสักรวาช" ในมาตรา ๓ นั้น เห็นควรตัดคำว่า
"ปี" ออก เพราะซ้ำกับ "ศักรวาช"

(๒) คำว่า "เลือกจัดสรร" ในมาตรา ๔ นั้น คำว่า "เลือก"
ซ้ำกับ "จัดสรร" ขอให้ตัดคำว่า "เลือก" ออกเสีย.

(๓) คำว่า "อันดิน" ในมาตรา ๔ นั้น ขอให้แก้เป็น "รัชกาล"

(๔) ท้ายมาตรา ๑๔ ขอให้เพิ่มความว่า "ถ้าเชื้อเชิญของมนตรี
ที่มีใช้กรรมการ ก็ให้ของมนตรีนั้นมีสิทธิออกความเห็นและออกเสียงคัด
สินได้ในข้อที่เชิญมาเพื่อปรึกษานั้น ตุลาการกรรมการองมนตรีทุกประการ"

(๕) ในมาตรา ๑๔ บรรทัดที่ ๒ คำคำว่า "ในตำแหน่งกรรม
การ" ให้เพิ่มคำว่า "กิติ หรือจากประชุมมากมายนอกกิติ" เจ้าพระยา
ธรรมศักดิ์ ๓ เห็นว่าการขาดมาด ๆ จำต้องมีการลงโทษ.

(๖) ท้ายมาตรา ๒๐ ให้เพิ่มคำว่า "และบังคับบัญชาเจ้าหน้า
ที่แห่งสภาโดยตลอด"

(๗) ในมาตรา ๒๓ ควรตัดคำว่า "กรรมการองมนตรีทั้งมา
ประชุมตามกำหนด" ออกเสีย เพราะซ้ำเสีย.

(๘) ขอให้เพิ่มมาตรา ๓๓ ขึ้นอีกมาตรา ๑ มีความว่า "ให้
สภากรรมการองมนตรีทั้งประชุมสามัญใช้จ่ายของสภาประจำปีขึ้นต่อ
กระทรวงพระคลัง ๓ เกี่ยวกับพระราชทานพระบรมราชานุญาตเหมือน
ทวงวงวารอื่น ๆ ในราชการ"

/เจ้าพระยา

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ ฯ ๗ จดความเห็นว่า "งบประมาณทั้งนี้ เพราะถ้ามีการประชุมเป็นเซสชั่น จะต้องมีคนทำงานหลายคน งบประมาณนี้จะสมทบเข้าไว้ในงบประมาณกรมราชเลขาธิการก็ได้ แต่จะเป็น งบประมาณของราชเลขาธิการจะไม่สะดวกแก่การบังคับบัญชา" จึงเติม เข้าไว้ในมาตรา ๒๑.

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่า คำว่า "ปี" และ "เลือก" ใน ข้อ ๑ และ ๒ นั้น ไม่ทรงเห็นว่าซ้ำกับ "ศักดิ์ราช" และ "ศักดิ์ธรรม" ถ้าเจ้าพระยาธรรมศักดิ์ ฯ จะทรงวงถึงคำซ้ำกันแล้วจะเลือกใดหลายแห่ง พระยาจินตนาภิรมย์ ว่าไม่ซ้ำกัน เคยใช้ด้วยกันมาแล้ว ไม่ ^{ใหม่} สมควรแก้คำเด็กนอชเช่นนี้.

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่า คำว่า "เลือกศักดิ์ธรรม" นั้นเอาคำว่า "ศักดิ์" ออกเหลือแต่เลือกธรรมก็ได้ความพอแล้ว.

ที่ชุมนุมตกลงไม่ตัดคำว่า "ปี" แต่ให้แก้คำว่า "เลือกศักดิ์ธรรม" เป็น "เลือกธรรม"

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่า คำว่า "แผ่นดิน" นั้นคงเป็นของเดิมในพระราชบัญญัติเก่า.

หม่อมเจ้าสิทธิพร ว่าเจ้าพระยาธรรมศักดิ์ ฯ คงเห็นว่าคำนี้ obsolete ไปกระมัง จึงต้องให้คำว่ารัชกาลให้ถูกสมัย.

พระยาจินตนาภิรมย์ ว่าคำว่าแผ่นดินเป็นของเก่าใช้มาแล้ว ไม่เห็นควรแก้ไขคำเด็กนอชเช่นนี้.

พระยาโกมารกุล ฯ ๗ ตั้งทวนแก้ เพราะคำว่า "แผ่นดิน" ใน เวลาที่ทางราชการใช้แทนคำว่า "state" เช่น "รถไฟแผ่นดิน" และในที่นี้เราไม่ต้องการให้เข้าใจคำนี้เป็นว่า state

ที่ชุมนุมตกลงแก้คำว่า "แผ่นดิน" เป็น "รัชกาล" ตามที่เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ ฯ ๗ ขอ

ผู้ทรงเป็นประธาน มีสั่งว่าที่ขอให้เดิมความว่า ให้ของคณะที่เชื่อเชื่องานแสดงความเห็น ศักสินโตจากกรรมการนั้น เจ้ากระษารวมศักดิ์ ฯ คงคิดว่า ของคณะที่ใดเชื่องานขึ้นตรงนั้นจะมอบหน้าเขียรายีกระมัง จึงได้ขอให้เดิมความเช่นนั้น ทรงเห็นว่าไม่จำเป็น

กระษายินดาภิรมย์ ว่าที่จะเดิมลงไปนั้นผิดหลักการ expert ๆ witness ที่เรียกมาให้การนั้นจะมาตัดสินไม่ได้.

ที่ชุมนุมตกลงไม่ยอมให้เดิมความนี้.

หม่อมเจ้าสิทธิกร ว่าข้อที่เจ้ากระษารวมศักดิ์ ฯ ให้เดิมลงเรื่องไม่มาประชุม เป็นความผิดนั้น เห็นว่าไม่มาเพราะป่วยก็ได้ และใครจะเป็นผู้วินิจฉัยของใคร.

กระษาทะวีรุร ฯ ว่า เรื่องเช่นนี้ควรอยู่ใน rule of meeting ไม่ควรอยู่ในกระษารายปัญหา.

ที่ชุมนุมตกลงไม่ยอมให้เดิมความนี้.

ผู้ทรงเป็นประธาน มีสั่งว่า ที่จะได้เดิมว่า "ให้สภานายกและอุปนายกยังมีบัญชาเจ้าหน้าทีแห่งสภาโดยตลอด" นั้น เจ้ากระษารวมศักดิ์ ฯ ขอความถึงพวก permanent officials รวมทั้งเลขาธิการของคณะด้วย.

กระษาโกมารกุล ฯ ว่า เลขาธิการนั้นในกระษาทศนเค็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตั้งแก่งขึ้น เจ้าสภานายกจะระเบียบที่จะช่วยเหลือนั้น ก็ยอมอยู่ในบังคับบัญชาของเลขาธิการแล้ว ไม่เห็นจำเป็นจะเดิมความลงไป.

ที่ชุมนุมเห็นชอบด้วย ทกลงไม่ยอมให้เดิมความนี้.

กระษายินดาภิรมย์ ว่า ตามที่เจ้ากระษารวมศักดิ์ ฯ ให้ตัดสิน

ว่า "กรรมการองค์มนตรีต้องมาประชุมตามกำหนด" เพราะเห็นว่าเมื่อ
นี้ เห็นว่าคงเอาใจก็ไม่เชื่อความ.

ผู้ทรงเป็นประธาน รับผิดชอบว่า เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ ฯ คิดศัพท์
ความนี้ ก็เพราะเนื่องจากที่ระโห่งโดยผู้ที่ไม่มาประชุม ทรงเห็น
ว่าจะเริ่มความว่า "วันแต่มีเหตุระโห่ง" ได้ฤกษ์ไม่

พระยาโกมารกุล ฯ เห็นว่า ความที่ โศกข์ออกนี้ไม่เชิงเลย
แต่คำว่า "ระโห่ง" มาประชุมนั้นแรงไป ไม่ควรใช้คำนี้ในที่นี้

ที่ชุมนุมตกลงหัดคำว่า "โศ" และ "ระโห่ง" เป็นข้อความว่า "สภา
นายกเป็นผู้สั่งให้" ให้กรรมการองค์มนตรีมาประชุมตามกำหนดนี้"

ผู้ทรงเป็นประธาน รับผิดชอบว่า เรื่องงบประมาณที่เจ้าพระยา
ธรรมศักดิ์ ฯ ขอให้เพิ่มเติม พระยาโกมารกุล ฯ มีความเห็นอย่างไร.

พระยาโกมารกุล ฯ ว่า ถ้าจะตั้งงบประมาณไว้ในกรมการ
กิจการก็ได้.

ที่ชุมนุมเห็นว่าโดยเหตุที่กรรมการนี้ไม่มีกิจที่จะล่วงรู้ฐานะการ
เงินของรัฐบาล จึงได้ตกลงไม่ยอมให้เพิ่มเติมมาตราเรื่องงบประมาณลง
ไว้ในพระราชบัญญัติ.

ข้อเสนอของ
พระยาจินตนา
ภิรมย์

พระยาจินตนาภิรมย์ เสนอว่า ควรเปลี่ยนลำดับมาตราในตรา
บัญญัติใหม่ ขอให้มาตรา ๕ เป็นมาตรา ๘ มาตรา ๘ เป็นมาตรา ๕
และมาตรา ๘ เป็นมาตรา ๘.

ที่ชุมนุมตกลงเห็นชอบด้วย.

พระยาจินตนาภิรมย์ ว่า เรื่องเงินเก็บของสิทธิในมาตรา ๘ นั้น
เห็นว่าควรแก้ไขให้ต่างกันระหว่างกรรมการองค์มนตรีและผู้ที่เป็น

ของคณะกรรมการองคมนตรีควรพระราชทาน ๒๐ ซึ่งตามพระราชบัญญัติ
 เดิม แห่งกรรมการองคมนตรีผู้ที่ทำงานจริงควรได้รับพระราชทาน ๓๐ ซึ่ง
พระยาโกมารกุล ๗ ว่าก็กระแสนอดใจอยู่แล้วเหมือนใน
 แต่ต่างกันกับความเห็นพระยาจินดา ๗ คือการให้เงินเลี้ยงชีพแก่องค
 มนตรินั้นเป็นพระราชดำริที่ในรัชกาลที่ ๕ และในรัชกาลนั้นทรงตั้ง
 องคมนตรีน้อยคน ต่อมาจึงเป็นจำนวนมากขึ้น เท่าที่ได้คำนวณดูความ
 หน้าที่เห็นว่าจะเป็นการหนักแก่พระคลังมากมายน ถ้าจะเปลี่ยนแบบ
 พระราชทานเฉพาะผู้ที่เป็นกรรมการองคมนตรีที่จะล้อยังข้าพเจ้าว่า

ผู้ทรงเป็นประจักษ์ รับสั่งว่า พระยาโกมารกุล ๗ เองเป็นผู้
 เสนอขึ้นว่าสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินทรงองค์สมเด็จพระราชทานแล้ว
 สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินองค์ใหม่จะไม่ทรงระทรงถอนสิทธินั้น จงก็เสนอใหม่
 นี้ดูเป็นการทรงดีจริง ก็ว่าแต่เพราะเมืององคมนตรีซึ่งมีมากใน
 รัชกาลที่ ๕ นั้น ก็เป็นรัชกาลที่เสด็จ ๗ อยู่ อนึ่งถ้าจะพูดถึงจากรกัน
 แล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตั้งองคมนตรีอื่น ๆ เป็
 นกรรมการเพื่อทำการเฉพาะเรื่องพิเศษก็ได้ตามพระราชบัญญัติ มี
 รับสั่งถามหม่อมเจ้าท้าวศรีท้าวว่า องคมนตรีในรัชกาลก่อนนั้นทรงตั้ง
 ใหม่ทั้งหมดทุก

หม่อมเจ้าศิริศำรงค์ กราบทูลว่า ทรงตั้งแทบทุกคน ตาม
 ที่กราบทูลแต่จะมี ๓๐ คนนั้น ยังกลางเดือนอยู่ ได้สำรวจบัญชี
 ใหม่ บัดนี้มีอยู่ทั้งสิ้น ๒๒๕ คน

หม่อมเจ้าสิทธิพร ว่าเมื่อท่านราษฎรเข้าใจว่าเป็นเงินเลี้ยงชีพ
 คือให้สำหรับมี living ควรแก่เกียรติยศที่เป็นองคมนตรี ไม่ใช่

/remuneration

remuneration การที่กรรมการทำงานเต็มความสาคัญโดยไม่มี
หวังผลตอบแทนนั้น เป็นการดีการงานแก่ตน และทำให้ status
ของที่ชุมนุมดีขึ้นด้วย ถ้าถือ principle นี้แล้วไม่ควร dis-
ferentiate ระหว่างผู้ที่ทรงตั้งเป็นองคมนตรีและผู้ที่เป็นกรม
การองคมนตรี

พระยาเทภวิฑูร ฯ เห็นว่าผู้ที่เป็นองคมนตรีควรได้ตามอัตรา
เก่า และผู้ที่เป็นกรรมการของคมนตรีได้อัตราใหม่นี้

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่า บัดนี้มี motion ของพระยา
โกมารกุล ฯ อย่าง ๑ และพระยาวิมล ฯ อย่าง ๑ ในร่างพระราช
บัญญัติเดิมไม่มีเรื่องเงินเลี้ยงชีพเลย พระยาโกมารกุล ฯ เป็นผู้
ขอให้เข้ามาทราบดีขึ้นแล้ว วันนี้ขอให้ร่างกึ่งเพียงให้เงินเลี้ยงชีพแก่
กรรมการองคมนตรี โดยอ้างเหตุการลင့် ทรงเห็นว่าตรา
โกมารกุล ฯ ไม่ได้มาประชุมในที่นี้ในฐานะเป็น representative
ของกระทรวงการลင့် ฯ มาในฐานะเป็นองคมนตรี ส่วนบุคคล
ที่ประชุมนี้ไม่มีหน้าที่วางสู่สังการลင့် จึงว่าต้องยึดเอา principle
เป็นสำคัญ แต่ถ่าระลึกรู้ถึงความสับสนเบื่องกันโดย principle แล้ว
ทรงขอเสนออีก motion หนึ่งว่า ให้ตัดมาตราว่าด้วยเบี้ยบำนาญ
นี้ออกเสียทีเดียว เพื่อเป็นการแสดง patriotism .

พระยาโกมารกุล ฯ ว่า เช่นนี้ทรงถอน motion ของตน ได้
เหลืออยู่แต่ ๒ motions .

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่า เมื่อพระยาโกมารกุล ฯ ถอน
motion นั้น ก็ทรงถอน motion ที่ทรงเสนอคณะกรรมการ

เสียงด้วย มีวิธีสั่งให้ vote motion ของพระยาจินดาภิรมย์
อย่างเดียว.

หม่อมเจ้าสิทธิพรและพระยาโกมารกุล ๗ abstain.

พระองค์เจ้าธานี ๗, พระยาสุรินทราชา, พระยาเทพวิฑูรย์
และหม่อมเจ้าศิริศคารวงศ์ เห็นชอบด้วย motion ของพระยา
จินดาภิรมย์.

ที่ประชุมตกลงแก้มাত্রา ๘ ให้มีความเหมือนพระราชบัญญัติ
เดิม และเดิมความว่า "แต่ถ้าเคยเป็นกรรมการของกรมแพริศมา
มาตรา ๑๒ ด้วยแล้ว ให้เพิ่มอัตราขึ้นเป็นจำนวนสองพันสี่ร้อยบาท"

อภิปราย

พระยาจินดาภิรมย์ ว่าความในมาตรา ๖ เรื่องอภิปราย "ท่าน
ผู้มีเกียรติ" นั้น โค้ทหรือของคู่อีกครั้ง • เห็นว่าเอาไว้ในพระราช
บัญญัติไม่สู้ดีนัก ดูแปลารเล่นไปและจะทำให้เกิดดอกลิ้น รือ
เสนอ motion ให้ตัดออกเสีย.

พระองค์เจ้าธานี ๗ ขอสนับสนุนความเห็นพระยาจินดา
ภิรมย์ ทรงเห็นว่าจะเป็นของเล่น ๆ กันไป จะทำให้ร่างพระ
ราชบัญญัติเสียไปแน่นอน.

ผู้ทรงเป็นประธาน มีสั่งว่า ไม่สำคัญนัก เอาออกก็ได้.

พระองค์เจ้าธานี ๗, พระยาจินดา ๗, พระยาสุรินทราชา
เห็นควรตัดมาตรานั้นออก.

พระยาเทพวิฑูรย์ ๗ ว่าจะคงไว้ฎาเอาออกไม่สู้ของทั้ง ๒
ประการ เพราะจะเห็นว่าไม่เป็นข้อสำคัญ.

หม่อมเจ้าสิทธิพร, หม่อมเจ้าศิริศคารวงศ์, พระยาเทพวิฑูรย์
เห็นควรคงไว้.

พระยาโกมารกุล ๗ ไม่ vote และเจ้าพระยาธรรมศักดิ์

ไม่

ไม่อยู่ คณะมนตรีเก้าคน

พระยาวิภาวดีรังสิต วิจารณ์เทวโลกีตออกเสียง พระยวงศ

วิฑูร ๗ ขอมถอน vote ที่ชุมนุมตกลงพิจารณา ๖ ออก

ข้อเสนอพระยา
โกมารกุล ๗

พระยาโกมารกุล ๗ ว่า ได้ตรวจดูเรื่องของคณะกรรมาธิการ
ความตำราซึ่งถูกพระเจ้าแผ่นดินไม่ทรงตั้งคนก็เกิดชกประเทศ
จึงปรากฏอยู่ในบันทึกที่เสนอนักชุมนุม หนึ่งการตั้งสภาชกนั้น
มีคนได้แสดงกับพระยวงศวิฑูร ๗ ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
หัวควรทรงตั้ง

บุตร เป็นประธาน มีหนังสือพร้อมเจ้าสารตราเร่งด่วน
ขึ้นถึงของพระยาโกมารกุล ๗ เสนอที่ชุมนุมแล้ว ทรงเห็นจึงควรถวาย
ชำระท้องเกิดความลงในมาตรา ๔ ว่า คงเป็นเจ้าที่ไทย

พร้อมเจ้าสิทธิพร เห็นว่าจะจำคุกมาไม่ จารทรงตั้ง
พระยาภิรมย์มนตรี (ออกเทศกับฮ่อ) เป็นคน แห่งคณะกรร
มาธิการ

พระยาวิภาวดีรังสิต เห็นว่าชุมนุมการเมืองกันมากไป แต่ตัว
จะเพิ่มความจริงแล้วก็ไม่ขาด แนะนำให้เดิมคำว่า "ซึ่งมีสัญชาติ
เป็นไทยและ" ทศคำว่าบุคคลใด ๆ

ที่ชุมนุมเห็นชอบด้วย

บุตร เป็นประธาน รับสั่งว่า เรื่องตั้งสภาชกนั้นได้
ปรึกษาตกลงกันแล้ว ทรงเห็นตรงกับพร้อมเจ้าสารตราเร่งด่วนว่า
การที่ให้การรวมการเลือกสภาชกเองนั้นเป็นพระราชประสงค์โดย
แท้

กระขยาโกมารกุล ๗ ว่าการชุมนุมนี้เป็นของกระขยาทสมเค็จ
กระเจ้าอยู่หัว ถ้าจะเลือกสถานายกกันเองแล้ว ครั้งแรกใครจะ
เป็นผู้เปิดประชุม.

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่า ได้เคยมีพระวราชประสงค์ที่
จะให้ราชเอวาริการเปิดประชุมเป็นนายกชั่วคราว ex tempore
ที่ชุมนุมผ่านมากเห็นควรคงความเดิมไว้ในมาตรา ๑๖.

ขอเสนอของ
กระขยาท
วิฑูร ๗

กระขยาทวิฑูร ๗ เสนอว่าจะควรมีบทว่าด้วย secrecy of
meeting ไว้ในร่างพระวราชบัญญัตินี้ด้วยฤาไม่ เห็นควรต่อความ
องในมาตรา ๒๕.

หม่อมเจ้าคำรพิศารังค์ ว่าการที่จะให้ที่ชุมนุมเป็นการลับ
เปิดเผยขึ้น ที่ League of Nations แล้วไว้ใน rule of
procedure.

กระขยาโกมารกุล ๗ ว่าตามพระวราชบัญญัติเดิมแต่คำสาขาด
ขององคมนตรี เปิดเผยไม่ได้.

กระองค์เจ้าธานี ๗ ว่าตามความในมาตรา ๑๑ กรรมการ
ที่ปรึกษาหรือที่พระวราชทานลงมาเท่านั้น โดยเหตุที่มีลักษณะเช่นนี้
การปรึกษาไม่ควรเป็น public.

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่า การเป็นพระวราชประสงค์
จะให้การประชุมเป็นการเปิดเผย public อาจจะได้เปิดเผย
ก็ได้ ถ้าออกพระวราชบัญญัติไปว่าการชุมนุมเป็นการลับแล้ว public
ก็รู้ว่าเขาไม่ไม่ได้ ทรงพระดำริเห็นว่าขอมมีกฎหมายเรื่อง ซึ่ง
ถ้าเป็น public meeting ได้จะดี.

กระขยาทวิฑูร ๗ ว่าถ้าจะให้ public meeting ก็

อธิบดีลงไปให้ที่เจตนาในวาระประชุม

กระบวนคดี วาดจะเดินก็ว่าวการประชุมเป็นการ

- เปิดเลขฐานตั้งไว้ในวาระประชุมแล้ว จะแก้ไขไม่ได้จนกระทั่งออกวาระประชุมใหม่อีก ส่วนคำสาปด่าที่พระยาโกมารกุลฯ อ้างนั้น อาจแก้ไขเสียก็ได้.

หม่อมเจ้าอภิสิทธิ์ ทรงเห็นวาระการประชุมของกรม

public meeting ย้ำระเคินตามระบอบ democracy แล้วทรงให้เป็น public meeting ในประเทศอังกฤษ public เข้าไปฟังได้ on sufferance เมื่อใดอนุญาต.

พระยาสุรินทรราชา เห็นว่าในที่ประชุมเราไม่ควรเห็นด้วยวาระ

วาระอันยาวมากเกินไป จะให้ meeting เป็นการเปิดเลขฐานนั้นเอาไว้ทำใน rule of meeting ดีกว่า.

ผู้ทรงเป็นประธาน ทรงเห็นว่าไม่ควรเพิ่มความลงในวาระ

วาระประชุม ควรทิ้งไว้ให้นายกผู้เป็นประธานวินิจฉัยว่าจะควรเปิดเลขฐานหรือไม่.

ฝ่ายมากของที่ประชุมเห็นชอบด้วย ทกลงลงความในมาตรา

๒๕ ไว้ตามเดิม.

พระยาเทววิทูร ว่า เรื่องนามวาระประชุมในที่ประชุม

วาระปรารภ และมาตรา ๑ และ ๓ ยังมีความสนเท่ห์อยู่ ขอเสนอให้ลงนามวาระประชุมที่ประชุมสภาฯ ลงไว้ในวาระปรารภจึงจะเข้าใจได้ชัดเจน.

ที่ประชุมเห็นชอบด้วย และตกลงเดิมคำว่า "ซึ่งเรียกว่าวาระ

วาระประชุมที่ปรึกษาหรือที่ปรึกษาในวาระของคณะ" ลงไว้ในวรรคที่ ๕ แห่งวาระปรารภ.

ขอเสนอของสม
เด็จเจ้าฟ้ากรม
พระนครสวรรค์

ผู้ทรงเป็นประธาน มีสั่งว่าความความในมาตรา ๘ เป็น ตำนาน
ของคณะที่เป็น Bolshovist จะทรงออกออกเสียได้ฤาไม่ ถ้าทอไม่
มีกฎหมายว่าการเป็น Bolshovist เป็น crime แล้ว ทรราชย์
ผู้ใดก็ใช้ได้ แต่สมมุติว่าทรงคณะที่คนโลกนี้ profess ว่า เป็น
socialist ไม่เป็น crime แต่ทรงเป็นปฏิปักษ์กับ monarchy
ไม่สมควรแก่บ้านเมืองที่พระเจ้าแผ่นดินทรงตั้ง จะทรงออกเสียได้
ฤาไม่.

หม่อมเจ้าสิทธิกร ว่าไม่ควรให้อยู่ในตำแหน่ง เห็นว่าทรง
ออกออกเสียได้.

ผู้ทรงเป็นประธาน ทรงเห็นว่า ความในมาตรา ๗ จะไม่
cover ไปถึง ถ้าจะเพิ่มเติมความว่า ไม่ไว้ว่าทรงทรราชย์แล้ว
เอาออกเสียได้ ก็ก็เป็นทางง่ายเกินไป สมมุติว่าเป็นทรงตั้ง
เป็นของคณะที่นับตั้งเป็น Royalist อยู่ และต่อมา profess
เป็น republican จะทำอย่างไรกัน จะเรียกว่าทรงทำผิดไม่ได้
ได้ ประสงค์เสียชื่อเสียงเสียศักดิ์ศรีไม่ได้.

กระษัตริย์ เสนอว่าเพิ่มเติมความว่า "ถ้าประสงค์
ไม่สมกับบ้านเมือง" ได้ฤาไม่

กระษัตริย์ ๗ และว่าโลกประเทศที่เช่นนี้กับประเทศ
อีกคำสามารถที่ถวายเงินในออกได้.

ผู้ทรงเป็นประธาน มีสั่งว่าทรง ๓ คำสามารถได้ฤา
ไม่ ถ้าประเทศอีกคำสามารถ ก็ออกออกเสีย.

กระษัตริย์ เห็นสมควร จุคเหตุให้เพิ่มเติมความ
เป็นต้น.

หม่อมเจ้าสิทธิกร แนะนำให้เพิ่มเติมความว่า "profess
principle

principle inimical to monarchy.

พระยาโกมารกุล ๑ ว่าควรเพิ่มความว่า "ไม่ประพฤติกาม
คำสาป" เป็นความกว้างไว้ดีกว่า.

ผู้ทรงเป็นประธาน ทรงแนะนำให้เพิ่มคำว่า "ผิดคำสาป
กิติ" ต่อคำว่า "องค์มนตรี" และคำว่า "กิติ" ต่อคำว่า "คำสาป"
ส่วนคำสาปนั้นจะแก้ไขให้เป็นไปอย่างไรก็ได้.

ที่ชุมนุมเห็นชอบด้วย ทรงเพิ่มความนี้ลงในมาตรา ๔.

เมื่อไม่มีผู้ใดเสนอข้อความอีกแล้ว ผู้ทรงเป็นประธานทรง
แจ้งความชอบใจกรรมการทุกคน รับสั่งว่า ทรงขอพระมหากษัตริย์เป็น
ซึ่งมากที่สุดคงจะทำงานร่วมกับกรรมการนี้จนชั่วชีวิต.

เลิกประชุมเวลา ๖.๑๕ อ.ท.

๑๓๓๓๓๓๓

เลขาธิการองคมนตรี

ห้ามบางเข็ด

วันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๐

ทูล หม่อมเจ้าคำรัสคำรงค์ เสด็จวิภาคารกรมการองคมนตรี

ทรงทราบ

ตามพระโอวาทของยูทรวงเปรมประธาน ว่าระทรงอนุญาต
ให้เสนอความเห็นส่วนน้อยนั้น หม่อมฉันจึงรอดถึงโอกาสอันนี้ถวาย
ความเห็นส่วนน้อย เรื่องหน้าที่และสิทธิของสภากรมการองค
มนตรี ว่าควรเป็น Advisory หรือ Consultative body

เรื่องนี้หม่อมฉันจำไม่ได้แต่ไม่ปรากฏตามรายงานชุมนุม
ว่าได้โต้เถียงกันอย่างเต็มที่ จำได้แต่ว่าเห็นควรเป็น consul-
tative เพราะเป็น Privy Council และในเรื่องการประชุม
ประชุมเปิดเขตหรือไม่ โดยเหตุที่เป็น Privy Council จึง
ความที่ปกตยาคันทองเป็น "private" หม่อมฉันได้ทักท้วงว่า
ตามภาษอังกฤษ Privy Council อาจระเจ้าใจว่า "private"
ได้ แต่คำไทย องคมนตรีไม่จำเป็นต้องเจ้าใจเช่นนั้นกระมัง.

ในขณะนั้นหม่อมฉันไม่ได้พยายาม press the point
โดยเหตุที่ยังเรื่องความในใจไม่ถ่องแคล่ว และรู้สึกว่ายั้งประ
ชุมโดยมากไม่เห็นถ่องค้วร จะขึ้นพูดไม่ถ้วรจะเสียเวลาเปล่า

มายังนี้หม่อมฉันได้มาครึกครองแต่เรื่อยเรื่องความเห็นส่ง
มาพร้อมกันจดหมายนี้ โดยรู้สึกว่าเป็นระสำคัญอันหนึ่ง ซึ่งควรระ
ได้รั้มความกระวีนิพนธ์ของยูทรวงเปรมประธาน

จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ทรงรับฟัง หรือระทรงเห็น
ว่ามีมูลทวถ้วรนำเวาวิ้นปกตยาคันถ้วรทั้งนี้ หรือโดยเหตุที่ส่งเข้าไป
ระทรง rule without of order ก็สุดแต่จะไประ.

ควรมิควรสุดแต่จะไประ

ความเห็นส่วนตัว เรื่องชื่อที่ว่า
สภากรรมการองคมนตรี ควรเป็น Advisory หรือ

Consultative body

คำ "ที่ปรึกษา" ในภาษาไทยต่างๆ จะใช้เป็น consultative หรือ Advisory body ก็ได้ แต่ตามราชประเพณีของไทย มาตรา ๑๓ ของเราใจว่าเป็น consultative โดยตรง

เมื่อมาคิดถึงความมุ่งหมายในการแก้ไขรัฐธรรมนูญนี้ ก็ดูเกือบประสงค์จะเดินไปทาง Democracy แล้ว ราชประเพณีที่เรา เห็นว่าเป็น consultative body ตามมาตรา ๑๓ นั้น ไม่ได เป็นศัพท์ทางทนายไปหาความมุ่งหมายเท่าใด โดยเหตุที่สภากรรมการไม่มีอำนาจจะประชุมกันโดยง่าย

ในคราวชุมนุมครั้งทีหนึ่ง ราชประเพณีเราเข้าได้ตูดถึง "ข้ออื่น ทรูบ (danger) ซึ่งอาจจะมีต่อแผ่นดินไทย ถ้าพระมหากษัตริย์ อยู่ในใจถึงอธิปไตยที่ สภาระดับนี้ประเทศอื่น ๆ จึงได้มีการทวง พระราชอำนาจ"

ถ้าจะคิดไปถึงรากและต้นเหตุ Democracy ก็เกิดจากการ ทนวางอำนาจของพระมหากษัตริย์นั่นเอง จนถึงเลิกพระมหากษัตริย์ก็ไม่มี ในประเทศสยามไม่ทางสงฆ์ชื่อว่า Monarchy เป็นวิธี ปกครองที่เหมาะสมกับราษฎรทั้ง เป็นที่นิยมด้วย และตั้งว่าคงเป็น Absolute Monarchy ไม่อีกนาน แต่ความหินหนากในราชสำนักที่ราช ทอนแผ่นดินจึงอาจจะมีขึ้นได้ในภายหลัง โดยไม่เปลี่ยนวิธีปกครอง (constitution) ถึงแม้จะเป็นหนทางที่ผิดของของแคว้นซึ่งสู้ คว้าไม่มีเสียเลย และอาจจะมีใครว่าเป็นการทนายไปหาความมุง หมายคือ Democracy แมแต่เป็นน้ำน้าวอันสั้น

สมมุติว่ามีพระมหากษัตริย์ ซึ่งเมื่อครั้งพระราชสมภพจึงมีความ คัญพระราชกฤตย์ที่ ทรงตั้งองคมนตรีที่เป็นที่ไว้วางพระราชกฤตย์ แต่ต่อมาภายหลังพระสภาก็เปลี่ยนไป ราชการแผ่นดินเสื่อมเสียดัง เป็นฉาวด้วย หรือ

สมมุติว่าพระมหากษัตริย์ เมื่อครั้งพระราชสมภพก็ทรงอำนาจ ยังตามเขี้ยว ว่าจะจะมีผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน (Regency) ซึ่ง ในขั้นแรกเป็นเหตุให้ใจดีของราชการ แต่ต่อมาไม่ซำมักจะอำนาจเกินสมควร (abuse his power) จนโลกชั้นพระราชทอนแผ่นดิน

ใน regime สมมุติทั้งสองนี้ ถ้าสภากรรมการของคณะมนตรี
เป็นเพียง consultative body ก็จะมีรองในราชบัณฑิตยสถาน
เทวโค กรมการของคณะมนตรีไม่มีสิทธิที่จะออกความเห็นที่ท้วงใจเลย
เพราะถ้าจะเรียกประชุมปรึกษาหารือกันเอง คงเกรงกลัวว่าจะถูก
หาว่าเป็น conspiracy คบถระราชบัณฑิตยสถานเปิดโอกาสให้เรียก
ประชุมกันเองได้ ถ้าจะกล่าวถึงความเห็นส่วนตัวตามมาตรา ๖ ก็เป็น
เรื่องกันเดียว ๆ ไม่มีน้ำหนักเทวโคเลย

ถ้าเป็น advisory body และมีชื่อในพระราชบัญญัติเปิด
โอกาสให้เรียกประชุมกันเองได้ ถ้าการเป็นไปของแผนดินแดน
จนถึงกับขอสมมุติที่กล่าวมา สภากรรมการของคณะมนตรีอาจเรียกประชุม
และยื่นความเห็นที่ท้วงหรือวิงวอนให้เปลี่ยนแปลงรัฐประศาสน์ภายใต้
ซึ่งเดินไปทางอันเหมาะสมหรือวิธีที่แน่นอนและมีนัย

ถ้าจะแยกจาก consultative มาเป็น advisory body
บางทีเพิ่มคำในมาตรา ๓๓ ก็คง ตั้งทำนองนี้

มาตรา ๓๓ เมื่อใดโปรดเกล้า ฯ พระราชทานหรือราชการ
ใดลงมาให้ปรึกษาแล้ว หรือเมื่อมีเหตุสำคัญเกี่ยวกับ Welfare (๒)
ของแผ่นดิน สภากรรมการของคณะมนตรีมีหน้าที่และอำนาจ (คือ) ๑)
ที่จะประชุม ๒) ๓)

ถ้าใดแก่พระราชบัญญัติตามทำนองนี้แล้ว ก็ควรคิดว่า in
practice จะดำเนินการอย่างไร

ถ้ากระทรวงฯ เห็นว่า ในวันแรกสภากรรมการของคณะมนตรีคง
จะไม่ใช้สิทธิอันนี้เลย และถ้าราชการดำเนินการไปโดยเรียบร้อย ก็คง
จะไม่ไร ทว่าเมื่อมีเหตุสำคัญวิง ๆ ดังโลกตามาแล้วนั้น นั้นแหละ
บางทีรัฐมนตรีที่มี moral courage ก็คงต้องขอประชุม
ตามบทบัญญัติของการประชุม (rules of meeting) เพื่อให้โอกาส

ส่วนประโยชน์ที่จะถึงใจแก่แผ่นดิน ก็แล้วแต่ moral courage
ขององคมนตรี moral courage เป็นสมบัติขององคมนตรีมากัน
เทวโค ความยำเกรงของพระมหากษัตริย์หรือผู้สำเร็จราชการ
ก็มีมากส่วนเท่านั้น. ส่วนความเห็นประชาชน (public opinion)
ก็จะมีส่วนหนักตามส่วนแห่งความกล้าของสภากรรมการของคณะมนตรี
(Public opinion will have weight in proportion to
the degree of moral courage possessed by the
Council.)

ถ้าจะพูดทางกว้าง moral courage กับ culture เป็นสมบัติของบุคคลที่เดินตามกัน ถ้า culture คือ moral courage ก็น้อย ถ้า culture สูง moral courage ก็มาก เป็นลำดับ เพราะฉะนั้นเมื่อเข้าไปภายในภาวกรรมภาววจุคนทรีย์ moral courage ของที่ระบอบของประมุข ถึงแม้ไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับจุดยืนในทรายนอกแผ่นดิน ก็คงเป็นเรื่องที่มีมูลเหตุเนื่องกันอันสัมพันธ์กับ culture คงจะไม่เป็นเรื่องเหลวไหลของ uncultured people.

เพราะฉะนั้นถ้าจะพูดเจาะเห็นว่า การที่เปิดโอกาสให้องคมนตรีประมุขผู้ใดเองใด คงจะไม่เป็นข้อเสียหายและอาจจะเป็นคุณทางที่ดีได้ เพราะอย่างไรก็ดี ความเห็นของกรรมการองคมนตรี ไม่เป็นความเห็นที่กระหม่อมท่านผู้ว่าราชการท่านใด เจริญใจ เบียดเบียนใคร่จ้องแผนดินไม่ แต่ก็ยังเปิดช่องให้กรรมการองคมนตรีออกความเห็นได้ในทางที่ถูก คือในทางที่ไม่ผิด constitution.

(ลงกระนาม) สิริกร

NOTE

Democracy in Siam

The question whether a democratic form of government is suitable, or ever will be suitable, for Siam or not, has been discussed among the intelligentsia of Siam for a long time, and is even now being discussed by the semi-educated people, some of whom having aired their opinions in the Siamese press. The general concensus of opinion is that Siam is not at *present* ready to have a democratic form of government, but may have to adopt it at some distant date. Some people assert that parliamentary government will *never* be suitable for the Siamese people, giving as reason that it is only the Anglo-Saxons who have been able to make a success of that form of government.

There is no doubt that a democratic form of government requires a high degree of development of the people to be a real success. It is even possible that there must also be certain racial qualities (which the Anglo-Saxons possess to a high degree) if democratic institutions are to be really beneficial to the people as a whole and to be *really* and *truly* democratic, not only in form, but also in fact. Too many democracies are so only in form.

Now I am also inclined to think that a real democracy is very unlikely to succeed in Siam. It may even be harmful to the real interests of the people. One could readily imagine what a parliamentary form of government would be like in Siam, and then there is no need to go into details. I shall just mention one fact, that is the parliament would be entirely dominated by the Chinese Party. One could exclude all Chinese from every political right; yet they will dominate the situation all the same, sine they hold the *hard cash*.

Any party that does not depend on Chinese funds cannot succeed, so that politics in Siam will be dominated and dictated by the Chinese merchants. This is indeed a very probable eventuality. One could easily find many arguments to support the idea that Siam ought *not* to have a parliamentary form of government. This being the case, one may ask "Then why think about democracy at all?" The answer is that one must remember that the majority of people do not think *rationally* but think only sentimentally. This is particularly true of the crowd. There may come a time when the Siamese people will clamour for a parliament. (Are there not signs of that even now in Bangkok?) It would be of no avail to explain, even with the best of reason, that a parliamentary government is not suited to the racial qualities of the Siamese! They will surely yell louder that they are being oppressed by a tyrannical ruling class, and there may be some trouble. (At the present moment I do not believe that there is any Siamese who would sacrifice his life for a political faith.)

Perhaps some countries have adopted democracy merely as a necessity, knowing full well that it does not suit the character of the people. That is why there are countries who *play* at having parliaments. It seems to me that it is quite on the cards that we shall

have *to play* that sort of game in Siam *sometime*. It is with these considerations in view that I am now considering certain reforms.

It seems to me that, if it is admitted that some day we may be forced to have some form of democracy in Siam, we must prepare ourselves for it gradually. We must learn and we must educate ourselves. We must learn and experiment so as to have an idea as to how a parliamentary government would work in Siam. We must try to educate the people to be politically conscious, to realize these real interests so that they will not be misled by agitators of mere dreamers of Utopia. If we are to have a parliament, we must teach the people how the vote and how to elect representatives who will really have their interests at heart.

The reorganization of the Privy Council is an attempt to carry out the first step of these ideas. It will be said that the Committee of the Privy Council as reorganized will not really represent public opinion in general, and that as a body it will not really be representative of the interests of the people. This is, of course, quite true. It is firstly intended to be an experiment and an education in methods of parliamentary debate. I believe that the experience to be gained will be useful. The body may possibly reflect something of the general public opinion, and I do not think that it will be entirely useless. It is to be expected, however, that the creation of this body will not satisfy everybody, and that it will be variously criticized. (I do not believe that it is possible to do anything or organize anything without being destructively criticized by a certain section of the people in Siam.)

The next step in our education towards democracy would be the organization of municipalities. This will be a means of teaching the people how to vote, and the experiment would also prove useful and instructive. It will certainly be better for the people first to control local affairs before they attempt to control state affairs through a parliament. I sincerely believe that if reforms are gradually introduced in this way, a democratic form of government could possibly be introduced without too much harm. But the process must be very gradual and carefully administered in doses. If the experiments fail at every step, then it may be possible to persuade the people that democracy is not for Siam. The danger lies in impatience.

Another question which has also occupied the minds of all thinking men in Siam is the danger of unrestrained absolute power of the King. Absolute monarchy, like democracy, may become harmful at any time, because both principles rely on the perfection of human nature, a very frail thing to depend on. A sound democracy depends on the soundness of the people, and a benevolent absolute monarchy depends on the qualities of the King. It is unfortunately a fact that *every* dynasty, however brilliant, will sooner or later decay, and the danger of having some day a bad king is almost a certainty. I believe that every method has been tried so as always to obtain a good king on the throne, and every method has developed some flaw. The method of elected kings seems to be sound in

principle; yet it produced some of the worst tyrants, i.e. some of the Caesars of Rome.

The alternative method used is to chance on having a bad king and make some institution that could control him.

This method also fails occasionally, as in the case of King Charles I of England, but on the whole it has worked fairly well.

I most earnestly desire to organize some institution which will serve to restrain any arbitrary or unwise actions of the King in Siam. (I presume that nobody will want to restrain his good actions?) I feel that if I succeeded in evolving something really useful, I would have done a great service to my country and the Dynasty.

The question is, what institution shall we organize now, admitting that the parliamentary system is impossible for the moment?

Perhaps the new Committee of the Privy Council could be made to serve that purpose in a small way? This is the reason why I think Mom Chao Sithiporn's opinion is of some interest. I should like, however, to suggest a slight modification. A clause could be added to or after Article 13 saying that- "If fifteen members of the **กรรมการองคมนตรี** make a written request to the President of the Committee, asking the President to submit to His Majesty the King that certain matters are of importance for the general welfare of the country and the people, and that His Majesty should be graciously pleased to allow the matters to be discussed by the Committee, the President shall submit a petition to His Majesty, asking for a Royal sanction to hold a meeting to discuss the matters." It is understood that the King may grant the permission to hold the meeting or not as he thinks fit. (It is the right of veto recognized by all democracies. The King can also dissolve parliament.) I think that in this form, it is quite admissible and is much better than to grant a general right to a non-elected body to hold a meeting at any time. I believe that it will be able to fulfill its purpose of being a deterrent to those in power from acting arbitrarily or against the interests of the State. Anybody in power would hesitate to refuse such requests, unless he has very good reasons. Of course, a perfectly unscrupulous man may possibly refuse the request. But then with such a man, no institution *could* prevent him from doing bad actions, not even a parliament (cf. Charles I), and the only thing to do then is to chop off his head!

Thus the formation of this Committee may possibly serve two useful purposes (however imperfectly) :-

1. As a means of experimenting and learning in methods of parliamentary debate.
2. As a restraining influence against misuse of power.

Note. It should be noted that the English translation of **องคมนตรี** as Privy Councilors is somewhat misleading, as our Privy Council, particularly as reorganized, will resemble the English Privy Council only in name. There is no intention of imitating the British Privy Council. We must try and evolve our own Political Institution and not merely copy others. That is why I believe in making experiments.

รายงานการประชุมกรรมการองคมนตรี

วังบางขุนพรหม

วันจันทร์ที่ ๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๐
การประชุมเริ่มเวลา ๓.๐๐ น. ชมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ
เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต ประทับเป็นประธาน กรรมการ
มาประชุมพร้อมกัน.

บุตร เป็นประธาน รับสั่ง ว่าได้ทรงส่งสำเนาพระราชบัญญัติ
ให้ทุกคนแล้ว และข้อความที่ทรงแนะนำไว้ที่นั่นเป็น amendment
ของความเห็นของหม่อมเจ้าสิทธิพร และเขาแนบเป็น advisory
body ทรงถนัดในใจ ประชุมควรถือเอาความในพระราชบัญญัติเป็น
หลักพิจารณาหากันที่เกี่ยวใด ๆ ไม่

หม่อมเจ้าสิทธิพร ว่าพระราชบัญญัตินั้นเป็น amendment
on principle แต่หลักที่ถูกต้อง คือ กรรมการองคมนตรีมีอำนาจ
ประชุมกันเองได้ ยังไม่ใคร่ปรึกษา discuss กัน.

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ ว่า proposal ของหม่อมเจ้าสิทธิพร
นั้นให้องคมนตรีประชุมกันได้โดยไม่ต้องกราบบังคมทูลพระกรุณา นิด
หน่อย ๆ ของหม่อมเจ้าสิทธิพร ว่า ถ้าจะใคร่กราบบังคมทูลพระกรุณา

หม่อมเจ้าสิทธิพร ว่า ถ้าจะใคร่กราบบังคมทูลพระกรุณา
ประชุมกัน ถ้าเป็นเรื่องที่ไม่เปิดเผยก็เห็นด้วย จะให้กรรมการ
องคมนตรีประชุมกันเองไม่เหมาะ ควรกราบบังคมทูลพระกรุณา
ก่อน แต่ไม่เห็นด้วยในข้อที่กรรมการมีจำนวน ๑๕ คนพร้อมกัน
กราบบังคมทูลพระกรุณา เพราะว่า ๑๕ คนนั้นก็เป็นองค์ประชุม
อยู่แล้ว ถ้าองค์ประชุมเห็นชอบกันทุกคนแล้วก็ไม่เป็นปัญหา เห็นควร
จำกัดให้ องค์ประชุมร่วมกันกราบบังคมทูลพระกรุณา
ข้อนี้ไปบุตร เป็นประธานทรงเรียกให้ออกความเห็นเรียง
หัว

พระยาโกมารกุล ว่า เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายนได้กล่าว
ถึงพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญโดยมีความประสงค์จะให้ที่ประชุมกำหนด
ใจว่าพระราชบัญญัติที่ร่างกันอยู่นั้นจะเป็นไปในที่ของ Privy
council อย่างเดียวเท่านั้น ฤๅจะเอาเรื่อง parliament

/ เจ้า

เข้ามาด้วย ที่ประชุมวันนั้นลงความเห็นว่าจะไม่คัดต่อเรื่อง
รัฐมนตรีเลย การร่างพระราชบัญญัติจึงเป็นไปในทำนองถก
หมาย Privy Council.

ตามบันทึกสวนนอของหม่อมเจ้าสิทธิพรหม่อมเจ้าสิทธิพร
เห็นว่าตามมาตรา ๑๓ โทสภาวางตัวเฉย ๆ ทั่วประเทศพระราช
ทานขอราษฎรลงมาจึงประชุมปรึกษากันโตนั้น ไม่ขอ. ไม่เป็น
การถกหาข้อหาไป กระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริที่
ว่าจำเป็นของสำคัญ จึงทรงแนะนำโศกรมการ ๑๕ นาย ขึ้นหนังสือ
แก่สภานายกในเรื่องของความที่สำคัญแก่ประเทศและประชาราษฎร์
แล้วให้สภานายกนำความขึ้นกราบบังคมทูล จะทรงพระราชดำริที่
ว่าจะให้ประชุมปรึกษากันฤาไม. ทั้งนี้เห็นชัดว่าเรื่อง demo-
cratic form of government นั้นเป็นปัญหาซึ่งทรงตั้งไว้ในพระ
ราชศฤงคารอยู่มาก มีพระราชประสงค์ที่จะให้สภาองคมนตรีเป็น
ทั้ง Privy Council และเป็นบรรโศกอันแรกที่จะนำไปสู่ parlia-
ment และให้ทำหน้าที่ ๒ อย่างนี้ ของที่พึงพิจารณาอันคือ จะ
ทรงแก่วางมาตรา ๑๓ ฤาไม. ถ้าแก่จะแกคั้งที่ทรงแนะนำมาฤา
อย่างไร เห็นควยเถลา ๆ ว่าจำนวนกรรมาการ ๑๕ คนนั้นมาก
เกินไป ควรกำหนดไว้เพียง ๕ คน ที่จะให้กรรมาการทั้ง
กรรมาการโดยทรงไม่จำเป็นให้รวมกันขึ้นหนังสือแก่สภานายกก็ขอ. แต่
ควรกำหนดไว้ว่า สภานายกของนำข้อความที่มีอยู่ในหนังสือนั้นให้
รวมลงใน agenda นำขึ้นทูลเกล้า ๆ ถวาย ถ้าทรงเห็นวาระขอ
ความใญ่ในระเบียบวาระนั้นไม่ควรรประชุมกัน ก็ทรงไว้ซึ่งพระราช
อำนาจที่จะคัดข้อความนั้นออกได้.

พระองค์เจอาภาฯ ๆ ว่า ไม่ทรงเห็นชอบด้วยการที่จะสนับ
สนุนคนขึ้นตัวโตเป็นปรปักษ์ของอำนาจสูงในแผ่นดิน อเมตเมนต์
ของหม่อมเจ้าสิทธิพรเป็นไปในทางประชาธิปไตย เพราะฉะนั้นจึง
ไม่ขอและไม่เห็นควยเลย. อเมตเมนต์ที่พระราชทานลงมา
ก็โดยหลักเดียวกัน หากแต่การ—ถึงไม่ไกล เกาของหม่อมเจ้า
สิทธิพร นั้นก็ไม่ได้เห็นควยอีก ของพระราชทานโศวคคาส เห็น
ควรคงไว้ตามร่างเดิม.

/พระยา

ความเห็นได้ แก่ถ้าเดิม amendment นี้คงจะทำให้ความเด่นชัด และมี force บ้างขึ้น ทรงเห็นช่วยด้วย amendment นี้.

ผู้ทรงเป็นประธาน, หม่อมเจ้าสิทธิพร, เจ้าพระยาธรรมศักดิ์, พระยาอินทราภิรมย์, พระยาเทเวศวิทูร ฯ และพระยาโกษากรอุดรรวม ๖ เห็นช่วยด้วยพระบรมราชโองบายที่จะเพิ่มความนี้ลงในร่างพระราชบัญญัติ.

พระองค์เจ้านาถิ ๑, หม่อมเจ้าคำรพิศำรงก์ และพระยาสุรินทรราชา เห็นควรทรงความไว้ตามร่างเดิม.

ที่ประชุมตกลง เห็นช่วยด้วยตามหลักการพระบรมราชโองบายตามมติส่วนข้างมาก

หม่อมเจ้าสิทธิพร ว่าบัดนี้ขอ discuss เรื่องจำนวนองคมนตรีที่จะรวมกันขึ้นหนึ่งสวของโตประชุมกันได จำนวน $\frac{2}{3}$ ของวงก—ประชุมนี้ไม่ควร เป็น argument ในที่นี้.

พระยาเทเวศวิทูร ๑ เห็นว่า ๕ คนน้อยไป.

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่ามากกนนักไม่ดี กนภายใน

นวกวาทเห็นว่าในการที่องคมนตรีหลาย ๆ คนรวมกันถวายหนังสือ นั้นเป็นเรื่องใหญ่โตไป.

กรรมการทุกกนเว้นพระยาเทเวศวิทูร ๑ เห็นว่าน้อยกนก็อเลียง ๕ คนเหมาะดีแล้ว.

ผู้ทรงเป็นประธาน รับสั่งว่าตาม suggestion ของ

พระยาโกษากรอุด ๑ ว่าให้ส่งนายภักดี agenda ขึ้นพูดเถลา ๑, ถวายกอนประชุมขึ้น กรรมการจะมีความเห็นอย่างไร, ความร่างเดิมประชุมกันไดแล้วเมื่อพระยาราชเทวาราชการลงมา ถาพระยาราชเทวาราชลงมาแล้วมีของถวาย agenda ซึ่งมีข้อความที่พระยาราชเทวาราชลงมาถกขึ้นไปอีกฤาถูกระไรอยู่ และถาจะถวาย agenda ที่มีข้อความสำคัญขึ้นไป ก็ทรงหัดควักได้เสมอ ตาม right of veto จึงไม่ทรงเห็นว่าจะมีผลแตกต่างอย่างไร.

พระยาเทเวศวิทูร ๑ เห็นว่าไม่ควรถวาย agenda และ

เห็นช่วยด้วย ^{amendment} agenda ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

ผู้ทรงเป็นประธาน, พระยาสุรินทรราชา, เจ้าพระยา

/ธรรมศักดิ์

ที่ ๕๔/๑๓๔๑

กระทรวงศึกษาธิการ
กรุงเทพฯ พุทธศักราช ๒๔๗๕
วันที่ ๑๓๗๖ ๑๕๓๐

วันที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕

เรียน มหาเสวกเอก เจ้าพระยามหิธร เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ตามหนังสือข้าพเจ้าลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ศกนี้ นำส่งบันทึกโครงการศึกษามานี้
ต่อมาข้าพเจ้าอ่านพบความเห็นของ นายมุสโสธินี แสดงนโยบายและอุปสรรคแห่งการศึกษา
ของประเทศอินเดีย ในหนังสือ The Year Book of Education 1932 เห็นว่ามีข้อความ
คล้ายคลึงกับโครงการศึกษาที่ส่งมา จึงคัดสำเนาส่งมาพร้อมกับหนังสือนี้.

ถ้ามีโอกาสสมควร ขอเจ้าคุณได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละออง
ธุลีพระบาท จะควรประการใดแล้วแต่ จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ

๕๕๖๖ มหาอำมาตย์เอก
เสนาบดี

Education in Italy

The Origin and Objects of the Reform of Education

"Italy has a great tradition of culture, but poverty of resources and, above all, want of spiritual vision has led to a decay of the public schools. Although the percentage of illiteracy had tended to diminish and even to disappear in some districts, especially in Piedmont, our citizens no longer sought in education those broad foundations of physical, intellectual, and moral culture which are the rightful heritage of the human race. The middle schools were overcrowded, because all could gain admission, independently of real merit, by passing multifarious examinations, which were often reduced to a mere formality. They did not employ intelligent methods of selection or of vocational guidance. The mill ground out in great quantity a type of man whose usual goal was a job in the bureaucracy. Puppets of the same kind were turned out by university training in the so-called liberal arts such as jurisprudence and medicine.

"It was time that a mechanism so delicate and exercising so powerful an influence on the life of the nation should be reconstructed on a precise, definite, and organic plan. We had to expel the negative elements from the middle schools, and we were resolved to instil into the public schools those broad humanistic principles which had enriched our history and our traditions.

"Finally, it was imperative to give education a new discipline to which all must submit, the teachers first of all.

"The Government demands that the school should be inspired with the ideals of Fascism; it demands that it should be not merely not hostile to Fascism but in no way out of sympathy with it or indifferent to it; and it demands that the whole school system in every grade and every phase of its teaching should educate Italian youth to understand Fascism, to renew themselves in Fascism and to live in the historic atmosphere created by the

1919: 20X

for 011/11/11

11/11/11

Absolute

Monarchy

2/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

Fascist Revolution.

"Education is one. There are no watertight compartments. In education all is related, from the infant school to the university; and all teachers, entrusted as they are with the youth of the nation from tender years to manhood, share the same joint responsibility, moral and intellectual, for the efforts of all have a common aim.

"I intend that the whole school system shall be above all educative, formative, and moral. It is not necessary to cram the mind with learning, past and present. Learning is nothing but a special Swedish gymnastic, necessary to mental training, and is the more useful the sooner its useless and superfluous details are forgotten. Rather, it is necessary that the schools should form the character of the Italian nation."

(From the Year Book of Education 1932 edited by Lord Eustace Percy, M. P. Chapter III page 858.)

(เป็นสำเนาที่ถูกต้อง)

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร วัฒนกุล

คต สรรเทศ กษาย อภิปราย

ทำไม? คือแล้ว พวกคนที่เป็นพวก
 ของโลก? ที่กำลังรับอยู่รึเปล่า? ที่
 เคยเห็นแล้วของใครนั่นแหละ พวกเรา
 เรียบดิน แล้วจนเกิด สรรเทศ
 แล้ว เราได้ใช้ปกครองอัน Dictator.
 เราได้ใช้ใช้ปกครองอัน? ของ Dictator
 เราได้ใช้ใช้ปกครองอัน? ของ Democracy
 และอัน? ของปกครองอัน? กลาง?
 เราเอง? ทำไม? ทำไม? ทำไม? ทำไม?
 เราอัน? ในอดีต. ทำไม? ทำไม? ทำไม?
 Democracy? ทำไม? ทำไม? ทำไม? ทำไม?
 ที่ uncivilized. Italy? ทำไม? ทำไม?
 กลาง? ทำไม? ทำไม? ทำไม? ทำไม?
 ทำไม? ทำไม? ทำไม? ทำไม? between two stools เพราะ สรรเทศ?
 ทำไม? ทำไม? ทำไม? ทำไม? Fascist ที่แล้ว? ทำไม?
 ทำไม? fascist party ที่? ทำไม? ทำไม? ทำไม?
 ทำไม? way out ที่? ทำไม? ทำไม? ทำไม?
 ทำไม? ทำไม? ทำไม? ทำไม? Constitutional Monarchy
 ทำไม? ทำไม? ทำไม? ทำไม? Constitutional Monarchy
 ทำไม? ทำไม? ทำไม? ทำไม? Constitutional Monarchy

พระบรมราโชวาท
พระราชทานในวันงานประจำปีของวชิราวุธวิทยาลัย
วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสมาในงานปีของโรงเรียนวชิราวุธอีกครั้งหนึ่ง และเมื่อได้ฟังรายงานที่ได้อ่านเมื่อแต่บัดนี้แล้ว ยิ่งทำให้รู้สึกปลาบปลื้มยิ่งขึ้นอีก เพราะรู้สึกว่าโรงเรียนได้เจริญขึ้นทุกประการ ในทางสถานที่การก่อสร้างก็เจริญขึ้นเห็นแก่ตา ในทางฝึกหัดสั่งสอนก็เห็นผลทั้งในทางการเรียนและในทางฝึกหัดน้ำใจ วันนี้เป็นครั้งแรกที่ได้เห็นนักเรียนไทยเล่นฟุตบอลรักบี้ ฟุตบอลล์อย่างนี้เคยมีคนพูดว่า ไทยเราเล่นไม่ได้ เพราะถ้าเล่นเข้าก็ได้ต่อยกันตาย แต่วันนี้ก็เห็นเล่นได้โดยเรียบร้อย ซึ่งแปลว่าโรงเรียนนี้ สามารถฝึกหัดให้นักเรียนมีน้ำใจเป็นนักกีฬาแท้ได้จริงๆ นี่เป็นสิ่งที่ทำให้รู้สึกปลาบปลื้มมาก และโรงเรียนนี้ข้าพเจ้าได้มาที่ไรได้ชี้เหตุผลของระเบียบการและวิธีการของปีบลิคสกูลอังกฤษที่ได้ถือปฏิบัติอย่างมาล่าวเป็นลำดับมา เวลานี้ข้าพเจ้ายังเห็นว่ายิ่งสำคัญยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน ที่เราจะต้องพยายามดำเนินตามแบบอย่างเหล่านั้นให้ดียิ่งขึ้นอีก เพราะเวลานี้ประเทศสยามเราจะก้าวหน้าต่อไป เราจะใช้วิธีปกครองที่เขาใช้ในประเทศที่เจริญทั้งหลาย ก็วิธีการปกครองอย่างแบบเดโมคราซี พระมหากษัตริย์และรัฐสภาปกครองประเทศร่วมกันนั้น ประเทศอังกฤษเขาเป็นเจ้าของแบบเหมือนอย่างแบบปีบลิคสกูลเหมือนกัน ประเทศอังกฤษได้มีการปกครองเช่นนั้นมาช้านาน และปกครองได้เป็นอย่างดี ใครๆ ก็ยกย่องว่าดีกว่าที่อื่น จนมีชื่อว่ารัฐสภาของประเทศอังกฤษเป็นมารดาของรัฐสภาทั้งหลาย เพราะเป็นผู้ให้แบบอย่างในการปกครอง ที่ประเทศอังกฤษใช้วิธีการปกครองแบบเดโมคราซีได้ดียังงั้น เรา น่าจะคำนึงให้มากกว่าเป็นด้วยเหตุใด แบบวิธีใดๆ ก็ตาม ถึงแม้ว่าวิธีการและหลักการจะดีเพียงไร แต่ถ้าเอาไปใช้ไม่ถูกอาจจะมีผลไม่ดีก็ได้ เช่นจะยกตัวอย่างให้เห็นพอเป็นเลาๆ คือที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเขามีรัฐธรรมนูญอย่างหนึ่ง ซึ่งเขาใช้ปกครองประเทศของเขาได้เรียบร้อยทำให้บ้านเมืองเจริญมั่งคั่งสมบูรณ์ ประเทศเม็กซิโกก็เอาแบบขรรมนูญนั้นเองไปใช้บ้าง แต่จะเป็นโดยเหตุใดก็ตาม แบบนั้นไม่สู้จะเป็นผลดีเท่าในประเทศอเมริกา เพราะฉะนั้นเราจะถือว่าเมื่อเราได้แบบมาแล้ว เราจะดีเหมือนประเทศที่เป็นเจ้าของแบบในทันทีทันใดนั้นหาได้ไม่ การปกครองที่จะดีขึ้น ยิ่งเป็นแบบรัฐสภาหรือแบบปาลีเมนต์ด้วยแล้ว ถ้าจะดีได้ก็ต้องอาศัยความดี

ของประชาชน ต้องอาศัยน้ำใจและนิสัยของประชาชนเป็นใหญ่ ถ้าประเทศใดมีประชาชนมีน้ำใจดี รู้จักวิธีการที่จะปกครองตนเองโดยแบบมีรัฐสภาจริงๆ แล้ว การปกครองนั้นก็จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศเป็นอันมาก วิธีที่จะให้พลเมืองมีน้ำใจนั้นอยู่ที่การศึกษาฝึกฝน ก็การศึกษาฝึกฝนน้ำใจคนของอังกฤษนั้น เขาถือวิธีของบับลิกสกูลเป็นตัวอย่างที่ใช้ทั่วไป ในที่นี้เราจึงควรพิจารณาว่าวิธีฝึกฝนแบบบับลิกสกูลนั้น ให้ผลดีแก่การปกครองแบบเดโมคราซีอย่างไร จะขอหยิบยกในข้อต่างๆ ที่เคยกล่าวแล้วมากล่าวพอเป็นเลาๆ ในวันนี้

ประการที่หนึ่ง บับลิกสกูลนั้นเขาอบรมสอนให้รักขนบธรรมเนียมของโรงเรียนและของประเทศเป็นอันมาก ขนบธรรมเนียมอย่างไรที่มีมาแต่เดิม แม้จะคร่ำคร่าไม่มีประโยชน์ก็ตาม ถ้าไม่เสียหายก็รักษาไว้ เพื่อให้นักเรียนภาคภูมิใจ ให้นึกถึงความเจริญของโรงเรียนที่มีมาแล้วแต่ก่อนเป็นโรงเรียนอีตันยังใส่มากสูงมาจนบัดนี้ ที่จริงหมวกสูงนั้นไม่เป็นของวิเศษอะไร และใส่ก็ไม่สบาย แต่ทำให้เตือนใจให้นักเรียนนึกถึงความรุ่งเรืองของโรงเรียนที่เป็นมาแล้ว นี่เป็นตัวอย่างที่ขอยกมาให้เห็นแต่อย่างเดียวเท่านั้น ผลนั้นเมื่อเด็กอังกฤษเติบโตขึ้นแล้วก็มีความรักขนบธรรมเนียมของบ้านเมืองเป็นอย่างยิ่ง ถ้าเราสังเกตกิจการในประเทศอังกฤษ เราจะเห็นว่าเขารักษาขนบธรรมเนียมของเขาอย่างเข้มงวดตียิ่ง ถึงแม้ขนบธรรมเนียมนั้นจะไม่สู้เป็นประโยชน์ก็คงรักษาไว้ เช่นเป็นต้นว่า ผู้พิพากษายังสวมหมวกขาวปลอมมาจนทุกวันนี้ว่าที่จริงก็ไม่มีความจำเป็นอะไร แต่ทำให้ระลึกถึงเกียรติคุณของผู้พิพากษาที่มีมาแต่เดิม การที่อังกฤษรักษขนบธรรมเนียมหรือ Tradition ไม่ได้ทำให้ประเทศอังกฤษล้าหลังประเทศอื่นในความเจริญเลย สิ่งใดที่ควรเปลี่ยนแปลงก็เปลี่ยนแปลงไป แต่สิ่งใดที่ยังดีอยู่ไม่เสียหายเขาก็คงรักษาไว้เพื่อนึกถึงความเจริญของประเทศที่มีมาแล้วในปางก่อน ถึงแม้ว่าเขาจะคิดทำงานใดๆ เพื่อมุ่งหาความเจริญในทางอนาคตก็จริง แต่เขาก็ไม่ยอมหันหลังให้อดีตเสียเลย ข้อนี้เองทำให้อังกฤษเปลี่ยนแปลงแบบแผนการปกครองได้อย่างเรียบร้อยราบคาบ ไม่ต้องมีการจลาจลมากมายนัก นั่นเป็นผลของการรักษาขนบธรรมเนียมอย่างหนึ่ง ตัวอย่างในเร็วๆ นี้คือประเทศอังกฤษได้มีคณะรัฐบาลกรรมกรซึ่งเป็นโซเซียลิสต์แต่ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงตามกัลป์หน้ามือเป็นหลังมืออย่างไรไม่ เพราะกรรมกรก็เป็นชาวอังกฤษที่มีนิสัยยังรักขนบธรรมเนียม การเปลี่ยนแปลงจึงเป็นไปทีละนิดละหนอยไม่มีใครรู้สึก ข้อนี้ในประเทศสยามควรเอาอย่างแน่นอนทีเดียว นึกถึงอนาคตว่าเราจะทำอะไรให้เจริญได้ก็ทำไปแต่สิ่งที่ดีงาม ที่เป็นมาแล้วก็ไม่ควรที่จะทิ้งเสีย ต้องนึกถึงบรรพบุรุษของเราที่ได้นำชาติของเรามาสู่ความเจริญนั้น ด้วยระเบียบนี้ขอให้โรงเรียนนี้ปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด

หลักที่สอง ในโรงเรียนบับลิกสกูลของอังกฤษนั้น มีการปกครองอย่างเข้มงวดมากเป็นลำดับชั้นกันไป คือครู เด็กชั้นใหญ่ เด็กชั้นเล็ก เขาปกครองกันเป็นลำดับ และมีวินัยอย่างเคร่งครัด ประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่มีเสรีภาพและอะไรต่ออะไรภาพบริบูรณ์ทุกอย่าง การปกครองในโรงเรียนนั้น เราน่าจะนึกว่าเขาปล่อยให้เด็กฟรี ทำตามชอบใจหรือ เปล่าเลย การปกครองของโรงเรียนอังกฤษมีวินัยเคร่งที่สุด และให้เด็กปกครองกันเอง เพื่อฝึกหัดให้รู้จักปกครองกันตามลำดับชั้น ข้าพเจ้าเชื่อว่าไม่มีโรงเรียนที่ไหนที่อนุญาตให้เด็กชั้นใหญ่เมียนเด็กชั้นเล็ก แต่นี่อังกฤษเขายอมให้ทำเช่นนั้น เด็กเล็กต้องรับใช้เด็กใหญ่ และเด็กชั้นใหญ่ลงโทษเด็กเล็กได้ด้วย ทั้งนี้เป็นการฝึกฝนให้คนเรารู้จักว่า การปกครองตามลำดับชั้นผู้ใหญ่ผู้น้อยนั้นต้องมีไม่ว่าประเทศไหนหมด และจะมีแบบการปกครองอย่างใดๆ ก็ตาม การปกครองตามลำดับชั้นนั้นต้องมีอยู่เสมอ ไม่มียอมปกครองกันไม่ได้ และประเทศก็จะตั้งอยู่ไม่ได้ ดังนี้ อังกฤษจึงฝึกสอนเด็กแต่เล็กๆ ให้รู้จักเคารพต่อผู้นำของตน เมื่อโตขึ้นเป็นนักเรียนชั้นใหญ่แล้ว ก็ให้รู้จักปกครองเด็กเล็กโดยยุติธรรม ให้รู้จักรับผิดชอบในการปกครอง ด้วยเหตุนี้ อังกฤษจึงมีการปกครองที่ดีเรียบร้อยอย่างยิ่ง แม้เขาปกครองประเทศอื่นที่เป็นเมืองขึ้นของเขา การปกครองก็เป็นที่ยอมรับเป็นยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างยิ่ง เพราะคนที่ไปปกครองประเทศราชเหล่านั้น มักเป็นนักเรียนที่ได้เรียนในบับลิกสกูลมาแล้วเป็นส่วนใหญ่เป็นของที่เราคควรระลึกไว้ว่า ถ้าเราจะให้ประเทศสยามดิงตามต่อไป เราต้องฝึกหัดเด็กของเราให้รู้จักเคารพนับถือผู้หลักผู้ใหญ่และให้รู้จักรับผิดชอบที่จะปกครองผู้น้อยต่อไปโดยยุติธรรม ดังนี้ การปกครองในประเทศสยามจึงจะได้ผลดีที่สุด

หลักที่สาม ที่บับลิกสกูลเขาใช้ก็คือ เขาฝึกหัดให้นักเรียนมีน้ำใจเป็นนักกีฬาแท้คือที่เรียกว่า สपोर्टสแมน การฝึกหัดน้ำใจนั้นเป็นของสำคัญมาก ยิ่งเราจะปกครองแบบเดโมคราซียิ่งสำคัญขึ้นอีก ในที่นี้จะขอหยิบยกหลัก ๒-๓ อย่าง ที่ว่าน้ำใจเป็นนักกีฬานั้นคืออะไร ประการที่หนึ่ง นักกีฬาแท้จะเล่นเกมอะไรก็ตามต้องเล่นให้ถูกต้องตามกฎข้อบังคับของเกมนั้น ไม่ใช่วิธีโกงเล็กโกงน้อยอย่างใดเลยจึงจะสนุกจึงจะเป็นประโยชน์ ประการที่สอง ถ้าเกมที่เล่นนั้นเล่นหลายคนต้องเล่นเพื่อความชนะของฝ่ายของตน ไม่ใช่เล่นเพื่อตัวคนเดียว ไม่ใช่เพื่อแสดงความเก่งของตัวคนเดียว ประการที่สาม นักกีฬาแท้้นั้นต้องรู้จักชนะและรู้จักแพ้ ถ้าชนะก็ต้องไม่อวดดี ทำกุมี ถ้าแพ้ก็ต้องไม่พยายาบาทผู้ชนะเป็นต้น หลักสามอย่างนี้สำคัญมาก ย่อมใช้เป็นประโยชน์ได้ในการเมืองด้วย เมื่อเราจะปกครองแบบรัฐสภาแล้ว ก็ต้องมีคณะ

การเมืองเป็นธรรมชาติ เกมการเมืองก็ย่อมต้องมีกฎของเกมเหมือนกัน ถ้าเราเล่นผิดกฎการเมืองก็ย่อมจะมีผลเสียหายได้มากที่สุดทีเดียว เพราะการปกครองแบบเดโมคราซีย่อมต้องการแพ้และชนะ ซึ่งถือเอาตามเสียงของหมู่มากกว่าฝ่ายใดแพ้และชนะ เพราะคณะกรรมการเมืองย่อมมีความเห็นต่างๆ กันเป็นธรรมชาติ ต่างฝ่ายก็ต้องมุ่งที่จะให้หมู่มากเห็นด้วยกับตน และเลือกตนเข้าเป็นรัฐบาล ฝ่ายไหนประชาชนส่วนมากเห็นด้วยฝ่ายนั้นก็เป็นผู้ชนะ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว เมื่อเวลาจะพูดชักชวนให้ประชาชนลงความเห็นด้วยกับตนนั้น ถ้าเราใช้วิธีโกงต่างๆ เช่น ดิดลีนบนหรือข่มขืนน้ำใจก็ต้องเรียกว่าเล่นผิดเกมการเมืองโดยแท้ ต้องพูดให้คนอื่นเห็นตามโดยโวหารและโดยชอบธรรมจึงจะถูกกฎของเกม การปกครองแบบเดโมคราซีนั้น ผู้ที่ชนะแล้วได้เข้ามาปกครองบ้านเมือง ก็ควรจะต้องนึกถึงน้ำใจของฝ่ายน้อยที่แพ้เหมือนกัน ไม่ใช่ที่เราชนะแล้วก็จะหาวิธีกดขี่ข่มเหงผู้ที่เป็นฝ่ายแพ้ต่างๆ นานาหาได้ไม่ ย่อมต้องมุ่งปกครองเพื่อประโยชน์ของคณะต่างๆ ทั้งหมด ส่วนผู้ที่แพ้ก็เหมือนกัน เมื่อแพ้แล้วก็ต้องยอมรับว่าตนแพ้ในความคิดในโวหาร แพ้เพราะประชาชนส่วนมากไม่เห็นด้วย เมื่อแพ้แล้วถ้าดั่งกองวิวาทเรื่อย บอกว่าถึงแม้คะแนนโหวตแพ้กำหนดยังไม่แพ้เช่นนั้นแล้ว ความเรียบร้อยจะมีไม่ได้ คงได้เกิดตึกกันหัวแตกเต็มไป ฝ่ายผู้แพ้ควรต้องนึกว่า คราวนี้เราแพ้แล้วต้องไม่ขัดขวางหรือขัดคอพวกที่ชนะอย่างใดเลย ต้องปล่อยให้เขาดำเนินการตามความเห็นชอบของเขา ต่อไปภายหน้าเราอาจเป็นฝ่ายชนะได้เหมือนกัน น้ำใจที่เป็นนักกีฬาที่เป็นของสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ก็คือว่าเราต้องเล่นสำหรับคณะเป็นส่วนรวม แม้ในโรงเรียนเราแบ่งออกเป็นคณะต่างๆ เมื่อเล่นแข่งขันในระหว่างคณะ เราก็ก่อนสำหรับคณะของเราเพื่อให้คณะของเราชนะ แต่เมื่อโรงเรียนทั้งโรงเรียนไปเล่นเกมกับโรงเรียนอื่น ไม่ว่าคณะใดก็ตามต้องร่วมใจกันเล่นเพื่อโรงเรียนอย่างเดียวเท่านั้น เวลานั้นต้องลืมว่าเราเคยแบ่งเป็นคณะ เคยแข่งขันกันมาในระหว่างคณะอย่างไรต้องลืมหมด ต้องมุ่งเล่นเพื่อโรงเรียนอย่างเดียวเท่านั้น สำหรับประเทศชาติความซื่อนี้เป็นของสำคัญอย่างยิ่งเหมือนกัน เพราะตามธรรมชาติย่อมต้องมีคณะกรรมการเมือง คณะต่างๆ ซึ่งมีความเห็นต่างๆ กัน แต่เมื่อถึงคราวที่จะต้องนึกถึงประเทศแล้วต่างคณะต้องต่างร่วมใจกันนึกถึงประโยชน์ของประเทศอย่างเดียวเป็นใหญ่ ต้องลืมความเห็นที่แตกต่างกันนั้นหมด ถึงจะเคยน้อยยกน้อยใจกันมาอย่างไร ต้องลืมหมด ต้องฝังเสียหมด ต้องนึกถึงประโยชน์ของประเทศของตนเท่านั้น จะนึกเห็นแก่ตัวไม่ได้ อย่างนี้จึงจะเรียกว่ามีใจเป็นนักกีฬาแท้ เป็นของจำเป็นที่จะต้องปลูกให้คนมีน้ำใจอย่างนั้น จึงจะปกครองอย่างแบบเดโมคราซีได้ดี

ในเร็วๆ นี้ได้เคยมีเรื่องหนึ่งซึ่งแสดงตัวอย่างนักการเมืองที่เป็นนักกีฬาแท้ แต่จะของดไว้ก่อน พูดถึงเรื่องเก่าๆ เสียก่อน เมื่อครั้งมหาสงครามนั้นประเทศต่างๆ ที่นักการเมืองมีความเห็นแก่งแย่งกันต่างๆ นั้น เมื่อถึงสงครามเข้าแล้วก็ร่วมมือกัน ทำสงครามเพื่อประโยชน์แห่งประเทศ และเมื่อเร็วๆ นี้เมื่อประเทศอังกฤษเกิดความยุ่งเหยิงเรื่องการเงินมากมาย นักการเมืองคณะต่างๆ ก็ได้รวมกันเป็นคณะชาติขึ้น เพื่อร่วมความคิดกันช่วยประเทศอังกฤษกับเมื่อเร็วๆ นี้มีนักการเมืองที่มีน้ำใจเป็นสปอร์ตสแมนคือ ประธานาธิบดีฮูเวอร์ เวลาที่เราทราบว่ามี การเลือกประธานาธิบดีอเมริกาใหม่ และประธานาธิบดีฮูเวอร์แพ้ไว้ด มิสเตอร์แฟรงกลินรูสเวลต์จะได้เป็นประธานาธิบดีต่อไป คนแรกที่ส่งโทรเลขไปแสดงความยินดีคือประธานาธิบดีฮูเวอร์เอง นั้นแสดงน้ำใจนักกีฬาที่รู้จักแพ้ ตามแบบเลือกประธานาธิบดีของอเมริกันนั้น ถึงแม้ได้รับเลือกแล้ว ก็จะได้รับตำแหน่งประธานาธิบดีก็ต้องรอไปอีกหลายเดือน ดูเหมือนจนถึงเดือนมีนาคม ในระหว่างนี้ถ้าประธานาธิบดีฮูเวอร์ไม่เป็นนักกีฬา จะแก่งแย่งทำให้เกิดลำบากต่างๆ ก็ได้ แต่แทนที่จะทำอย่างนั้น นึกกลับปรากฏว่า ฮูเวอร์จะเชิญมิสเตอร์รูสเวลต์มาที่วอชิงตันเพื่อปรึกษางานกัน และเพื่อให้รู้เรื่องไว้ เพื่อจะได้รับมอบการงาน และทำการต่อไปได้โดยเรียบร้อย เป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองของเขาอย่างดีที่สุดที่จะเป็นได้ นี่แสดงให้เห็นว่านักการเมืองของอเมริกาเขามีน้ำใจเป็นนักกีฬาแท้ โดยเหตุนี้อเมริกาจึงเป็นประเทศที่รุ่งเรืองและสมบูรณ์อย่างยิ่ง ในข้อนี้สมควรที่คนไทยจะหัดตัวเองให้มีน้ำใจเป็นนักกีฬาแท้ทุกประการเหมือนอย่างเขาและเชื่อว่าการที่เราเปลี่ยนแปลงการปกครองจะเป็นผลดีอย่างยิ่ง การปกครองแบบเดโมคราซี ถ้าราษฎรมีน้ำใจดีอย่างที่ว่ามาแล้ว ก็จะเป็นผลดีแก่ประเทศเป็นอย่างยิ่ง แต่ถึงแม้วิธีนี้เป็นวิธีที่ดีอย่างที่สุดก็ตาม ถ้าเราไม่รู้จักวิธีใช้อาจเป็นผลร้ายก็ได้ เพราะฉะนั้นในเวลานี้ เราจะต้องพยายามโดยเคร่งครัดที่จะฝึกฝนพลเมืองของเราให้มีน้ำใจอยู่ในหลักต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ การฝึกน้ำใจนี้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าได้ทรงระลึกถึงและริเริ่มทำขึ้นในประเทศสยาม เป็นต้นว่า ได้ทรงสร้างโรงเรียนนี้และได้ทรงตั้งกองเสือป่าลูกเสือขึ้นเพื่อจะฝึกน้ำใจคน พระองค์ทรงเห็นว่าการฝึกหัดน้ำใจคนเป็นของสำคัญ และการที่พระองค์ได้ทรงตั้งต้นไว้ นั้น เราจึงสามารถดำเนินการตามไปได้ และเราควรระลึกถึงพระมหากษัตริย์ในการที่พระองค์ได้ทรงริเริ่มการนั้นไว้ ควรที่อาจารย์และนักเรียนทั้งเก่าใหม่และที่จะมาเป็นนักเรียนต่อไป จะระลึกถึงข้อนี้ และควรประพฤติตนให้สมพระราชประสงค์ ฝึกฝนใจของตนให้เป็นไปตามแบบอย่างทีกล่าวมาแล้วนี้ทุกประการ ให้โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนตัวอย่างของโรงเรียนอื่นๆ ในประเทศสยามทั่วทุกแห่ง

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขอให้พรแก่บรรดาอาจารย์และนักเรียนแก่นักเรียนปัจจุบันของ
วชิราวุธวิทยาลัย ให้มีความเจริญยิ่ง บริบูรณ์ด้วยสติปัญญาและกำลังกาย เพื่อทำการงาน
และรับราชการ เพื่อประโยชน์ของชาติต่อไปในภายหน้า

พระราชดำรัส
ในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระราชทานแก่อาจารย์ ครู และนักเรียนมหาวิทยาลัย
ในวันงานรื่นเริงประจำปีของโรงเรียน
วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๑
ว่าด้วยความเป็นนักศึกษา

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมากที่ได้มีโอกาสมาในการรื่นเริงของโรงเรียนในวันนี้และให้รางวัลการกีฬาและการประกวดเรื่องวิชาหนังสือทั้งได้เห็นนักเรียนเก่ามาประชุมพร้อมกันด้วยการที่มืองรื่นเริงในวันนี้นั้น เพราะเป็นวันที่ ๑๐ เพื่อจะให้ใกล้กับวันบรมราชาภิเษกของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เพื่อจะได้เตือนใจให้เราทั้งปวงระลึกถึงสมเด็จพระมงกุฎเกล้าผู้ที่ได้พระราชทานชีวิตแก่โรงเรียนนี้ เราทั้งหลายควรจะระลึกถึงพระเดชพระคุณของท่านในการที่ได้พระราชทานพระราชทรัพย์สร้างโรงเรียนนี้ขึ้นให้เราได้มาเล่าเรียน เพราะฉะนั้นควรทุกคนจะตั้งใจทำอะไรเพื่อฉลองพระเดชพระคุณท่าน การที่เราจะฉลองพระเดชพระคุณได้ดีที่สุดคืออะไรคือจะต้องให้โรงเรียนนี้เป็นไปอย่างที่ทรงพระราชดำริและที่มีพระราชประสงค์ไว้ คือ การที่ทรงสร้างโรงเรียนนี้ขึ้น ก็มีพระราชประสงค์ที่จะให้โรงเรียนนี้เหมือนโรงเรียนบับลิกสกูลของอังกฤษ ทำไมจึงได้มีพระราชประสงค์เช่นนั้น ไม่ใช่เพื่อจะเอาอย่างอังกฤษเล่นเฉยๆ อย่างนั้นดอก มีพระราชประสงค์จะให้เหมือนกับบับลิกสกูล ก็เพราะว่าบับลิกสกูลของอังกฤษเขานั้นมีวิธีอบรมที่ดีกว่าโรงเรียนอย่างอื่นๆ การอบรมนั้นอะไรบ้าง ถ้าเราสังเกตเห็นโรงเรียนบับลิกสกูลที่เมืองอังกฤษ จะสังเกตได้ว่า ข้อที่ ๑ เขาใช้วิธีให้เด็กปกครองกันเองมากที่สุด ครูของเขาทำหน้าที่สอนอย่างเดียว การปกครองภายในห้องเรียนในคณะในบ้าน เขาปล่อยให้เด็กทำอะไรให้เด็กโตดูแลเด็กชั้นเล็ก ฝึกหัดสั่งสอนบังคับกันเองเพื่อประโยชน์ ให้เด็กรู้สึกมีความรับผิดชอบให้ได้เคยรับผิดชอบมาเสียแต่ยังเรียนหนังสือเมื่อโตขึ้นแล้วจะต้องทำการงานต่อไปก็ย่อมสามารถที่จะรับผิดชอบได้อย่างดีนั้นเป็นเหตุอันหนึ่งที่เขาใช้วิธีเช่นนั้น อีกอย่างหนึ่งถ้าเราได้ไปที่โรงเรียน เราจะเห็นของแปลกหลายอย่าง เช่นเด็กรุ่นเล็กเตีรถนนข้างซ้ายไม่ได้ ใส่เสื้อผัดกับเด็กชั้นใหญ่ ใส่หมวกเหมือนกันไม่ได้ และอะไรต่างๆ

เช่นนี้ ถ้าเราคิดแต่เดินๆ ก็ไม่เข้าใจว่าทำไมจึงมีธรรมเนียมแปลกๆ อย่างนั้น แต่เขาก็มีหลักที่จะทำเช่นนั้น คือ เพื่อให้เด็กรู้จักฐานะของตน เมื่อเราอยู่ในชั้นเล็กก็ต้องมีฐานะต่ำไปก่อน พอขึ้นไปชั้นสูงขึ้นก็ได้รับประโยชน์ต่างๆ พิเศษเป็นชั้นๆ ไป คนเราก็เหมือนกัน เมื่อแรกทำงานก็ต้องทำงานตั้งแต่ต่ำไปก่อนแล้วก็ได้เพิ่มฐานะและผลประโยชน์ไปตามลำดับ นี่เขาฝึกหัดให้รู้ไว้เสียตั้งแต่เด็กๆ นั่นอีกอย่างหนึ่ง นอกจากนั้นถ้าเราไปเห็นจะสังเกตว่าการกีฬาเป็นของสำคัญที่สุด การเล่นเกมเขาออกจะกวัดขึงยิ่งเสียกว่าการเล่นเล่าเรียน เขาเห็นประโยชน์ของการเล่นกีฬามาก เพราะว่าการเล่นกีฬานั้นมีประโยชน์ทางทัศนนิสัย โรงเรียนอังกฤษมุ่งฝึกทัศนสัยยิ่งกว่าสิ่งใดหมด การเล่นเกมนั้นทำให้กำลังบริบูรณ์และกล้าหาญ เขาก็ยอมทราบกันอยู่แล้วแต่นอกจากนั้นยังมีผลยิ่งขึ้น ด้วยเกมที่เลือกนั้นมักต้องเลือกเกมที่ต้องเล่นหลายคน เช่น ฟุตบอลล์ คริกเก็ต เป็นต้น เพื่อจะฝึกให้เด็กรู้จักการรักเหล่านักคนอื่นให้รู้จักช่วยเพื่อน การเล่นเกมไม่ใช่เล่นแต่ตัวคนเดียว ให้นึกถึงส่วนใหญ่ไม่ใช่นึกถึงแต่ตัวคนเดียว เช่น เล่นฟุตบอลล์ไม่ควรแย่งชุดโกล์เสียคนเดียว ตรงกันข้ามถ้าเห็นคนอื่นอยู่ในที่ดีกว่าเราต้องส่งลูกไปให้ นี่ฝึกหัดให้รู้จักประโยชน์ของส่วนใหญ่ยิ่งกว่าพยายามแสดงความเก่งของตัวเอง เรื่องเล่นเกมนี้เขากวาดขันที่สุดต้องเล่นเกมให้ถูกข้อบังคับจริงๆ และจะโกงไม่ได้เลย เพราะฉะนั้นจึงมีศัพท์ที่เมืองอังกฤษว่า คนไหนที่มีน้ำใจซื่อสัตย์สุจริตทำอะไรตรงไปตรงมาเขาเรียกว่า เป็นผู้รู้จักเล่นเกม He plays the game นี่เป็นศัพท์ที่อังกฤษใช้เสมอแปลว่าเล่นเกมถูกต้อง รู้จักรักและนึกถึงการช่วยเหลือเพื่อนของตน ไม่ใช่เอาเปรียบ เป็นของสำคัญมากเป็นการอบรมนิสัยอย่างดี ในโรงเรียนนี้หวังว่าครูจะตั้งใจอบรมให้นักเรียนที่นี่เป็นผู้มีนิสัยรู้จักเล่นเกม การอบรมอย่างนี้อังกฤษถือว่าทำให้ชาติอังกฤษเป็นชาติที่รุ่งเรืองมีอำนาจใหญ่โตในโลกได้จนมีประเทศราชทั่วไปทั้งโลก เพราะเหตุว่ามีนิสัย “รู้จักเล่นเกม” นี้เอง แม่ทัพสำคัญของอังกฤษคือ ดยุค ออฟ เวลลิงตัน ที่เป็นผู้ชนะพระเจ้านโปเลียนที่ ๑ ในการยุทธที่วอเตอร์ลูนั้น ได้กล่าวว่า “ข้าพเจ้าชนะชนะการยุทธที่วอเตอร์ลูบนสนามกีฬาที่โรงเรียนอีตัน” หมายความว่าที่เขามีคุณวุฒิจะชนะชนะการยุทธสำคัญคราวนั้นได้ เพราะความอบรมที่รับมาจากโรงเรียน เป็นต้น เพราะการอบรมเหล่านี้เป็นทางฝึกหัดอบรมนิสัยอย่างสำคัญทางหนึ่ง ฉะนั้นเองสมเด็จพระมงกุฎเกล้า จึงได้มีพระราชประสงค์ให้โรงเรียนนี้ ฝึกหัดอบรมให้คล้ายคลึงกับบับลิกสกูลของอังกฤษมากที่สุดที่จะเป็นได้ ข้าพเจ้าหวังใจว่านักเรียนในโรงเรียนนี้ทั้งปวงคงจะตั้งใจประพฤติตนให้เป็นผู้ “รู้จักเล่นเกม” อย่างที่ได้อธิบายมานี้ และในที่สุดขอให้พร ให้บรรดา

นักเรียนทั้งนักเรียนใหม่และเก่าจึงมีความสุขสบายปราศจากโรคภัย จงมีสติปัญญาไหวพริบให้สามารถเล่าเรียนได้ดี และจะได้ประกอบกิจการงานให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองของตนต่อไปเทอญ.

พระราชดำรัส

ในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชทานในวันงานประจำปี ของวชิราวุธวิทยาลัย

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๒

ว่าด้วยเด็กในโรงเรียนมีหน้าที่ดูแลกันเองเพียงไร

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มาในการกีฬาของโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย และได้มาให้รางวัลและประกาศนียบัตรเป็นครั้งที่ ๒ ในคราวนี้ เมื่อได้ฟังรายงานที่อ่านมาแล้ว กระทำให้รู้สึกว่โรงเรียนนี้คงเป็นที่นิยมของชนทั่วไปมากขึ้น จึงได้มีนักเรียนเพิ่มจำนวนขึ้น ทำให้รู้สึกมีความยินดีเป็นอันมาก ในคราวก่อนนี้ข้าพเจ้าได้อธิบายถึงเหตุผลที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ได้ทรงสร้างโรงเรียนนี้ขึ้นว่ามีพระราชประสงค์อย่างไร เพราะฉะนั้นไม่ต้องอธิบายละเอียดอีกทีหนึ่ง แต่จะขออธิบายซ้ำและย้ำสักข้อหนึ่งในคราวนี้ คือในเรื่องที่เราจะต้องพยายามอบรมเด็กให้สามารถปกครองกันเองได้ ให้รู้จักบังคับบัญชากันเอง เพราะการอบรมอย่างนี้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนกินนอนโดยตรงทีเดียว การอบรมอย่างนี้ทำที่บ้านไม่ได้ ทำที่โรงเรียนชั่วแต่เข้ามาเย็นกลับก็ไม่ได้ เป็นเรื่องที่จะทำได้อย่างดีแต่เฉพาะในโรงเรียนกินนอนเท่านั้น เพราะฉะนั้นเป็นหน้าที่สำคัญส่วนหนึ่งของโรงเรียนนี้ ที่จะต้องพยายามทำให้ได้ การอบรมเช่นนั้นจะสำเร็จได้ย่อมอยู่ที่ครูเป็นส่วนใหญ่ ครูต้องสามารถเลือกดูเด็กที่มีอุปนิสัยดี มีคุณวุฒิเหมาะที่จะบังคับบัญชาเด็กอื่นๆ ได้ และฝึกหัดสั่งสอนอบรมให้รู้จักความรับผิดชอบ แต่อีกส่วนหนึ่งซึ่งสำคัญเหมือนกัน อยู่ที่ตัวเด็กเอง ต้องรู้สึกว่าการอบรมอย่างนั้นสำคัญเพียงไร ที่จริงการอบรมอย่างนั้นเป็นของสำคัญมากในชีวิตต่อไป แต่เมืองไทยเรายังไม่มีใครได้ทำกัน เพราะมีโรงเรียนกินนอนน้อย แต่เป็นวิธีฝึกหัดตัวที่สำคัญมากในการภายหลัง เมื่อจะทำการใหญ่โต ย่อมต้องมีหน้าที่บังคับบัญชาคนอื่น แม้เราจะมีความฉลาดมีวิชาสูงสักเพียงไร ถ้าไม่สามารถจะบังคับคนอื่นได้ ไม่สามารถชวนใจคนอื่นให้ทำงานได้แล้ว เราก็ทำการไม่สำเร็จเป็นหัวหน้าเขาไม่ได้ ผู้มีวิชาอย่างเดียวไม่สามารถบังคับบัญชาคน มักจะทำงานแต่ในหน้าที่รองๆ ต่อเมื่อมีนิสัยดี สามารถปกครองคนอื่นได้ จึงจะขึ้นสูงถึงกับบังคับบัญชาคนใหญ่โตต่อไป เพราะฉะนั้นการอบรมอย่างนี้จึงเป็นของต้องการทั้งทางรัฐบาลและพลนิชยการด้วย เพราะฉะนั้นขอให้ครูในโรงเรียนนี้ถือว่าการอบรมอย่างนั้นสำคัญมาก

ส่วนนักเรียนก็ต้องตั้งใจพยายามที่จะทำอย่างนั้นให้สำเร็จจงได้

ธรรมดาการปกครองคนนั้น มักจะบกพร่องอยู่ ๒ ทาง คือทางหนึ่งอ่อนแอเกินไป นึกเสียว่าแต่จะให้คนในบังคับบัญชารักตัวตายเทียว เลยตามใจหมดทุกอย่าง ไม่ทำโทษไม่ว่ากล่าวตามใจตะบันไป นั้นเป็นความบกพร่องอย่างหนึ่ง มีผลตรงข้ามกับที่ประสงค์ คือ เขาอาจจะชอบเราจริง แต่ลงท้ายเห็นว่าเป็นผู้ที่อ่อนแอเอาไว้มองดูเลย ดูถูก ภายหลังเราจะให้ทำอะไรก็ไม่สำเร็จเหมือนกัน เป็นอันว่าการปกครองอย่างหย่อนเกินไปไม่มีผลดีแน่ อีกอย่างหนึ่งที่มักบกพร่องและผิดบ่อยๆ คือ ตรงกันข้ามที่เดียว แข็งเกินไป ดุขันเกินไป ไม่แต่เท่านั้น กลับกดขี่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาไม่เป็นเรื่อง การที่จะเคี่ยวเข็ญเกินไปจนถึงกดขี่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชานั้น กลับมีผลกลายเป็นเท่ากับอ่อนเกินไปเหมือนกัน ทำให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาไม่ทำอะไรจริง ทำเพราะกลัว แต่ไม่ตั้งใจทำให้ดีจริงๆ ถ้าจะให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาทำอะไรดีจริงๆ แล้ว เราต้องทำให้เขานับถือ นั้นเป็นของสำคัญต้องให้รักโดยนับถือไม่ใช่อย่างอื่น ต้องให้ผู้ใต้บังคับบัญชานับถือว่ามีคุณยุติธรรมจริง เมื่อถึงเวลาควรหย่อนก็หย่อน ถึงเวลาตึงก็ตึง เช่นนั้นจะทำให้การปกครองสำเร็จดี สำหรับเด็กที่จะเป็นผู้ใหญ่ขึ้นจงระลึกถึงความบกพร่องที่กล่าวมานี้อย่าให้พลาดใน ๒ ทางนั้นได้ ส่วนเด็กเล็กที่เวลานี้ยังเล็กอยู่ อย่าลืมนำต่อไปเมื่อตัวโตขึ้นจะต้องบังคับบัญชาคนอื่นเหมือนกัน เพราะฉะนั้นในระหว่างนี้มีหน้าที่จะช่วยผู้บังคับบัญชาที่เป็นเด็กชั้นใหญ่ ช่วยให้การปกครองง่าย อย่าแก่งัดต่างๆ นานา จนไม่เป็นเรื่อง เพราะว่าต่อไปเราจะต้องเป็นผู้บังคับบัญชาเขาเหมือนกัน ต้องตั้งใจปฏิบัติการโดยสุจริตเสมอ ให้การบังคับบัญชาเป็นไปโดยเรียบร้อย ถ้าตั้งใจด้วยกันอย่างนี้ทั้งหมด จะได้ผลดีในทางนี้เป็นแน่แท้

ในประเทศอังกฤษเขามักกล่าวกันว่านักเรียนในปีปดิสกุลมักจะมีคุณวุฒิแปลกกว่าคนอื่น จนสำหรับการทำงานต่างๆ เขามักจะชอบเลือกปีปดิสกุลแมน เพราะมีความอบรมอะไรอย่างหนึ่งที่ผิดกับคนอื่น ข้าพเจ้าเชื่อว่าการอบรมที่พูดนั้น คือ ความสามารถปกครองคน เพราะพวกที่ออกจากปีปดิสกุลไปแล้วนั้น เคยปกครองกันเองมาก่อนแล้ว ไปปกครองคนอื่นก็ง่ายและเป็นผลดีอย่างหนึ่ง ต่อไปในประเทศสยามนี้หวังว่า จะมีคนพูดว่าเด็กที่ไปจากโรงเรียนวชิราวุธคงจะมีคุณวุฒิพิเศษได้เหมือนกัน ถ้าสำเร็จอย่างนี้จะเป็นที่ยินดีอย่างยิ่ง

ในที่สุดนี้ข้าพเจ้าขอให้พรแก่โรงเรียนนี้ ขอให้มียี่สิบเสียงดังยิ่งขึ้นต่อไป ขอให้บรรดาครู และนักเรียนเก่าตลอดจนนักเรียนใหม่ จงมีความสุขความเจริญปราศจากโรคภัยทั้งปวง ให้มีวิชาความสามารถดีเพื่อทำการงานให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศบ้านเมืองของเราต่อไปในภายหน้า.

พระบรมราชาบาท
พระราชทานในงานประจำปี
ของวชิราวุธวิทยาลัย
วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๗๓

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาให้รางวัลแก่นักเรียนในโรงเรียนนี้อีกครั้งหนึ่ง และทั้งมีความยินดีที่ได้มีโอกาสมาเปิดหอระฆังที่พวกคณะไทยเซชมได้ให้แก่โรงเรียนนี้ ข้าพเจ้าขอขอบใจคณะนั้นที่ได้อุตสาหพยายามเก็บเงินรวบรวมสร้างหอนี้เป็นผลสำเร็จ และข้าพเจ้าเชื่อว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ถ้าหากมีญาณวิถิใดๆ ที่จะทรงทราบได้ คงจะทรงอนุโมทนาในการกุศลนี้ และคงจะพอพระราชหฤทัยเป็นอันมาก ในความมกตัญญูของผู้ที่ได้สร้างหอนี้ และที่ได้พยายามจนเป็นผลสำเร็จในคราวนี้ วันนี้ข้าพเจ้าได้ฟังรายงานกิจการของโรงเรียนนี้ รู้สึกยินดีมากที่ได้ทราบว่าโรงเรียนเจริญขึ้นทุกทีตามลำดับ และฝึกสอนได้ผลดีขึ้นทุกที

ทุกๆ คราวมาตั้งแต่แรกที่ข้าพเจ้าได้มาให้รางวัลที่โรงเรียนนี้ได้เคยกล่าวอธิบายว่าพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ นั้น ก็เพื่อจะให้โรงเรียนนี้เป็นบับลิก-สกูลอย่างเมืองอังกฤษ และทุกคราวได้พยายามหยิบยกลักษณะของบับลิกสกูลมาชี้ให้เห็นว่าเป็นอย่างไร และทำไมจึงมีพระราชประสงค์เช่นนั้น ในคราวนี้ก็เคยยกมากล่าวสักข้อ ๑ เป็นลักษณะที่จะชี้ให้เห็นชัดได้ง่าย ใครที่ได้เห็นบับลิกสกูลในเมืองอังกฤษคงจะสังเกตแล้วว่าในบับลิกสกูลทุกแห่ง เขามักจะมีขนบธรรมเนียมหรือประเพณีพิเศษของโรงเรียนซึ่งภาษาอังกฤษเรียกว่า Tradition ทุกแห่งเขามีประเพณีเหล่านั้น และพยายามรักษาประเพณีนั้นไว้อย่างแข็งแรงและสืบต่อกันมาหลายร้อยปี ขนบธรรมเนียมยิ่งเก่าก็ยิ่งถือว่าสำคัญมาก เห็นเป็นสิ่งภูมิใจอย่างหนึ่งธรรมเนียมเหล่านี้มีตั้งแต่วิธีปกครอง วิธีสอนตลอดจนวิธีแต่งตัวต่างๆ และวิธีเล่นเกมก็มีขนบธรรมเนียมต่างๆ เหมือนกัน ยกตัวอย่างที่ได้เคยทราบกันมาแล้ว เช่นโรงเรียนอีตันเขามีวิธีแต่งตัวพิเศษสวมหมวกสูง และเสื้อพิเศษ กับมีเกมพิเศษ เรียกว่า Wall game คือ ฟุตบอลนั่นเอง แต่เล่นกับกำแพง เกมนี้เล่นกันมาตั้งร้อยปีแล้ว แต่ก็ยังเล่นกันเรื่อยมา น่าคำนึงว่าทำไมจึงรักษาไว้ ขนบธรรมเนียมบางอย่างน่านึกว่าเป็นของพันสมัยแล้ว

ไม่เป็นประโยชน์ก็เป็นได้ เช่น กีฬาวอลเลย์บอลของฮิตันเป็นต้น เล่นได้ไม่กี่คน แต่เขายังเล่นอยู่เสมอเพื่อรักษาขนบธรรมเนียมไว้ การรักษาขนบธรรมเนียมนั้นย่อมมีประโยชน์ที่จะให้นักเรียนรักโรงเรียนของตน รู้สึกว่าโรงเรียนของตนได้สร้างมานานแล้วมีชื่อมานานแล้ว และผู้ที่เป็นักเรียนเก่าได้เคยเป็นใหญ่เป็นโตในประเทศเหล่านี้เป็นต้น นี่เป็นผลที่ทำให้บังเกิดในใจของนักเรียน จึงได้พยายามรักษาขนบธรรมเนียมว่าโรงเรียนนี้ เป็นอย่างไรมาแล้วดีอย่างไร นักเรียนทุกคนต้องพยายามตั้งใจให้ดีเหมือนแต่ก่อน นี่เป็นลักษณะการรักษาประเพณีให้เกิดประโยชน์ และนอกจากนั้นก็ยอมให้นักเรียนรักประเพณีของบ้านเมืองด้วย เพราะไม่ว่าประเทศใดมักจะมีประเพณีของตน ซึ่งรักษาต่อๆ กันมา การรักษาประเพณีนั้น อาจมีบางคนเห็นว่าที่รักษาประเพณีจะทำให้ไม่ก้าวหน้าหรือ ช้อนั้นจริง ถ้ารักษาอย่างมงายก็ยอมไม่ก้าวหน้าได้ ช้อนี้อยกตัวอย่างประเทศอังกฤษ ใครที่ได้ไปประเทศอังกฤษจะเห็นว่าเขาชอบรักษาประเพณีโบราณเป็นที่สุด เช่น กิจการของปาลีเมนต์มีขนบธรรมเนียมหลายอย่าง ซึ่งจะเรียกว่าไม่มีประโยชน์ก็ว่าได้ แต่เขาก็พยายามจะรักษาประเพณีนั้นไว้ แต่การรักษาประเพณีของอังกฤษไม่ทำให้ประเทศอังกฤษถอยหลัง กลับปรากฏแก่ใครๆ ว่ารุ่งเรืองและก้าวหน้าที่สุด และนำทางในสิ่งใหม่ๆ และคิดการใหม่ๆ ขึ้นได้ถมเถไป เพราะฉะนั้นการรักษาประเพณีที่ถูกต้องไม่ทำให้มงายเลยแต่ต้องเลือกรักษาประเพณีที่ดี เช่นรักษาประเพณีที่ทำให้ภูมิใจเหมือนอังกฤษเขารักษาประเพณีที่ทำให้รู้สึกว่าเขาดีของเขารุ่งเรืองมาแล้วอย่างไร บรรพบุรุษได้นำให้ชาติเจริญรุ่งเรืองอย่างไร ก็รักษาขนบธรรมเนียมนั้นไว้เป็นเครื่องเตือนใจว่า เราจะต้องพยายามทำตนให้ดีเพื่อจะสืบต่อ Tradition ว่าประเทศของตนเป็นประเทศที่ดีใหญ่หลวงเป็นต้น สำหรับในโรงเรียนนี้ เวลานี้ก็ตองนับว่ามีประเพณีหลายอย่างแล้วเหมือนกัน เป็นต้นว่างานวันนี้เป็นประเพณีอันหนึ่งที่เรามิงานในวันคล้ายวันบรมราชาภิเษกของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ เพื่อให้ให้นักเรียนระลึกถึงพระมหากษัตริย์ของท่านที่ทรงสร้างโรงเรียนนี้ขึ้น และให้รักโรงเรียน ให้ตั้งใจทำตนให้ดีต่อไป นี่ก็เป็นประเพณีอันหนึ่งที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นก็มิตธรรมเนียมอีกอย่างหนึ่งที่นักเรียนเก่าพวกคณะไทยเซชมที่เชื่อว่าเป็นนักเรียนเก่าของโรงเรียนนี้โดยมาก ได้รวบรวมกันเก็บเงินทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียนนี้ ก็เป็นประเพณีของเราอย่างหนึ่ง หวังว่าจะเป็นตัวอย่างแก่นักเรียนสืบต่อไปอีกเหมือนกัน เพราะฉะนั้นในการเรื่องการรักษาประเพณี และการที่จะตั้งประเพณีขึ้นนั้นเป็นของสำคัญส่วนหนึ่งของโรงเรียน ข้าพเจ้าหวังว่าโรงเรียนจะเอาใจใส่รักษาประเพณีที่ดีที่มีมาแล้ว และคิดหาประเพณีใหม่ๆ ขึ้นอีก

เพื่อให้นักเรียนรู้สึกรักโรงเรียนของตนและชาติของตนต่อไปด้วย การที่โรงเรียนนี้ได้ทำมาแล้ว เช่น นิมนต์พระมาเทศนาเป็นต้น ก็เป็นประเพณีที่ดีควรรักษาไว้เหมือนกัน การรักษาประเพณีเป็นของมีประโยชน์มาก นอกจากรักษาประเพณีของโรงเรียนแล้ว หวังว่านักเรียนจะรักษาประเพณีไทยๆ ไว้ด้วยเหมือนกัน ไม่ใช่จะเปลี่ยนแปลงไปหมด จะยกตัวอย่างหลายอย่างจะมากไป จะยกตัวอย่างข้อเดียวที่ว่าคนไทยเราต้องมีความเคารพนับถือบรรพบุรุษ ถึงเวลาต้องทำบุญอุทิศกุศลไปให้ เรามีประเพณีเคารพนับถือต่อบิดามารดา นี่เป็นขนบธรรมเนียมไทยๆ ที่ได้รักษากันมาตลอด ชื่อว่าเป็นมงคลยิ่งของพวกเราทั้งหลาย ขนบธรรมเนียมเหล่านี้ควรรักษาไว้ ข้าพเจ้าหวังว่านักเรียนในโรงเรียนนี้จะช่วยกันรักษาไว้ เพราะว่าเราเป็นไทย ชาติไทยเราก็มีอะไรที่ดีเหมือนกัน ไม่จำเป็นต้องเอาอย่างคนอื่นเสมอไป นี่แหละจะทำให้เรารู้สึกภูมิใจในตัวเรา และชาติของเราด้วย

เพราะฉะนั้นในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขอให้พรแก่บรรดานักเรียนและครูทั้งปวง ทั้งนักเรียนเก่าและใหม่ ขอจงมีความสุขสบายปราศจากโรคภัยทั้งปวง จะประกอบกิจการงานใดๆ ขอจงเป็นผลสำเร็จทุกเมื่อ เทอญฯ

เล่ม ๔๗ หน้า ๓๒๐๗ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๔๗๓

บันทึกฉบับ

วันที่ ๓๐ มิถุนายน ค.ศ. ๒๔๗๕ เวลา ๑๗.๑๕ น.

ไปรษณีย์ ๗ ให้พระยามโนปกรณัม, พระยาศรีวิสาร, พระยา
ปรีชาชลยุทธ, พระบวรพหล กับหลวงประคิมบุญธรรม มาแจ้ง ๗
ที่วังสุโขทัย. มีพระราชดำริว่า อยากจะสอบตามความข้างข้อ
และบอกความจริงใจ ทั้งแต่ได้รับราชสมบัติ ทรงนึกว่าถูกเลือกแล้ว
ไม่ บางทีเทวดาคงดลใจให้พระองค์ทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง

๑. คงต้องดลใจให้ลงกลางกิจการที่รัชกาลที่ ๖ ทำไว้
จึงได้ทรงพยายามไขข้อนี้และแก้ไขให้ฐานะการเงินดีขึ้น
ครั้งเสด็จไปอเมริกากลับมากการเงินเหลือเฟือ ทรงรู้สึกว่าจะไม่ใช่
โทษผิดของพระองค์ เป็นเพราะ เหตุการณ์ภายนอก นอกที่ทรงรู้สึก
ว่าโดนแก้ไขบ้างและอ่อนไปบ้าง ที่เป็นเช่นนี้เพราะรู้สึกว่าจะ
จะกันทุรังไปก็ไม่ใคร่ได้ ด้วยมีผู้ใหญ่นักวิชาการคอยล้อมอยู่.

๒. อีกอย่าง ๑ ทรงเห็นว่าควรจะต้องให้ *Constitution*
มาแก่รัชกาลที่ ๖ แล้ว และเมื่อได้ทรงรับราชสมบัติ ก็มีพระราช
หฤทัยว่า เป็นหน้าที่ของพระองค์ที่จะให้ *Constitution* แก่สยาม
ประเทศ. ครั้งเมื่อพระยาถวิลยา (F. B. Sayre) เจ้ามา
ได้ทรงปรึกษาร่างโครงขึ้น ก็ไม่ได้รับความเห็นชอบจากอภิรัฐมนตรี
ในส่วนพระราชดำริ ในชั้นต้นอยากจะให้เป็น ๒ ทาง ทั้งร่าง
ดั้งเดิม, ข้างต่างให้มีเทศบาลเพื่อสอนราษฎรให้รู้จักเลือกผู้แทน
จึงไปรศให้กรมร่างกฎหมายร่างขึ้น ดังที่หลวงประคิมบุญธรรม

/แล้ว

แล้ว แก่การผิดๆเข้าไป, ในส่วนข้างบนนี้ก็ทรงตั้งกรมการองคมนตรี
ขึ้นเพื่อมีกลสอนข้าราชการ เพราะเห็นพสกยาไม่ค่อยเป็น จึงตั้งที่
ประชุมขึ้น หวังให้มีที่คิดอ่านและศุภยา ครั้นเสด็จไปอเมริกาได้
ให้ *interview* ว่าจะได้ให้ *constitution* เมื่อเสด็จกลับมาถึง
รู้สึกแน่ว่าจะตกใจอีกไม่สมควรเป็นแท้ จึงได้ให้ปริศนาขายชี่
เวเนส ๆ กลัวว่ายังไม่ถึงเวลา ฝ่ายพระยาศรีวิสารก็ไปรคไปปรก-
ษาค่วยอีกผู้ ๑ ก็ *influence* ไปท้วงกับนายสตีเวเนส เมื่อ
พระยาศรีวิสารและนายสตีเวเนสจัตของเสียดังนี้ การก็เลยเหลว
อีก ต่อมาได้เตรียมว่าจะไม่ประกาศก่อนงานสมโภชพระนคร
๑๕๐ ปีแล้ว เพราะจะเป็นรัชกาลที่ ๖ ว่าผลงานแล้วจะประกาศ
ได้เสมอในที่ประชุมอภิรัฐมนตรี เนื่องจากนายสตีเวเนสไม่เห็น
ด้วย ที่ประชุมก็จัตของว่ากำลังเป็นเวลาโลกถึงตกต่ำ ถึงกระนั้น
ก่อนเสด็จไปสวีเดน ก็ได้ทรงพระราชมติว่าอีกสี่ห้าจะมี *Prime*
Minister ให้มีสภา *interpellate* เสนาบดีได้ ให้อววย
ฎีกาขอเปลี่ยนเสนาบดีได้ และให้มีผู้แทนจากหัวเมือง แก่ว่าหค-
ละอย่าง ๆ ก็จะเป็นได้ล้ำมากเหลือเกิน หวังว่าจะเห็นด้วยว่า
พระองค์ยากที่จะชัตนุใหญ่ที่ได้ทำการมานานถึง ๒๐ ปีก่อนพระองค์.

แปลที่ ๒. คิดจะให้เสนาบดีมูรราช (*preside*)
เป็นประธานในที่ประชุมเสนาบดี พระองค์จะไม่ประทับในที่ประชุม
และขยายจำนวนกรมการองคมนตรี ทำหน้าที่อย่างรัฐสภา ได้
ทรงเตรียมไว้ ๒ แปลนอย่างนี้ เอาคิพระองค์ไปสวีเดนด้วย เพื่อ

ระคำ (memo) มันก็เสนาเสนาบศิสภา ครั้นได้ข่าวเรื่องนี้ก็
ปรากฏว่าเข้าไปอีก ที่คนราษฎรทำไปไม่ทรงโกรธกริ้ว และเห็นใจ
เพราะไม่รู้เรื่องกัน พอทรงทราบเรื่องก็ตกแล้วว่าจะจะเป็น
เรื่องกล่าวปกครอง เลียบพระราชศฤงคารที่ไต่เข้าไป ถ้าความเสื่อมเสีย
ให้เป็นอันมาก ในวันนี้ได้ทรงฟังประกาศของกรมราษฎรทางวิบูล
ทรงรู้สึกเห็นใจและรับใจหนักใจกล่าวหาว่าบ้านกวนกวนกลายอันไม่ใช่
ความจริงเลย.

เมื่อได้ทรงฟังประกาศซึ่งรู้สึกว่าเป็นจะเป็นขมกกระมัง
จึงปริวิต นึกทาง ๓ ทาง ถ้าจะหนักมีเวลาทั้ง ๒ ชั่วโมง พอ
หนักได้ จะสู้ก็ยังกำลังทหารทางหัวเมือง แต่ทรงพระราชดำริว่า
ถ้าหนักจะร้ายใหญ่ อาจฆ่ากันตายและร้ายแก่พระราชวงศ์ การจะต่อ
สู้ก็ไม่สมควร จึงได้ทรงมีใบบอกไปยังพระที่นั่งเพื่อ ในการ
ที่ทรงรับใบบอกว่าวันนี้ว่าพระองค์มีพระอาการทุกประการ และ
ไม่มีพระราชโอรส หรือพระราชธิดา ก็ทรงรับยกขึ้นเข้ามาที่โดย
ทั้งพระราชศฤงคารจะสนับสนุนคนราษฎร ให้จัดตั้งพระบรมมหาราช
ปกครองให้โอบอุ้มกัน ทั้งนี้ข้าพเจ้าพวกเจ้านายรู้สึกว่าเป็นทาง
ฉลาดดีได้.

ในประกาศของกรมราษฎรที่กล่าวหาว่าพระองค์ตั้งคน
สอดตอรั้นไม่จริง โค้ทรงปลัดคนก็โง่งออกก็มาก แต่ถ้าถึงพระองค์
เดียวจะเห็นด้วยคนโง่งให้หมดเมืองอย่างไรได้ แม้คนนี้ก็คอยดูไป
คงจะได้พบคนโง่งเหมือนกัน ทรงเชื่อว่าพระราชวงศ์ทุกพระองค์
ได้ทั้งพระทัยช่วยราชการโดยจริง ที่ว่าเขาราษฎรเป็นทาส หรือ

ว่าตลอดวงก็ไม่จริง และเป็นการเสียหายอย่างยิ่ง แถอาจจะเป็น
ได้ว่าได้ปฏิบัติความเข้าไป ที่ว่าราษฎรช่วยกันกู้ประเทศนั้นก็ เป็น
ความจริง แต่พระราชาวงศ์จักรีเป็นผู้นำ และผู้นำนั้นสำคัญ เสียใจ
ที่ได้ทิ้งเสียไม่กล้าถึงระดมควมไปช่วย เป็นถนร เทวณัศว์ค้ำถึ
มรรคบุรุษ เพราะฉะนั้นเสียใจมาก.

เมื่อได้เห็นประกาศ ไม่อยากจะรับเป็นกษัตริย์ แต่โดยความ
รู้สึกถึงกล่าวมาข้างต้นว่าเทวคาสัง เพื่อจะให้เปลี่ยนแปลงการปกครอง
ของโดยรวมค้ำย จึงจะทรงอยู่ไปนรัฐมาลโณเป็นปึกแผ่น เมื่อ
ถึงเวลานั้นแล้วจะทรงลาออกจากรกษัตริย์ เมื่อเขียนประกาศทำไม
ไม่เลิก เมื่อจะออกด้วยทำไมไม่พูดให้เสียความนั้น และ เมื่อทุกคั้งนั้นแล้ว
ทำไมไม่เปลี่ยนเป็น Republic เสียทีเดียว ในรัฐธรรมนูญเป็น
ผู้เขียนประกาศนี้ฉันคิดว่าทรงคิดว่าตลอดประวัติดูจะรับเป็นผู้เขียน
จึงทรงต่อว่า การเขียน^{รัฐธรรมนูญ}กับการที่ทำของคณะราษฎร เปรียบเหมือน
เอาผ้ามาจะทำธง แล้วเอามาเหยียบย่ำเสียให้เปรอะเปื้อน แล้ว
เอามาชักขึ้นเป็นธง จะเป็นเกียรติยศของงานแก่ชาติหรือ จึงทรง
รู้สึกว่าจะรับเป็นกษัตริย์ต่อไปไม่ควร อีกประการ ๑ ประกาศนี้
คงตกอยู่ในมือราษฎรเป็นอันมาก ทำให้ขาดเสียความนิยม เมื่อไม่นิยม
ถึอกันแล้วจะให้เป็นกษัตริย์ทำไม เถวถึย ไปถึงที่คนมาใส่ทรงไว้ จึง
มีพระราชประสงค์จะออกเสีย เพราะรู้สึกว่าจะเสีย Credit ทุกคั้ง
ทำให้คนเกลียดหมก แต่จะทรงยอมอยู่ไปจนเทวการณัศงม เวล
นี้จะคู้หน้าใครไม่ไค้ จะรับแขกไม่ไค้ จะอยู่โดยเจียม ๆ แต่จะเขียน
เสกัจ้ไปทีสภาถึจะเสกัจ้เพื่อช่วยความมั่นคง เมื่อการงานของ
/ประเทศ

ประเทศเรียบร้อยแล้ว ขออนุญาตไปสักฉะนเจียม ๆ ไม่ไค้คง
การเงินทอง ขอแต่ให้ไค้ใช้สรอยทรัพย์สินสมบัติเดิมที่ไค้รับพระราช
ทานจากสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงตลอดไป.

อีกอย่าง • อยากจะแนะนำเรื่องสืบสันตักวงศ์ พระบาท
สมเด็จพระจอมเกล้า และพระสุทธเจ้า ^{๙๐๐} ไค้เคยทรงพระราชดำริ
จะออกหลวงราชสมบัติเมื่อทรงพระชรา เช่นเดียวกับ ในส่วนพระ
องค์พระเนตรไค้ไม่ปกติ คงทนงานไปไค้ได้นาน เมื่อการนี้ยุติแล้ว
จึงอยากจะได้ขอเสีย ทรงพระราชดำริเห็นว่าพระโอรสสมเด็จพระ
เจ้าฟ้ากรมขุนเพชรบุรี ก็ถูกขามานแล้ว ผู้ที่จะสืบสันตักวงศ์ต่อไป
ควรจะเป็นพระโอรสสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงสงขลานครินทร์ที่
กรมขุนชัยนาทเป็น Regent ก็สมควร จะได้เป็นคราวถึงเวลา
ที่สัคนใหม่ เพราะพระองค์จะทรงเป็นกษัตริย์ในรัชกาลใหม่มีบุญถึง
หรือคนราษฎรจะเห็นควรกล่าวแก้ไขประกาศเสียเสียเสียไค้หรือไม่
ก็สรุปแล้วแต่จะเห็นควร.

หลวงประดิษฐมนูธรรม กรายมีจดหมายเหตุว่า หลวงกรมขุนกรม
ทราญเกล้า ๆ ว่าจะพระราชทาน Constitution คือว่าควร
เปลี่ยนแปลงอาจไม่เสก้ากลับ อาจไม่พระราชทานตามที่ขอ
เป็นค้วยไม่รู้เท่าถึงพระบรมราชประสงค์ ไม่ใช่เป็นการมุ่งร้ายต่อ
พระองค์ เมื่อไค้ทราบเกล้า ๆ คัสนี้ไค้จะไม่มีความเข้าใจผิดอีก
ต่อไป และคงมีความเคารพนับถือในพระบารมีอยู่ค้ำเดิม.

มีพระราชดำริว่า ภาวะที่ประกาศออกไปเกลื่อนเมือง
ล้วนเป็นคำเสียหาย จะปรากฏไปในพงศาวดาร เมื่อมีคัสนี้แล้ว

ถึงจะหนักใจใหม่ก็ลำบาก เมื่อสิ้นธุระแล้วขอให้ปล่อยพระองค์
ออกจากกษัตริย์ดีกว่า เพราะทรงรู้สึกว่าคุณราษฎรเอาพระองค์
ใส่ลงในที่ ๆ เล็ดหลวม หรือมีฉะนั้นพระองค์ก็ท้าวเข้มก็ ซึ่ง
ที่จริงมีถึง ๓ ทาง ทั้งสุ ทั้งคณิ คนไม่รู้จักคำว่าฟ้าแดด

มีความอึดอัด ๑ โค้ทรงทราบข่าวเรื่องจะยึดเงิน ไม่ทราบ
ว่าจะทำจริงหรือไม่เพียงไร ถ้าจะรับ ทรงขอลาออกเสียก่อน
เพราะจะยอมเป็นหัวหน้าขล เขียวร่วมมือรับทรัพย์สินญาติด้วยไม่ได้
เป็นยอมทวาย ที่คุณราษฎรจะคิดหาเงินจากคนมีภาษี *Taxation*
นั้น ทรงยอมได้ แต่ในประกาศของคุณราษฎรที่พูดออกไปนั้นทำให้
ต่างประเทศมีความสงสัย ทรงขอบอกว่าเมืองไทยจะทำอย่าง
เมืองจีนไม่ได้ และจะเปรียบกับอาฟกานิสถานก็ไม่ได้ เพราะภูมิ
ประเทศต่างกัน เมืองไทยประเทศใกล้เคียงเขา เรือรบมาเมื่อไร
ก็ได้ จึงทรงขอทราบว่าคุณราษฎรใดคิดคั้งนั้นจริงหรือ

พระยามโนปกรณย์ กราบบังคมทูลว่า คุณราษฎรไม่ได้คิดคั้งนั้น
เสีย คิดจะหาเงินโดยทางภาษี กับทาง *Internal loan* เท่านั้น

มีพระราชดำรัสว่า เมื่อได้รับคำยืนยันว่าไม่รับทรัพย์สิน จะจัด
ทางภาษีและทางกู้เงินในประเทศ จะทรงช่วยได้ พระคลังข้างที่
มีอยู่ ๒ ล้าน จะยอมให้ แต่เงินนี้เป็นหลายเจ้าของด้วยกัน และมี
ทางอื่นที่ได้ทรงช่วยอยู่หลายประการ เช่นในเรื่องลดเงินพระคลัง
ข้างที่ และช่วยแยงก์สยาม ซึ่งเสนาบดีคลังและที่ปรึกษานี้ในครั้งนั้น
แนะนำแก้ล้มเสีย โค้ทรงให้แยงก์ซิมโดยไม้ออกชดเชย โค้ทำ
โดยตั้งใจทุกอย่าง จึงเสียใจและน้อยใจมากที่คุณราษฎรใดออก

/ประกาศ

ประกาศไปตั้งนั้น.

อีกอย่าง ๑ ขอบอกว่ามีเสียงต่าง ๆ ว่าจะให้ถอดเจ้านั้น
ทำไม่ได้เป็นอันขาด เมื่อคราวราษฎรจะทำก็ขอให้พระองค์ออกจาก
กษัตริย์เสียก่อน ทรงเห็นว่าจะทำอย่างนี้ได้ คือ ในฝรั่งเศสยาให้เรียก
หม่อมเจ้าว่า *His Highness* ให้เรียกต่ำกว่าหม่อมเจ้าเซย ๆ
และที่จะให้เจ้ามีน้อยก็ทรงเห็นด้วย เพราะเดี๋ยวนี้มีคนนับ และจะ
ถอดถอดไม่ได้ ก็ขงปล่อยให้หายไปเอง แล้วจึงว่าก็เสียสำหรับ
ภายนอก.

พระยามโนปกรณัม กราบบังคมทูลว่า เรื่องถอดเจ้ายังไม่ได้
คิด.

มีพระราชดำรัสว่า ใน ๒ อย่าง เป็นไม่ยอมทำ คือ รัชสมัย
กับถอดเจ้า พระองค์ให้มีพระราชประสงค์อยู่ในความที่จะร่วม
ราษฎร ให้ราษฎรทุกคนได้ถือที่ดินและมีนาของตนเอง ไม่ควรให้
ที่ดินตกไปเป็นมือชาวต่างประเทศ แต่ยังไม่ตกลงไปไม่เป็นผล ด้วย
ถูกสัญญาทางพระราชไมตรีผูกมัด มีตลาดข้อที่โคกทรงพระราชดำริ
ไว้ อาจเป็นประโยชน์ที่จะค้าเนิรการต่อไป.

มีเรื่องพระที่โคกทรงพระราชดำริไว้ คือ พระองค์เจ้า
ยวเรศ กราบบังคมทูลว่า มีสเตอร์ ฤทศ มีโทรเลขมาว่า
เวลานี้ *Bomb* สยามราคาตกลง ๔% ถ้ายังมี การ เกาะกวม
แสดงว่าการ เป็นไปยังไม่เรียบร้อย ต่างประเทศคงยังไม่วางใจ
ในเวลานี้ไม่ทราบว่าควมราษฎรได้ปล่อยยใครไปบ้าง.

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ๒ องค์

พระองค์เจ้าภาณุ กับหม่อมเจ้าที่เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์.

มีพระราชดำริว่า การเกาะกุมจะเป็นไปนานเท่าไร ถ้า
เลิกเสียได้ยิ่งดี.

พระยาพลท กรมมวังคมนตรีว่า คณะราษฎรอยากจะทำเช่นนั้น
เหมือนกัน แต่มีบางคนไม่ยอมทำสภียปฏิญาณ เช่น พระยาสิทธิราช
เทโว ถึงจะเอาชีวิต.

มีพระราชดำริว่า มีใครบ้างที่ห้ามยอมให้สภีย ขอได้ ๆ ชื่อ
จะได้ทรงมีลายพระราชหัตถเลขาไปแนะนำ เพราะว่าถ้ามีวันคิด
กันไม่หยุด เมืองไทยก็จะกลายเป็นเม็กซิโก ยิ่งถกไว้นาน ทำให้
รู้สึกว่าการภายในไม่ปกติ จะร้าย ที่สำคัญที่สุดนั้นคือ สมเด็จ
เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์ ฯ.

มีพระราชดำริว่า การที่เจ้าสมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์
ไปถก มีความเสียหายเหมือนกัน ๒ คน คนรักบ้านมาก คน
เกลียดชังมากเหมือนกัน ถ้ายิ่งถกไว้นานวันอาจมีคนรักมากขึ้น ใน
เมืองไทยเกลียดชังคนมีอำนาจ ในรัชกาลที่ ๖ ท่านไม่สู้มีอำนาจ
ในราชการ มีคนรักมาก ครั้นมาในรัชกาลที่ ๗ ทรงรักใคร่นับถือ
ท่านมีอำนาจขึ้น คนเกลียดชังมากขึ้น ทรงสั่งเอกว่าในเมืองไทย
ถ้าใครถูกเคราะห์ร้ายยิ่งมีคนรัก ทั้งทหารบกทหารเรือชอบท่านอยู่
มาก ถ้ายิ่งนานวันจะยิ่งมีพวกมากขึ้น ทรงเห็นควรปล่อยให้ไปอยู่วัง
หรือให้เสด็จไปต่างประเทศเสีย เพราะเดี๋ยวนี้ต้องระวังอยู่ทั้ง
๒ ทาง ถ้าคนราษฎรเห็นชอบด้วย จะพูดเองหรือจะให้รับสั่งกับ
พระองค์ท่านก็ได้.

พระยามโนปกรณัม กรามบึงคมทูลว่า เห็นคิที่จะให้เสด็จต่าง
ประเทศ แต่อย่าให้เป็นการเนรเทศ. มีพระราชดำรัสว่า รวย
ละเข็ญคนนี้ให้คิดเอง จะใดไม่ไค้ชื่อว่าหาญ.

มีพระราชดำรัสว่า จะเอาคิไหนเป็นที่ประชุมต่อไป, ที่
ศาลาสหทัยพอหรือไม่. หลวงประกิจฯ กรามบึงคมทูลว่า คน
รอบอุรคคิดว่าว่าพระที่นั่งอนันตสมาคม.

มีพระราชดำรัสว่า มีพระราชบัญญัติอีกหลายอย่างที่จะรวม
เลิก เช่น เรื่องของถนนตรีนละอภิรัฐมนตรี. ไปรบกเกล้าฯ ให้
เจ้าพระยามหิธรไปศึกษาคอกกับพระยามโนปกรณัม.

มีพระราชดำรัสถามว่า ใครร่างพระธรรมนูญ. พระยา
มโนปกรณัมก็กราบบังคมทูลชื่อ. มีพระราชดำรัสว่า จะถามพระ
ราชดำรัสได้ ก็จึงให้ทรงศึกษาเรื่องพระธรรมนูญการปกครองมาภาค
และมีกลองคึกความเห็นเหมือนที่คนหนุ่มได้คึกกัน. ร่างพระธรรมนูญ
ของจีนก็มี ทรงยินที่จะช่วยให้งานเคียร.

พระยาตรีวิสาร กรามบึงคมทูลว่า มีความรู้สึกที่ทรงช่วย
เหลือเพื่อความมั่นคง. เรื่องที่ทรงพระราชดำริจะเอาออกนั้น ขอ
พระราชทานให้คงไว้ก่อน. มีพระราชดำรัสว่า จะลูกอน ไม่
ทราบว่าจะเอาการแห่งพระเนตรจะหุพพทลาคเพียงไร. เพราะการ
ฆ่าพระเนตรไม่ไค้ลสมคาค ถึงไม่มีเหตุเรื่องเปลี่ยนการปกครอง
ก็ให้ทรงพระราชดำริจะลาออก. การคอกไปยังไม่ทร. เพราะว่า
จะเป็น
อย่างไร. ถ้าพระเนตรคิและแสดงให้คิเห็นว่าคนราชอุรไม่ทำคิ
พระองค์เป็นที่เลื่อมความนิยม ก็อาจจะอยู่คอกไป. ในชั้นนี้จึงแม่้งรับ

แม่งสู้ไว้ก่อน.

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริที่จะเปลี่ยน
การปกครองนั้น ได้ทรงเคยคิดเคี้ยวแกงอยู่ที่ศึกษาหลายครั้งว่า
อย่างไรดีที่จะไม่คิด และทำการเช่นนี้ได้. พระบาทสม
เด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ยินคนพูดพูดกันเหมือนกัน จึงได้คิดการโดย
พลีชีวิต. ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ไปพิจารณาหาทางวาง
ประกาศตนความที่ใคร่รักปรอง และขอพระราชทานอภิไศน์เป็นที่
สมพระ เกียรติยศ.

พ.ศ. ๒๔๖๑

(๑๖)

บรรณานุกรม

๑. เอกสารชั้นต้น

กองจดหมายเหตุแห่งชาติ	เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม ๑. ๑ก/๑	เจ้านายและข้าราชการกราบบังคมทูลความเห็นจัดการเปลี่ยนแปลงราชการแผ่นดิน (๔ มี.ค. ร.ศ. ๑๐๓)
"	"	เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม ๑. ๑ก/๓ พระราชดำรัสตอบความเห็นของผู้จะให้เปลี่ยนแปลงการปกครอง จ.ศ. ๑๒๔๔
"	"	เอกสารส่วนพระองค์ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ สบ. ๐๐๑/๖ พระราชดำรัสตอบความเห็นเรื่องการจัดให้สมาชิกวุฒิสภาได้มีการทำและออกพระราชบัญญัติหน้าที่ของสภาใหม่
"	"	เอกสารรัชกาลที่ ๗ ม ๑. ๗.๕/๑ จัดการประชาธิปไตย (เทศบาล)
"	"	เอกสารรัชกาลที่ ๗ ม ๑. ๗.๕/๒ พระราชบัญญัติเทศบาล
"	"	เอกสารรัชกาลที่ ๗ ม ๑. ๗.๕/๑ เรื่องจัดการสุขาภิบาลตำบลท่าฉลอม เมืองสมุทรสาคร
"	"	เอกสารรัชกาลที่ ๗ สบ. ๒.๕๒/๑๔๐ เล่ม ๔ รายงานจัดการสุขาภิบาลหัวเมือง
"	"	เอกสารรัชกาลที่ ๗ สบ. ๔๒/๖๗ เสนาบดีปรึกษาร่างพระราชบัญญัติองคมนตรี
"	"	เอกสารรัชกาลที่ ๗ สบ. ๔๗/๓๒ บันทึกการปกครอง
"	"	เอกสารรัชกาลที่ ๗ ม. ๑.๗/๒๔๒ An Outline of Changes in The Form of The Government
"	"	เอกสารรัชกาลที่ ๗ ม. ๑.๗/๒๔๒ Memorandum Concerning The Proposed Changes In The Form of Government, by Raymond B. Stevens.
"	"	เอกสารรัชกาลที่ ๗ ม. ๑.๗/๒๔๒ Memorandum, by Phya Srivisar
"	"	เอกสารรัชกาลที่ ๗ ม. ๓.๗/๗๐ คิดเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดิน
"	"	เอกสารรัชกาลที่ ๗ ศ. ๑/๑ เล่ม ๑ บันทึกและรายงานโครงการศึกษาและ ความเห็นของท่านมุสโสลินี เรื่องการศึกษาของอิตาลี
"	"	เอกสารรัชกาลที่ ๗ ศ. ๑/๑ เล่ม ๑ Education in Italy
"	"	เอกสารรัชกาลที่ ๗ สบ. ๒.๕๒/๖๗ รายงานการประชุมกรรมการองคมนตรี

๒. หนังสือภาษาไทย

เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์	การปฏิวัติ พ.ศ. ๒๔๗๕ กับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองการปกครองของประเทศไทย, วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓
------------------------	--

ชัยอนันต์ สมุทวณิช	การเมือง-การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สมัยอยุธยา-รัตนโกสินทร์ (๑๘๙๓-๒๔๗๕) พิมพ์โรเนียว, คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๙
" "	สัตว์การเมือง พระนคร : สุวรรณสาส์น, ๒๕๑๔
" "	วรรณกรรมของเทียนวรรณ พระนคร : อศมร, ๒๕๑๗
ทรงสุระเดช, พันเอกพระยา	"การปฏิวัติ ๒๔ มิถุนายน ๒๕ จากบันทึกพระยาทรงสุระเดช" เบื้องแรก ประชาธิปไตย บันทึกความทรงจำของผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ สมัย พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๕๐๐ กรุงเทพฯ : สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๖
ว.ช. ประสงค์	แผ่นดินพระปกเกล้าฯ พระนคร : โรงพิมพ์ผลุงชาติ, ๒๕๐๕
ไพบูลย์ ช่างเรียน	การปกครองมหานคร กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๖
เหรียญ ศรีจันทร์, ร.ต.และ	กบฏ ร.ศ. ๑๓๐ พระนคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, ๒๕๑๗
เนตร พูนวิวัฒน์, ร.ต.	
อมรตฤณารักษ์, จมื่น	ดุสิตธานีเมืองประชาธิปไตย ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
(แจ่ม สุนทรเวช)	กรุงเทพฯ : ทอสมุดแห่งชาติ, ๒๕๑๓

๓. หนังสือพิมพ์ภาษาไทย

"คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ซึ่งหม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อสภาผู้แทนราษฎร วันศุกร์ที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๑๙"

สยามรัฐ ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๙๐๖๐ วันอังคารที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๑๙

"ถ้าใช้เทศบาล ไม่รัฐบาลก็พลเมืองจะแย่ จึงลือกันหนาหูว่าเทศบาลออกไม่ได้แน่"

บางกอกการเมือง วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

"ข่าวไกลนา"

สยามรัฐ ปีที่ ๒๗ ฉบับที่ ๙๑๔๖ วันศุกร์ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๙ : ๓

"ข่าวไกลนา"

สยามรัฐ ปีที่ ๒๗ ฉบับที่ ๙๑๙๗ วันศุกร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๑๙ : ๓

๔. หนังสือและบทความภาษาอังกฤษ

Batson, Benjamin A.	<i>Siam's Political Future : Documents From The End of The Absolute Monarchy.</i> Data Paper Number 96, Southeast Asia Program, Department of Asian Studies, Ithaca New York : Cornell University, 1974.
Chula Chakrabongse, Prince	<i>The Twain Have Met.</i> London, 1956
de Tocqueville, Alexis	<i>Democracy in America.</i> New York : Phillips Bradly, 1955.
Huntington, Samuel P.	"Political Development and Political Decay." <i>Political Modernization.</i> Claude E. Welch, Jr., ed. California : Wadsworth Publishing Company, Inc., 1967.
Josiah Crosby, Sir	<i>Siam : The Crossroads.</i> London, 1945.
Maclver, R.M.	<i>THE WEB OF GOVERNMENT.</i> New York : The Macmillan Company, 1965.

๕. หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ

“Saffrage for Siam is Planned By King to Test Democracy.”

New York Times. Tuesday, April 28, 1931 : 16

“For The King’s Guidance.”

Editorial, New York Times. Wednesday, April 29, 1931 : 24